

FERHENG

BO HELBESTA KLASÎK A KURDÎ/KURMANCÎ

OSMAN ASLANOĞLU

Şarkiyat

BİLİM VE HİKMET VAKFI YAYINLARI

FERHENG

BO
HELBESTA KLASÎK
A KURDÎ/KURMANCÎ

Osman ASLANOĞLU

2026

Diyarbakır 2026

Bu kitabın yayın hakkı Şarkiyat Bilim ve Hikmet Vakfı Yayınları'na aittir. Yayınevi ve yayıncısının izni olmaksızın çoğaltılamaz, kopyalanamaz ya da yayınlanamaz.

FERHENG BO HELBESTA KLASÎK A KURDÎ/KURMANCÎ

Yazar: Osman ASLANOĞLU

ISBN: 978-625-93026-6-9

© Şarkiyat Bilim ve Hikmet Vakfı Yayınları

E-Yayın/Aralık 2026, Diyarbakır

Tüm Hakkı Saklıdır.

Kapak ve Mizanpaj: Şarkiyat Yayınları

Şarkiyat Bilim ve Hikmet Vakfı Yayınları

Sertifika No: 52468

Ali Paşa Mah. Bölüm Sok. No: 3

Kayıpınar/DİYARBAKIR

<https://www.sarkiyat.com>

sarkiyat@gmail.com

FERHENG

BÊJE	WATE
Ab	Av
Ab û xak	Av û ax
Aba	Yeka wê eb e, bav û ocax, bav û kal
Abad	Ava kirî, şên, ava
Abê atêşîn	Ava şerabê, ava sor, şerab
Abê engur	Ava tirê, şerab
Abê heyat	Ava jinê, ava Xizir pêxember, mecazen bo devê evîndarê, axaftina hezkirîyê, axaftina welîyên Xwedê
Abê heywan	Ava heyatê
Abê kewser	Ava kewserê
Abê şubhê atêş	Ava wek agir
Abê yaqûtî	Ava wek yaqûtê (şeraba sor)
Abê zindiganî	Ava jiyanê
Abê engûr	Ava tirî, mey
Abê gul	Gulav
Abî heywan	Ava heyatê ku mirov vexwe, namire
Abid	Benî, xulam, koletiya Xwedanan, kula Xwedê, evd
Abidane	Bi şêweyê Xwedêperestan
Abidar	Têr av, stewiyayî
Abider	Avgêr, avdêr, Xwedan lok û bilindahî, rewan û fesih
Abigîne	Cam, peyal
Abir	Dembori
Ac	Diranê fil
Aciz	Bê hêz, nerekê, bêsebrî, Bêcare, neçar
Acnî	Agnî, di baweriyên hindûîyên kevin da navê Xwedayê agir e
Ad	Navê qewmekî ye, li hêla Yêmenê bûne ew dawetî îmanê kirîne, lê nehatine îmanê
Ad	Qewma Hûd (sxl)
Adab	Edeb, rêbaz
Adat	Adab, rêçûn
Ade	Adet, normal
Adem	Însan, meriv, aso, ûfûq, ûfqê asîmanî
Adil	Dadwer
Afaq	Asmîn, aso, bergeh, tav, roj, alema derve
Aferendekar	Dahîner, çêker
Aferîd	Afirand, çêkir
Aferîden	Çêkirin, afirandin.
Afet	Felaket, bela, belaya mezin, ciwanbûn, tekûzbûn

Afirandî	Tiştê ku hatiye afirandin, çêkirî, diristkirî, çakkirî, sazkirî
Aftab	Roj, roja li asîmanan, pertew û nûra rojê, tav, hetav
Aftabê roz	Roja, ronîya rojê
Aftabê ruxsar	Rû, mecazen, ronîya, xweşikbûn, Rûyê wek rojê
Aftabê zerdi	Rojê Zer
Agah	Kesê ku haya wî, xebera ji her tiştî heye, pê dizane, haydar, xeberdar
Agah kirin	Hişyar kirin, xeber dan
Ageh	Haydar, agahdarî xeberdar, pêhesîya, xeber, hay
Agende	Agafdar
Ah	Axîn, nalîn
Ahê serdest	Aha ku pirr tê kişandin, dengê ah û nalîna
Ahen çite	Hesin dibirre, ask, xezal
Aheste	Hêdî, bi hêdî, nermî
Ahî	Ah, ax, dengê keserkişandinê
Ahin	Asin, hesin.
Aho	Xezal, ask, rengxezal, mambiz.
Ahû	Xezal
Ahûyê wehşî	Xezala kovî
Aj	Zîl, zîlik, ajda, tîrh
Ajne	Avjenî, melevanî, soberî
Akende	Tije, dagirtî, têr
Al	Heval û hogirên wî, kesûkarên malê, merivên ji, ehlê mala, malîyên, Sor
Ala	Al, beyreq, Komên piçûk, êl
Ala mehebbet	Başî û qencîyên hezkirinê
Al-al	Gulekî belgsor û bîhn xweş e
Alale	Lale
Al-alî	Reng û sor
Alam	Êş û jan, pirjimara derd kul
Alan	Dêm û lêvên yarê, gula alan, rengsor, li hev alandin, alîn
Alê	Çardor, hawîr, derdor
Alê Leylê	Ji aliyê leylê ve
Alem	Dinya, gerdûn
Alem destgîr	Kesê ku destê însanan digre û alîkarîya wan dike
Alem efrûz	Cîhan ronîker, Ronîkera cîhanê
Alema dil	Hebûna giyanî
Alema gîl	Ghana heriyê, hebûna maddî
Alema kewnê	Hebûna 'alemê, heyîna gerdûnê
Alema xeyb	Cîhana nediyar
Aleme kubra	'Alema herî mezin
Alemî esxer	Kir û kar, xebat
Alî	Bilind, comerd, bi şeref, heysîyet, hêl
Alî himem	hîmmetbilind, serbilind, serfiraz, xwedî xebat, jêhatî
Alî kerem	Alîcenab û bilind comerdî, bexş 'eta
Alî meqam	Payebilind, rêzdar
Alîcenab	Kesê biheysîyet, bi şeref, comerd, qedirbilind, zanyar
Alîkerem	Zêde bi dan û bexşîn

Alim	Zana
Alime dana	Seydayê zana
Alîmeqam	Xwedîrutbe, mezin
Alisîmat	Xwedîyê fezîleta bilind
Alîtîr	Bilindtir
Aliya bûn	Pîçikî bûn
Aliyat	Bilind, hirûfên
Alîyat	Tîştên bilind û meşhûr, bi nav deng
Alode	Tevlihev, alozî, nepak
Aloz	Gepîçandî, hişk girêdayî, li hev pêçayî, sext û şidîyayî
Alûde	Lewitî û gemarî, Serhişkî, xerabûyî, xirabkarî
Am	Xelk, millet, hemû, gişt, her kes
Ama	Hat
Amade	Hazir, çêkirî
Amanc	Hedef, yê ku emir dike, ferman dide, armanc, mebest
Amê	Hat, xelkê
Amentû	Min îman anî, Min bawer kir
Amî	Însan, însanên ji rêzê, nexwendî
Amir	Fermendar
Amirzîgar	Bimexfîret
Amîz	Têkel, tevlihev
Amm	Giştî, tevayî
Amûz	Hîn bibe
An	Ew, wî
Anca	Li wir, ew der
Aqîbet	Dûmahî, dawî, dawiya karî
Aqîl	Kesê bîaqîl, baqîl, bîaqîl, jîr û zana, nedîn
Ar	Fedî, şerm, şermî, zana, pîspor
Ara	Xemilî, xemlok
Aram	Hizûr, sukunî, rehetî, sabît, sekin, Sebir, sukûnet, tena, aşt
Araste	Xemilî
Arê qetanê	Agirê cudabûnê, şewata dûrketinê, jana firqetê, firqetê, fesîh
Arezû	Daxwaz, hîvî, xwestin
Arezûmend	Daxwazî, teleb, arzû
Arezûyê dildar	Xwestina evînê, eşqê
Arî	Rût, tazî, eşkere, vekirî, bê sûretê zahirî
Arid, ariz	Rû, sûret
Arîde	Hinarikên rû
Arîf	Navek zelaman e, zana, pêzan
Arîkar	Fişandî
Ariz	Rû, bûyera ku nû rûdayî, dêm
Arizû	Hêvî
As	Dara asê, dareke pîrr hişk û zexm
Asan	Hêsan, rihet, hêsanî, ne zehmet, dijwar
Asar	Eser, asar, pîrrjimariya e, nişane, aşkere, xuyakirî
Asefê Berxiya	Kesî ku textê Belqîs ji Yemene anî qesra silêman pêxember
Asî	Serkêş, gunehkar, îşyankar
Asib	Birin, êş, xisaret, lêdan, kêmasî, ezyet, zirar

Asih	Jî bêjeya »as-ê«: dareka agirê wê gur e, ezman
Asimanî	Ezmanî, semawî
Asitan	Şipane, şîpik, binderî, paçîne, îsyankarê fedok, Derîzan
Asitan nuşîn	Yê li ber derî dimîne, derîdar
Asiyayî	Avgêran, aş, ava ku aş digerîne.
Asmîn	Navê gulekê
Astan	Derazînk, dergehvani, bilatê melikî, ber derî, hewş
Astîn	Derhiçik, hiçika pî, pîyê kincan
Astronot	Stêrger, esmanger
Asude dibin	Aram û rihet dibin
Asuman	Jorîn
Asyab	Aş
Aş	Aşt, dost
Aşam	Tiştê vexwarinê, xwarina hindik
Aşikara	Eşkere, diyar
Aşikara	Aşkera, li ber çavê her hesî, meydanê, evîndar
Aşina	Dost û yar, nebiyanî, aqehdar, şehreza, naskirî
Aşina kî	Aşna bikî, binasînî
Aşînaî	Hogirî, hevaltî, nas, dost, heval
Aşîq	Mitrib, çîngene, koçer, evindar, dildar
Aşîqane	Mîna evîndaran
Aşîqê zar	Aşîqê ku bigirîn e
Aşît	Navê taxeke bajarê Qamişloyê ye, şape
Aşîyan	Hêlîn, hêlûn, şaraza, nas
Aşnayî	Nasîn
Aşofte	Dildar, nearam
Aşûb	Hera û bişêwe
Aşufte	Sergerdan, degirî, aloz.
Aşûfte	Dîn, perîşan
Ateş	Agir
Ateş û bad	Agir û ba
Ateşê cihansûz	Agirê ku dinyayê dişewitîne
Ateşê mudamî	Agirê daîmî
Ateşê Tûr	Agirê ku ji Mûsa ve li ser çiyayê Tûr Sîna xuya kir
Ateşgede	Cî û warê îbadet taetê yê ji bo atêşperestan, cihê agir, perestgehên Zerdeştîyan
Ateşî seyyale	Agirê ron ku meqsed jê bade ye
Ateşîn	Pirr bi heraret, ji can, agirîn
Atîke	Nexweşi
Atil	Bêkar
Atom	Zerreya herî biçûk di maddeyê de, xudûd
Atûn	Argûn, hetûn, kuç, firin, ocax
Atûna evînê	Şewata evînê, agirê 'îşqê
Atûna îşq	Agirê 'îşqê, şewata evînê
Atûna qetanê	Şewata cudabûnê, agirê dûrketinê, jana hicranê, kela
Av	Zelal, nişanakîmyayî h2o
Ava engûr	Ava tirîyan, mey, bade
Avan	Ava, avkirî

Avî	Cihên bi av, avgîz, rîfse
Avraz	Rêya diçe bilindahiyê, ber bi jorve
Avşor	Bermahiyexwarinênron
Aware	Beredayî, sêwak, kesê/kesa belengaz, perîşan, bêkes
Awaz	Deng, seda, xwendin, qîrîn, sewt
Awer	Êqîn, bê goman. bawerî, rastî û dirustî.
Awir	Nêrîn
Awirû	Avir, îşaret.
Awreng	Text û erşa padişahan
Awur	Awir, nêrîn, nihêrîn
Awurd	Anîn, înan
Ax	Kir hewar û gazî, dest pê, xwelî, xak, ji axê
Axaz	Destpêk, destpêkirin, dest pê kirin, axira dinyayê, axir roja dibistanê
Axel	Cihê ku pez lê mexel tê
Axeşte	Têkel
Axir	A paşîn, dawî, netîce, encam, di dawîyê da
Axîret	Dunyaya din, ji para
Axiruzzeman	Dawiya demê ku nêzîkî roja qiyametê ye
Axleb	Piranî, pirayî, ekserî
Axoş	Hembêz
Axret	Jiyana piştî mirinê, roja axîretê dema dinya xerab dibe
Axû	Jehr, jehrî
Axûş	Hembêz
Axûş Kirin	Hemêz kirin
Aya	Gelo, 'eceba, ka?
Ayat	Ayet
Ayîn	Pîrozbahî, adetên dînî, rê, şêwaz, teşrîfat, urf, adet, kirin
Ayîne	Neynik, eynik, Mirêk
Ayîneê 'ariz	Sûret, dêm, rû
Ayîneê subh	Neynika sibê
Ayîneê tel'e	Neynika rû, eynika herdu aliyên sûretê
Ayîneê zatî	Neynika însan
Aza	Xurt û pêlewan
Azar	'Ezab, êş, tehde, zulm, Jan, nexoşî, derd, rênc.
Azerm	Fihêtî, şeref, izet, rêzgirtin, şefqet
Azîm	Niyeta ji çûyînê ra, Xîret
Azirandin	Xeyidandin, anirandin
Azirîn	Hewdan, xoxandin
Azurdenî	Azirandin, êşandin
Ba	Bi, tevî, Bila, ji bo ku
Ba niqabest	Pêça ser û çavan, ya kû jin bi kar tinin, rûbend, perde
Bâ tab	Bi hêz
Ba-îczê	Bi acizî
Ba'îsê fixane	Mijara qîrînê, behsa li ser xeberdana qîrîna bi deng
Ba'x	Rêz, bîstan
Bab	Bav, derî, dergeh, xwediyê zarokan, deriyê 'efûyê
Babê di we	Bavê we

Babê kerem	Deriyê başiyê, comerdîyê, xêrê, keremê, comerdî û qencîyê
Babê rehmetê	Deriyê rehmetê, başiyê
Babê weslet	Deriyê hevditinê
Babeser	Xwedan dîtin, bi çav
Babet	Layiq, şayeste, têkilî, pêwendî, munasebet
Babî	Bav
Babuha	Deriyê wî
Ba-cehlê mudam	Bi nezanbûna daîmî, cehaletê
Ba-cîns	Ê mîna xwe
Bad	Ba
Badam	Behîv
Bade	Mey, şerab, araq
Badê seher	Bayê sibehê
Badexwir	Meyxwir
Badeya	Mikeg
Badeyê 'safî	Şeraba xweş
Badeye engûr	Meya tirîyan
Badî	Der, derve, ber bayê, li bayî
Badî û seharî	Çol û beyar
Ba-dilê sergeşte	Bi dilê perîşan
Ba-elfî	Bi hezarî, hezaran
Ba-felekê	Bi felekê
Ba-ferh	Bi kêf
Ba-ferh û tereb	Bi kêfxweşî û şahî
Bafî'	Navekî ji navên Xwedê ye, yê ku feydeyê dide
Bafitûh	Dilveker
Bager	Babelisk, badev, bagêje
Bah	Eşkere kirin
Bahû	Hewşa malê
Bais	Perîşan, sedem
Ba'is	Sebeb, sedem
Ba'îs	Sedem
Bak	Tirs
Ba-kesek	Bi kesek, kesekî ra, însanekî
Bakî nedikir	Neditirsiya
Bakir	Ji her tiştê pêşîn/yekemin tê gotin, nuber, fêkiyê nû derketî, teze
Bakire	Dûşize, xama, keçin
Bakîre	Pak û paqij
Bakûre	Ber û fêkiyê nû, nûber, nûrûste
Bakut	Girseya berfê, ba
Bal	Bi, dil, bîr, ew carine li bal me dibe mêvan, têt mala
Bala	Bejîn, bilind, cihê, bejna, qam
Ba-lafî	Bi gotin
Balgeh	Balîn
Balî	Rizî
Balîn	Balif, behlîf
Balîn	Balgeh, balingî, serîn, balif, balîfk
Balîna	Hût, masiyên herî mezin

Balîne	Hût, masiyê herî mezin
Bamişt	Babîsoka (bahoza) berfê, hundir, nav
Ba-mîtîrb	Mutrib, mirtib
Ba-mujde	Bi mizgînî
Ba-muradê	Bi mirazê, miradê, daxwazîyê
Ban diket	Gazî kirin, bang, qîrandin
Ba-naxunê esbu'an	Bi nênûkên tilîyan, bêçîyan
Band	Dinya
Bandê	Paşê, pişt re, wê demê, hingê, madem wisa ye
Banê gerdûn	Jora çerxa felekê
Ba-ne're û ahî	Bi qîrîn (orîn) û ahî
Ba-nesîm	Bi ba
Ba-ne'y	Bi ney
Banga enellah	Dengê ku dibêje Xweda ez im
Bangîn	Bangkirin, qîrkirin, feryad, axîn, bang kirin
Banî	Yê ku ava dike, çêdike, saz, avakar, jor, bilind
Ba-nîgarê	Yara pirr xweşik
Ba-nîşat	Bi kêf
Banû	Xanim, Xatûn
Ba-pend	Bi nesîhetan, şîretan
Baqî	Ebedî, daîmî, bêdawî, hermayî, nemir
Baqî bibîtin	Bimîne
Baqî digerin	Herheyî dibin
Baqî geriyan	Baqî man, her heyî, manû, tiştên daîmî, mayînde
Baqîl	Kesê bîaqîl, biheş, heşdar
Ba-qismê	Ji qisim, beş, grûb, bîr
Baqur	Keriyê berazan, dewaran
Baqûr	Keriyê heywanan, koma dewaran
Ba-raz	Bi sirrê
Barbir	Barhîlgir
Barê	Ka hela, qenê
Bareê gulgûn	Porên di rengê gulên pembeyî da
Baregah	Dîwan, cîyê ku meriv bî îzn û destûrê dikeve huzûrê, şaneşîn, cihê mayînê
Barî	Çêkrox, xaliq, Xweda, Navekî ji navên Xwedê ye, qene be, qenebalê, yê ku hemû aza û cîhazan, li gorî tertîbê çêdike
Barid	Sar
Barîgah	Bargeh, dergah, dîwana bilind
Barîgeh	Bargah, cihê ku padişah lê dimînin
Ba-saz	Bi saz
Basîr	Bîner, ê ku dibîne
Ba-sozî	Bi şewat
Bastan	Kevnare, Bastan:kevn
Ba-sûzê dil	Bi dilê ku dişewite
Başqe	Wekî din, canekî
Ba-şûrê cefae	Bi şûrê cefayê, ezîyetê
Bata	Bihata
Batil	Îbtal, betal, nerast, ne rewa

Batin	Veşartî, Ji alîyê hundir ve, di dil da, mecazî, nexuyayî, bi dîzî
Batin û zahir	Hundir û derve
Batînî	Weşatîyî, nihînî, geş, vekirî, bi wefa
Bavê	Biavêje
Bawefa	Sozdar, Dilsoz, wefadar, biwefa
Ba-wuhûş	Bi wehşîyan ra, heywanê wehş, kovî, wuhûş, pirjimara “wehş”
Bax	Bax, baxçe, bostan, bistan, bexçe
Ba-xalî	Bi valahî
Baxê dildar	Baxçeyê yaran
BaXê îrem	Baxekî mina bihiştê xweşik
Baxê ridwan	Bihişt, cennet, ridwan jî dergevanê bihiştê ye
Baxê sema	Baxçeyê semayê, reqs
Baxê wesletê	Baxçeyê gîhabûna hevûdû, beçxeyê wusletê
Baxeber	Xeberdar, haydar, agahdar
Baxeber bin	Biavaxin
Baxekûn	Navê gundekî li herema şehrezor e.
Ba-xeyr	Bi xerîban ra
Baxî	Serkêş
Baxir	Kevirên li hev sûwar bûne û bi rêz dirêj, zinar, lat, mezin
Ba-xîret	Bi xîretê, xebatê
Ba-xirk	Bi şaşî, şaşomaşoyî
Baxo	Xwedê, Xwedan
Baxoy	Xweda, Yezdan
Ba-xunê	Bi xwîna
Baxwê	Xwedê, Xwedan.
Baxwey	Xwedê, xwedî, malxwe, mêrê malê, Xweda
Baxwoy	Xwedê, Xwedan, xwedî, malxwe, mêrê malê
Ba-yar	Bi yara xwe ra, yarê
Bayê berû	Bayê bi rûyê însana dikeve, (qible), rûgeh
Bayê seba	Bayekî hênîk, bayê ku ji rojhilatê tê, di wêjeyê de bîhna yarê tîne
Bayê seher	Bayê sibê
Bayê serser	Bayê bi xuvexuv û deng, pirr şîddet, Bayê sar
Bayed	Divê, lazim e
Ba-yek	Bi yek
Bayî'	Firoşkar
Baz	Teyrê baz, şahîn, qertel, şehbaz, şimqar
Bazan	Pir baz
Bazgîr	Kesê, a bazandigire, nêçîrvanê bazan
Bazî	Lîstek, lîstin, teyrê bazî
Bazî kir	Hilda, rakir, vekir
Bazil	Dadar, yê ku dide
Bazîn	Lîstin
Bazîsîfet	Wekî teyrê baz
Bazû	Bal, qûl, bask, bazû, bazûk
Be	Bi
Bê	Bibêje, kurtkirina bibêje
Bê ab	Bê av, çilmisî
Be ala	Xwedî al

Bê arî	Bê fedîtî, şermî, qet şerm û fedî nakî, tu arû
Bê be'seran	Bê çav, nezanan
Bê bedel	Badîhewa, bê biha
Bê beha	Bê rewneq û ronahî
Bê ceger, bê cîger	Bê kezeb, tirsonek
Bê cinayet	Bê guneh û xeta
Bê dem	Bêgav
Be dîl	Di dîl da
Bê 'emel	Bê hîvîdarîya tiştêk, kar û xebat
Bê fena	Bê fanî bûn, tûnebûn
Bê hasil	Bê netîce û kar menfîet
Bê 'hemdî	Bê îrade, şî, vayîn, xwestin
Bê hîcab	Bê perde, şerm
Bê hûde	Bê me'na û beredayî
Bê huneran	Kesên bê huner
Bê îxtîyar	Bê îrade
Bê kem	Bê jimar
Bê kem û keyf	Bê çend û çawa
Bê kerem	Bê bexşîş û îkram
Bê me'al	Bê wate, encam
Bê murwet	Bê murûwwet, şexsîyet, ne merd
Bê newa	Bê tişt, lawaz, perîşan.
Bê nezîr	Bê heval, mînak, misal
Bê nezîr	Bê mînak
Bê qal	Bê axaftin
Bê qedrek	Bêqîmet, bênîrx
Bê quwwet	Bê hêz
Be resm	Bi adet
Bê ser û bê payem	Bê hiş û bîrim, ser lê şêwawim
Be Seylê	Bi lehiyê
Bê sûkne	Bê cih û mal
Bê şerîk	Bê hembeş, heval
Bê tab	Bê hêz, bê ronahî
Bê te'emmûl	Bê fikirîn
Bê tekelluf	Bê zorkêşayî, bi hêsayî, bê zehmetî, Bi hêsanî, bê zehmetkêşî
Bê teleb	Bê daxwazî, xwestin
Bê terîq	Bê rê, ji derketî
Be teweqquf	Bê sekn, rawestan
Be to	Bi te
Be Ubuwwet	Bi babîtî
Bê wasite	Bê navber
Bê wech	Bê rû, sebeb, heq
Bê werdê baxê wusletê	Bê gula baxçeyê hevdişinê
Bê xefa	Aşkere, aşîkar
Bê xerez	Bê xaye û meqsed
Bê xulûd	Ne daîmî
Bê zewal	Bê wundabûn
Bê misal	Bê mînak, yekane

Bê nefes	Bêjiyan, mirî
Bê sikûn	Bâ rawestîn
Bê teşerrûf	Bêtaqet, bê şîyan, jîdestnehatî
Bê'ar	A ku fedî nake, bêeyb û şerm
Bê'eded	Pirr, gelek, bêhejmar, bêjimar, gellek
Bê'eded in	Pirr in, gelek, bê hed û bêhîsab
Bê'ehd	Bêwefa, ê ku sozê xwe nayîne cî, dixwe
Bê'erz	Bêfedî, dûr
Be'îd	Dûr, jihevdu, nelibahev
Be'd	Pîştî
Be'wa	Bêyom, şemet, bedyam
Be'zek	Xeml, xîşîr, zînet, sûcdar, gunehker
Be'zî	Hinek
Be'âid	Dûr
Bê'ar	Bêşerm
Bêbak	Kesê wêrek, ku natirse
Bêbar	Bê meywe
Bêbedel	Kes nedikete şuna wan
Bêbehre	Bêpar, mehrûm
Bêbeqa	Bêman, ne mayînde, fanî
Bebr	Cûreyek ji pilingan
Bêbuha	Bi nîrx û giran, pir biha, tiştê gellek bi nîrx
Bêcame mil	Mîl, bê cil e
Bêcela	Bê ronahî, ne safî, birqonek
Bêcîla	Nedikenî, bêkêf
Becn û buxt	Du birayên li cizîra botan, hakimên cizîr û heskîfê
Bêcurm	Bêsûc
Bêçaregî	Belengazî, bêçaretî
Bêçira û çûnî	Çawa û çima
Bêçûn	Bê nimûne, bê mînak, mayînde, baqî
Bed	Nebaş, xirab.
Bed 'emel	Kaprîs, gunehkar, xirabkar, pîs
Bed esl	Nîjadpîs
Bêda û bêbab	Bêdayik û bêbav, êtîm, kesê bêkes
Bêdad	Zalim, bêdalet, kesê bê dax û birîn, bê insaf, sitem
Bedayi'	Bedî', xweşik
Bedayî	Tiştên espehî û xweşik
Bedbîn	Dîtinxirab
Bedçihre	Rûkirêt, rûxirab
Bedel	Li şûnê, berdêl, cîgir
Bedel kir	Guhert, pev guherî, bi hev, mecnûn, cilê xwe da seydivan
Bedel kirin	Guhertin
Bedel nakim	Nadim, pê naguherînim
Beden	Canê meriv, laşê, cesed, wucûd
Bedenşefaf	Laş xweşik, spî
Bêdestûpa	Bêdestûpê, candarên ku ne dest û ne jî pê hene
Bedewan	Bi lez, rev, xweşikan, hespan
Bêdewayekî	Bê dermanekî ku mirov serxweş dike

Bedewî	Koçer, konnişîn
Bedexşan	Herêmeke li Efxanistanê ye ku meşhûr e bi yaqûtê
Bedexter	Bêoxir, bêyom
Bed-fi'al	Kirin û tevgerên xirab nebaş
Bedfi'al	Karpîs
Bedfi'l	Pîskar
Bedguman	Dilwasek, waswasok, sawsoyî, sawirî, gergdil
Bedhal	Halxerab, nexweş, perîşan û riswa, rewşxirab, perîşan
Bedhûş	Ew kesê fikr û hizra wî nebaş
Bedî'	Xweşik, tiştê ku xweşik hatiye afirandin, ciwan û lihevhatî, Bêminak, bêwêne, bêmimûne, ne wek ti tiştê din
Bedîd	Eşkere, bi awayekî vekirî, li meydana, deşt, rastgeh
Be-dîdeê ter	Bi çavên şil, girî
Bedîhî	Eşkere, vekirî
Bedil	Evîndarê jar
Bedir	Hîv, heyva ku tijî, çardeşevî, kesê xirab, nebaş
Bedî'ul îştirak	Wekhev xweşik
Bedkar	Kesê xirab, nebaş
Bednam	Navno, bednav, navxirab, navpîs, nebaş, Xirabkar, mirovê xirab.
Bed-nam	Xerab, pîs, nebaş
Bedr	Hîv, heyv, mîna hîva hilalê, çardeşevî ya xweşik, tam
Bedrûd	Xatirxwazî
Bedsekal	Dijmin, xirabkar
Bedsigal	Hizirpîs
Bedu	Spehitî, delalî
Bedû	Bedew, bi wî
Bedxûy	Xûyexerab, cîrnexweş
Bedxwah	Wîjdanxirab, bêwîjdan, ew kesê fêsad
Bêfena	Bê tunebûn, fanî bûn, bênavber, daîmî, bêşax
Bêfutûr	Bêtirs
Bêgane	Xerîb, biyanî, nenas
Bêgav	Bê dem, wext, her, bêçare, bêtirs, bivê nevê, Mecbûr, Reben, belengaz
Bêgaz	Kerbeten
Begler	Kesên beg, mezin, heywanekî dirinde
Begmegizîrî	Lîstika beg û gizîr ku zarok tê de kabekê tînin rûyekî kabê wezîr e yan mîr
Bêguzaf	Peyva vala û bêmehne
Begzade	Ji nesla beg û padişahan, zarokê began
Behaim	Heywan, behîme, Lawir, cenawer
Behaîm	Heywan, heywanat, pez û dewar tevda
Behane	Bahane, wesîle, ho, bihane, sebeb
Behane pur-dar	Ê ku pirr behaneyan dike, bahaneyên wî in
Behauddîn	Mîhemmed Behauddîn, bavê terîqeta neqşibendîyan e
Behayim	Sewal, ajel
Bêhebîb	Bêyar, bêdost, bêdergîstî
Bêhebîbî	Bêyarî, bêyarbûn
Bêhed	Bêsinor
Bêhemdeman	Bê hevalekan

Bêhemta	Bê heval, tayê bi tenê, şerîk
Behêtim	Hilandim
Bêhîsab	Bêhejmar, bêhesab, gelek
Bêhiş	Gêj, tevîzî, ne li ser hişê xwe
Bêhişê xemra gunah	Bêhişê araq û meya (şerab) gunehan
Behîşt	Cennet
Bêhnxweş; dilruba	Dilawîz
Behr	Derya, par, pişk, beş, parçe
Behra muhît	Okyanûs
Behra Qulzem	Behra qulzem, sor
Behram	Extera merîxê
Behramê xulam	Pehlîwanê kesên xizmetçî, stêrka xulaman, alîkarê feqîran
Behre	Du par, pişk û par
Behrê hebab	Peqîk, peqpeqok
Behrê husin	Deryaya ciwaniyê
Behrê tacîk	Deryaya farisan
Behrê xem	Behra xem û kederan, tim di nav xeman da
Behremend	Xwedî par, sûdgir, faydedar
Behrewer	Xwedan pişk û par, sûdgir, Bimifa, bifayde, hevpişk.
Behreyn	Du derya
Behs kirin	Axivîn
Bêhtir	Bi pirranî, bara bitir
Bêhûde	Vala, bîlesebe, beyhûde, fizûlî
Behwarî	Bawerî
Behwer	Bawerî, îman
Behwerî	Bawerî
Bêrtiyab	Bêsek, bêşubhe, bêguman
Bej	Erd, reşahî, cihê bê av, cihên bêav, erdê zuha û hişk
Bejer	Bejer, mirow, insan
Bejin	Qam, qlafet, dilqe, bejnûbal, qamet
Bêjin	Bejn
Bejm	Avî, şebnem
Bejn û buhtan	Yek ji hakimên cizîrê
Beka	Ebedîtî
Bêkamî	Bêfeyde
Bêkema	Bi qisûr
Bêkesb	Bêxebatkirîn, bêşixulîn, bêqezenc, keçika xama, bakîre
Bêkeyf	Xemgîn
Bekra	Keç, keçînî, keça nezewicî, bakîre
Bel	Boq, zîq
Bêl	Ciyê rast, deşt
Bela	Êş û jankêşî
Bela kir	Belav kir
Bela-gerdan	Ew kes e ku belayê digêrîne û meriv dixê
Belakeş	Jankêş
Belakêş	Însanê ku bela û musibet bi ser da hatiye
Belaş	Badîhewa
Belav	Yê ku li gelek cihan heye yan gihiştîye pirr deran

BelaX	Gihîştin
BelaXat	Gotinên xweş û bi heqîqet
Belaxet	Di cihê wî da, xweş axaftin, axiftina bi angorî icaba halê, hunerê xweş axaftinê
Belayê zulf	Belavbûyîna zulf
Belayî	Bêalîtî, bêhêlî
Belazîz	Kulîlkeka çiyayî ye, biharan şîn dibe, rengê wê şînê vekirî
Beled	Rêzan, rêber, zana
Belek-çesm	Çavbelek, çavê reş û sipî
Bêleke	Bêgunehkar
Belg	Pel, pellik, pelên daran, bê cil, kinc
Belgê şecer	Pelê daran
Belîx	Balix, bi belixî, xweşpeyvî, xweşgoyî, reşîd
Bellix	Bigihîne
Belqîs	Şahbanûya yemenê ya dema silêman pêxember
Belsema	Derman, şifa
Belwa	Bela, zorî, serkêşî
Belx	Bajarekî li bakûrê efxanistanê
Belyan	Yek ji navê hz, xidir
Bêmal, bêserwet	Bêsaman
Bêmar, bîmar	Bê kêf, wec, nexweş
Bêmaye	Bê esl, bê bingeş
Bêmeal	Bême'ne, vala
Bêmecal	Bêtaqet, bêimkan, bêhal, zehîf, bê îmdad
Bêmecalî	Bêtaqetî, bêimkanî
Bêmedara	Bêalet, bi tenê
Bêmeded	Bêeywax, bêeman, bêhewar, bê îmdad, bêrev
Bêmelal	Bi sivikî, bê dilsarî
Bêmesken	Bêci û war
Bêmisal	Bêwêne, bênimûne, yê ku ti kes wek wî nine
Bêmisl	Mîna wî tu kes tune ye, ne wek ye, bêhemta
Bêmusafir	Bêmêvan, bêmisafir
Ben	Min, Gulî û şaxê darê
Bênam	Bênavê te
Benat	Keç, bint, navê heft stêrkan, bint
Bend	Benê girêdanê, girêdan, hefsar, girêk, best, qeyd, beş
Bêndan	Gul bêna xweş didin
Bende	Kole, koleyê emr û ferman, 'ebd, xulam, bendehî, Benî, evd
Bendeê pîrê muxan	Xwedîyê meyxaneyê, meyxanevan, di tesewûfê da, "pîrê muxan" ji bo "şêxê terîqetê" tê gotin
Bendegî	Koletî, xulamî
Bendepay	Ling bend kirî, nig girêdayî
Bendewar	Girêdayî, kesê ku li bendê, hîvîyê dimîne, benda fermana Xwedê
Bendî	Girtî
Bendîxane	Abloqe, embargo
Bênefs	Bê can, mirî
Bênemek	Xwê, li vêderê, mecazen di mehneya "bêwefayî" da ye
Bênesîb	Reşbext

Bênewa	Bêumîd, feqîr, belengaz, perîşan, bêçare
Bênewa yim	Bê newa me, bêdeng im
Bênewaî	Bêzad, bêxwarin
Bênezîr	Bê hemta, bêmisal, bêhempa
Beng	Benc, heşşas, kinif, kindir, giyayek jehrewî ye û carinan wek tiryakê tê bikaranîn
Bengî	Evîndar, 'aşîq, dildar, dilketî
Bengînî bûd	Evîndar bûbû
Benî ,	Xulam, ebd
Bênihayet	Bêdawî
Bênîyaz	Ne muhtacî kesekî
Bênîyazî	Bêhewceyî
Bêpenah	Bê pişt û alîkar
Bêperde	Eşkere, vekirî
Bêperwa	Bêtirs, bêxof, bêşaw, wêrek
Bêpêt	Bêalev, bêhilorî
Beqa	Ebedî, berdewam, mayîn, her hebûnî, bêgotin
Bêqal	Bê xeberdan û axaftin, Bêgotin, bêguman
Bêqedr	Bênirx, erzan
Bêqerar	Bêhedar, cihnegir
Ber	'Erd, reşahî, fêkî, mêwe, mîwe
Bêr	Bereket
Ber 'edem	Tunehî
Ber bad	Li ber ba, porê xwe vekirîye daye bayê, lê dixê
Ber bûn	Ber bi tiştêkî de çûn
Bêr bûn	Bêrî bûn
Ber kef camê ferfûrî	Kef li ser devê qedeha porselenî (seramîk, çînî)
Ber kefê sîmîn	Li ser kefa zîvê (sîm)
Ber kemer	Li ber kemerê, destê ku ji bo hurmetê hatiye ser hev
Ber meznêdê in	Li ber vî meqamî, vê rutbe û dereceyê
Ber min rehîm	Li ser min rehmê bike, bila dilê te, bi bişewite, pirr ezîyetan meke
Ber mûcib	Li gor, bi şerta, sedem
Ber mûcibê	Li gor, ji ber
Ber perde	Li ser perdê
Ber qapî	Li ber derî
Ber ruxê bedrê munîr	Ronîdar
Ber sûretê mehbûban	Li ber sûretê hezkirîyan
Ber xaqan	Li ser padişahên tirkî
Ber xeddê te	Li ser sûreta te
Ber zenexdan	Li ber çeneyê
Bera kirin	Tûj kirin
Beraber	Bi hev ra, pêkve, "beraber", peyveka farisî ye
Berahîn	Pirêjimara "burhan-ê" ye. Burhan spartek, îsbat
Berani	Ji "randinê" ye, yanî dûrêkirin, berdan, qewirandin
Beraq	Zelal, sayî
Berat	Bêşûcî, nişan û belge, ferman
Beraz	Heyvanekî navder e mirovên hecimtî u zîrek kar bi dest ve hatî
Berbad	1, li ber bayê, daye, 2, perîşan, Kavi, xirab, xopan.

Bercîs	Navê stêrekê ye, mezintirîn gerestêrk
Berdane	Berê xwe dane, we yan xanî ewan berdane
Berdaye dû	Berê xwe daye dû, bi wî ketîye, li diçe
Berdemid	Hilatin, diyarbûn, bênhilkêşan, axivtina bi kerb, degirîn.
Berderet	Li ber derê te
Berê	Pêşiyê
Bêrehm	Bê dîlovanî
Berendazî	Avêtin, hilfirandin, ber bi wî firandin, berpêavêtin
Bereng	Mermî, gulle
Ber-fîraq	Li ser fîraqê, jihevdukbûnê
Berg	Pel û belg, pel
Bergê ber hewa	Pelê bi ber bayê ketî
Bergê rûx	Rû
Berhedef	Berê xwe li armancê
Berhewa	Bîlesebe, fêfayde
Berhewa (bûn)	Bîlese bûn, badilhewa, feyde nedikirin
Berî	Li ber wê, pêşberî
Berî şud	Pak û paqij bû, xilas
Berîd	Poste, şeva beratê: nîvê şe'banê, meha berî remezanê
Berîq	Çira, ronahî
Beristin	Êrîş, hucûm, bi ser de çûn
Berîşt	Perçe kir
Bêrîtesema	Dîlana bêrîte
Berke	Berê xwe bide, rûyê, ber bi
Berkê	Birusk
Bermede	Bernede
Berna	Cuwan, delal, xweşik
Berne	Ciwan
Berq	Birûska sibê, pûşî, poşî, perde û niqaba li ser rûyê pîrekan, girêdan
Berqe'	Perde, serçavk, rûbend
Berqe'	Xêlî, hîzar, ew perûye ya jin serçavê xo pê dadipûşin.
Berr	Erda bejî
Bersîs	Keseki bijare ya di çiroka feqiyê teyran
Bêrûn, bîrûn	Derva
Berxîz	Rabe!
Berzex	Astenga di nêvbera du tiştan de, bihnok, birûsk, dema navbera mirina kesan heta roja qiyametê, bejaya di navbera du avan de, Alema qebrê, Roja dawî, Heşir, perde
Besalet	Cesaret
Bêsaman	Bêmal, bêserwet
Besatîn	Yeka wê bistan e
Beser	Çav, bînahî, dîtîn
Bêsewad	Nexwende, kesê nizane bixwîne û binivîse
Beske	Beşe bike, dengê xwe bibirre, devera ku pîrr kevir lê hene, derê kevirîn, deşt
Best	Şahî, şadî, firotin, bazar, girêdan, Girt, girêda
Beste dehan	Dev girêdayî
Beste der-zîndan	Girtiyê zîndanê, kesên ku di da hatîye girêdan

Besteê zencîrê zulf im	Gîredayîyê zincir û xelekên por biskên te me
Besteê zulfê muselsel	Gîrêdayînê porê xelek xelekî
Bestî	Gerandî, girêdayî
Bestin	Gîrêdayîn, girêdan
Bestine	Gîrêdayîne
Bêsukûn û bêmeqer	Bêwar, bêcî
Beş	Geş, rewnaq
Bêş	Pişk, par
Bêşekîb	Bêtehemul, bêsebr
Beşer	Însan
Bêşerîk	Bê hembeş, heval, hember, suroşt û xilqet fitreta insan
Beşîg	Landik, dergûş
Bêşîg	Landik, dergûş
Beşîr	Mizgînavan
Beştin	Li dar xistin
Bêşubhe	Bêguman
Bêt	Bibêje
Betal bûn	Bê îş û kar mayîn
Bête	Bê, were, huzûrê
Bête dîwanê	Were meclisê, huzûrê, bêxuy, bêtebî'eta temîz
Bêtebîb	Bêdoktor, bêhekîm, bêdoxtor
Beteha	Fireh, mezin
Bêtemekun	Bê cî, bê mekan
Bêtemîz	Neqenc, nebaş, nepak
Bêtewan	Bêhêz
Betha	Li Mekkeyê navê newalekê ye, vir qesda dike
Beti	Giran di meşa xwe de
Betî	Sist, hêdî, giran
Betîn	Zikê mezin
Bêtin	Bên, werin
Betir	Xirabtir, bêtir, pirtir, çêtir
Betl	Pehlewan, leheng
Betlan	Tirral, tembel, zîrek
Betlîn	Betlîn, westin, qerimîn
Bêvêr	Nexweş
Bêwer	Cihê tu lê dimîni, diji, Cihê mayînê
Bêweter	Kevana bêta, bêtêl
Bêwucûd	Nîne, tune
Bêxar	Bêstirî
Bexel	Raxil, raşil
Be-xelet	Bi şaşî
Bêxered	Bêyî armancên şexsî
Bêxeş	Bêtevlîhevî, bêtêkilbûn
Bêxew	Bêxwab
Bexîl	Temih
Bêxîl û xîş	Bêkîn û hîle
Bêxim	Bêbingeh, bêtemel
Bexîşî	Diyarî kir, da

Bexş	Hîbe, şabaş, Qencî, başî, îhsan, lutûf, efûker, Hîbe
Bexşende	Bexşkar, efûkar
Bexşîn	Comerdî, Dan, xelat.
Bexşinde	Kesê tiştî didet, merd.
Bexşîne	Hediye bide
Bexşiş	Diyarî, xelat, hediye
Bexşiyek didarê te	Qencîyek ji rûyê te
Bext	Si'ûd, qismet, şens, nesîb, bextê qenc û xweş
Bextê feyrûz	Bextê serkeftî, yê spî
Bêxwab	Bêxew
Bey	Beg
Bey'	Firotin
Bêy	Di dema bê de lêkera "hatin" bi kesê sêyem hatiye kişandin
Beyaban	Çol, çolistan, sehra, qûmistan, spîyîtî
Beyad	Spî
Beyan	Bibêje, beyanname, daxuyanî, eşkere, diyar
Beyan kim	Bibêjim
Beyanê ehwal	Behsa halê (xwe), jê ra got, behskirina hal û meseleyê
Bêyarê şeng	Kêfxweş, bi kêf
Beybûn	Navê gulekê
Beyda	Çol, Deşt
Beyda'ê zemîn	Axa dinyayê
Beyde, beyze	Hêk
Beydeq	Berik, peyadeyê şetrencê
Bêyî	Bê, werî
Beyn	Mêjî, eql, Navber, navbeyn
Beynelmilel	Delil û belge yên îyanî, eşkera
Beyreqa Rayê	Beyreqa qebûlkirinê
Beyt	Kabe, mala Xwedê, di edebiyatê da ji bo du rêzikan (misre) beyt tê gotin, mal
Beyta fesîh	Beyta/şî'rê fireh, ' ku baş tê fêmkirin
Beytê cindî	Mala rind, xweşik
Beytê Me'mûr	Beyta me'mûr, navê koşkekê ye ku cîyê wê li asîmanan qatê heftan e
Beyt-ul heram	Hec, mekeh
Beytul Eqsa	Mizgefta Qûdsê
Beytullah	Kehbe, mala Xwedê, cîyê tewafa hecîyan
Beyyinat	Belge û delîlên xurt zelal
Beyza	Spî, spî qemer hîv
Beyzayê fena	Deşta ne bûyîn û tunetiyê
Beyzeya ez tê	Hêka kû ez têda me
Beza'et	Sermiyan
Bêzar	Ji hal da ketî, nexweş, perîşan, aciz, hejar, Dîlnexweş, dilrik
Bêzeban	Lal, bêziman
Bêzewal	Yê ku fena nabe, namire, Bêdawî
Bezî	Bi bez, çalak
Bezîne	Bazdane, bazdan
Bêzîya (bû)	Ronî, tê da, nemabû, nexweş bû

Bezlego	Yê ku gotin û helbestên xweş dibêje, xweşbêj
Bezm	Meclîs, cîyê kombûn û civanê, meclîsa şerabê, vexwarina, wek meyxaneyê, Civata stran û lîstinê, cihê şahiyê
Bezma terebê	Civata şahiyê
Bi	Bêjeyasondxwarinê
Bi 'îzz	Bi qîmet, mezintî, hurmet
Bi babî	Bi bavê xwe, cîgera wî şewitî
Bi bexşî	Bi bexşandê, bidayê
Bi bezlê emwal	Bi dayîn û belavkirina mal
Bi bihê	Bi bihîzî, seh bikî
Bi canibî zat	Bi aliyê zati Xweda va
Bi carek	Bi tevayî, tu awayî, li ser hev, qet'a
Bi cemaliha mucella	Bi ciwaniya xwe ronî
Bi cih kirin	Rast kirin
Bi cunbuş	Bi kêf
Bi çav wan	Di çavê wanda
Bi çeşmê hilmê	Bi çavên nerm û nazik
Bi de'xel	Bê firûfêl, xewş
Bi dertê	Dertê
Bi devin	Di devda ne
Bi di; mişkat kulek	Bi-mişkat(î)
Bi dil	Bi arzûya dilê xwe, ji dil
Bi dil xwaz	Bi arzûya xwe, dil xwazî
Bi dil, bedil	Bi dil û can, dilê xwe
Bi 'emd	Bi qesdî
Bi esl û bunyad	Bi esas û temel
Bi gestim	Bi min veda, pêweydam, pêvedam
Bi girt	Girte, girtî
Bi hemd	Bi îrade, xwestinî, daxwazî
Bi hendî	Bi îrade, hiş li serî
Bi heqqê bûye wasil	Mirîye, mir
Bi heramî	Bi qedexe bûyînî
Bi heseb	Bi angorî, wî terzî, awa yî ku, li gor
Bi hev ket	Civîyan, gihîştin hev
Bi hewes	Bi xwestek
Bi hinde	Bi ewqas
Bi îxtiyarî	Bi îrade, xwestinî, daxwazî
Bi ker kim	Bidim ber kêran, perçe bikim
Bi ker kin	Bi kêr kin, kêrê lêxin, perçe bikin
Bi kerr bin	Biqetin, tîştîşî bibin
Bi keş	Bi kişandin, zih
Bi keş hat	Bi aliyê bin çengêda hat
Bi mekan	Bi cih
Bi mêrî	Bi mêranî
Bi mesel	Bi mînak, mesela
Bi min	Bi angorî fehm û bawerîya min
Bi mîslê	Mîna, weku
Bi nefşa titîk û alan	Bi belavbûyîna kezî û gulîyan, gulî keziyên rindik li hev alîyayî

Bi neseb	Bi esl
Bi nezer	Xwedî feraset
Bi nik	Li cem, hinda, ba
Bi nûr	Geş, ron
Bi pereste	Îbadet dike
Bi qal e	Bi axaftin e
Bi qebrî	Li ber qebrê, mezel, goristana min
Bi qejîtin	Bi helle, qijile
Bi reh guzarî	Digerî
Bi sazekî, li sazekî	Bi awakî, li, karekî
Bi sidqî	Bi rastî, xweş
Bi sojît	Bişewitîne
Bi şî'rê	Bi şî'îrê, helbestê
Bi şûrê rûse	Bi şûrê ji kalan kişandiyê tazî ye
Bi tebayî	Gişt, hemû, pev ra
Bi terkê, tecrîd	Destkişandina ji her tiştî û çûyîna ber bi Xwedê ve
Bi we ra	Xitab ji Xwedê re ye
Bi weslê	Bi gihana hevûdu, wesletê, hevdîtîne
Bi weş	Bi hêz, quwwet, wec
Bi xal	Bi nîşan, şehnik, nuqteya reş a xweşik li ser rûyên dîlberan
Bi xef	Dizîka, bi dizî, awayê veşartî, dizî bike, awayekî veşartî
Bi xef kirin	Veşartin
Bi xewr	Bi westan û azirîn
Bi xeyrî	Bi xerîban ra, kesên nenas
Bi xwe	Bi aliyê xwe va, bal, tenê, zatê, zatîhî
Bi yek hatin	Bi yek terzekî, ji xaliqekî da hatin
Bi zarî	Bi girînî, xwetewandin û tirs
Bi zîn bûn	Hespên ku taximê wan temam e, cil û hefsar kurtana (palan) li ser
Bi zîyadî	Bi zâdetirî
Bi iqtiza zamanî	Bi hoyê guherîna demê
Bi tehqîq	Bê guman, bi rastî
Bi xayet	Gelekî
Bi xeber	Bi gotin
Bi xeyrî	Jî bilî
Bi zahîr	Eşkere
Bî'l-cumle	Hemû, gişt, tevda, tevekî
Biamoj	Fêr bibe
Bîba me'mûl	Pere bikirana, bi nîrx bûna
Bibihê	Bibhîzî, seh bikî
Bibihîn	Bibihîzin
Bibihit	Bibihîze
Bibim pak	Jê xelas bibim, bifilitim
Bibîn	Bibîne
Bibînin	Ku bibînin, mêze bikin
Bibit faş	Belav bibe, êşkere
Bibit xerq	Biqete
Bibîte	Bibe
Bibitin	Bibin, bibe

Bibose	Ramûse
Bibûs	Ramûse, maç ke
Bicarek	Bi tevayî, yek carî, hemû li ser hev
Biçêr	Bilewerê, çêrandin
Biçiman	Em biçin
Biçne	Biçin
Biçûkek	Zarokek
Bîdad	Zulm, bêdalet, Zordarî, kutekî., Cewr, zilm
Bîdar	Hişyar, şîyar, rabûn, bişik, ayax
Bîdarî	Şîyarî û bêxewî
Bide	Lê bide, lêxe
Bidere	Derkeve, derê
Bidêre	Bike
Bidêre me'zûr	Li min bibore
Biderîn	Derkevin
Bidêrit	Derkeve
Bid'ettiştê	Ku nû têholê û berê nebû
Bidim bi pare	Bifirojim
Bidîn guh	Ku hûn guh bidinê
Bidlîsî	Malê bajarê bidlisê
Bifkir	Binere, temaşe bike
Bigên	Bighîjin
Bigêr	Bike
Bigêre	Bike
Bigêrî	Bikî, bibî
Bigerîn bi halî agah	Ji halê wî xeberê bide min
Bigihîne	Bellix
Bigirim	Bijmêrim, bibêjim
Bigirin dest ji me bêrûn	Dest ji me bikişnin
Bigrim	Mesele, ferezen
Bigrît kemal	Mukemmel, tam, bêqusur
Bih	Biyok, bihok
Bîharê çesmê durr can	Behra çavê morî û mircanan
Bihatim	Hellandim, şewitandim
Bihişt	Behîşt, cennet
Bihiştam	Bihişt a min
Bihîştî	Meqam û tempoyekî muzîqêye
Bihn	Werin, formek tewandî ye ji lêkera hatin
Bîhnek	Bêhnekê, wexteka kin, hindik
Bihuşt	Cinnet
Bijaran	Bijan û jar, bi êş kul
Bijarî	Eda kirin?
Bîje	Xalis, xas
Bîjen	Dildarê menîje
Bik'me	Bikim, bikime
Bikalit	Binale
Bîkam	Bêfayde

Bîkan	Belkû, beşkû, belkî
Bike halî, îzhar	Halê wî bibêje
Bikêşî	Bikişînî
Bikêşin	Bikişin, derkevin
Biket me defter	Me jî di nav wan da binivîse, têxe (ehlê îlmê)
Bikey reha	Xilas bike, rizgar
Bikî zarî	Bigirî, ji çavan hêşîran bibarînî
Bikim da mudara	Da ku ez bi wî meyê îdare bikim
Bikim sefer	Bimirim, ji vê dinyayê herim
Bikin gûş	Guh bidinê, guhdarî bikin
Bikit	Bike
Bikit basil	Bi dest bixe, pêk bîne
Bikitin	Bike
Bikr	Keça nezewicî, keça pak, nezewicîni bûn
Bîl cumle	Bi tevayî, hemî
Bilad	Welat
Bilcumel	Hemûyan
Bilcumle	Hemû, gişt, tevek, tevda, giş
Bildrin	Bikin
Bilind paye	Rayebilind, qedirgiran
Bilkul	Bi tevayî, hemû
Billah	Bi Xwedê, sonda navê
Billûhiyyet	Ehmeqî, nezanî
Bilor	Şûşe, zîcac, cam
Bilorî	Şûşe
Bîlxasse	Bi taybetî
Bilkeyb	Di xeybê de
Bîm	Tîrs, tavil
Bîmar	Nexweş, bêhal, êşewî, nesax, dema stêrik diçe rojavayê, Nexoş, lewaz., Birîndar
Bîmaye	Bê esl, bê bîngêh
Bîn	Bibîn
Bîn	Bêhn, bîn
Bîna	Berxwedanî, liberxwedan, xweragirtin, tebatîkirin, xuyayî, berçav, Bîner, kesê ku dibîne
Bîna kir	Ava kir, lêkir, çêkir
Bînaê weslê muhkem	Avahiya/mala gîhabûna ba hev a saxlem
Binagoş	Rûyê wek heyvê, rûyê spî
Binagûş	Binê guh, bînguh
Bînave	Ji nû ve bîaniya, vejanda
Binê	Binhêre, mêzebîke, binhêrî, mêze bikî, Binêrê, temaşa ke.
Bîne	Bibîne
Binefş	Binefşok ku meqsed jê çavên yarê yên wekî kulilka binefşokê ne, yara kulilka binefşê letîf û xweşik e
Bînem	Bibînim, dîtî
Binende	Bîner, temaşevan
Bînende	Bîner, temaşevan, çavbîn
Bînewa	Bê tişt, lawaz, bêçare, jar.
Binger	Binêre

Bînî	Bibînî
Binî çewan hilanî	Te koka me (binê) çewan hilanî, yanî, tu û eskerên wisa mêrxas in ku hindik mabû bianîya, em gişt bikuştina
Binkêvim 'erzê	Bimirim
Binmê	Diyar bike
Binmît	Xuya bike
Binoşim	Vexwarin
Binper	Binber
Binperr	Bin perrik, binpel
Bîntul-‘îneb	Keça tirî, ji bo şerabê tê gotin, çimkî şerab tîrê çêdibe
Binumêt	Diyar bibe, xwiya bike
Binyad	Kok û bingeh rîşe
Binyûşe	Binoşe
Bipoşe matemê	Reş girêde, şînê bigire
Bipoşin	Lixwekirin, lixwepêçandin
Biqefile	Biweste
Biqeşî	Biqeşit, siktir bibe, bicehime
Biqutin	Bikutin, hûr bikin, lê bidîn
Bir	Kom, ref
Bir bi bir	Kom bi, ref
Bîr tîne	Têne bîra min
Bîra	Bila, ba
Birajtin	Sor kirin
Biran	Birîn
Birand	Hişk kir, koka wê qeland
Bîraqe	Ala, 'elem, perçem, beydax, al
Biraştin	Sor kirin
Birca-hemel	Berxik
Birêj	Birijîne, bike xwarê
Birêşte	Sûhtî, sûtaw, şewitî
Bîret	Jê dike)
Birhanan	Delil
Birî	Ya, yêkubariye
Birihne	Tazî
Birijîtin	Dil kewtin
Birra	Heqîqî, rastîn
Birreh	Tûj
Birûdet	Sarî, cemidayî
Bîrûn	Derve
Bîrûnî	Tiştên ji der ve
Bîrûz kerd	Eşkere kir
Bîryan	Goştê biraştî, sûhtî û şewitî, sûtaw, parêv, Birajtî, xwairneke ji goşt û pîvaza hûrkirî çêdiken., şewitî, Goştê bi tendûrê ve tê pehtin
Bîryan û birişt	Sûhtî û şewitî, sûtaw birajtî, bijartî, bijraw
Bisan	Wek, wekî
Bîsat	Erdê rast, cihê vekirî û fireh, cilik, xalî, cîl
Bîsat	Erd, pehnayî, firehî, sîfra raxistî
Bîsatê exder	Xaliya kesk, ezman

Bisatî	Kilîm, mînder, tejik
Bisk	Zîlf, porê yarê yê ku li ser sûretên wê xwe bi herdu alîyan ve berdide xwarê, bisk
Bîst	Bihîst
Bistan	Hinarê bax
Biste	Bêtirs, mizgînî, Serbest
Bîstek	Gavek, demeke kin, gaveke kurt
Bîş	Zêde
Bîşaret	Mizgîn
Bîşeyne	Bîşîne
Bîşkiftî	Bîşkafî, bîşkifi, bîşkifandî (ji bo tiştên ku hatine dirûtin), verîsikî, verîsiyayî, vebûyî, qelişî
Bîşkov	Gupika gul û kulîlkan ya ber vebûnê, ji bo re tê gotin
Bîşkuftî	Bîşkuvî, vebû, vekir
Bîşkuwan	Kulîlkên ku nû vebûye
Bîşnew	Guhê xwe bidê, guhdarîyê bike
Bîşnewend	Bibihîzin
Bit	Bibe
Bît	Be
Bi-terfet	Bi girtin û vekirina çavan
Bitin	Bibîn
Bitkel	Mahir, pîspor, şareza, zana, zexm
Bittemamî	Tevde, hemî
Bittewl	Bi hêz û xurtî
Bittû	Ez bûm
Bitûn	Tevda, hemû, gişt, bi giştî, bi temamî, Zik, batn
Bivê	Tu bibêjî, bixwazî, bûm, bûme, bixwaze
Bivêr	Nexweşê bêhal û li ber mirinê
Biwar	Borandin, derbas kirin
Biwerit	Bibare
Biwîn	Bûn
Bîx	Kok
Bixar	Bilez, zû, 'aciz bû, tengezar, darê sotî ku hîn agir tê heyî
Bixara	Bajarekê kevn ê bisulmanan e
Bixirûşim	Rabîme ser pê û hawar bikim, bibizavim
Bîxûd	Bê me'îna, qîmet
Bixûr	Darên ku tên şewitandin ji bo bihna xweş derkeve, tutsî
Bîxwab û xûrdim	Bêxew xwerdîn û xûrakim
Bixwandîn	Bixwazîn
Bixwe	Bi alîyê xwe da, bizzat
Bîyaban	'se'hra, qûmistan
Bîz	Xwe dûr dixê, nefret, hez nekirin, qehirîn
Bizdandin	Tîrsa mezin, ziravqetandin, qetandin, qut kirin
Bizot	Darê sotî ku hîn agir tê heyî
Bizzat	Bi xwe
Bo	Lêva yarê tê bi kar anîn, Bêhn, bîn
Bo't silîvan	Du nawçen le kurdistanî bakûr
Bohtan	Botan

Bonba	Bombe
Boqrat	Hîpoqrat, filozof û nujdarekî yunanî yê navdar e
Bor	Dî hin devokan de hesp e
Boraq	Heywanekî siwarbûnê ye û “perên wî hene, ew li gorî siwariyê xwe hereket dike, di navbera erd û asîmanan de diçe tê
Borî	Zemanê ku derbas bûye û çûye
Borînê rah	Dî rê da derbas bibe, bibuhure
Borîzan	Kesê ku rê de diçe, rêwî
Bos	Maç, ramûsan
Boseyekî	Ramûsanekî
Bositan	Bistan, baxçe
Bosîtani	Welat, cî, war, baxçe
Boyî	Ji bo seba
Bozorg	Mezin
Brîşm, ebrîşim	Evrîşim, hevirmûş
Btir	Bi tir, gelekî pozbilind
Bû	Bîn, bêhn, Bihn
Bû Cehl	Ebû cehl
Bû liqa	Lê rast hat, leqî yekî bû
Bû liqayê Leylê	Rastî êla (eşîra) leylayê hat
Bû Pale	Karê wî bû ew
Bû selef	Borî û çû
Bû şadî	Kêfxweş bû
Bû waqîfê hal	Ji hal fehî kir, meseleyê baş
Bû(y)	Bîn, bêhn
Bu'd û îhtîraq	Dûrbûn û şewat
Bu'd	Dûrahî
Bu'l-hewes	Ji dil û can, pirr bi hewes
Bûbekr	Ebûbekr
Bud	Bişkoj
Bûdî	Bûdîst
Bugşa derê lutfa 'emîm	Veke deriyê lutf û başiya bo her kesî
Bugzer	Dev jê berde, guh nedê
Bugzerê zahîd	Merivê pirrsofi, sofîyê hişk
Bugzere ez-zillê tu	Jî sîya te, derbas bibe
Buha	Fîyet, heq, qîmet
Buhar-eş	Bihara wê
Bûhayîn	Giranqîmet
Buhran	Qeyran, krîz
Buhtan	Şîltaxî, buxtan, şel, îftîra, gotinên bêbingeh li ser kesekî, Gzîra botan
Bûhtan	Derew
Buhtî	Zaravaya kurmancî
Buhurî	Derbas bû, bihorî, borî
Buhuşt	Cinnet, bihişt
Buk	Cûreyek kûp
Bukşa	Cûreyek kûp
Bulend	Bilind, hatin pêş hev, ji bo herbê li ber sekinin, berz, bala

Bulh	Eblehî, kawikî
Bulhewes	Yê ku bi dev evîndar e
Bûm	Di xirabeyan da dijî, perendeyekî bê yûme, binyat, bingeh, esas
Bûne destê daman	Xwe avêtine bextê wî, destê avêtin dawa, mecazen, eman jê xwestin, gotin me efû bike, li were rehmê
Bûne harib	Herb kirine, micadela
Bûne saîl	Hatine xwarê, dirijin, hatin û rijandina hêstirên çavan
Bunma	Binuma, nîşan bide, bi eşkeratî
Bunyard	Temel, hîm, esas, wek soz, peyman, Esil
Buq'	Deq, nîşan, nîşan
Buqelem	Buqelemûn, Buqlemûn, Cureyeke meymûnan e
Buqrat	Hîpokrat, nojdarekî yûnanî yê navdar
Bûr	Hesp
Buraq	Hespê şeva mîracê ku pêxember lê siwar bû
Bûraq	Heywanê suwarbûnê yê şeva mîracê
Burc	Ji duwanzdeh qismên rojê, yek qism e, birca keleyan, cîyê bilind, kela
Burca es'ed	Çerxa seadete, Çerxa seadetê
Burca hemel	Burca beran
Burcas	Avika nêr, superm
Burcê 'eqreb	Wexta ku dinya dikeve vê merheleyê, roj tê girin qismî xuya nake, di beytê da mecazen gotin her du biskên yarê xwe li ser sûretên wê berdidin xwarê, rûyê girtin
Burcê Mahî	Burca Masî
Burcê umîd	Birca hîvîyê
Burcê Xerçeng	Bircê kevjal
Bûrde	Birye, birdûyetî, birîye, birin
Burden	Kişandin, kaşkirin, bêtalihê qezencê, kesên ku zîrarê dikin, Birin
Burdibar	Xweşkêş û di xizmetê de
Burehne	Tazî
Burh	Birh, birû
Burhan	Delîl, belge û delîl
Burîd	Sarbûn, acizbûn
Burqu'	Rûbend, rûpoş
Burrende	Tiştê ku birrînê dike
Bûrû	Birû, birh
Burûdet	Sarî, serma
Buryan	Şewat, kebab
Bûs kirin	Ramûsandin, maç kirin
Bûse	Maç
Bûse dan	Ramûsan, maç kirin
Bûse sitend	Maçî kir
Bûsezen	Yê maç dike
Bûsîden	Ramûsan, maç kirin
Bûsîtan	Baxçe, bostan, cî û warê bînê/bêhnê
Buspared	Dispêre
Bûş	Tijî, bi hay û hoy
But	Put, dergistî wek pût tê qebûlkirin, xweşik û rind, armanc, hedef
But/bit	Pût, peyker, senem, heykel

Butgede	Pûtxane, cîyê taetê, Zaroka ku di meyxanê de kar dike, putxane, meyxane
Butperest-asa	Wek kesê ku li ber pûtan secde dike, xwe xwar û taet îbadetê
Butunî	Hemî, temamî
Butxane	Me'bed, heykelxane
Bûtxane	Cihê îbadeta senema, cihê pûtperestîyê
Buwarî	Biçî
Buwart	Borî, derbaskir
Bûwîn	Talûke, xeter, xeternak
Buxara	Li Ozbekîstanê bajarekî dîrokî
Buxd	Kina veşartî, zikreşî, nevîn, buxz, kîn
Buxz	Kina veşartî, nefret, dijminî
Bûye 'ewde	Zivirîye, vegerîyaye
Bûye a'zim	Xwestîye, çûye
Bûye batil	Qedîyaye
Bûyê dildar	Bîna dergistî, bêhna yarê xwe
Bûye fanî	Mîr, mirîye
Bûye xurrem	Nû bûye, vekirîye, kêfxweş
Bûyê yar	Bêhna yar, bûnî
Bûy-et	Bîna te, bêhna
Buzurg	Mezin
Ca	Cîyê sebrê, hadê, hele, vê carê, cih, war
Ca Be Ca	Cî bi, carinan, li hinek cîyan, Cî bi cî
Ca bi ca	Cî bi, guherandin
Caba Cebelî	Serîtûka çiyê, çimbilûk, til, lûtke
Cabilûs	Trablusxerb
Cadar	Meqam, cih
Cade	Ket rê, da ser, rabû û meşîya
Cadû	Sihirbaz, çav û birhên yarê
Cadûkher	Sêrbaz
Cah	Cih, war, meqam, paye, qedr, Mezinayî, qîmet
Calût	Pêlwanekî filistinî ye, Nebî Dawud wî kuştiye
Cam	Şerab, qedeha meyê, şeraba ku di cam û qedehan da ye, /bardaxa/îskana şerabê, cil, Tas, istikan
Cama Cem	Qedeha padişah cem
Came	Cil, kinc, Kine
Camê asimanî	Peyla şîn
Camê Cem	Qedeha Cemşîd şah e ku wî tê ra her tiştê li dinyayê didît
Camê elestim	Işqî ezeli û xudayî, (elestû birebbikûm)
Camê meyê 'îşq	Qedeha şeraba eşqê
Camê mîna	Peyala bi zêr û zîv ûlajewerdê neqîşandî
Camê Xurşîd	Şeraba rojê, teşbîh kirîye ku dibêje, şerab wek ye
Camê Cemşîd	Peyala Cemşîdî
Camedirîde	Cilqetiyayî
Camek	Qedeha, bardaxa şerabê
Cametebdîl	Cilguhertin
Camexil'et	Cilwergirtin, xelat
Camî	Yek ji mezintirîn şairên mutesewwif e

Camid	Bêruh, bêgiyan, nezindî, ne zindî, weke camê
Can daye atêş	Canê însanan dike nava agir, dişewitîne
Can fiza	Ewê ku can zêde dike, dide merif, muferreh, sipartiye
Can Muhemmed	Nav Mihemed Can e, navê şa'irê vê mesnewiyê ye
Can Suparî	Miriye, bi ciddî, Can sipartin, mirin, can dayîn
Can û dilden	Ji can û dil, bi ciddî, ey canê min
Cana	Ey can!, dilber, dîlber
Canan	Dergistî, yar, xoşewîst, hebîb, destgirtî
Canan teleb	Yarxwaz
Can'er'er	Weke dara 'er'erê dirêj
Can-eş	Canê xwe, wê
Canfiroş	Yê ku canê xwe dide
Canfiza	Yê ku can dide meriv
Cangahî	Mala can, cî û warê ruh
Cangîr	Cihangîr, desthilatdar, serdest
Cangiramî	Canê xweşewîst
Cangudaz	Ya ku can pê dişewite, dihelîne, meriv zehîf dike, canhelîn, tiştê ku agirê can û goştê meriv dihelîne
Canî	Canekî, rûhekî, wekîl, kesê ku di şûna yekî da, cîyê wî digire
Canîb	Alî, teref
Canibe	Alî
Caniwer	Bigiyan, rihber, zindî
Cann	Cin, cinn
Car	Cîran, cînar
Carî	Hukimferma, carî bû, hukmê wî derbas dibû, hukim dikir, carîye
Cawîdan	Bêdawî, sermedî, ebedî
Cawîdanî	Herhebûn, zindîman
Cawîdanî	Herhebûn, her hebûn, ebedî, Ta hetayî
Cay	Li cîyê min, şû na, cî, cîyê sebrê
Cazim	Bi biryareke mîsoger û tund
Ccfadîn	Zehmetkêş, cefadîtî
Ce'ferê Bermekî	Ce'fer bin yehya el-bermekî, hevalê xelîfe harûnê reşîd e, bavê wî jî wezîrê bûye, bi comerdî û camêriya xwe
Ce'hîm	Sekitî, mirarbûyî
Cebbar	Xweda, navek ji navên ye, xwedîyê qewet û qudretê, çîya, gir
Cebel	Çîya, kêfa wî anîne cî
Ceberut	Desthilat, zordar, yê ku bi zorê dike
Ceberût	Zordar, zordest, zorba, despot, zalim
Cebhet	Enî, pêş, cebhe, rû, alî, Meydan
Cebhetê beyza	Eniya sipî, rûyê
Cebi	Nezanî
Cebin	Enî
Cebîn	Enî
Cebir	Dest cebirî, dil cebîrî
Cebr	Cebirandin, xweşbûn, pevzeliqîn, zorî
Cebr û ikrah	Bi zor û dijvînî, bê xwesteka mirov
Cebrî bit	Xweş bibe, tehmîr, bicebire
Ce'd	Xelek-xelekiya porê, xelekên por

Cedd	Kok, zuret, kalik, bapîr, kalik walid bav
Cedel	Demeteqî, devjenî, tekoşîn, guftûgo, axaftin
Cedî	Karik
Cedy	Karik
Cefa	Tehde, zehmet, ezyet, ezîyet, zulm
Cefadîn	Zehmetkêş, cefadîtî
Cefakêş	Azirandî, jankêş
Ceg	Cîger, kezeb
Cegerdar	Netirs, bi ceger
Cegerrîş	Ceger bi birîn
Cehd	Berxwedan, xîret, xeyret
Cehde	Kar û hewldan
Cehennem	Dojeh, dozex
Cehîm	Navekî dojhê ye
Cela	Diyar bû, xuya, kifş, şayikbûn, cela girtin, Ronahî
Cela bit	Bibiriqe, bi sîqal be
Celadet	Xurtî
Celal	Mezinahiya sermedî, Xwedan 'ezamet, azemet, berzî û gewreyî, sîfatên Xwedê
Celb	Bi bal xwe ve kişand, kişandin, anîn
Celeb	Nifş
Celew	Gema serê sewalên siwarbûnê, asteng, bîzm, hefsar revaye revandiye, hefsar
Celîd	Qeşa
Celîl	Mezin, navekê Xwedê ye
Celîs	Yê ku li ser textê rûdinê, kesê ku rûdine
Cellab	Yê du'ayan dike
Cellad	Kesê ku bi birryara dewletê kesên tawanbar dikuje, çilmisî
Celladê felek	Sifetê gerestêra Mars, Merîh
Cem	Şahekî Îranî, melikekî Îraniyan e, hemûyê pêxemberan (nebiyan), teveka, padişah Cemşîd
Cem'	Kom, hemû, tevayî, kombûn
Cem'	Kom bûne, civîyane ser hev
Cem'î	Kom kirin, civandin
Cem'î bûne	Civîyane, kom bûne
Cema	Civîyane, kom bûne, civiya, kom, li ba hev
Cema bûn	Kom bûn, civiyan, civîn
Cema kirin	Berhevkirin, komkirin
Cema bû	Kom bû, civiya
Cemad	Bêruh, bê giyan
Cemadat	Her tiştê bê giyan
Cemal	Rindî, rindbûn, rû, xweşikbûna, rindbûna, Xweşikî, delalî
Cemalê barî	Ciwaniya Xwedê
Cemale sermedî	Ciwaniya bê destpêk û dawî, Xwedê
Cemaze	Hêştirê yek pişt
Cem'ek	Komek
Cemel	Heştirme, deve
Cemî'	Hemî
Cemî '	Hemû, tevekî, gişt

Cemî	Zanayê hemû derdan, doxtorê
Cemîl	Ciwan, qenc, baş, xweşik
Cem'iyet	Kombûn û têkelbûn
Cemşaş	Çalak, bi lez û bez
Cemre	Çikê wek agir, germahî, komira ku bûye
Cemşah	Li gorî rîwayet û efsaneyê, Cemşah (Tehmasb) ew kes e ku cara pêşiyê, şahmeran dîtîye
Cemşîd	Cemşîdê şahê Îranê
Cenab	Hezret, ji bo hurmet û mezinkirinê
Cenah	Bask
Cenan	Di'l
Cenb	Alî
Cenbe	Alî, teref
Cendeke	Cesed û gewdeyê bi rûh can e, wek wî ye
Ceng	Herb, şer
Cenîbe	Sewalên barkirî, garan
Cenneta herem	Bihîştê enderûnê
Cennetul firdews	Navekî bihiştê ye.
Cerahet	Birîn, birîndarî.
Cercîs	Pêxember an kesekî salih e, Ji mîrên Kapadokya ye
Cerd û çerde	Koma êrîşkeran
Cerde	Rengreş
Cer'e	Qurta avê
Cerem	Bê guman
Ceres	Çan, zengil, ceger, mêlak, kezeb
Ceres-rehîl	Zengilê koçê, barkirinê
Cerg	Cîger, kezeb, ceger, cîgera bi elem, keder
Cerge	Cîger, koma xelkê
Cerh	Birîn
Cerh û zam	Birîna li ser sîngê meriv
Cerhaze	Deve
Cerhê di kul	Birînê kulan, birînen kul
Cerhê di pur xwîn	Birînen ku pirr bi xwîn in, jê tên
Cerîd	Şaxê dara xurmeyê, bê pel û qaşil e
Cerîm	Tewanbar, gunehkar
Cesaret	Bê tirsîtî, jêhatîbûn
Cesed	Leş, laş.
Cest	Rizgarbûn
Cetin	Zehmet, zor, giran.
Cew	Ceh, (şe'îr)
Cewab	Bersîvdan, bersiv
Cewahir	Tîştê kû bi xwe qaîmin, cewher, piraniya cewher e
Cewanib	Der dor, çarkenar
Cewarê di nadir	Cariyeyên nadir, bêhempa
Cewarî	Keçikê carîye, carî
Cewaz	Destûr, rewa bûn
Cewcem	Guleke zer û xweşik
Cewher	Gewher

Cewlan	Çûyîn û ger, seyran, meş, ger, sivikkirina bêjeya cewelanê ye, Colan, ajotina hespan bi beza ji bo ji hev derbasbûnê.
Cewr	Cefa, tade, zulm, sîtem, ezîyet
Cêwrî	Cêwî, cotik
Cewşen	Mertal
Cewza'	Birca cêwikan
Ceyad	Hespê xaran, resen
Ceyb	Bêrik
Ceyran	Xezal, ahû
Ceyş	Leşker, artêş, û xizmetkar
Cezb	Ji ber evîn û hezkirina Xwedê jixweçûn e, naz, balkeşî, niwaz, dilwazî
Cezbe	Berbixwekişandin û ricifandin, ricfa îşqê
Cez'e	Jankêşî û qehr
Cezm	Biryar
Cezr û med	Med cezîr, kêşe û vekêş
Cibal	Çiya, şax û dax
Cibal	Çiya, çiya, firîştayê wehyê
Cibrayîl	Westayî, sekînî
Cibrîl	Cebraîl
Cibrîlê emîn	Cibrayîlê pêbawerkirî, cibrayîlê dilsoz
Cibrîlsiyer	Mîna ferîşteyan bêqusûr û bêguneh
Cîdal	Mucadele, gengeşî, mucadeleya bêdelîl û pûç
Cîdal û Gelte	Gengeşî û munaqêşe
Cîdar	Çeper, dîwar, şure
Cîf	Laş, leş, cesed, beden
Cîfe	Mîrar, mirdar, mirî, mebest jê, dinya ye
Cîger-çak	Cîgerperçe, ji cîgerê birîndar
Cîger-rêş	Kesê ku ji cîgerê birîndar e, cîgerbirîn
Cîger-rîş	Kesê ku ji cîgerê da, birîndar e, cîgerbirîn
Cîgersoj	Ew ê ku cîgerê dişewitîne
Cîgersoz	Ën ku cîgerê dişewitînin, agir bi kezeba meriv dixînin
Cîgersûz	Cîgerperitî, cîgerpêketî, cîgera şewitî, cîgersewat, cîgerkul
Cîgerxûn	Cîgerbirîn, cîgera bi xwîn, ji cîgerê birîndar
Cîgerxwîn	Cîger birîndar
Cîh	Cî, cîh, geh
Cîhan	Dunya, dinê
Cîhanhevîn	Hezkerê cîhanê
Cîhannuma	Cîhanbîn, sifeta wêpeyala Cemşîde
Cîhannuma	Cîhanbîn, sifeta qedeha Cemşîd
Cîhanpenah	Pîşt û penaha cîhanê
Cîhanşumûl	Dinya wergirtî, belavbûyî
Cîhat	Cîhet, âlî
Cîhat	pir cîhet, Alî, derdor
Cîhaz	Cuhîzê bûkê, rihel, tiştên bûkaniyê, çeyîz
Cîhaze	Cîhêzê bûkê
Cîhet	Hêl, alî
Cîhûd	Yehûdî, mûsewî

Cîkî	Li cîyekî
Cîld	Çerm, post
Cîldêk	Beşek
Cilfo	Paçekî sor e dihavêjin ser çavên baz
Cilwa ewwelî	Tecellîya seretayî
Cilwe	Delalî, naz, xwe nişandan, xweşik livîn
Cilweger	Kesa ku cîlweyan dike, cîlwekirox, nazkirox
Cilwe-ha	Cîlweyên bulbulî
Cilwenuma	Xuya, diyar
Cimadat	Tiştên bêruh
Cîmal	Deveyê lok, nêr
Cimaze	Deve
Cinayet	Curm, guneh
Cind	Leşker, şervan
Cindî	Esîlzade, esker, leşker, supa, serbaz, Giregir
Cîndî	Ciwan û jêhatî
Cinesrî	Nesrîn
Cinnet	Bêaqilî, dîntî
Cinnî ye	Ji cinan e, perîyan, ne însanekî normal
Cinnîzade	Ji perîyan, cinnan, kurrê, pirr xweşik
Cins	Cûre
Cinse giran biha	Cûreyê bihayê wî giran, pirr bi qîymet
Cinûn	Dîn, şêt, dînbûn
Cinûnî	Dîntî
Cirah	Curh, birîn, pirejimara »-ê«:
Cîrîd	Pêşbaziya hespan
Cisim	Beden, cuse, cusse, madde, gewde, gewher, heyber, qebare
Cisir	Pir, pira ku li ser av û çeman ji bo cûyîn hatina însanan tê çêkirin
Cism	Beden, laşê mirov, laş, laş û ten, laş enwer bi ronî tir
Cismanî	Bedenî, maddî
Cîsmê na-xoş	Bedena ku nexweş ketiye
Cismî	Can, beden, laş
Civandin	Komkirin, berhevkirin
Civînî	Bicivînî, berhev bikî
Ciw	Cihok
Ciyad	Hespê xaran, resen
Cobar	Çem
Cobar (cûbar)	Çemê biçûk, co, herrika avê
Cost	Costen, bi dû tişteki gera, be diway şitêka
Coş	Kelecana bi kêf, hêcan, hêyecan
Coşîş	Kelandin, fûrandin
Cot	Dudu- guhnêl, gonxwarin, gulên, gilwên
Cot bille	Dupa, dupel, dupê
Cotek hîlal	Du ferên hîva nû
Coyê şîrîn	Çemê şîr
Cû	Co, cûh, cew, çemê biçûk, comerdî
Cûbar	Cû (çemê biçûk), çem
Cubhe	Eni, Enî

Cubhet	Enî
Cûd	Camêrî, comerdî, camerî, merdî, ne mîna hev
Cûda	Jî hev dûr, ne li ba, cîya
Cudaî	Dûrî, dûrxistin, dûrkin
Cûdî	Gûtî
Cuft	Cot
Cûh	Co, cew, cihê av tê re diçe, cû, qanal
Cullab	Gulav, ava gulan digel şekir yan hingiviyî
Culûsî	Rûniştin
Cumle	Hemû, hemûyan, tevda, gişt, tev
Cumle bib'ne	Hemû bibin
Cumle eşya	Hemi tişt, giş heyber
Cumlekî	Hemî, tevde
Cumleten	Tevek, tevda, gişt, hemû, bi tevayî
Cunban dikin	Dileqînin
Cunbane	Tevger û livakê, xwe avêtin bi jor ve
Cunbuş	Bi zewq, kêf, leqandin, lihevketin, libaketin
Cunbûz	Bêxû, bêcir, serkêş
Cund	Leşker
Cunûd	Cundî, leşker
Cunûn	Dîn, dîwane, bi cinan ketî, dînitî, dîwanetî
Cunûnê meşreb	Kesê ku daye ser rêya dîntîyê, karê wî dîntî ye, ji xwe ra kirîye îş û kar
Cunûnî	Dîntî, dîwanetî
Cur'e	Qurt, gulp û firrek av, firr û qurt
Curm	Sûc, qebahet, guneh
Cust û co	Gerîn û vekolîn peyketin
Cûstû cû	Bi diway şitêk geram, te'iqîb, pirsyarkirin, geran be diwey
Custûco	Lêgerîn, pirsiyarî
Cûş	Coş, hêcan, hêyecan, pêldan, rabûn
Cuwan	Ciwan, xort, gênc
Cuwanmerd	Camêr, esîl, comerd
Cuz	Çend selat, hinek, parçe, qism, beş, Ji bilî
Cuz'ek	Parçe, beş
Cuzî	Ferdeki ji efradên kulliyê, parçê piçûçik
Cuz'î	Hinekî, piçekî
Cûz-î îxtiyarî	Îradeya însanan, îradeya piçûk
Ça	Çem, cobar
Çah	Çal, bîr, bîra avê
Çaha	Bîra erzinkê, çaha zeqenê:
Çaha zeqenê	Kortika çenê
Çahê zemzem	Çalika zemzemê
Çahê zenexdan	Çene
Çak	Perçe, perçekirin, qetandin, bûne, kir
Çak kirin	Qetandin, qusandin
Çal	Kort û çalik, ku di wir da, bi me'na gor mezele, qulik, çeleng
Çalak	Çeleng, zîrek, fêris, egîd, aktiv, Jêhatî, bi lez
Çalî	Rewşa çalbûnê, devî, sinc, mahir

Çame	Helbest, dengê xweş
Çangul	Çengal, xelekên keziyê, çar alî, teref
Çapek	Zû, bi lez
Çapik	Zû lebt û lebat, mahir, cureyekî tivingan
Çar awir	Çar alî, çarmedor, derûder, hawirdor
Çar yar	Hîz, Ebûbekir, Omer, Osman, Elî
Çarane	Zîrxê ku sîng û piştê diparêze
Çareperdaz	Çaresaz
Çarsû	Çar alî, çarşî, rê
Çarşev	Desmala reş
Çaryar	Ebûbekir, Umer, Osman, Elî, heval û hogir
Çaşitî	Hemta
Çaşnî	Sifreya xwarinê
Çav xezal	Çev ask
Çavê Nemnak	Çavê şil, bi hêstir
Çavê xummar	Çavê mest û serxweş
Çavên bi kil	Çavên yarê yên kilkirî
Çaverê	Li bendê, çav rê
Çavêt	Çavên
Çavî xummar	Ewa ku çavên wê serxweş û mest in
Çavînî	Nezer, çav li tişteke berdan, lê ketin, nezerî kirin
Çavnebarî	Dexesî, hesûdî, çavreşî
Çawîdanî	Ta hetayî, ebedî
Çax	Zeman, dem
Çeharum	Çaremîn
Çehr	Çehre, rû, nijad
Çehre	Dêm, rû, sûret
Çehv	Çav, çavên reş yên bi ser sore ve
Çehvên şehle	Çavên reş yên bi ser sore ve
Çehvnêr	Çavnêr, kesê ku çavê wî li tiştêkî be, hîvîya bike
Çek	Kinc, cil, libas
Çêker	Aferîner, afirandêr, afirîner
Çêkerê kewn	Afirînerê 'alemê, çêkerê gerdûnê, ango Xwedê
Çekûy	Nîvmalik, misra, rêzek di helbestê de
Çêl	Çûcîk, ferxik, têtîk
Çêl û çep	Bi xap û rîp, hîlebaz
Çelebî	Alimekê ayînî yê mezin û şêxê terîqetê bûye
Çeleng	Bi ihtîşam û xweşik
Çelîpa	Xaç
Çelte	Çente, tûrik
Çeman	Perdaxê meyê., Kaseya meyê
Çember	Biskên kêrr û çember, toqe
Çemengah	Cihên tev mêrg û çîmen
Çenber	Toq, toqe, toxê
Çendan	Çiqas, her
Çendan elem	Çiqas keder, derd kul
Çendek	Hinek, çend heb, çend, hin, qederek
Çendî	Gelek, çend kes

Çeng	Saz e, dişibe saza kanûnê, wek li ser lîngan, tîk tê danîn û wisa lêxistin
Çengî	Yê ku li çengê dide, çengjen
Çenî	Li gel, pê re, çendî
Çeniş	Giş, her tişt
Çêr	Şor, gotin
Çer te qîm kir	Te çawa qêmiş kir
Çerb	Bi dohn, çivir
Çerm	Post
Çerx	Felek, dinya, talih, qeder, asîman
Çerxê eflak	Dinyaya gerok, asîmanên ku dizivire, digere
Çerxê etles	Şîn
Çerxê lewleb	Feleka ku dizivire
Çerxê rabi'	Çerxê çaremin, cihê rojê li ezman
Çerxê sema	Qatê asîmanan
Çerxêdewwar	Feleka gerok
Çespan	Pêvekirin, girêdan, tam kiribû, te'im, çêştî bû, Munasîb, lêbatî, berketî
Çeşîden	Bi zewq, bi lezet, azmûn
Çeşim	Çeşm, çav
Çeşim xurab	Çav qirr (qel), ewa çavêt wê wekî yêt qirrê.
Çeşm	Çav, çeşmê di rêş, çavê, bînahî, çaw
Çeşme	Kanî, kanîya avan, kani 'eyn kaniya avê, çavî
Çeşmê ahû	Çavê xezalê
Çeşmê ber ferman	Çavê li ser ferman
Çeşmê bîmar	Çavên kul
Çeşmê di belek	Çavên belek (reş û sipî,)
Çeşmê exyar	Çavê kesên xerîb
Çeşmê giryan	Çavên bi girîn, ku digirîn
Çeşmê gîryan	Çavên ku girî lê ne, digirîn
Çeşmê hesûdî	Çavên ku hesûdîyê dikin, çavnebar, pîs
Çeşmê hor	Çavhorî, kesa ku çavên wê, wek horîyan xweşik e
Çeşmê pur nem	Çavên pîrr şil, ku hêşiran dibarînin
Çeşmê pur xûn	Çavên pîrr bi xwîn, ku di şûna hêşiran da, jê tîn
Çeşmê pur-nem	Çavên pîrr şil, bi hêşir
Çeşmê reşbelek	Çavê belek
Çeşmê saîl	Çavên ku hêşir jê diherike
Çeşme serim	Çavê serê min
Çeşmê siyah	Çavên reş
Çeşmê şehla	Çavê şîn ê şîrîn, 1, şehla, hindik şaş û 2, çavên pîrr
Çeşme ter	Çav şil, bi hêşir
Çeşmeê abê zendeganî	Kanîya ava heyatê, jîyanê
Çeşmê-nîr	Çavên ronî, ku sor dikin, şewq jê diçin
Çeşm-eş	Çavên wê
Çeşmeya Heywan	Kaniya heyatê.
Çeşmî	Çav
Çeşn	Sifreya xwarinê
Çeşnegîr	Yê kuxwarinê pêşkêş dike

Çêtir	Baştir, qenctir, rindtir, çaktir
Çetr	Kon
Çewgan	Kaşo: çelakê lehîstoka kaşoyanê, Gopal, çoyê listika gogê, dar
Çewkan	Çewgan, çoyê ku pê li gogê dixin
Çexane	Sewlecan, darê padîşahan e, enstrumenteka mûzîkê ye
Çêyî	Başitî, tiştên baş, çêyî
Çi bibim	Bi çi awahî bibim, çawa
Çi gûyî	Çi dibêjî, de'lêy
Çi heqîqet, çi mecaz	Çi îşqa heqîqî be, ya mecazî
Çi kû hestim	Her çi kû min hem
Çi San	Çewa
Çi Sane	Çawa ye, Çewa ye
Çi şîrîn esmere	Çi esmerekî şîrîn e
Çîçî	Ifet, namûs
Çîgil	Qewmeke ji Tirkan li Tirmenistanê
Çîgul	Çixîl, li gorî texmîna me, navê qewmekî tirkan e, cî û warên wan, îro bi Turkmenistanê
Çîhar erkan	Çarbingehên hebûnê, agir, av, ba, ax
Çîj	Tehm, lezzet
Çîker	Nêçîr
Çîkot	Tima, destgirtî, pîntî
Çîl	Sîs, çûrr, spî, kever
Çîllexane	Cihê mayînê ji pakkirina nefsa xirab
Çîlo	Çawa
Çîn	Biçin, ji bo qefiyeyê hatiye kurtkirin da ku hece zêde nebe, (bi)çin
Çîn	Neqş, welatê çînê, kurîşk-
Çîn çîn	Lûle, bigulî, badok, Lule lule
Çîn-çîn	Enstrumenteka mûzîkê ye
Çîndikê	Mebest ji vê gotinê "çendekî" ye
Çîne	Biçin, herin
Çîngî	Mitrip, cengene
Çîra	Çîma, ji bo çi, ronîya çavan, fanos, lambe
Çîrax	Çîra, lambe, perwane (perperik), bi şevê, wexta ku ronîyekî
Çîrayê çavan	Ronîya çavan
Çîrkab	Riya ku digêje avê.
Çîrkîn	Bê biha, bê nîrx.
Çîrûgî	Rizîbûn, pûçî
Çîst	Şêlû, vemirî
Çîşt	Tişt
Çît	Biçit, biçe, diçit, diçe
Çîv	Bezîn, revîn, bazdan
Çîviya	Xwar bû
Çîviyayî	Bejin tewiyayî, piştixûz
Çîvyayî	Xwar bûyî
Çîzgî	Xêz
Ço	Çov, şivik, çiv
Çogan	Kopal, kaşo
Çokar	xelek-xelekî (por)

Çolperwer	Kesê çolhez
Çoxîn	Xerman, şara, bêder, bênder
Çu	Wek, mîna, hîç, tu, qet, fena
Çu durrê şehwar	Ji bo padişahan
Çû haletê	Çû rewşa
Çu yusûfê bestê çah	Wek Yûsûfê girêdayî yê di bîrê (çal) da
Çûban	Bekçî, notirvan, haris
Çûgan	Darê ku pê listika gog û tefş tê listin
Çûkêş	Bi baldarî kişandin
Çun	Çawa û çima, wisa, çimkî, mîna, weku, Weke, mina, Wekî, şubhî
Çûn	Çawa, Wekî, dema, ji ber, lewra.
Çûn mîm	Wek mîmê
Çunan	Weha, her wisa, werkîno
Çunîne	Hîç nîne
Çûnxweş	Meşxweş
Çust	Çespan, cansivik, bilez, çûst û çalak, zû
Çust û çalak	Bi lez û bez
D'zulmetê reh	Di tarîtiya rê da
Da	Ji bo ku, da, li nav, di, daçeka berjêrdaxistinê ye
Da bête	Da were, ji bo ku bê
Da çin	Da biçin
Da'î	Gazîker, bangvan
Dab	Adet
Dabaş	Mîjar, behs
Dabuwar	Derbas
Dac	Tarî
Dad	Heq, edalet, bang, hawar, îmdad
Dade	Bi dade, gazin û gazî ye, ah hewar e, ez ji bo heyf hewarê hatim
Dadem	Didim
Dadires	Dadevan, qazî, tarî
Daf	Dafik, kemîn, telik, xepik, xefik
Dafi'	Avêjer, nehêler, raker
Dafi'	Yê ku diqewirîne, def dike, qewîker
Dafi'	Yê ku mexlûqatan ji tiştên bela bi zîrar defh dike, wê da, Xweda
Dafi'e	A ku diavêje
Dagirt	Avêt ser, bi da berjêr kir, girt
Dagirtibûn	Tijî kiribûn
Daheristî	Bi ser hev de çûyî, têkel bûyî
Daheristin	Bi hev ve çûn
Da'î	Duaker
Daîm	Her tim
Daîmen	Herdem, hertim
Daîr	Gerok, zivirîn û fetilbûna tim di dora xwe da
Dairebend	Di xelekekê de govendgerandî
Dajo	Ajovan, şofêr
Dakevit	Bêdanîn
Dakî	Hildî
Dakir	Te erd, anî xwarê

Dal	Delîl, tîpeke erebî, averebûyî, reşaşbûyî, wenda
Dalal	Jîrêketî, rêwindabûyî, rênenasî, rêwindakirin
Dalgîr	Bi belçim, çiqilên gulan xemilandî
Dall	Yê ku nişan dide, jî rê derketî, kafir, Wendayî
Dam	Dehfik (tuzak), dafîk, dehfik, tehfik, teli
Damad	Zava
Daman	Daw
Damê işqê	Feqa/dehfika eşqê
Damek	Dafîkek
Damen	Çepûn, tîk, Quntar, کنار
Damena Çîyaî	Qontara çiyê
Dana	Zana, kesê ku bi tiştan dizane, agahdar, arîf, genim
Danan	Danê nîvro
Dane	Lib, liba gênim, daneyê, heb
Danim	Deynim
Danin	Deynin, li dar bixin
Daniş	Zanîn, têgehiştin.
Danya	Dara, deyna
Danyal	Jî pêxemberên cihûyan
Dar	Mal, cî û war, welat, mekan, cîh
Dara	Dadger, hakim
Dara mensûr	Dara ku hellacê mensûr pê da bi
Darda kirine.	Darda kirine
Darê 'Ulya	Dara pirr mezin a hûthûte
Dared	Heye, xwedîyê ye
Darû	Derman, îlac
Dar-us selam	Warê aştiyê, welatê misilmanan, ne kufristan
Darus-Selam	Navekî bihiştê
Darûwê dar'uş-şîfa	Dermanê nexweşxaneyan
Daş	Tendûr
Daşt	Hebû
Daştên	Xwedîbûn, girtin
Date	Berda te, li da
Dav	Xefk
Davdoz	Fêlbaz
Dawer	Dadger, dadrês, ferwerde, hakim, Xwedê
Dax	Birîn, şewat, Şewitî
Daxê işqê	Kewandîna evînê
Daxîdar	Daxbûyî, şewitî
Daxil	Kirin û xistina nav tişteki
Daxil geriyan	Tev lê bûn, têketin
Daxkeş	Daxker, şewatker
Dayete	Daye
Dayim	Her dem
Dayimen	Herdem, daîma
Dê	Dayik, dayê
Dê pê çi kem	Dê ez pê çi bikem
De'wa de	Di dehwa xwe da, meseleya eşqa

De'wî	Dehwa, doz, mehkeme, dixwazim
De'wa	Dehwa, doz
Deba bûn	Lerizîn
Deba kirin	Hejandin
Debdebe	Hêlehêl, gurmegurm
Debî	Dibe
Debîq	Bajarekî misrê, cûreyek hevrişimê misrî
Debir	Debar, îdarekirin, sebir, tebat
Debîr	Katib, nivîsvan, nivîskar, katibê dîwanê, sekreter, Katibê dîwanên mezinan, dersdar, kesê şûna wezîrî.
Debîrê dîwan	Katibe dîwanê
Debr	Îdare, jiyar, meîşet, û pêjî
Ded	Heywanên dirrende
Def	Aleta ku di dawetê da (bûrê) li ber zurneyê tê lêxistin, dengêkî wê yê bi gume gum heye
Def	Vemirandin, dûrxistin
Def bikim	Dûr bixim
Def	Qewirandin, avêtina tiştêkî ji ser serê xwe
Defî	Xelasî, avêtina ji ser xwe, ji nişka ve
Defayin	Defîne
Defnê kirin	Kirin mezel, veşartin, binax
Defter	Deftera 'emelen, ku xêr û guneyên meriv tê da tên nivîsandin qeydkirin
Deftera cunûnî	Deftera dînan
Defterê e'îyan	Deftera xuya û aşkira
Defterê îşqê	Deftera evîndariyê
Dehan	Dev
Dehê	Êdî
Dehen	Dev
Dehr	Dinya, felek, talih, Zeman, zemanê dirêj
Dehşet	Erjeng, saw, xof, matmayîn
Delal, delalet	Derketina ji rê, gumrahî
Delalê mutleq	Jîrêçûna xwerû, kufra teqez
Delalî	Bi rûmet, ezîz, tellalî, karê bang kirinê
Delav	Dervayê dev, ava, kendav, xelîc
Delîl	Piştrast, palpişt, belge, şahidî, rêber
Dellal	Yê ku bang dike
Delle	Pîrê
Delq	Dev, xirqe, kirasê derwêşan
Delqê	Parçey rizî, cilê derwêşan
Delw	Satîl, birca dewlê
Dem	Geh, xwîn, bixwîn, yekcaran
Dêm	Sûret, ser rûyê wê, rû, serûçav
Dem dem	Car caran
Dem'an	Dem', hêsir
Dembest	Bêhnçikiyayî
Dem-beste	Merivê hilm lê çikiyayî, bêdeng, ê ku dengê xwe nake
Dêmdur	Devmircan, dev û lêvên wek mircanan, rûdurr, xweşrû, durr
Dêmdurr	Rûdurr, rûgeş, rûyê mîna mirwariyan spehî û xweşik

Dêmê nûrîn	Sûretên biriqandî
Dêmê sêvîn	Ew rûyê ku mîna sêvê sor û gevez
Demê subh	Serê sibehê, sibê, şefeq
Dêmê xerra	Nuqtaya sipî ya li ser sûretê
Demek	Wextekê, demekê, zemanekî, wextek, gavekê
Demîr	Dîl
Demkeş	Yê ku bêhna xwe berdide
Demsaz	Heval, dost, hevalê kêf û sazê, heval û hogir, hevalê suhbetê
Den	Kûpê herî mezin
Denî	Dinyaya rezîl û pîs, beradayî, bi baldarî, hûrik, nazik, Pis, xirab, çepel
Deqîq endîşe	Raman kûr, xwedî fikrê
Der	Di vî halî da, li 'alemê, dinyayê, di, de, Li, di ... de
Der behre cemale	Di derya spehîtîyê da
Der bi der	Derî bi
Der- bin	Di binê/jêrê, binîya (tişteki) da
Der- buhuşt	Di cînetê da
Der bûn	Derketin
Der- cîhan	Li cîhanê
Der firaqet	Di qetandina ji te da
Der hal	Hema, bê sekn, di cih de
Der heder	Diçe boşê, vala, 'ebes
Der heqq	Der bar, li ser
Der ji hed	Ji heddê xwe derket
Der- lehîbê ateş	Germahîya agir, hilorî, alawî
Der- medreseê 'îşq	Di mekteba, dibistana eşqê da
Der meyane	Di nêvî de
Der qîyam	Li ser piyan
Der qu'ûd	Rûniştî
Der sûbat	Bê 'hereke, sabit
Der sucûd	Di secdê de
Der sucûdê	Li ser sucdê, xwetewandî, xweçemandî
Der sudûr	Di sîngan/dilan de
Der û mador	Derûdor, hawirdor, çarmedor
Der vê	Di vê... (da)
Der axûş	Di hembêzê de
Dêr, xaniyê rahiban	Deyr
Der-'alemê	Di alemê da, dinyayê
Der-'eynê yeqîn	Di dîtina bi çavê xwe da
Der-'ezab	Di 'ezab da
Der-'ezabê roz û şeb	Ji ezabê roj û şevê
Der-'îş û tereb	Di zewq û kêfxweşiyê da
Der-agirê 'îşq	Di agirê eşqê da
Derahîm	Dîrhem, pere
Der-ateş	Di agirê bêhîvîyê da
Der-ateşê hîcrê	Di agirê hîcranê da, ji hevdûrketinê
Derav	Dervayê dev, ava, kendav, xelîc
Deraxoş	Di hembêzê de

Der-axûş kir	Kir hembêza xwe, min der-axûş
Derb	Lihevexistin, pevçûn
Der-beden	Di bedenê da, can
Der-behrê teheyyur	Di behra şaşmayînê da
Derbende	Neqeb, rêya teng, derbaseya
Der-buhar	Di biharê da
Derbûmesel	Gotina pêşyan
Der-burcê esman	Komê stêrkan
Der-bûteê hîcranê te	Di qaba/qaliba hîcrana te da
Derc	Qeydkirin
Der-cayekî	Li cîyekî
Der-cehennem	Di cehnimeyê da
Der-cenhê leyali	Ji aliyê şevê, beşek
Der-cerg	Di cîgera wê (da)
Der-cîger	Di cîgerê da, kezebê, ji, dunyayê, (ez) rezîl û ruswayê xelkê me
Der-cîhanê	Li cîhanê
Der-cîsmê (me da)	Di canê me da
Der-cumle	Di hemû
Der-çerxê fîraqê	Di çerxa fîraqê da
Der-çerxê sema	Li feleka asîmanan, jora
Der-çeşmî	Di çavê wî da, çav
Der-çol	Li çolê
Derd vetê	Kûl û êş bi aliyê min ve tê
Der-daîreê 'îşqê	Di çembera eşqê da
Der-damê xem	Di dehfika derd û xeman da
Derde	Bi derde, wî heye
Derdê darî	Derdê dinyayê
Derdê mensûrî	Derdê belawelabûnê, perîşaniyê
Derdê perwerd	Ê ku derd xwedî dike, mezin
Derdê qaîm	Derdê ku naçe, kronîk
Derde wî	Kulla dilê wî
Der-dehr	Dinya, cîhan
Der-delal	Di delaletê da, nerastîyê
Derdem	Wê demê, di cî de
Der-deman	Ji zeman, demê
Der-dest	Di dest da, destê min
Der-destê (wî)	Di destê wî da
Der-destê seyard	Ji destê seydvan/nêçîrvan
Der-destê te	Di destê te da
Derd-et	Derdê te
Derdguzîn	Yê ku derd û kulan hildibijêre
Derdîdar	Bi derd
Der-dîl	Di dîl da
Der-dîl (me)	Di dilê (me) da
Derdîmend	Bi derd, kesê ku derdê wî/wê heye
Derdîmendek	Kesekî bi derd û kul
Derdînak	Bi keder, xemgîn
Derdînak	Bi keder, xemgîn, derd

Derdixistin,	Mecazen ji bo çerxa
Dermend	Xwedîderd, xemgîn, bi êş û azar, Nexoş, pirjan.
Derdnak	Nexweş, ê ku derd dide
Derece	Pele, rutbe
Der-êl	Di êlê da, 'eşîrê
Der-êş	Di nav êşê da
Dereşan	Geş, ronî
Der-fîraq im	Di dûrîyê da me, ji yarê dûr im, ez dûrê
Der-fîraqê atesî	Di cûdamayîna zor û zehmat a wek agir da
Dergahê kerem	Derîyê 'efûyê, cîye ku Xweda însanan 'efû dike
Dergahê kerîm	Dergahê comerdîyê, başîyê, Hz. Pêxember (sxl)
Dergahê wesil	Cî û warê hevdişînê, cîyê hatin gîhabûna ba hev a dildaran
Derge	Derî
Dergeh	Derî, dergah
Dergehê alî	Derîyê padîşah, mezinan
Der-gerden	Di qirikê (da), li
Dergerdiş	Di zivirîna
Der-geşt	Di meşê da, birêdaçûyîn
Der-gulşenê xerbî	Li baxçeyê rojava
Der-gulşenekî	Di baxçeyekî gulan da
Der-gunah	Di nava gunehan da
Dergûş	Landik, kincîl, mehdik
Der-gûş	Me kir gûhê we, bihîst
Der-gûşî kirin	Guhdar kirin
Der-hebsê fîraqê	Di hefsa jihevdûrbûnê da
Der-hecir	Di hîcranê da, jihevdûrbûnê
Der-helqe	Di helqeyê da, kurîşkan
Derheq	Derbarê te de
Der-heq	Li ser, tiştêkî, di derheqê da
Der-her nefes	Di her gavê da, wextî
Der-her zeman	Di her wextî da
Der-heşrê	Di heşrê da, roja qîyametê
Der-hîcabê mestûr	Di binê perdê da veşartî
Der-hînê firqet	Di wexta jihevdûrbûnê (firqet) da
Der-hukm	Di hukmê
Der-hukmê	Di hukmê Xweda da
Der-hukmê (te)	Di hukmê te da, derheqê
Derî	Zimanê farisî yê kevn
Derî	Bab
Derîçe	Deriyê biçûk
Dêrîn	Kevn, kevnar, kevn, qedîm, buhurî
Derîxa	Wax, wa hesreta, heyf û xebînet, Hesret, hesreta
Derîzan	Şêmik, li ber derî
Derk	Têgihîştin, Gehîştina mebestê, bidestveanîn
Derka esfelî	Herî binî, kûr
Derkê meqhûrî	Cîyê (tebeqe) herî kûr ê xezeb û qehrê
Derkê nakin	Fehm nakin, tènagihêjin
Derkeft	Derket, derkete

Derkeftibû	Derketibû, çûbû
Derkeftinî	Derketinî
Der-kemîn	Di kemînê da, feqê
Der-kerbela	Li kerbelayê
Dermande	Bêcare, belengaz, aciz, bêhêz, nekar
Der-meh û sal	Di sal û mehan da
Der-menzîlekî	Li cîyekî, derekê
Der-meskenê	Li mesknê, warê, cîyê
Der-mîhnetê hîcran	Di ezîyeta hîcranê da, xema
Der-murxîzar	Di rojê da, bin roja asîmanan
Der-nefes	Di nefesê da, hilmê, wê gavê
Der-nîşîb	Stûxwar im, ne serbilind, stûyê min ketîye ber
Der-nîyazê'm	Di nîyazê min da, du'ayê
Der-nuqta	Di nuqteyê da
Derpê	Şapik, wek pantor
Der-perdeê ummîd û bîm	Di perdeya hêvî û tîrsê da
Der-perîşan	Şerpeze, di halê perîşan da
Derpî	Şapik, pantor, pantolon
Der-qafilê xem	Di qefileyê xemê da
Der-qebrê	Li qebrê, mezel
Der-qelb	Di dil da, di qelb, qezayê, Di qelb da
Der-qeyd	Di zincîrê da, girêdayî
Der-qîtal	Di kuştinê da, herbê
Der-qîyamê	Li qîyametê, di roja mehşerê da
Derr	Zerer
Der-rahê	Di rê da, bi, dê
Der-rahê 'îşq	Di rîya eşqê da
Der-rahê Xuda	Di rîya Xwedê da
Derrak	Pir zana, têhigîştî, Xwedan feraset, pîrzane, tegihîştî, Têgehîştî
Der-rikîb	Li paş mayî, di da
Der-roj	Di roja qîyametê da, heşrê
Der-roz	Di roj da, bi rojê
Der-roz û şeb	Di roz û şevan da, bi şevê
Der-sa'etê	Di wê gavê da, saetê
Dersê 'xemê	Dersê derd û kûl
Der-seffê nî'al	Cîyê ku sol lê tîr rêzkirin, soldank, mecazen, di tesewûfê da herî jêr ê meclîsê yan terîqetê ye
Der-seher-gah	Di serê sibehan da, sibehê
Der-sehnê çîmen	Şînahî, çîman
Der-ser	Di serê... da/
Der-serê kuhsare	Li serê çîya
Der-sihhet	Di xweşîyê da, ne nexweşîyê
Der-sulûkê rahê heq	Di ketina/çûyîna wê rêya heqîyê da
Der-sun 'ê	Di sinhetê da, lihevanîn û şekildayînê
Der-sunbul	Di sunbilê da
Der-şahî û huznê	Di kêf (şahî) û kederê da
Der-şam û seher	Bi şev û roj

Der-şeb	Bi şevê
Der-şem 'ê (heyatê)	Di mûma heyatê da
Der-şîn	Di nav şînê (matem û girînê) da
Der-tarî	Di tarîyê da
Der-teheyyur	Di heyretê da, nav şaşmayînê
Der-teleb	Xwestin, arezû, daxwazî
Der-temaş	Di temaşayê da
Der-umûrê muxtar	Ê ku hatiye hîlbijartin
Derûn	Alîyê hundir, dil, aqil, giyan, ruh, Hinav, nefes.
Derûnî	Tiştên di dilê însan da, dil, qelb
Derwaze	Dergeh
Der-weqtê	Di weqtê
Der-wuqû ' bit	Derkeve, xuya bike, pêk were
Der-xar	Li ser dirîkê, der-xar e, ye, di da
Der-xelwetek	Li çiyekî xewlet, ku kesekî ji bilî meriv lê tune
Der-xende	Di ken da, kenînê
Der-xerîbê	Li xurbetê
Der-xezan	Di payîzê da
Der-xîram	Di rêçûka xweş û bi naz da, çûyîna xwebileqandin nazdarî
Dexor	Kêrhatî, hejî
Dexur	Gunca, hêja, layiq, mistehev, seza û mistehev
Dexuriş	Layiq, hêja
Der-xwab	Raketin, çûyîna bi xewê ve, razan, veketin
Der-xwabî de	Di xewê da, xew
Derya	Avapirr, fire û kûr, be'hir, 'hr, behr
Derya, behr	Dengiz
Deryûze	Parsek, xwazok
Der-zikê hûtê 'ezîm	Di zikê masîyê mezin da, wek Hz. Eyyûb
Des	Dest
Desman	Rû bi rû, beranber
Dest bi dar	Karbidest
Dest û pa-bend	Benê ku dest û ling (pa) pê tîr girêdan, qeydê
Destbeste	Dest girêdayî, îtaetkar
Dest-beste	Destgirêdayî, wek koleyên ku li benda emr û fermanê ne, cur
Dest-besteê xizmetê	Ji bo xizmetê destgirêdayîn, amade û hazirbûna
Destbûs	Dest maçî kir
Deste	Celeb, destê ezm û îradeya ji dil can
Destê himmet	Destê 'ezm û îradeyê
Destegîr	Kesê ku alîkarîyê dike, alîkarî, alîkar, destekar, destyar, alîgir, piştgir, piştevan
Destêgîr	Kesê ku alîkarîyê dike, dadide destê meriv, alîkar, desthilatdar, zal
Deste-ha	Destên, qertafa "-ha"yê di farisî da pirrjimariyê çêdike
Destî	Dest
Destîberhem	Dest liserhev, bêçare
Destimde	Di destê min da
Destpêk	Bidayet
Desttal	Dest vala
Destûr	Îzn, emir, izin, ruxset, îcaze

Deş	Duş, qebîh, pis
Deştê	Devera, rastgeh
Deşxwar	Hişk, giran, muşkile
Deveh	Deve, hêştir
Devkûr	Dev kov, kevn, netûj
Dewa	Çare, derman, îlaç, îlac, bike
De'wa	Doz û daxwaz
Dewab	Dewarên siwariyê
Dewakirin	Derman kirin
Dêwan	Mizakere, donûstandin, niqaş
Dêwane	Dîn, şêt, mecnûn
Dêwane û sewdayem	Dîn û bêhişim, şêt sergerdan
Dewayê derdê 'xanî'	Dermanê derdê xanî
Dêwê kabûs	Cinawirê xewan
Dêwê recîm	Şeytanê dêw, şeytanê, we'hs
Dêwê serkeş	Şeytanê li ber Xwedê rabûyîtenah tenê
Dêwê siye	Dêwa reş, cenewira, hûta
Dewende	Revok, bilez, ê ku baz dide
De'wet	Govend, reqs, du'a, zemawend, vexwendin
Dewîd	Baz da, revîya, bi hereket
Dewlet	Zengînî, maldarî, bi şan û şoret, nav deng, dewlemend
Dewletxwah	Şadîxwaz, xweşîxwaz
Dewr	Çerx, dewran, zeman, gerr
Dewra felekê	Zeman, talih, qeder, çerx û gerîna felekê
Dewran	Dinya, felek, zeman, heyat, talih
Dewran dike	Digere, li dora xwe dizivire, difetile
DewrDikin	Diguherin, digerin
Dewrê da'	Dewra nexweşiyê
Dewrê munteha	Çerxa dawî ji felekê, dawîya dinyayê
Dewrê eyyam	Çûn û hatina rojan
Dewrek	Zemanekî, wextekê, gerek, çerxek, carek
Dewrî kirin	Gerîyam
Dews	Şûn, cî
Dewwar	Zivirîn, fetilîn, çûyîn û hatina li dora xwe, zîvîrok, zivirok
Dewwarî	Kesê ku tim li dora dere û tê, xwe dizivire, difetile
Dexdexe	Izdirab, êş
Dxel	Xapkar, qelp û sexte, sexte
Dey	Navekî ahûra mazda, roj, sê mehên payizê
Deycor	Tarî, reş
Deycûr	Tarî, tarîtî, bajarekî Îranê ye, Şeva tarî, Şewtarî, tariya reş
Deylem	Navê 'eşîreteke 'ereban e, dewamîtî
Deymûmiyyet	Dewamîtî, timîtî, dêr, xaniyê rahiban
Deyrê ezreq	Dêra şîn, ezman
Deyyan	Yê ku miqabilê 'emelên însanan bêkemanî dide, tam, Xweda
Deyyar	Nîştecih, kesê di malan de bi cih bûyî, ji gotinên qur'anêyê
Deyyûmî	Pirbûna dewamiyê
Dî	Dît
Di ber kin	Li ber sînga xwe deynin

Di dîl	Bi fikrê xwe, dîtina
Di gel yek bûn	Bi yekî ra bûn, di gel
Di hembêzê de	Deraxoş
Di male	Di malîne, paqij dike
Di miyan im	Di navê (orte) da me
Di nav	Di navê da
Di nêv	Di nav (da)
Di nêv âme	Di nav hemî xelkê da, li bal herkesî
Di nêv baxê cîhan	Di nav bax û baxçeyên dunyayê da
Di nêv camê (da)	Di nav cil û bergan da
Di nêv pêta fîraqê	Di nav agirê jihevdukbûnê da
Di nîfirîn da	Di nîfir û nefret le'netê da
Di qedîmda	Ji kevin da, berê, le mêjewe
Di rahê	Di rê da, bi
Di serda	Di ser wan ra, li jorê
Di zivirîna ...	Dergerdiş
Diba	Hevrîşim, kirasê
Diba	Cûrekî qumaşê ji hevimûşê qalinde, bi qeseb û zêr, qumaşekî rengin e, cilên hevimûş herîr, Rengekê qumaşê herîrî yê rengin e., Kirasê hevrîşim
Dîbac	Qumaşeke bi nexş û gelek spehî, Saten, etles
Dibace	Pêşgotin
Dîbace	Pêşgotin, destpêk, pêşek, bivênebêye
Dîbarre	Barrîn, dengê ku ji berxikan der tê
Dîbê	Lazime, bivênebêye, bêzê
Dîbendîn	Li hev kirin, çêkirin, girêdan, anîn
Dîbestin	Girê didan, kom dikirin
Dîbî muqabil	Disekinî, li pêş
Dîbihîn	Dîbihîzin
Dîbin rewan	Diherikin, av jê diçin
Dîbîne tabî'm	Ewê qewet û taqet bê min
Dîbit	Dîbe
Dîbîtin	Dîbin
Dîbû pest	Hindik dihat, nedihat bihistîn, disekinî
Dîbût	Dîbit, dîbe
Dîbûye Rahî	Dimeşî, dimeşiya
Dîbûyî Îsa	Min tu dîtî, bi vê dîtîne, te rûh da, mîna ku bikeve, wek hz
Diçirîn	Diçêriyan
Dîda kebabê	Wek kebabê dişewitand, agir bi kezeba wî diket
Didar	Dîtin
Didar	Rû, çav, bi hevalan ra, çirayê, wî, Çavpêkevtin, dîtin, nêrîn, ser û çav.
Dîde	Çav, hêza dîtîne
Dîde heyran	Çavheyirî
Dîdeban	Bekçî, muhafîz
Didêrim	Min heye
Diderin	Dikevin, pala xwe didin
Difûre	Xurûş nalîn û gazî hawar

Digel	Bi, hev re, ligel, pê, vê
Digel 'eyalan	Bi zar û zêç ra, malîyan
Dîger	Carekî din, dîtir, xeyrî, bilî, xeynî
Dîger- gûn	Halê guhertî, halekî din
Digêran	1, dizivirand, digerand, 2, îdare dikir
Digergûn	Rengguherî, perîşan, bi renegekî din
Digêrî	Îdare dikî, birêve dibî, kirin û çêkirin
Dighêzîne	Diguherîne
Digirit	Digire
Diguhêze	Diguherîne
Diguhorin	Diguherin, diguhêzin
Dih	Gund, Dev, Dihna, Bal
Dihan	Devan, dev
Dihen	Li "dehan-ê" binêre, dev
Dîhen	Dev
Dih-eş	Devê wê
Dih-eş xordem	Min başîya wê xwar, lutûf û îhsana
Dihqan	Muxtar, cotkar, werzger, kesê ku çandiniyê dike, mezinê gund
Dîisa	Vêdiket
Dijend	Disot, dişewitand
Dijwar	Xedar, birînên giran, ne sivik, zehmet
Dikalî	Nalîn û qîrîna bi deng a wek mî bizinan
Dikalîn	Deng derxistina wek mîhan e, nalîna berx û ku dikalên li hev digerin
Dike çerx	Digere, dizivire, derbas dibe, دنیا
Dikefte	Diket, dihat
Diketin keşf	Derdixin meydanê, eşkera dikin
Dikim gorî	Bi qurbana wê dikim, fedayê
Dikim yad	Tînim bîra xwe
Dikir ker	Kêr dikir, perçe
Dikit	Dike
Dikîte	Dike
Dikoşim	Hewl didim, cehdê dikim
Dîl	Bende, kole, êxsîr
Dil ateşe	Dil agire
Dil be-daxê	Bi
Dil birrî	Dil jê birrandin
Dil di dest	Kesên ku perîşan û halxirab in
Dil dim	Dil bidim
Dil- efkar	Kesê ku ji dil da birîndar e, birîndarê, aşiq
Dil ender-te'eb	Ezîyet û zehmetî
Dil haim	Dil sergerdan
Dil reş	Bê bawerî, merhemet
Dil'xerîbest	Dil 'xerîb, dilim bê kes e
Dila	Dilo, ey dil!
Dilar	Bêtirs, aza
Dilara	Kesê ku dilê meriv rehet dike, xweş, bê tirs, hezkirî, ya ku dilê meriv ji digire

Dilaram	Sebra dilan, kesê aram, aramker
Dil-aram	Yê ku dil dike xwe, digire, meriv aşiqî
Dilarama	Ey ewa ku dilan teskin dike, rihet, hûzûrê didê
Dilawer	Egît, mêrxas, kesê bi qewet, wek palwanan
Dilawer	Dilêr, cesûr, palwan, wêrek, bêtirs
Dilawerê kuffar	Lehengên gawiran
Dilawîz	Bêhnxweş, dilruba
Dilbend	Dilgirêdayî, dilgirtî, dildar
Dilber	Dil kevîr, dilan direvîne, şox û şepala ku li ber dila ye, yar, berdilî
Dilber	Yar, ya ku dilê meriv ji digire, aşiqê xwe dike, dil dibe
Dilber hebîn	Yarperest
Dilberanê mahîweş	Dilberên wek hîva rind û xweşik
Dilberê bala-qîyamet	Dilbera ku bejna wê bilind e, bejnbilind
Dilbêş	Xwedan şefqet, diloan, birehm, rehmdar, biram
Dilçêkerîn	Yê ku dilê wî ji ber eşqê, perçe bûye, kul
Dildade	Dil dayî, ji dest çûyî, xwestyar, aşiq
Dildade	Evîndar
Dildar	Dergistî, kesa ku dil ji meriv digire, mehsûq, yar, dilgirtok
Dilê jar	Dilê perîşan
Dile murde	Dilê mirî
Dilê zar	Dilê ku digirî
Dilefgar	Dil bi jan, xemgîn, dil bi êş
Dilefrûz	Ya ku dil ronî dike, a, dilbera ku dilan ronî dike, yê dil dişewitîne, dilbirîn
Dilêr	Leheng
Dilfigar	Xemgîn û diljan
Dilfîkar	Fikirîna li ser tiştan, kesê ku ji dil da birîndar e, birîndarê, aşiq, dilxemgîn
Dilfirûz	Dilronîker
Dilgir	Evîndar, aşiq
Dilgîr	Sil, hêris, tore, xeyidî
Dilgorî	Dil bi qurban
Dilguşa ke	Dilxweş bike, dil rehet
Dilha	Pirjimara dil, piraniya dil
Dilhezîn	Dilxemgîn
Dilkebîb	Ê ku dilê wî/wê ji ber şewata eşqê bûye wek kebab, yanê şewitîye
Dilkeş	Cezbedar, dilrakêş, dilniwazî, rakêşer, ê ku dilan ronî dike
Dilket	Dilketîyê, dilşikestî, dilbirîn, dilçirmisî, kovandar
Dilmê	Dilê min, dilim ke
Dilmunîr	Yê ku dilan ronî dike, dilê wekî polad
Dil-muşewweş	Ê ku dilê wî/wê tevlihev bûye
Dil-nar	Dilê di agir da, ku wek dişewite
Dilnewaz	Dilkêş, dilxweşker
Dilnewazî	Naz, cezb, yê ku dilan newaz dike, bi dilxweşî
Dilnişîd	Dilxem, dilşikestû
Dil-nuwerdî	Kesê ku dilê wî/wê hatîye qatkirin
Dilo	Ey dil
Dilovan	Birehm, dilnerm

Dilpezîr	Xwînsêrîn, hezkirî, nazik
Dilq	Şekl, qîlafet
Dilreş	Xemgîn
Dilrêş	Xemgîn
Dilrîş	Dilbirîn
Dilroba	Bi awayê dilgirtî, kesa ku dilê meriv dike xwe, dil dibe, aşîqê
Dilroba	Kesa ku dil ji meriv dibe, dilê dike xwe
Dilruba	Kesa ku, dilbera dil ji meriv dibe, dilê dike xwe, aşîqî, kesê, Yê dilan direvîne
Dilrxuroş	Dil coş û xuroş
Dilsitan	Dilber, dilsitîn
Dilsoj	Dilpêve, xemgîn, keserkûr, dilşewat
Dilsûz	Tîştê ku dil dişewitîne, disoje, dilê şewatî, dişewite
Dilşad	Kêfxweş, dilxweş, bextewarî
Diltibend	Dilê min keftîye dav û qeyda
Dilxwah	Dilxwaz
Dilxwah	Dilxwaz
Dîm	Lêkera dema borî ji "dîtîne"
Dimai	Xwînîn
Dîmar	Wêranbûyî, helak
DimaX	Eql, hiş, vedixwar, dinoşîya, Hiş û aqil, dinale, dike ax waxîn, mejî, poz
Dimaxê can	Kûraniya giyan
Dimen	Kavil û xirbe, dimne
Dîn	Ayîn, dîtîn, kêş, kîş, ol
Dinar	Di bendan da, pê girêdayî
Dînar	Cûreyek pereyên zêrîn e
Dinazît	Hêvî dike, dixwaze
Dînber	Yê ko dîne mirovî dibe, mirovî dike kafir
Dindan	Diran
Dinê	Din, yê, dinya, cîhan, dîne zelal
Dînî	Dînîtî, dînbûn
Dinimêtin	Nimandî, diyarkirin
Dînin	Em dayînin, emê keçikê ji te ra mala
Dinma	Dinuma, xuya dikir
Dînmuhkem	Ola tekûz, kesê ol jidiyayî
Dinoşim	Vedixwum
Dinuma	Dixuya, xuya dikir
Dipoşim	Vedişêrim
Dipûşim	Dêkeme ber xwe, vedişêrim
Diqemite	Qemitandin, zeliqandin
Dîqquet	Bal, sexberî
Diram	Pêketina agirî
Dirandibûn	Qet qetî kiribûn
Dirandin	Çirandin
Diray	Zengil
Dirayet	Zanîn, têgihiştin
Dîrayet	Fehmdarkirin, Têgihiştin

Diraz	Dirêj
Dirb	Şiverê
Dirdûşan	Mîl bi zirx
Direm	Diravekê zivî ye.
Dirêt	Diçe, tê re çûyîn
Direxşan	Tîştê bi ronî, dibirîq, Rohnî, tîrêj, tûşk
Dirext	Dar
Dirinde	Lawir, Hov, heywanê kujer
Dirîx	Ez ji we nadim alî, wê venaşêrim, hemet nakim, didim, Mixabinî, ax û ox.
Dirîxa	Peyva mixabiniyê, mixabin.
Dirîxe	Hesret, poşmanî
Dirr	Bed, beter, şerrûd
Dirrende	Dirinde, ajalê hov, goştخور
Dirrî	Stirîn, sinc
Dirrih	Dirî, stirîn, sinc
Dirrik	Kelem û strîyên tûj girift
Diskinê	Disekine
Disotin	Dişewitandin
Disozî	Dişewitînî
Disûna	Pêkolî dikir
Dişî	Şiyan, tu dikarî
Dişwar	Dijwar, zor
Divê	Lazime, xweberdanavê, xwe kirin
Divêtin	Bixwazin, hez bikin.
Dîwan	Meclisa mezinan, civat, meclîs
Dîwane	Dîn, bêeqil, şît, kitêb û defter dosya gunahan, dişûlikîn
Dîwanê guneh	Deftera gunehan
Dîwanî	Kesên li dîwana mîr dicivin
Diwerîn	Gêr dibûn û dihatin xwarê, tên
Dixuşîn	Dixûşikîn, dişûlikîn, ziyafet
Dîyan	Dayîk, dê, da
Diyar	Eşkere
Dîyar	Welat, cih, war, dîdar, ruxsar
Diyarî	Tîştê ku kesek beş dide din, hediye, xelat
Diye	Min dîtiye, ava vê birê dizê, ku wan biza, nav lê dadianîn û jê ra digotin “avzem”, dîtiye
Diyet	Heqê xwîne
Dîz	Firaqa xwarinan
Dizgîn	Hefsar
Doguş	Pevçûn
Doh	Do, duh, roja borî
Doht	Keç, qîz
Doj	Cehennem
Dojeh	Cehennem, cehnem, dûjeh
Dolab	Çerx, tîştê ku tim li dora dizivire, ger, listina di dawetan da, reqs
Doma	Dewamî, berdewambûn
Doqîtor	Doktor

Dostdar	Pir le xûşewîstî
Dox	Bend, bendik, çovek e ko bi serê wî ve guhikeka ji qîrê, cehennem
Dozex	Dojeh, cehenem, korim, cehneme, Cehennem
Dozexê	Cehnime, yan textekê bi bismaran deqandî heye
Du ahû	Du xezal, sitî û zîn
Du dîde	Du çav
Du kewn	Herdu ‘alem, dinya û axiret e
Du nûn	“nûn” tîpek e erebî ye, armanc jê “birh/ebrû” ne
Du terîqe	Bi du rêyane, rêye
Du zendan	Bi du destan, zendan, milan
Duçar	Diyar
Duçendan	Duqatî
Dûd	Dû, dûman, û dûmana ji şewat agir, ah û feryad
Dudem	Şûrê dudevî
Dûdeman	Malbat, qebile
Dufûf	Dufûf, pirjimariya kelîmeya “def”ê ye
Duhî	Duh, roja berê
Duhûr	Dehr, zeman
Duî	Dudûyî, 2yî
Dûj	Dojeh, cehneme, agir.
Dukkan	Firoşgeh, dikan
Duldul	Navê mehîna pêxembe
Dûlker	Necar, xerat, merengoz
Dumterî	Dûvik
Dumû’	Hêsirên çavan, rondikên
Dûn	Kêm, nimz, nizm, pis, Xirab, Kiras, payenizm, bêqîmet
Dunê	Dinê, dinya
Dunyayê zuhûr	Dunya geş û xweş, geşîtî xweşîtîyê
Dur	Mircanek
Dûrbîn	Pêşbîn, bergizan, aletê dûr dîtinê, dûrdîtok, dur dîtin
Durc	Qutîk, qutîka mucewheran
Durcê ceberut	Sîndoqa alema ceberûtê
Durd	Tillp
Durdane	Ji berên giranbiha, liba durê, dur:, liba gewherê, hebikên gewheran
Durdî	Girava meyê ya ku di binê firaxê de dimîne
Dûredest	Bêcare, bêhêz
Durer	dur, Mircan
Durif, dirif, dirov	Nişan
Durr	Mîrarî, miran, mimarî, wek murwarî, ê ku dibarîne
Durrê meknûn	Mîrcana birqonek a ku di nav qeflik û mehfizeyan da, tê mihefezekirinê
Durrê semîn	Încî û cewherên pirr biha biqîmet
Durrê şehwar	Încî û mercanên mezin ên layiqî şah padişahan, mirwariyên pir xweşik
Durrê xeltan	Durrên girover ku digindirin
Durrê yekane	Înciya bêhempa, mircana (încî), ku tu ne mîna wê, bêmîsl, elmas
Durrê yekta	Mircana (încî) bêhempa, înciya ku tu ne mîna wê, bêmîsl
Durrînkemer	Xwedî kemera ji durr û gewheran

Durûm	Hal, rewş, halet, ehwal
Durûx û kîzb	Derew, vîr
Duş	Mîl
Duşêş	Du şesên lîstika bi zarê, şans, Du caran şes
Dûşîn	Şevê dî, Şeva bihurî.
Dûşîze	Keçanezewicî, bekar, keça nezewicî, keç
Duşmen	Dujmîn, neyar, dijmin, dijûn, xeber
Duşnam	Xeber, dijûn, sixêf, kufirî
Duşwar	Dijwar
Duw	Dû, dûman
Duwît	Dubendî, duserî
Duwom	Duyem
Duxan	Dû
Duxanî	Duxanê
Duxme	Gor
Dûxte	Dirûtî, sergirtî
Duxter	Keçik, qîz, keç, qîzik, cihan xirîdar
Duxterane	Keçikane, tiştên keçî kan
Duxûl	Derbas bûn, têketin
Duzdar	Dizdar, mezinê kelê, berpîrsê zindanê
Dûzex	Dojeh
E s r a r	sir, veşarî, raz
E'rab	'ereb, pirjimarîiya kelîmeya "" e, 'erebên çolê, bedewî
E'yan	Însanên pêş û mezin ên cîyekî, pêzanîn, gotin, vegotin îlan, bêçare
E'Za	Perçekirin
E'zem	Mezintir, mezintirîn
E'	Ez
E'l-meded	Hewar, feryad, îmdad
E'mel	Kar, xebat, şuxil
E'sab	Sinêr, reh, rehê ku xwîn tê ra û diçe
E'ser	Çep, xwar
E'yan	Diyar, xuya, eşkere, malmezin, mezin
E'alî	Giregir, kesên payebilind
Eb	Bav
Eba	Aba, kincê dirêj ê mêran, Pêrebûn
Ebab	Mewc, pêl, şepûldar
Ebarîq	Pirejimara "ibrîqê", misîn
Ebcd	Elîfba, dersa destpêkê, alfabe, hemû herf, çar herfên pêşîn ên alfabeya erebî
Ebd	Evd, benî, kole, kesên bin emre Xwedê, bende, Qûl, însan, meriv
Ebdal	Belengaz, dilsaf, feqîr
Ebdalî	Feqîrî û belengazî, rewşa me'newîya îşq mehebbeta îlahî, '
Ebe'l-qasim	Bavê qasim, ji kurên hz, pêxember(s, x, l) e
Ebe'l-zehra	Zehra, leqabê hz, fatimayê ye
Ebe't- tahir	Bavê paqijiyê
Ebe't- teyyîb	Bavê rindiyê, xweşikîyê
Ebed	Ebeden, ebedilebed, hetahetayî, herherî, bêdawî
Ebes	Vala, beyhûde, bêfêde, bêkêr, Bê fêde, bêhûde, negirîng, beredayî

‘Ebes	Vale, beyhûde, bêkêr, bêfêde, tewş
Ebhar	Behr, derya, zerya
Ebhûr	Ebhûr, behr
Ebîd	Ebd
Ebîq	Bihna wê difûre
Ebîr	Bihna gulan, Enber
‘Ebîr	Ember, mînanî mîskê bêhnxweş
Ebkar	Pirjîmara bakîreyê
Ebkem	Lal
Ebleh	Ehmeq, bêhiş
Eblehest	Heye), nezane
Ebleq	Reş û spî, mebest jê çavên yarê ne, belek, spî û reş, berbanga ku tarîti ronahî tê de tev li hev e
Ebnaê cîns	Însan
Ebnîye	Avahî, bîna, însaet
Ebr	Ewr
Ebr sîfet	Weke ewran
Ebrac	Pirjîmariya bircê ye, birc
Ebrû	Birh, birû
Ebrû hîlal	Birûyên weke hîlalê
Ebrû keman	Brû kevan
Ebruan	Nexş û çînen li ser kaxizan
Ebrûyê Dilawîz	Brûyê dîlkêş, Brûyên dîlkêş
Ebrûyê hîlal	Du birûyên wek kuyan an, hîlala şîklê hîvê
Ebsar	Dên, çav, dîdar, pîrejîmara beserê
Ebter	Bê ûrt, xêr û bêr, bereket, kêr, berbad perîşan, bê kilik, bê dûv
Ebû cehl	Apê pêxember yê ku baweriya xwe pê neanî û bû sembola gawiran
Ebwab	Pirjîmarîya derîyan e, derî, derge
Ebyat	Şiîr, helbest, beyt, şîîr, ebyat, du rêzik in
Ebyat û qesîd	Beyt û qesîde
Ebyatî	Şîîr, beyt
Ebyed	Navê şeytanekî ye, begê cinan, sipî
Ebyedweswas	Li "ebyed-ê"
Ecac	Bablesûtîk
Ecanib	Ecnebî, biyanî
Eceb	Matmatî, seyr, sosret, xerîb, cuda
Ecêb	Nedîtî, biyanî, seyr, sosret
Eceb îqbalî	Êqbal û bextekî ‘ecêb enteresan
Ecebşivanek	Şivanekî ecêb
Ecel	Mirin, dema mirine, dawîya jiyana mirov, mikafat, heq
Ecemistan	Cihên ku li derveyî Erebestanê dimînin
Ecmeîn	Tev, tevan
Ecnas	Tewir, çeşît, cîns, cûr
Ecnasê milel	Cûreyên milletan
Ecr	Perû, xelat, padaş, mikafet
Ecram	Guneh
Ecrî	Xêr, sewab
Ecsam	Pirjîmarîra cîsmê ye, govde û beden, pirjîmarîya

Ecûz	Pîr, temen mezin, kal, ketî, Pîrejin, feleka pîr
Ecûze	Pîr, pîrê, pîrejin
Ecza	Parçe û beş
Ed bikin	Hesêb bikin, bihejmêrin
Ed'îyye	Du'a, lavayî, 'akirin, nivîst
Ed'îyyeê te	Du'ayên te
Eda	Dijmin
Eda kir	Edakirin, bicîanîn, bi cih anî, got
Edale	Hesp
Edalet pêşe	Dadîkar
Edanî û esaxir	Kesên biçûk û bêqîmet
Edanî	Edna, nizm, bêqîmet
Edanî û e'alî	Herî bilind û nizm, bilindtirîn nizimtirîn
Edawet	Dijmintî
Edd	Hesab, jimar, heb, yekûn, hejmar
Edd kirin	Jimartin
Edda wî bikî	Wî bijmêrî, bihesibînî
Edeblî	Biedeb
Eded	Jimar
Edem	Tunebûn, tune bike, biqedîne, bikuje, soz, Nebûn, neyînî, tunetî, tune
Eden	Bihîşt, cennet
Edes	Nîsk
Edhem	Hespê reş, êvar
Edîbê tencîm	Sehhaf, ew kesê ku naveroka kitabên ji hev diqetîne, stêrknas, dabeşker
Edil	Hevta, wekhev, yeksan, hevber, heval
Edîl	Hemta
Edîm	Nebûyî, tûne, nîn, nîne
Edimandin	Tiştêkî adem kirin, lewitandin, heram
Edl	Dad, edalet, dadwerî
Edl	Dad
Edn	Bihîştên mirov lê dimînin, tê de dijîn, navekî bihiştê
Edna	Kesê kêr, nizm
Edû	Dijmin
Edûwwê wanîyan	Dijminê hêzê wanîyan
Eetîq	Kevn
Ef' a	Marê bi jehrî, merîfkûj
Ef'alê eswed	Kirinên pîs
Ef'al	Kiryar, kirin, kiryarê mi-rovî.
Efel	Berwest, bidawî
Efel efel	Dema çû ava
Efgar	Bi êş, kesîre, westyayî, birîndar.
Efîf	Pak, bi namûs, bi namûs û pak
Efîfe	Pak, bi namûs
Efkar	Fîkar, fikr, weswese, efkar, pirjimariya "ê" ye
Eflak	Asîman, ewên ku li asîmanan e, melaîket, însan, ferd, Pirejimara "felek-ê" dinya, esman
Eflak (cielek)	Cî yên kû stêrk û gerroke tê da di gerin

Eflef	Yê ku tiştan dûbeş dike, mebest roj e tariyê ji roniyê diqetîne
Efrasiyab	Navê şahek ji şahên farisan e
Efraz	Bilind, li jor
Efrazî	Bilindayî
Efser	Tac
Efserê zîb	Taca xweşik
Efsurde	Xemgîn, perîşan
Efsûs	Cewr, heyf û xebînet, hisret, ponijandin
Efşan	Belav kir, belavkirin, jêkbelavkirin.
Efwac	Kom bi, birr, kisim, gurûb
Efxan	Fîxan û nalîn, axîn, girîn, hewar, girîna bideng, Fîxan, nalîn, zarezar, qîrîn, welew ku, Qîr û gazî
Efzûn	Zêde, gelek, xelk, gel, millet
Ehabe(t)	Tîrsandin
Ehbab	Heval û hogir, dost, nas, yar, hezkirî
Ehcar	Kevir, ehcar, pirjimariya kelimaya “hecer” e
Ehd	Peyman, soz û peyman
Ehdê qadir	Sozê Xwedê
Ehed	Yek, navekî ji navên Xwedê ye, hew tenê, ehlê mala hz, pêxember e
Ehl	Gel, xelk, xizm, meriv, sor
Ehlê ‘eba	Nesla hezretê muhemmed
Ehlê hal	Kesên ku dikevin cezbeyê û hişê wan ji serê diçin, wek ehlê tesewwûfê, evîndar, sofî, murîd
Ehlê husun	Kesên ji rind û xweşikan, ehlê rindan
Ehlê îdrak	Merivên jîr û zana, ên ku aqilê wan ber her tiştî digire
Ehle ‘îrfan	Xwedan nasîn, zana
Ehlê mehrem	Kesê xerîb, ne ji malê
Ehlê nezer	Yên çavnas û zana
Ehlê nûr	Mirovên ronahiyê
Ehlê raz	Zanayên şareza ku bi razan dizanin
Ehlê ta’et	Kesên ku ji emr û fermanan ra stûyê xwe xwar dikin, îtaetê emir
Ehlê cehennem	Xelkên dogehê, gunehkar
Ehmed	Navekî ji navên hz. pêxember, bi pirranî di Încîlê da derbas dibe, Navekî Mihemed pêxember e, Bernavekî Mihemed pêxemberî ye
Ehmer	Rengê sor
Ehremen	Şeytan, Xwedayê xirabiyê, Îblîs
Ehrimen, ehrumen	Mûmessilê şerr û tarîtiyê, rêber mûsebbibê neqenciyê, Îblîs, Xweda, çi xweş çêkirîye!
Ehsen	Xweşiktir, çêtir, du xweşik
Ehseneyn	Du xweşik
Ehsente	Eferîn, aferim, herbijî, şabaş ji te ra, te qenc kir
Ehsentirî ez yûsuf	Tu ji Yûsif pêxember bedewtir û rindtir î
Ehsen-xezal	Wek xezalan xweşik
Ehwa	Hez dikim
Ehwahu	Ehwa: hez dikim, we-men ehwahu: û yê ez jê, ji wî
Ehwal	Hal, weziyet, ehwal, di zimaê ‘erebî da, pirrjimariya kelimaya “” e
Ehya	Sax, zindî
Ehzan	Huzn, keder, ehzan, di zimanê ‘erebî da, pirrjimariya “”ê ye
Elet-tewalî	Li pê hev, bênavber, bênavbir

Ejdeha	Ejderha, marê bi tirs û dirêj, ziya, ejdiyar, ejder
Ejder	Ejderha, ejdîha, marekî çîrokî ye ku dibêjin alav ji devê wî davêje, ew marê efsanewîyê agir, dirêj e
Ejdîha	Marê mezin
Ejdîya	Marê pirr bi xof û mezin
Ejdlha	Ejderha, ziya
Ejê	Ez jê
Ekabir	Mezin ûgiregir, giregir, mezin, kesên mezin
Ekabîr	Kesên mezin ên ji aliyê rutbe û meqam ve, merivên, navsere, giregir, kubkûbe, Mezin, pêşeng
Ekber	Herî mezin, ekber
Ekdar	Pirrijimarîya kederê ye, Keder, derd û bela
Êkî	Yekî
Ekis	Dij, zid, ters, hember, wêne
Ekl	Xwarin
Ekmeltu	Jî ayeta ku dibêje “min we re dinê tamam kir”
Eknûn	Niha, aniha, vêga, bi ‘farisî ye
Ekrad	Kurd, bi ‘erebî, ji kurdan ra dibêjin “ekrad”, di zimanê ‘ da, pirjimarîya “”
‘Ekrût	Rûpîs, kesê pîs û nebaş, rûtehl, xerab, bed
‘Ekrûtî	Rûpîstî, pîsî, nebaşî
Eks	Înad, hesûdî, nişan, Dij, zid, ters, eks, wêne
‘Eks	Şewqedan
Eks pezîr	Wênepejêr, amadebûna nişandanê
Ekser	Bêtir, piranî
Ekwan	Bûyî, bûyîn, heyîn, heyî
ÊL	‘eşîret, ber, qebîle
El heqq	Bi rastî, di heqîqet da
El qisse	Netîce, wel hasil
E’la	Giregir, bilind
Ela ey	Niha, bizanibe ku, ela, bangkirin e, wek ey, lê
Elaî	Ji mana malik û qesîdeyê dixwiye ko navê şa’îrekî ye, ’
Elalet	Zar û zêç
Elamet	Nişan, remz, sembol
Êlan	Mar, mebest ji "maran" guliyên yarê ne, »«
Elayîq	Têkilî
Elbîse	Cil, lê kirin
Êlçî	Mesûlên êl û ‘eşîr berê
Êlê hakim	Êla mezin
Eleddewam	Berdewam
Elef	Alif, êm, gîyayê ajalan
Elem	Al, ala, beyreq, êş, êşan, Jan
Elem neşre’h	Îşarete bû ayeteke quranê
El-eman	El meded, hawar, alîkarî, hewar, meded!
Elemdar	Beyreqdar, yê alayê hildigre
Elemgîn	Xemgîn, derdkêş
Elemnak	Bielem, kedernak, azade
Ellemsenc	Pîvana êşê

Elest	Bezma elest, roja, peyman, ‘ma ez ne Xwedayê we me?’ ji ayetek quranê, »elestu bi-rebbikum« yanî
Elestim	Elestû birebbîkûm, ma ez ne Xwedayê we me?
Elettevvalî	Li pey hev
Eleyke	Li te
Elfaz	Gotin, hezar, lefz, bêje, peyv
El-hemdû	Hemd, pesn, fort
Elheq	Bi rastî, heqîqet
Elî	Hz. Elî, xelîfeyê çarem
Elîl	Winda, Nexweş, ap, mam, nesax, zana, yê ku pirr dizane, zanîna wî ebedî û ezeli ye, sîfetekî Xwedê
Elilandîn	Em nexweş kirin
Elîm	Zana
Elîyye	Sefewîyên elewî
Elkenê hûnik	Bayê xweş î hênîk
Ellah	Dengê şaşbûn û ‘ecêbmayîn e, ya rebbî! li vir bi wateya şaşmayîn ‘ecêbmayînê ye
Ellam	Teqez, îllam, muhaqqak, filankes û bêvankes
Elleh	Xwedê
El-meded	Hawar, alîkarî
Elmînnetû lillah	Minet ji Xwedêra
El-mînnetû lillah	Şukir ji Xweda ra
Elqisse	Welhasil, bi qurtahî, di netîceyê da, bi kurtî, qurtasî
El-Qisse	Dawî, Şeytan, Îblîs, em bixwe, Welhasil, bi gotina kur, Netîce, kurte
Eltaf	Lutf, qencî, çêyî, başî, îhsan
Eltef	Naziktir, nermtir
Elvvan ,	Reng lewn
Elwan	Lewn, reng, Cûre cûre, rengereng
Elwend	Navê çîyayekî li Hemedanê
Em	Mam, ap, kûr
E'ma	Ji herdû çavan kor
E'mal	Kiryar
Êmal	Daxwazan, mebestan
E mal	‘emel, kirin, vîrik
Ename	Şaşîk, kefiya ku meriv dide serê xwe, ya jî lê dipêçe
Eman	Teslîm
Emanetullah	Can, rewan, rih
Emar	Textrewan, sedye
Emaret	Cihê ku bûk lê rûdine, textê ku bûkê li ser datînin
Emarî	Textrewan, sedye
Embaz	Heval
Ember	Cureyek bêhnê, Bêhna esanseki
Emced	Qedirbilind
Emd	Ji qest
Emeidar	Karker bitûntevde, hemî
Emel	Daxwaz, arezû, hîvî, xwestin, kir û kar
Emel kir	Kar kir
Emeldar	Karker

Emîm	Tev, hemî, bawerî, ewledarî
Emîn,	Hevrazpêbawer
Emînî	Bawerî
Emîq	Kûr, bêbînî
Emîr	Serok, padişah, siltan, rêber, amir
Emlak	Hemû mal û mulk zevî baxçe
Emlakê eskender	Mulkê (welatê) îskender, kurê filîpê makedonî ye, ji arîsto ders girtiye, wî, yewnanîstan, Îran
Emm	Ap, 'emî, mam
Emma	Lê, lêbelê, belê, feqet, welê
Emn	Bêtirsî, rehetî, emîntî, mal û mulk, ewlehî
Emr	Ferman, cihana rûhanî ya nexuya, biryar û ferman, Kar
Emrax	Murx, balinde
Emrê kun	Fermana Xwedê "bibe"
Emred	Rewal, zarokê ku rih û simbêlê wî şîn nehatî, wî
Emrod	Hirmî
Emsile	Metelok, mînak
Emtî'e	Pertal, mal
Emwac	Pêl, pirejimara »mewc-ê«: unmulê, tilî
Ena	Tîrs, saw, xof
Enadîl	Endelîb, bilbil
Enam	Newm, xew
Enamil	Tilî, pêçî
Enarê pistan	Hinarê memikan, memik
Enasîr	Piraniya unsurê, hêman, Hava ve ateş, su, toprak, tuxm, nijad
Enbar	Mexzen
Enbaz	Heval
Enber	Bîna xweş, 'enberê, Bêhneka xweş e, ji hinavên gamasiyekî derdixin, Bêhneke xweşik e, di hundirê hinek masîyan da çê dibe, maddekî xweş bîhn, bêhneka
Enberamîz	Tev li 'enber bûyî
Enber-bû	Bîna/bêhna enberê, mîskî
Enberê nab	Bîna 'enbera (mîskê) saf
Enberê sara	Bîna saf
Enberê ter	Şev, mecazen tê mehneya por û bîskêm yarê/dergîstîyê
Enberefşan	'enberrêj, yê 'enberê direşîne
Enber-şemîm	Kesê ku bîna enbêrê jê tê, radibe
Enbersîken	Zîlfên 'enberîn
Enbiya	Piraniya "nebî" ye, ango peyxamber, pirjimariya (pêxember), nebî, pêxember
Enbîya	Pêxember, nebî, enbîya, pirjimariya peyva "" ye
Encam	Dawî, netîce, pêkanîn, kirin, verêj.
Encum	Stêrk, necm
Encumen saz	Hatina ba hev, civîn, dicivîyan
Encumenfirûz	Yê ku civatê xweş û geş dike
End	Kirin
Endaze	Hendese, xirqe, kirasê derwêşan, Pîvan, keşan, kêşan, keşxeyî. ev peyve ji Îranî ketiye nava erebî û bûye "hendese"., Qedeh, peyale

Endelîb	Navê teyrikekî ye, Teyrekê dengxweş e, navê teyrekî ye, teyrikekî, hundir, bilbil
Endelîbest	Bilbil, bulbul
Ender	Di nav de, tê de
Enderûn	Hundir
Endik	Hindik, piçek
Endil	Lempe, çira
Êndil	Lempe, çira
Endîş	Şayîş
Endîşe	Fîkar, xem, kovan, Weswese, meraq, keder, derdê umir, Têfîkirîn, hizir, lê meyzîn. tirs, alozî.
Endohgîn	Xemgîn.
Endûd	Duhndayî, sewaxkirin
Endûh	Xem, keder, keser, Ponijandin, êşandin, hesretkêşan
Enduwe	Xem, kovan, alozî.
Endûwî	Xem, kovan
Enel-heqq	Ez ewê heqq im, Xweda yê bi xwe me
Enellah	Ez Xwedê me, dengê ji mûsa re, gotina wehdet-ul wucûdê
Enellahû	Ez Xweda me
En'ewewî	Ji bav û kalanda, pêşiyanda
Enfan	Difn, difnan, enfan
Engebîn	Hingiv
Engîz	Teyrekê dengxweş e, yê/ya gur dike, Fitne, rakirina fitneyê
Engur	Tirî, şerab ji tê çekirin
Engûr	Penc, tilî, tirî, ji
Engûrî	Li "engûr-ê" binêre, tirî, ji
Enguşt	Tilî, yê/ya gur dike, gustîl, gulîsk
Enhar	Çem, rûbar, piraniya "nehr" e, ango, nehr
Enhar (piraniya nehir)	Çem, rûbar
Enî	Hereket, tegerr
Enîd	Kesê pirr bi eynad, înad
Enîn	Nalîn, axîn û waxîna bi dengê nizm, heval, hogir, dost, Feryad û hewar
Enîs	Hogir
Ennab	Ineb, tirî.
Enqa	Çivîkeka wisa ye ku navê wê heye, lê cîsmê wê tune ye, yê din, Zumruda 'Enqayê, Çivîkeke mîtolojîk, çukê simur, simurg, dibêjin ku di piştê çîyayê'qaf da ye, isme wî heye
Enqere	Tesqe, alîgir, yarmetîdan, alîkar
Enqûd	Goşî
Ente fikrî	Tu bîr û bawerî ya minî
Ente rûhî	Tu ruh û canê minî
Enwa'ê esmar	Cûreyên fêkiyan
Enwa'	New
Enwa'	Tewir, cûr bi, çeşit, cûre, binûr
Enwa'ê milel	Cûreyên milletan
Enwar	Nûr, rewnaq, ronahî, ronak, ronî
Enwer	Pir ronî, Rontirîn, geştirîn, herî ronî

Enwerîn	Ya binûr, nûrîn
Enzar	Nêrîn, raman
Eqar	Mera, bax û bostan
Eqarib	Meriv, xizm
Eqd	Mehrkirin, zewac, Lihevkirin, soz, peyman, rêkeftin, pêkhatin
Eqdam	Qedem, nig, pê
Eqdê peywend	Soza wasilê, gihabûnê, têkilî û gihabûna bi bal yekî/ê ve
Eqil	Aqil, hiş, Bîrbir, hişmend
Eqîq	Sorê sor, a pirr, mejî, hiş
Eqîqî	Sorê sor, a pirr
Eqî	Aqil
Eqî û dana	Aqil û zana
Eqî û kiyaset	Aqil û jîrbûn (zîrektî)
Eqî ewwel	Di felsefeya farabî û eflatun de tiştê yekem ku Xwedê afirand 'eqî ewwel ango aqîlê bû, ji ' ji felek gerdûn hate afirandin heta gihîste çerxa heyvê!
Eqî me	Hiş me
Eqî medhûş	Aqîlê şaş û serxweş
Eqî mestî	Aqîlê ku hiş ji serî çûye, serxweş bûye
Eqî na-pak	Însanên kêmaqil, aqîlkêm
Eqî	Aqil
Eqî'î	Bes e, bisekine (ji ayetê)
Eqqar	Erd û avahî, erse
Eqran	Yên wek hev, di umr û salên da, giregir, hevdem, hemsal
Eqreb	Dûpişk, birca dûpişkê, Dûbişk, dûvpiştik, dibûşk, keziyên dilberê yên reş, dûpişk dûlipî
Eqreb	Dûpişk
Eqrebberîqe	Rêya herî kurt û nêzîk, nêziktir
Eqrebutterîq	Nêzîktirîn rê
Eqrûba	Eqreba, merivantî, xînamî
Eqrût	Rûpîs, kesê pîs û nebaş
Eqsam	Beş, qism, cûr
Eqwal	Gotin, kelîme, peyv, qise
Eqwam	Qewim, millet, xelk, qewmî, qewm
Er	Eger, heke, bibe, ger, heger
Er'er	Dara hevristê, dareka serwîyê ye û bi dirîk, bejn û bala dilberê
Er'er	Dara selwîyê
Eràer	Dûvpiştik
Eray	Jî bo
E'raz	Tiştên kû bi xwe qaîm nînin
Erazil	Rezîl
Erbab	Layiq, minasib, xwedî
Erbabê fereh	Kesên kêfê
Erbabê xerez	Kesên dil bi kîn û dîlnexwaz
Erbe'în	Çil
Erd	Nîşadan, helêxistin
Erd û sema	Zemîn û 'asîman
Erdihala	Dareka ji famîlyeya sinoberê ye, Nameya ko mirov rewş û giliya xwe tê de dinvîsîne

Êre	Vir, Li vê derê
Ereq	Mey, bade, elkol, xwî dan
Er'er	Dareka ji familyeya sinoberê ye, dara serwîyê, Cureyek dar e ku hildikişe jorê.
‘Ererbeden	Bejna wek dara serwîyê
Ereş	Nameya ko mirov rewş û giliya xwe tê de dinvîsîne
Erez	Tiştê ne bi serê xwe, tabî’, peydabûyî, nûçebûyî, bê esil
Erîf	Zana, kesnas, şehreza
Eristetalîs	Aristo: filosofê grekî yê navdar, şagirtê platon
Erixandin	Gihiştin
Erixîm	Gihiştim, navê bajarekî ye
Erîz	Erz, erzkirin, nişandan, rêdan
Erjeng	Gihiştim, ji »erixandin-ê«: gihiştin, rexa behrê, kitêba manî ya ku bi wêneyan xemilandî bû
Erkan	Hîm, perçe, stûn, bingeh
Erkan û ezmanek letîf	Xweyê beden û zar zimanekî letîf xweş
Ermah	Rim, xaniyê manî, resam û pêxemberê faris
Ermexan	Hediye, diyarî, padaşî
Erş	Li asîmanan, qatê gan e, herî bilind û jor, Asîman, ban, text, esmanê bilind, li gorî baweriya îslamê qata herî jor
Erşê barî	Textê Xwedê
Erşê E 'la	Erşa herî bilind, Xwedê
Erşê Mecîd	Qatê Xweda ye, herî bilind ê asîmanan e
Erşê mûella	Textê bilind
Erşî dîsand	‘erd ronî dikir, ronîya xwe dida ‘erdê
Erşş	Ban, text, textê selteneî, padîşahan, kamîrarû û hûkûmdarîtiya
Erûs	Jina nû zewicî, Bûk, vegeîn, sitî
Erûsê Nakam	Bûka bêmiraz
Erûsê ayin	Di rengê bûkê de
Erûsxane	Mala bûkê
Êrve û wêrve	Hêrve û wêrve, lêre lewê, vira wira
Erwah	Pirjimariya peyva “ruh” e, giyan, can
Erxuwan	Sor, gevez
Erz	Erd, dinya, rûyê erdê, pehnayî, erd û asîman
Erz (bike)	Bibêje jê ra, pêşkeşî wî bike
Erz kirin	Şanî hev kirin, dan, pêşkeşî
Erzê ehwal	Pîrsa li hal û demê hevûdu
Erzê hal	Behs û qalkirina hal wezîyet
Erzê raz (kir)	Erza sirrê xwe, halê meseleya eşqa jê ra got
Erzêhal	Daxwazname, dîlekçe
Erzen	Erzing, çene, pirejimara »rumh«: rim
Erzî (bike)	Jê ra bibêje, behs bike
Erzî bike	Pêşkeş bike, erz
Erzî halamin	Erz nama halâ min, rewşa
Erzî halim	Erznama min
Erzî kir	Erz kir, got
Erzihal	Gilîname
Esa	Dar
Esab	Hêrs, rik

Esabî'	Usbu', tilî, pêçî
Esakîr	Leşker, esker
Esakîr	Esker, leşker, 'esakîr, di zimanê 'erebî da, pirrjimariya peyva "e"yê
Esas	Bingeh, hîm, binyad
Esasî	Temel, bingeh
Esbab	Cil, sebeb, tilî, bêçî, ho
Esed	Birca şêran, şêr
Esef	Xemxwarin
Esel	Hingiv
Esem	Kerr
Eser	Xuya kir, berhem, pirtûk, deng da, tesîr kir
Eser kir	Nîşan kir, xuya, derket, bêlî
Eser nakin	Xuya nakin
Esera	Berhem, pirtûk
Esfelê safil	Di cehnimeyê da çiyê herî kûr û jêr pîs
Esfendar û Rustem	Di şehnameya Fîrdewsî da, behsa wan tînin kirin, Esfendar, hîn wexta ku bavê wî li dinyayê ye
Esfendiyar	Serleşkerê împeratoriya Med'an û bavê wî Viştasp jî qiralê Med'an bûye.
Eshab	Heval, dost, hevalên peyxamber, sahib, xwedî
Eshabê kemalê	Kesên ku bi wêjeyê mijûl in, wêjevan
Esîr	Girtî, perîşan, dîl
Esîro	Dîlo
Esl	Resenî, hîm, kok, reh, binyat
Esl û bunyad	Esas û temel
Esla	Qet, hew, tew, tu car, zinhar
Eslab	Dûnde, zuriyet
Eslan	Şêr
Esmâ	Navên tiştan, hemû nav, nav, zanînge, di da
Esmar	Fêkî, meywe, semer
Esmayê husna	Nav û sîfatên Xwedê yê xweşik
Esna	Navber, di nav da, pol, kom, kategori
Esnaf	Tewir, çeşît, cûr, cûre
Esnam	Piraniya "senem" e, ango pût
Esp	Hesp
Esr	Sedsal, qîrn, eşîret, 'eşaîr, di zimanê 'erebî da, Serdem, çax, zeman û serdem
Esrar	Sîr, raz, xef, nepen, sîrr
Esrarê dilî	Sîrrên dil
Esselat	Silav û selewat û dua
Essnam	Senem, pût, bit, peyker
Estar	Perde, hêsir
'Estî	Hestî, hastû
Estuqus	Kok, esil, element
Eswab	Cilên min
Eswed	Reş
Eswed 'uyûn	Çavên reş
Esweda şehla	Esmera ku çavê wê şehla ye, çavşasika şîrîn
Eş 'arî	Şî'îr, helbest

Eş'ar	Şî'îr, di zimanê 'erebî da, eş'ar, pirrjimariya kelîmeya "şî'r"ê ye, '
Êşa zirav	Nexweşiya weremê
Eşair	Eşîret, qebîle, "eşair, di zimanê erebî da, pirrjimariya peyva "ê" yê
Êşan	Êş
Eşayir	Eşîr
Eşbah	Kok, esil, element, laş, kes, Piraniya şebah e ku tâ wateya cendek û laş
Eşcar	Dar û ber, piraniya "şecer" e
Eşheb	Hespê şînboz
Eşk	Hêsirê çavan, rondikên, hêstir, hêsirên, rondik
Eşkê di xûn	Hêsin xwînî, hêsirên xwîn, bi
Eşkê xwoy al	Hêsirên sor ê bi xwîn
Eş-şuhretû afetun	Şuhret, bela ye, bi 'erebî
EşXalê dunê	Mijûliya dinyayê
Eşya	Şey, tişt
Êt	Ên, nîşana pirjimariyê
Eta	Dan, bexşandin, Binyat, bingeş, temen, imr, jî, Bexş û dayîn, bexş, bexşîn
Etar	Etarfiroşê dirêj, hedîye
Etaya	Daneyên, hêstir, rondik, hêsir
Etayî	Merdîti, dayîn, bexişîn
Etayîm	Serxûşim û şadim
Etba	tabî', Peyrew, Yê ku li pey diçin
Etek	Quntara çîya, perê, quntar, min daye te
Eteşgoyan	Kesên tîbûne û xebirdidin
Etf(i)	Xwarbûn, meyl
Etfal	Tifl, zarok
Etfalê melek	Firîşteyên wekî zarokan ku bê gûneh û paqijîn
Etib	Lomekirî
Etiq	Kevn
Etles	Qumaşekî raçandîyê ji hevirmûşê ye
Etr	Bîn, bîna (bêhn) xweş
Etrab	Tirb, hevsal
Etraf	Teref, alî
Etrak	Di 'erebî da, "etrak", pirrjimariya "tirk"an e
Etş	Tînayî
Etun	Hetûn, alavê ji bo helandina hesin û çêkirina kilse
Êtûn	Argûna mezin, Hetûn
Etwar	Etraf, tewr, şêkl
Ev cins	Ev cûre, yanî zanîn û wêje
Ev meqame	Ev cih û paye
Ev reng	Bi vî rengî terzî
Ev zerre	Ev hewî, yanî dinyaya xweş
Evcarr	Hincarr, amû
Evçendl	Bi qasê wî jî, evqas
Evê çare	Ve cara han
Evhe	Ev e, wiha
Evist	Bê (mal û qumaşim), ebest

Evistin	Ev heye, pirejimara »tewr-ê«: dem, awa, rewş, hal
Êviştan (êvişandin)	Wendabûn, qedexebûn, sitirandin
Êviştin	Çilmisîn
Evraz	Berjor
Evrazî	Ber bi jor ve, ji derek nizm bo bilind, bilindahî
Evreng	Mezinahî, qudret, rewşedar, şeml
Evrenge	Bi vî rengî, terzî, wiha
Evser te'ecûbîn	Her kesekî pê 'ecêbe, ke hemû kes seyre
Evxan	Qêrîn, nalîn.
Ew meha enwer	Ew hîva pirr bi nûr û ronahî
Ew renge	Bi vî terzi, ev reng, wîhakî
Ewam	Însanên ji tebeqeya jêr, ji rêzê, kesên ji gel, Xelkên ji rêzê
Ewan bigêre tewfîq	Wan bigihîne hev, bine ba
Ewan gêra	Ewan çavên bi kil xanî mehcûb kirin, şermoke gerandin
Ewbaş	Serserî, sût, beredayî, kesên nizm
Ewc	Bilind, cîyê herî ê rojê, cihê herî bilind, lûtke, til, Navend, meyan
Ewcan	Ewc, cihê herî bilind, lûtke
Ewcê eflak	Asîman
Ewcê î'caz	Meqama mucîzeyê
Ewd	Dost, heval
Ewe	Ew tişt, ewa
Ewel(ewil)	Ewil were mala me, paşî em ê bi hev re biçin seyranê
Ewha	Wiha, wisa, welê, wergê, were
Êwir	Ewr, kevemîyeke tîr e li esmanan kom dibe berf û baran teng jê çêdibin, bi cih bûn, mayîn
Ewlad	Zarok
Ewlatir	Bi ewle, nexeter, netalûke
Ewliya	Dostên Xwedê
Ewliya	Welî
Ewn	Arîkarî, Hevsengî
Ewnet	Tesellî, rehetî, alîkarî
Ewqat	Weqt
Ewrad	Zikir
Ewrekî Xuroşan	'ewrekî bi şîqêşîq
Ewreng	Xweş, bi ihtîşam, wiha, wisa, text
Ewret	Eyb, şerm, zar û zêç, Jin, zewce, pîrek
Ewsaf	Wesf, xusûsiyet, destpêka nameyê, mektûbê, xeber, Taybetî
Ewset	Yên vasat, navincî
Ewseteha	Yên vasat, yên li ortê
Ewtan	Piraniya weten, war
Ewtar	Têla sazê yan kevan, herî pêşîn
Ewwel	Pêşî, yekem, mebest Xwedê ye, li destpêkê, Herî pêşîn
Ewwel û axir	Serî û dawî
Ewwelê ma xeleq	Tiştê ku pêşî afirandî
Ewwelê maxeleq	Ku Xwedê çêkir, seretayê tiştên
Ewwelîn	Destpêk, ewil
Ewwil û axir	Yê pêşî û dawî
Ewzar	Gunehên mezin

Exbar	Xeber, gotin, nûçe, dengûbas, pirranî
Exder	Kesk
Exger-weş	Wek agirê vêketî, cîkê agir, sor, qertafa “-weş”ê bi farisî ye, tê mehneya “
Exker	Guriya êgir
Exlat	Endamên laşan
Exleb	Bêtir, piranî
Exnam	Pez
Exraz	Xerez
Exres	Lal
Exşab	Dar, û ber
Exter	Rondikên çavan, kewkeb, Stêr, planet, talih, şans
Exterme	Kewkeb, planet, kesên qenc û baş
Exyar	Kesên xerîb, nenas, ne ji malê, kesê, ên, Biyanî, ne mirovê mirovî.
Exzab	Xezab, pirjimariya xezebê ye
Ey av û av	Ey av
Ey dila	Dilo!
Ey dîlberê ey dîlberê	Ey dîlberê
Ey dirîxa	Wa hesreta, wey mixabin!
Ey seyyîdê mûxtar	Ey serok û serwerê hîlbîjar aza
Ey tebibîm	Ey doxtorê min
Ey, wey, hey, lo	Tipên nîda û bangkrinê ne
Eya	Ey! hê! ho!, êl, ‘eşîret, ey, ya
Eyal	Malbat, aîle
Eyan	Aşkera, aşkira, Nîşan bide, Eyn, xwe, zat, heqîqet, xuyan
E'yan	Kesên mezin, Mezin, pêşeng
Eyan kim	Bînim meydana
Eyanet	Li ber çavan, însanan, meydana
Eyanî	Ne bi dizî, li meydana, li ber çavan, meydana, Xuyayî, berçav, eşkere
Eyax	Cam, qedeh
Eyax û mexmer	Camên meyê
Eyaz	Navê xulamê siltan Mehmûdê Xeznewî ye, heval
Eyb	Kêmanî û nuqsanî
Eybdar	Bi qisûr, xwedî kêmasî
Eyîsa	Vêxist
Eyîsan	Vêketin
Eyisîn/teyisîn	Çirisîn, biriqîn
Eyl	Êl, ‘eşîr, ‘eşîret, ’
Eylan	Mar
Eylemezem	Nakim, nayê hişê min
Eymen	Dilnîya, necat, xelasbûn, necatbûn, parêstî
Eyn	Çav, eslî, şîfa, îlaç, hîlebaz, kanî
Eyn û ‘eyan	Bi eşkere, rasterast
Eyne	Li kû?
Eynî heyatim	Kanîya jîyanîm, serçawey
Eyş	Jîyar, Xweşiya jînê, xweşî, jîyan, kirin jîyan
Eyş û Nûş	Xweşî û şahî

Eyş û 'işret	Şahî, kêfxweşî
Eyş û neşat	Şahî û kêf çalakî
Eyş ûkamiranî	Xweşî û şahî
Eywan	Salon, heyat, hewş, poxan û salon, salona mezin
Eyyam	Roj, çend, zeman, felek, eyyam, Dewr, qern, qonax
Eyyûbi-weş	Mîna hz eyyûb
Ez	Ji
Ez bend	Ez hatime girêdayîn, qeydkirîn, wek êsirîn destgirêdayî, hatim girêdan
Ez wechê	Ji rûyê wê, û serûçavê
Ez xewfê ehwal ê 'ezab	Ji tirsê halê ezaban
Ez xeyrê	Ji bêtîrî te, masîwayê
Ez-'edem	Ji tunebûnê
Ez'efûyek pareê kah î	Xwarina heywanan
Ez-'ehdê elest	Ji sonda elestê
Ez-'erdan	Ji erdan, erdê
Eza	Qehirandin, êşandin
E'za	Uzw, endam
Ezaim	Ezîm
Ez-al	Ji sûretê, dêmê
Ezap	Jan, êş, ezyet, ezab, şkence
Ez-ateşê	Ji agirê
Ezazîl	Firîşteyê gunehkar, iblîs
Ez-badê	Ba
Ez-badeê camê 'îşqê	Ji şeraba qedeha eşqê
Ezbarê	Ji barê
Ez-beden	Ji bedenê
Ez-bend	Ji benê girêdanê, hefsaran, kindiran
Ez-berayê murxê dil	Ji bo çivîka dil
Ez-bîr	Jîbîr
Ez-bîrîn	Jî birînan
Ez-bo	Ji bo
Ez-bulbulê	Ji bulbulê
Ez-cesed	Ji cesed
Ez-cewher	Ji cewher
Ez-cî	Ji cî
Ez-cîhan	Ji dinyayê
Ez-cin	Ji
Ez-cumle esrar	Jî hemû sirran
Ezcumle xebîr î	Jî hemûyan xebêrdar î, tu bi zanî, pîspore
Ez-cumleê espî	Jî hemû hespan
Ez-çesm	Jî çav, ez-çesmê min, çavên
Ez-çesmê	Jî çavan
Ezdad	Nakokî, dijberî, zidd, dij
Ez-dad	Jî hewarê, gaziye, feryadê
Ez-dêm	Jî ser rû, serûçavan, sûretê
Ez-demê	Jî weqta, dema
Ez-derd	Ji derd

Ez-derdê firaqê	Jî derdê jihevduêrbûnê
Ez-derdê hewa	Hezkirin
Ez-derdê mehcûrî	Jî derdê terikandinê, tenêhiştinê
Ez-dest	Jî destê, dîlberê
Ez-destê	Jî destê
Ez-destê nîgar	Jî destê wê yara rind
Ez-devê min	Jî devê min
Ez-dicle	Jî çemê dicleyê
Ez-dîdar	Jî dîtina min, ber çavên
Ez-dil	Jî dil
Ez-dil seqîm	Jî dil da nexweş
Ez-dîlber	Jî dîlberê
Ez-dilê mecrûh	Jî dilê birîndar
Ez-dilê min	Jî dilê min
Ez-dilê xalî	Jî dilê vala
Ez-dûr	Jî dûr ve, da
Ezel	Dema ku destpêka wî tune ye, Her heyî, tiştê despêk û dawî bo nebît
Ez-elem	Jî elemê, kederê
Ezelî	Tiştê herheyî
Ez-enînan	Jî axîn û waxînan, nalînan
Ezfer	Bêhnexweş, tiştên bînxweş, Bêhna gelek xos an nexos.
Ez-feyzê (wî)	Jî feyza (wî,)
Ez-firaqê	Nelibahevî, jihevduêrî
Ez-fîrquet	Jî fîrquetê, dûrbûnê
Ez-fîrquetê	Jî fîrquetê, dûrbûna wê
Ez-fîrquetê yar	Jî dûrbûna yarê
Ez-goşe	Jî goşê, kuncikê
Ez-halê te	Jî halê te
Ezhar	Gul û kulîlk
Ez-hebîb	Jî yarê
Ez-heddê	Jî hed, heddê, hedd
Ez-herdu	Jî herdu
Ez-hesret	Jî hesretê
Ez-hesretê	Jî hesreta
Ez-hesretê hîcrê	Jî hesreta hevduêrbûnê
Ez-hesretê yar	Jî hesreta yarê
Ez-hewayê Leylê	Jî eşqa leylayê, evîna
Ez-heybette	Jî heybeta te (xweda), mezinahîya
Ez-hezretê	Jî hesreta yarê
Ez-hîcabê	Jî hîcabê, fedîyê
Ez-hîcir	Jî jihevduêrbûnê, firaqê
Ez-hîcrê can-sûz	Jî veqetîna ku canê meriv dişewitîne
Ez-hîsabê ewwil	Jî hîsabê berê, hejmar
Ezîm	Gewre, mezin
Ezîm	Mezin, sifeteke Xweda ye, gewre, Cehd, xîret, gir, girs, Sifeteke Xwedê ye
Ezîmetê rah	Rê

Êzing	Darê hişk ê ku bona şewatê
Eziyyet	Êşandin
Ezîz	Xoşewîst
Ezîzê misrîyan	Ewê ku wek ezîz û mezinê misrîyan ‘ mezin bûye ’
Ezkar	Zikir, gotin, ezkar, pirrjimariya “zîkr”ê ye, “”, li vê derê
Ez-kaseê ‘îşqê	Ji şûşeya eşqê, şeraba
Ez-keder	Ji kederê, elemê
Ez-kef	Ji kefê, kefa (ser avê)
Ez-kêfê horîweş	Ji kêfa wan rindên wek horîyan
Ez-kî	Ji kê
Ez-kîl	“surme”
Ezl	Dûrxistin, daxistin
Ezl û melam	Paşvekişandin û lewmekirin
Ez-le'lê (xwe)	Yaqûtê sor
Ezlet	Goşeyê tenêtiyê, hinek însan dikevin uzletê, yanê xwe ji her tiştî dûrdixin, dikin kuncikê, bi tena serê dijîn
Ez-Leylê	Ji leylayê
Ez-libas	Ji cila, cil û bergên ku li xwe kirîye
Ezm	Çûyîna bi alîyekî bellî da, çûyîn, Hestî
‘Ezm	Qest, armanç
‘Ezm kirin	Qest kirin, mebest
‘Ezma	Asîman, ezman
Ezman	Zeman weqt, hemû, ezman, pirrjimariya “” e, ziman
Ezmanbirrî	Bêdeng, bêsewt
Ezmê di balî	Qerara kevn
Ezmê dildar	Çûyîna hinda yar, cem dergistî
Ezmê reh	Çûyîna rê, mecazen, ji bo mirinê hatiye gotin, çûyîn, birêketin
Ezmek	Xebatek, hewldan, lêxebitîn
Ezmî (kir)	Çûyîn
Ezmî kirin	Nîyet kirin, qerardan, bîryardan
Ez-min	Ji min
Ez-murovê fazil	Ji merivên xwedîfezîlet, zana
Ez-nale	Ji nalînê
Ez-name	Ji mektûbê
Ez-naqîlê	Ji gotina ku jê ra hatiye neqilîkirin, gotin
Ez-nûr	Ji nûrê, ronîyê, (ronî)
Ez-qeydê	Ji qeydê, zincîra girêdan û esaretê
Ez-qeydê fîraq	Ji zincîra/esareta hevduêrbûnê
Ez-qidem	Ji berê da, mêj ve, pirr zûda, qidem, sîfetekî Xwedê ye
Ezra	Navê keça evîndar, Keça nezewicî û hêj nevebûyî, keça nezewicî, Navê hezkirîya Vamiq
Ezraîl	Fîrişteyê ku ruhan distîne
Ez-Reb	Ji Xweda
Ez-rozê ezel	Ji roja ezel da
Ez-rû	Ji rû, ser serûçav
Ez-sûzê cîger	Ji şewata kezêbê, cîgerê, kezêba şewat, cîgera agirpêketî
Ez-şebê	Ji şevê
Ez-şehdê (te)	Ji xuyakirina (te)

Ez-şerq	Jî rojhilat
Ez-şûr	Jî şûr
Ez-te'neê xeyrî	Kesên xerîb
Ez-tebibê haziq	Ji doxtorê mahir, hekîmê hoste, herî baş
Ez-toz û xubarî	Ji toz û tebarê
Ez-ummetê xeyr	Ji ummeta xêrê
Ezwac	Pîrekên (jinên) hz. pêxember, pirjimara zewce
Ez-wesletê Qeysî	Ji hatin û gîhabûna hinda mecnûn
Ez-wîsalê	Ji hevdişînê, libahevîyê
Ez-xak	Ji axê, erîyê, xwelîyê
Ez-Xaliq	Ji Xwedayê ku xulq dike
Ez-Xaliqî	Ê ku her tişt xulq kirîye, çêkirîye
Ez-xem	Ji xeman, xemê, kederê, elemê, derd û dinyayê
Ez-xeyrê	Ji xeyrê, bilî, xêncî, xêrî, wê
Ez-xeyrê (te)	Ji xêrî (te), bilî ()
Ez-xîmeê	Ji kon, çadirê
Ez-xuban	Ji rindan, kesa rind û xweşik
Ez-Xudayê	Ji xudayê (barî)
Ezyar	Ziyaretvan
Ez-yar û diyar	Ji yar û welat
Ez-yumnê 'îşq	Jî bereketa eşqê
Ez-zat	Jî zat, însan
Fa'îl	Yê ku dike, çêdike, ê, çêker
Facir	Gunehbar
Fadil	Xêrxwaz lokbilin di başiyê de
Fah	Bêhna wê/wî ya xweş belav bû, fûriya
Fa'îl	Kirdar
Faîlê ism	Gunehkar, kesê gunahker
Fain	Bi şadî
Faiq	Serkeftî, jêhatî, Mumtaz, bilind
Faîq	Ser, di tiştêkî ra
Faliq	Ê ku tiştêkî dike du felqe, parçe, alî, ji hev vediqetîne, sifeteke Xweda ye, Sifeteke Xwedêye, Veqetînker
Fanî	Bi mirin, dawî, tunebûn, ne ebedî, derewîn
Fanîd	Şêraniyeke ji şekir û ard saz dibe
Fanûs	Fanûs, fener, ronîdank
Fanûsê qefes	Çira sîngê: dil
Faq	Jor, bilindahî
Faris	Îranî, milleta Îranê, suwar, seqirî, rihet
Farix	Cuda, dûr, belavbûn, aşkerabûn, hilpişkîn, vala
Farix bibin	Vala bibin, biqedînin
Fasid	Nerast, xirab, Niyetxerab, bêbext, bêexlaq, fesad
Fasile	Navber, bend
Fasiq	Gunehkar
Faş (kir'ye)	Pêhesandîye, aşkera kirîye
Faşim	Aşkirame, aşkiram
Fatihe bab	Yê ku derî ve dike
Fatîhê bab	Kesê ku derî vedike

Fazil	Zana, xwedîzanebûn, fadil, zêde, rûmetdar
Fe'al	Yê ku timûdaîm hereket dike, îş
Fê'la xirab	Kiryara xerab, kirina, xebata
Fe'aal	Kirde, çalak
Fec	Xwedîşefqet
Fecir	Ronî, ronahî
Fecr	Ronîya rojê ye ku berê hilatîna li asoyên rojhilatê, asîmanan xuya dike, şefeq, berbang
Fecrê sadiq	Lêxistina şîfaqê, derketina şefaqê, ronîbûn, rojê
Fedl	Bilindayî, mezinayî, fezl û Ihsan
Fehim	Fam kirin, tê gihîştin, serwest, halî bûn
Fehm	Têgihîştin
Fehrest	Naverok
Fêhris	Mêr, leheng
Fekeyfema	Çawa be
Fekir	Nerî, mêze kir
Fekirî	Ferî, mêzekir, mêze kir, nihêrî, nêrî
Fêkrî	Mêze kir
Fekrîn	Mêze kirin
Felatûn	Eflatûn, platon, mamostayê aristo û şagirdê sokrates
Felek	Asîman, dinyaya (feleka)ku digere, tim, felek, qeder
Felek mutî'ê ferman	Felekê bi ya fermana wî dikir, fermanpejêrê
Feleka fena serencam	Feleka ku dawîya wê mirin e
Felekê	Tê gotin
Feleknuşin	Cihê wî felek e, rûniştvanê felekê
Feleqte	Te anî heburtê
Femm	Dev
Fena	Wendabûn, qedandin, tune, bêqewet, tunebûn
Fena kir	Tûne kir
Feqî	Şagirt, xwendevanê ilmên dînî
Feqîh	Feqe, xwendekarê medreseyê
Feqîro	Belengazo
Fer	Nûr, şan, delal, xweşik
Fer'	Zarok, xifş
Feramoş	Jîbîrkirî, nehesibandî, ihmalkirî, tiştê ku sersarî lê hatiye kirin, / xem jê nehatiye xwarin
Feramûş	Jîbîr kir, xera bûn, fehm, fehmkirina zû
Feramûş bikin	Jî bîr bikin
Feraset	Fehm, zîhnîyet, zihniyet, zeka, yek bi tenê
Feraz	Bilind, hindav.
Fercam	Peyaleya rind
Ferd	Tenê, kêf, kêfxweşî, şahî, tek û tenê hemnuşin hevalê rûniştinê
Ferda	Sibe
Ferdade	Sibeye
Ferdeq	Boxçekirî, tûrik, kesek, yek kes
Ferdî	Yekayîtî
Ferec	Firehî
Fereh	Fere, firaq, aman, kêf, şahî, Kêfxweşî

Fereh bexş	Şadî
Ferehefza	Belavkirina dilxwoşiyî
Ferehnak	Kêfxweş, muferreh, mesrûr
Fereq	Belavbûyî
Feres	Hesp, beygîr, dewarekî kehî ye, şahî
Ferh	Kêf, kêfxweşî
Ferhad	Ferhadê aşiqê şîrînê
Ferhan	Kêfxweş, dilşad, şên, memnûn
Ferhemnî xeyre rahimîn	Rehmê li min bike, baştirîne dilovanan
Ferheng	Ferheng, zanîn, kultûr, çand
Ferîb	Dilê min hatiye xapandin, Hîle, mikr, dek û dolab, tilism
Ferîbende	Mikr, dek û dolab, fen
Fericîn	Temaşê kirin
Ferîd	Yekane, yek
Ferih	Şên, bikêf
Fêris	Siwarî, mecazen bi maneya egîtû qehreman e
Ferîz	Deyn, wezîfe
Ferma	Kerem kir, got
Ferman	Emîr
Fermûdey	Gotinên wî
Ferq	Jora serê meriv, serî, qaf, jor
Ferqê emel	Serê daxwaz û arzûyan
Ferqê ser	Kulîvanka serî.
Ferr	Mezinî, bilindî
Ferraş	Feraşe, pîrpirîk, perwane
Ferraşê qeza	Sifetê Xwedê ye, ku qeder di destê wî de
Ferrş	Tîştê raxistî, zemîn
Ferrux	Pîroz, ciwan.
Ferseng	Fersex, pîvanek e, dor 4 mîlan
Fersex	Pîvanoka erdnîgariyê, miqdareke mesafeyê, pênc km
Fersode	Xirabbûyî, çilmisî, rîzî
Fersodedil	Dilê xirab
Fersûd	Telef bû, tune bû, xirab bû
Fersûde	Xirab, çilmisî, aciz
Ferş	Rûyê 'erdê, erş, jor e, ferş, jêr, erd, Kevirê pan û berfireh, mecazen
Ferş Kir	Raxist
Ferşê xebra	Zemîn
Ferwar	Desthilatdar, ferman, emir, xaniyê havînî, hukm
Ferx	Karxezal, ask, karika xezaletê, têtjik, çêçik
Ferxar	Netîceya bajarê delalîyê.
Ferxunde	Xweşxuya, kêfxweş, Pîroz.
Feryad	Hewar, gazî, nalîn.
Feryad-i res	Palpişt, harîkar.
Feryadîres	Alîkar, destegîr, rêber, destyar, yê ku alî dike
Feryadîres	Kesê ku feryadê dibihîse, bi feryad û hewara meriv, tê
Feryadres	Yê ku tê hewarê, alîkar, Alîkarê ku ji bo hewarê tê, destgir
Feryat	Qarîn

Ferz	Tiştê ku divê îlle hebe yan bêt kirin, giring, muhim, binirx, watedar
Ferzane	Feylesof, zanîyar, firezana, aqilmend, Eqildar, Biaqil, şareza, Zekî, tîjîfehm
Ferzend	Kurr, lawik, gede, xort, rewanbêjî
Ferzîn	Wezîr
Fesad	Fitne, tevlihevî
Fesahet	Gotinzelalî, gotinxweş, efsane, hikaye
Fesan	Efsane, çirok
Fesan efsane, çirok	Dil fesan
Fesane	Çirok, fisane, hikaye, navbir, mewsîm
Fesi	Beş, werze
Fesih	Feremûş, fesx, fesa, betalkirin
Fesl	Mewsîma biharê, gerîna li dor xwe, zivîrîn, zivîrîna daimî ya dora, demsal, Beş
Fesla	Demsal
Fesle	Navber, fesi û bab ji beşên kitêban in
Fessl	Fisal, cudabûn, ji hev qetandin, demsal
Feth û nesret	Girtin û alîkarî
Feti	Gerîn û zivîrîn
Fetîl	Fitîla çirê
Fetilîn	Zivîrîn
Fetl	Fitilin, veogerîn, fitî, îzin, fetwa
Fettan	Fitnebaz, hîlebaz
Fewe'l-lahî	Sûnd be, ez dixwum, wellahî
Fewqel-ade	Di ser adetê ra
Fewqe-ttebî'et	Di ser tebîet û siroştê ra
Fewr	Di cih de
Fewt	Mirin
Fewt kirin	Mirin, winda kirin
Fewt nekin	Li xwe nebin
Fewware	Kaniya ku diture
Fewware-kon	Yê ku avê jê derdixîne, dipeşkîne
Fexamet	Mezinatî
Fexfur	Bernavkê împaratorên çînî yên berê
Fexfûr	Fexpûr, kamiran, kêfxweş, oxur, navê giştî yê imperetorê çînê, Navê şahê Çînê ye
Fexir, fexr	Rûmet, qedir
Fexr	Pesn, fort, xwe mezinkirin, qurretî, pozbilindî
Fexrê 'alem	Hîz, pêxember, Pesna alemê
Fexrê Enam	Hemû mexlûqat, xelk, însan
Fexxar	Çamûra hişkbûyî, pijîyayî, cêr û kup kasik kodikên ku ji çamûr ra pijandîne, pîrr bi fexr qurre
Feyd	Xêr û bereket, wek feylesof zanyaran
Feyrûz	Zebd dike, digire
Feyya'd	Navdar, mirovê çavtêr.
Feyyaz	Feyyaz, ew kesê ku zehf feyzê dide, tiştên rind û xweş belav dike, pîrr bi feyz û bereket, Xweda
Feyyazê mûtleq	Xweyê feyza bê payan, Xweda, bereket
Feyz	Bereket, bi serda rêtin, herikîn, rêj, rijîn

Feyz bikît	Biherike, birîje, bibare sehab ewr
Feyzê xame	Qelem, pêûs
Fezahet	Tîştên qibhet
Fezayil	Karên qenc, fezîlet
Fezîhet	Hetikîn, riswayî, rezîl bûn, Şermezarî
Fezîlet	Xuypakî, bêhnpakî
Fezl	Başî, fezîlet, qencî, say, xêr
Fî 'eynî hemietîn	Di nav çavên germ da, bi 'erebî ye
Fî qelbî	Di dilê min da
Fî semûmîn we hemûm	Di nav bayê germ û tiştên gelek kelandî da
Fî'dûl	Maytêkirin.
Fî'ilê zîst	Karê kirêt, îşî naşîrîn
Fî'l	Kirin, çalak, tevger, helwest, bi cih anîn
Fî'l-heqîqet	Bi rastî
Fî'xan	Giryan, û hawar
Fîda	Gorî, feda
Fîda	Qurban, feşanî, heyran, cangorî
Fîdul	Fazîlet
Fîhî	Tê de
Fîhrîstê rumûzê asîmanî	Naveroka îşaretên/sembolên asmanan
Fîkar	Şayîş, nîgeranî, qîlal, tirs, şik
Fîkih	Fêkî, mêwe
Fîkirîn	Ramîn, nihêrîn, dîtin
Fîkr	Raman, hîzr, hîzr û bîr
Fîkri	Dît, nerî
Fîkrî meke	Nefîkire
Fîkrîme	Lê fekirîm, min anî hişê xwe
Fîkurîn,	Fîkirîn
Fî'l	Kiryar
Fîl cesed	Di bedenê da
Fîl cumle	Welhasil, xulase
Fîl mela	Di meclis û civakan da
Fîlcumle	Bi kurtayî, hemû, giş, tev, pêkve
Fîlcûmle	Bi hev ra
Fîlfil	Kiryar
Fîlhal	Di cî de, hema
Fîl-hal	Hîma di wî demê da
Fîlhal	Tavilê, di cî da, wê gavê, aniha, hingî, Hemen, di cî de
Fîlhalî	Tavilê, di cî da
Fîlheqîqe	Bi rastî, di rastiyê de
Fîlûs	Fîls, pere
Find	Çîra, find, mûm mûmik, şemal, şam
Find û fanos	Lambeya ku tê da çîra vexistin
Fîraq	Cudabûn, cûdayî, hicran, veqetîn, dûrketina yarê
Fîraq	Jîhevdukbûn, jîhevdukrêtin, hevnedîtin, rev, revîn
Fîraqê meşrîqê	Li dijî rojhilatê, yanî ber rojava, aliyê ku roj êdî diçe ava

Firaset	Zihniyet, fehm, jor, bilind, serbilind
Firaz	Hevraz
Fîrdews	Cinnet, di cinnetê (bihişt) da baxçeyê şeşemîn, pirr bi rûmet û wala
Fireng	Firengistan, welatên biyaniyan, ewrûpayî, romî, yên reng sipî
Fireşte	Xêr û bereket, ewrûpa, mecazen, tê mehneya “zalimî” yê
Fîrîq	Cuda
Fîrîşt	Milyaket, melayket, perîşte, kese ku pir qenc an bedew
Fîrîvan	Firoşger
Firoker	Balefîr, firinde
Firqe	Komel, grûp
Fîrqedeyn	Şev û roj
Fîrquet	Dûrbûn, Jihevûdûrî, dûrketina jihevûdu, cudabûn, cudayî
Fîrû'	Tîştê ne bingeîn, hurgulî
Fîrûzenî	Geşbûna agir, çîrûskvedan
Fîryadres	Arîkar, milyaket
Fîsane	Efsane, hikaye
Fîsq û fîcûr	Rûreşî, şermezarî, bêexlaqî, xwefîroşî, fîhûş
Fîsûnger	Cadûkar, sihirbaz
Fîşandî	Reşandî
Fîtneê xas û 'ewam	Fîtneya herkesî
Fîtne-engîz	Fitneheldêr, ewê fitnê heldidet, fitnekar.
Fîtrak	Benên bi dawiya kurtanî ve tèn girêdan
Fîtret	Reçe, siroşt, surûşt, danerî, çêkirina bê mînak û heyber, Afirandin, Exlaq
Fîtrî	Reçeleyî, siroştî
Fîxan	Fixan, hewar, gazî, qîrrîn, feryad
Fîxan	Hewar, qîrîn û girîn, feryad, gazî, qazî, Gazikirin, nalin, axin...
Fîxanî	Nalîn, hewar, qîrîn
Florî	Cûreyek perêyên ewrûpî yên zêrîn di serdema Osmaniyan de
Fuad	Dil
Fulan	Felan, filan
Fûlaz	Pol, polad
Fulful	Îsota reş
Fulk	Keştî, gemî
Fûnun	Piraniya zanistîya fennê
Fuqera	Feqîr, xizan
Furat	Çemê feratê, şêrîn, xweştam
Furqan	Navekî qor'anê ye, tiştê ku heq û batil ji hev cihê dike
Furset	Fersend, keys
Furst	Kurk, liva, pûrt
Furû'	Şax
Furuşte	Melaîket, melek
Furuşte-sûret	Meleksûret, wek rûyê melaîketan xweşik
Furûx	Ronî, ronahî, dew, mast, firehî
Fusûl	Werz, demsal, mewsîm, mewsîm
Fusûnkar	Sihêrbaz, sêrbaz, ê ku sêr û efsûna çêdike
Fût	Leb, hîle, xap, fen, dek û dolab

Futûr	Sist, sistî, livok, paşeroj, naxir
Fuyûdat	Feyz û bereket
Fuyûzat	Feyz û bereket, kerem, îhsan
Fuzûl	Bîlesebe, bêfayde, bêqîmet
Fuzulî	Sînorbuhurîn
Gac	Cûreyek dar e ku jê re çam tê gotin.
Gah	Wext, gav, dem, haydar, xeberdar
Gah û bêgah	Bi wext û bê
Gahî	Gah, gav, yekcarnan
Gamasî	Masiyên terrikî û zehf mezin
Gastin	Meclîs, civak
Gav	Demeke kurt
Gawê 'enber	Birca ga, bînxweş, mîskê
Gawî	Birca ga
Gaz	Gir, çiyayê biçûk, tepe, ax, 'erî
Gazegaz	Hêlehêl, deng
Gazî ket	(Ew) gazî bike, gazî bikit
Gebr	Mecûsî
Ged	Bejn, bala
Geda	Parsek, bextreş, reben, belengaz, perîşan, Xaxxazok, xazok., Xulam, zarok
Gef	Tehdîd, tirsandin
Geh	Car, yekcarnan, geh, gav, gihaştin
Geh geh	Yek carnan
Geh gah	Car caran
Gehan	Hetaderekêçûn yan hatin
Gehware	Dergûş, hêlekan
Gel	Bi, cem, ba, gel min e, li
Gêl	Mûr, morî, mûrî
Gelî yaran	Ey gelî dostan
Gelkî	Gelek
Gelo	Aya, eceba
Gelwaz	Benî, meşlûl
Gemî	Keştî
Gemş	Gemşa dest
Genc	Xezîne, gencîne
Genca ezeli	Xizna herheyî, xezîna wucûda mûtleqa ya îlahî, meqseda ku wekî xizne û kann e, meqsedê
Gencê meqsed	Xizna meqsedê, meqseda ku wekî xizne û kann e, xal, gulî
Gencê Re'fet	Xezîna şefqetê
Gencine	Xezîne
Gencîneê husn	Xezîneya rindiyê
Gencûr	Xezînedar
Gene	Gencîne, kan, kenz, xezîne, xizne
Gengaş	Pevçûn, tevlihevî
Gengaz	Mîmkun, pêkan
Ger	Eger, ku, heke, toza kulîlkan, eger tu dixwazî
Ger bû	Bi ser da meyl kir, dilê te ger bû (qelibî)

Ger çendî	Her çiqas, çend
Gêr kirin	Qulipandin
Ger reh	Gera rê, çûyîn
Gêran	Kirin, gerandin
Gerandi	Li ba xistiye, jê zivirandiye
Gerav	Şîlo, ne zelal
Gêrbûn	Gindirîn
Gerçî	Bi rastî
Gerd	Toz, tebar, mezin, gemar, kibrît
Gerdayî	Bi ser hev de hatî
Gerdek	Nivîne bûkê
Gerden	Qirik, bilind im, gerden dirêj
Gerden firaz	Gerden bilind
Gerden zer	Gerden zêrîn, weyan gei'den zerîn û şê, '
Gerden-gec	Stuxwar
Gerden-gul	Qiriqa wek gulan
Gerdenxezal	Wek qirika zirav û dirêj a xezalan
Gerdiş	Ger, zivirandin, xûlanewe, li dûr xwe zivirîn, Gerin, zivirîn
Gerdûn	Roj, dunya, felek, talih, dinya, Dolab, xirxalêt her tiştekê li dor xo dizivirît., Cîhan
Gerî	Gerand, geriya, xweşik, rind, biriqandî
Gerî tecella	Diyarbû, xûya geriya, xwe nişanda, bû
Gerîn	Bûn
Gêrîn	Kirin
Germîya bazarê	Bazara baş, karê
Germiyyet	Germbûn
Gestin	Devlêkirin, gezkirin, bi dev û didanê xwe tiştekî gez dike
Gêstû	Bisk û gulî
Geş	Rind, xweşik, birqonekî, çirûsandî, xweş
Geşt	Ger, gerîn, seyran, çûn û hatina di nav ax xwelîyê da, xwe avêtina toz tebarê
Geşt û gazar	Ger û seyran
Geşte	Dilgeşte, bûye, geriye
Geştê	Ger, sefer, pîknîk
Geştîban	Kaptan
Gêtî	Dinya, pirîtiya zêde
Gêw	Bavê bîjen, Pêrê caran, her ihtimal
Gêwê guderz	Nutq
Geweşt	Meqama mûzîkê
Gewezn	Xezal
Gewher	Cewher, elmas, çelengî, bi bizav û zevet, navdêr
Gewrî	Binê qirikê, gewriya aş, devê ku dextl tê re dikevê
Geyin	Navê teyrekî ye
Gezav	Gotinên ne di cihê xwe da, qisey bê cê, sûd
Gezend	Req
Gezim	Tîr
Gezm	Tîr
Gezme	Tîr

Geztin	Gezkirin, pêvedan
Giha kemalê	Stewiya, gihişt
Gihane	Gihîştine, wesilîne
Gil	Av û ax, çamûr, herî
Gileh	Gilî, gazind, şikayet
Gir	Girs
Gîr	Bigire, bistîne, ê ku digire, heyîrî, şaşmayî
Gîrdab	Gerav, gerînek
Girdemîr	Koma mîran, mîrên mezin
Girîban	Bêrîk, vekirina qemîsî
Girift	Lînavhevketî
Girîftaf	Êsîr, mubtela
Giriftar	Dijwar, asê, zehmet, giriftar", girtî û girêdayî
Giriftar	Êsîr, hatiye girêdan, mubtela, ê ku bûye esirê tiştekî, pê ve
Girifteê dam	Girtiyê davan, girtiyê dehfikan
Girih	Bi girêk, girihdar:
Girişme	Xwe delalî kirin, çav dan, nerîna teji eşq û hezkirin
Girnûk	Navê gihayekî wek nokan bêbejn e û bistrîn, di nav zeviyan de digîje, kezî, bisk
Girtî xezeb	Hatiye xezebê, hêrs bûye, qahirîye
Giryan	Girîn, bi, porên yarê yên ku li nav milên wê ne, di halê girî de
Gîso	Kezî, bisk.
Gisû	Keziyên evlîndarê
Gisû	Bisk, gulî, kezî, porên ku bi ser milan da tê xwarê, tèn, guliyê por
Gîşt	Giş, hemû
Gîştin	Gihîştin, gihandin
Gîti	Dinya
Gîw û peşeng	Du karakterên Şahnameya Fîrdewsî
Go	Got, gog, top
Goderz	Navê pêlewanekî navdar e, guhderz
Gohtin	Gotin, vegêran
Goman	Şik, şuphe
Goncan	Qurmên daran ên gir û mezin
Goncan û xaşak	Dar, kevir û qirşikên
Gonî	Geven
Gor	Angor, angorî, bi dîtina, mezel, qebr
Gorişman	Hevdîtinan
Goş	Guh
Goşan	Naêt
Goşîdar	Guhdêr, Guhdar
Goşîware	Guhar
Gote min	Jî min ra got
Gov	Gok, top
Goya	Qaşo, tu dibê qey
Goyende	Yêk, yên guhikê digerrînin, pê dilîzin, kund, bum, Yê ku dibêje Çirokvan
Goyî	Tûtî
Goyîn	Goyîn, tivîlk, tivîrg, çivîkekî mîna kevokê, çivîkek ye

Guft û go	Gotûbêj
Guftar	Gotin, axaftin, gotar
Guh de	Guh bide, guhdariyê bike, guhdarî
Guh kirin	Bihîstin
Guhbud	Guhdar
Guhdar	Kesa, ê guh dide tiştêkê
Guher	Cewher, gewher, guhar, mucewher
Guheran	Tiştên bi qîmet, giranbûha
Guherbar	Cewherbarandin, hêsir barandin, girîn
Guherguhar	Xwedî guhara ji gewherê
Guhestin	Guhaztin ya rast bi tîpa z yê ye, neku s), tiştêkî tiştêkêra bê guhertin, sera derbaskirin
Guhîrî	Qûrbî
Gul û mil	Şerab, mey
Gul'uzar	Dêmgul
Gula cûr	Gula ku hîn venekirîye
Gula cûrî	Gula ku hîn venekirîye
Gulab	Ava gulan, kolonyaya bînxweş a ji
Gul-ab	Ava gulê
Gulâizar	Dêmgul, hinarikên wek gulan
Gulam	Gula min
Gulav	Ava gulê, parfûm, qolanî, bînxweş ya ji gulan ku mirov li leşê xwe dike
Gulbang	Qîrewîra leşkeran a di şer de
Gulbav	Sorê al ji rengê gulê, Gula bi xunav
Gulbe	Qul, qulik
Gulberg	Belgê gulê
Gulbergê al	Belgê gulan yên sor
Gulbun	Gulbîn, koka gulê, ciyê ku gul lê şîn dibe, zevîya gulan
Gulbûn	Dara gulan
Gulçehre	Gulrû, a ku rûyê wê wek gulan xweşik e
Gulê cûr	Gula ku hîna/hêj venebûye
Gulendam	Bejnîzar
Gul-endam	Wek bejn û bala gulan, nazik, rind
Gulfam	Rengsor, ji rengê gula sor, wek gul
Gulgeşt	Meqama mûzîkê
Gulgon	Jî rengê gula sor.
Gulgulî	Bi rengê gulê, pembe, pembeyî
Gulgûn	Gulreng, rengê xwînê, rengêxwînê, rengsor, mîna gulan
Gulhinar	Kulîlka henarê
Gulîstan	Cî û baxçeyê gulan, gulzar, dêm gul, baxçeyê gulan, gula veşartî
Gulkiras(ek)	Zewal
Gûlnar	Kulîlka henarê
Gulnîgar	Gulsifet
Gulpîrehen	Kirasê bîhngul, xwediyên cilên wek gulan
Gulqend	Gulava şîrîn, vexwarina ku ji gulavê û şêkir çêdibe
Gulrûsadeyê	Verisandin, vekirin, bişkivandin
Gulrux	Rûgul, Gulrû, serûsîmayekê rind, navçavvekirî., Guldêm

Gul-rux	Suretgul, dêmgul, kesa ku sûreta wê wek gulê be
Gulşen	Baxçe, baxçeyê gulan, park, gulzar, gulistan
Gulzarê cemal	Rind, rindî
Gum kir	Winda kir
Guman	Şik, şube, şik
Gumbet	Qube, banê xaniyan yên mîna nivgogê, minarei birc, avahî
Gumrah	Rêwinda, berze, kesê ji rêka rast derketî
Gumrahî	Ji rê derketin, rê wenda kirin
Gumreh	Gelekî, zaf, pir, bereket, zêdehî
Gûn	Reng, bingeş, salox, sifet
Gunbed	Qube, ciyê girover û bilind, mitik, dinya, felek
Gunbeda Huweyla	Mitikê bi tirs
Gunbedê gerdan	Felek, gerdûn
Gunbet	Qubbe
Guncîn	Tê de bûn, hilbûn, ketina nav
Gûnegûn	Rengareng
Gunehtelaşî	Peyketina gunehan û kirina wan
Gûr	Kovîker
Gurc	Milletê gurcî ku ji milletên qafqasê ye
Gurd	Leheng
Gurg	Gur (beza ye), vêkgihiştin, gur
Gurgurr	Dengê avê
Gurînsîmet	Wekî gur, mînanî, gurînsifet
Gurîz	revîn
Gûriz	Giyayek dihê xwarin
Gurr	Navê çemekî ye ku erez tev lê dibe
Gurz	Pişkeke ji qur'anê zikir, koma libên tirî, çekeke şerê, guh
Gûsale	Golik
Gustax	Bê rû, bêşerm, kustax
Gustaxane	Bi kustaxî, bêdebane
Gûş	Bihîst, seh kir, hat guhê wî, guh, yarê
Gûş Kirin	Guhdarî kirin, bihîstin
Guşa	Guatr ?, vekirî
Guşad	Vekirî
Guşdar	Guhdar, balê dide (f)
Gûşê 'erş	Guhê erdê, zemîn
Gûşê nadê	Guh nadê, guhdarî nake
Gûşê sukanê felek	Guhê wan kesên ku li asîmanan sekinin e, wê derê mûqîm in
Gûşê supehrê	Guhê sîpehrê, asîmanan
Guşguş	Denge avê
Gûşî	Guhî, guh
Guşî (nekir)	Guh nedayê
Gûşîwar	Guhar
Guşwar	Guhar
Guwah	Şahid, yê ku ditiye
Guzaf	Gotinên pûç û vala
Guzar (bike)	Were, seriyekî bide min, di ber ra derbas bibe
Guzer dikir lê	Lê digeriya, tê ra derbas dibû, li wê dera ku da ew

Guzer kirin	Borîn, derbas bûn
Guzîde	Ya ku hatîye ‘ecibandin, baş, bijartin, neqandin, bijare, zana
Guzîn	Bijarte, Bijare, bi rûmet
Ha	Aha, jê ra, qetafa pirjimarîyê ya farsî
Hacet	Lazim, pêdivî, hewce
Hacetgeh	Cîyê îxtiyacan, mirazan, warê lazimî û daxwazan
Hacî Huseyn	Bavê şêx îbrahîm heqqî ye
Hacib	Dergevan, perdedar
Haciz	Bend û kelem, navbirr, bend
Hadi	Hidayetker, rê nîşander
Hadî	Rêber, rênîşander, rênîşan, amade, yekser
Hadil	Xwende
Hadir	Hazir, berhew, paşê çêbûyî, peydak
Hadis	Peydak, paşê çêbûyî, gotin, rê şander, şarezay
Hafiz	Jîberkar, Parêzvan, kesê tiştî di- parêzît.
Hail	Gijik, teyrok, tezre, gazî, silav, Hengame, bi tirs
Haim	Aware, rêwinda
Haîmê kûhê delal	Esasê (hîm) çiyayê rindî û xweşikîyê
Haîzê genca kemal	Xwedîyê xezîneya bêkêmanîyê
Hakimane	Hêjayî mîran
Hal	Hal, rewş, û halet keyfîyet
Hal û hewal	Hal û ehwal, çavanî başî, pirsina rewşê
Hala	Hîna jî, hêj, rewş, hal, rewşan, Niha, vê demê
Hale	Xelekên li dor roj û heyvê, sîwana li dora heyvê, seywan
Halek	Rewşek, Rewşêk
Halet	Hal, rewş, halê bêçaretîyê, di cî da, tavilê
Halik	Kesê ku helak bûye
Halpergende	Halperîşan, belawela, gij, perperîşan
Halzan	Ew kesê ku halê mirovan dizane, mirşîd, welî
Hami	Parêzvan
Hamî	Yê ku dibe, dikşîne, diparêze, parêzker
Hamil	Hilgir
Hamilî	Hatî hilgirtin
Hamûn	Beyaban, sehra, hewar, Deşt
Han	Hawar, gazî
Haris	Cotyar, rasvan, çavdêr
Harr	Germ
Harût	Navê firîşteyekî ye bi sihirdariya xwe hatiye nasîn, hevalê marût
Harût û marût	Du melekên ku çîroka wan di quranê de derbas dibe
Hasid	Kesê ku hesûdîyê/kumreşîyê dike, dexasok, hesûd
Hasil	Bicîhbûyî, bicîhbuyî, bicîhkirî, pêkhatî, pêkinayî, Fayde, berhem
Hasil geriyaye	Bi dest ketiye
Hasil kirin	Pêk anîn, bi dest xistin
Hasilbûn	Çêbûn, pêkhatin
Haş	Aram, asûde, ker dibû
Haşa	Kî gotiye ku wisaye?, ne wisa ye, xêr ?
Haşa we ku haşa	Na û nebûye nabe
Hat Sewadê	Hate nivîşin

Hatem	Hatemê Tayî, comerdê bi nav û deng, kesekî pir camêr
Hatîf	Yê/ya ko bilind diqîre, ha ji te re
Havêtin	Avêtin
Havîl	Berkar, xêr û ber, ferman, felaket, sûd
Hawî	Guncandin, vegirtin
Haxte	Wext e, hindik maye
Hay dan	Xeber dan
Haydar	Agahdar
Hayî	Dengê acizker, şemate, xirecir
Hayim	Aware, rêwinda
Hazime	A ku hezim dike
Hazîn	Zelûl, hezîn
Haziq	Karzan, mahir, pispore, şareza
Hazir	Amade, filhal, hima, li ber dest, diyar
Hckkak	Gewhemaş
Heb'heb	Hêdî, wirde, yeke
Heb'wa	Hebûya
Heba	Puç, zayî, îsref, mehf, eyarê û postê ku tê bikar anîn
Heba bin	Badihewa bin, vala biçin
Hebab	Peqîk, peqpeqok, Peqpeqokên avê
Heband	Yê ku hatiye hebandin, hez jê kir
Hebandin	Je hez kirin, vîn, viyan, bi dilî bun, bijandin
Hebbeza	Çiqas xweş e, rinde, xwezî, xweziya
Hebeş	Mirovên Hebeşistanê, yê reş
Hebîb	Ezîz, berdilî, dilber, xweşdiyî, evandî, Hezkirî, xweşdivî
Hebîbê muxtar	Dildarê bijarte, pêxember
Hebîbellah	Hezkirîyê Xwedê
Hebîn	Pîşkavtina şefeqê, şefeq, mehbûba dil keş, mehbûbekî pereste
Hebl	Werîş
Hebûn	Xwediya lê tiştêkî bûn, xudana, peyda, li dereke, êtiştêkîbûn
Hecer	Ber, kevir, mebest jê "berê-reş" yê hecê ye, serîtûk, selîn
Hêcet	Bihane, dûrketina wê
Hecir	Hecra yarê, dûrketina wê
Heco	Civîndan, sixêf.
Hecr	Dûrî, koçberî, koç
Hedan	Aram, tebat, sebr, hedan
Hedar	Sekin, aram, semax
Hedd	Hedd, tixub, givande, şîyan, tixûb
Hedd û xayet	Dawî, sînore
Heddad	Gundê Qamişlo, armanc
Hedef	Armanc
Hedef girt	Armanca xwe girt
Heder	Serfikirina bêfeyde, xerckirina bêwec, pûşkirina malî
Hêdî	Hêdika
Hedîd	Hesin, asin
Hedimandin	Binax kirin, definandin
Hedîqe	Baxçe, bax
Hedret	Baneşana ko xelk pê gazî mezinan dike

Hedye	Hediye, xelat
Hefsar	Hevser, hewsar
Heftar	Keftar (heywanekî kuvi û deng ne xweş), ajalê dirinde
Heftem	Heftemîn, a heftan
Hêj	Hîn
Hêja	Hêjî, hînjî, heta niha jî
Hejar, mihtac, reben,	Bêzar
Hek Bû	Cûda bû, Cuda bû
Hek kir	Bi piranî ji bo tiştên ku li ser kevîr ya jî tabloyêne, ew tînen hek kirin, yanê awayê kolanî û niqirandinê, rakirinê
Heka	Dewleta
Hekîm	Doxtor, zana, navekî ji navên Xwedê ye, yê ku her tiştî dizane, 'alim
Hekkak	Neqîşker, rewêjkar, Gewhernas
Hel lena	Gelo ji me ra
Hel mîn mezîd	Ma hîn zêde tune ye? (ji ayetê)
Hel mîn mezîd	Ji parçeyek ayeteka Qur'anê ye, 30yemîn ayeta sûreya kafê, tê mehnêya "hîn tune ye, wekî din heye?"
Hela	1, dên/bal kişandin, 2, dawî: di dawiyê de
Helahil	Jehra mirinê, zehra helahil:, Jehreke pir xedar
Helahîl	Jehreka wisa ye ku dermanê wê, panzehîra tune ye û meriv pê dimire
Helak	Perîşanbûn, mirin
Helawet	Şêrani, şîrîn bûn
Helek	Hilak, helaq, mehîbûn
Heli	Ya ku berî wexta xwe mezin dibe, bînfirê, heliya, xwediyê exlaqê nerm, navekî ji navên Xweda ye
Hêlî	Neynik, 'eynik
Helîm	Helîm, nerm, bi aram, pirr hîlm û bîhnfire, rûnêrm
Hell	Hilandî, behatî
Hellê muşkil	Halê pir zehmet, weziyeta zor
Hellê muşkilatan	Çareya ji problem û pîrsgirêk arîşeyan ra
Hellisa	Hûrhûr bûyîn, perçe
Helm	Bêhn
Helmêz	Hemêz, hembêz
Helqe be-gûş	Guhê ku guhar tê da ne, guh bi, mecazen, kesê kole, di zamanê berê, ji bo bê fehmkirin
Helqedar	Porê ku bûye xelek kurîk kurîşk
Helqeyê rindan	Xelkên bîxem û xîyal, tê me'na "were nav kûma mêran"
Helwela	Gotina la hewle wela
Hem	Xem, kul, derd
Hem di wê geh	Hem di wê demê da
Hem efser	Hemsa
Hem raz	Hevalê sirr û razên hev, sirrdar
Hem teb'et	Exlaq wek hev, xû
Hemail	Şîran pê ve dadileqînî, barhîlgira, Cureyek nivîştan
Hemamat	Dengê bablesûtîkê, hemamatê 'ecacê:
Hemaxoş	Di hembêza hevûdu de
Hemaxûş	Di hemêza hev de, hevhemêz
Hemayil	Benikên ku şûr pê li gerdenêdadiliqînî, navbend

Hembeyze	Teyrên ji hêkekê
Hemcenah	Hevbask
Hemçu	Wek (wê), mîna
Hemd	Pesn, sena, spasî
Hemd û şukr	Spasî û pesindan
Hemda	Pesindan, şikir ji Xwedê re
Hemdem	Hem nefes, heval, hogir, hevalê ku dest dide meriv û alîkarîyê dike, Hevgur, hevalê rûniş- tinê, sebirîn.
Hemel	Birca beran, dil, nikare rake, bar bike, îdare
Hemhal	Hevrewş
Hemil	Hildan, hilgirtin, hilgirtina baran, daîma
Hemişe	Daîma, her dem, tim, bikişînim, bar bikim
Hemiyet	Xîret
Hemkase	Hevalê vexwarina meyê
Hemkûf	Hevta, wekhev, Hêvta
Heml	Hilgirtin, rakirin
Hemle kin	Êrîş bikin
Hemlehm	Hevgoşt, xwişk, bira
Hemliqa	Hev dîtîn
Hemm	Dil tengî, fikr, raman, guman
Hemmam	Xwedan himmet, xwedî lutf û îhsan
Hemmeşreb	Hevrê, rêheval, hevxfiy
Hemnefes	Heval, hevalê nêzik, hevnefes
Hemperde	Hevraz, hevalê nêzik
Hemqal	Guftûgo, hevpeyvîn, kesên ku gotinên wan yek in, rewşa wav
Hemqeran	Hevalên hev, girêdayên hevûdu
Hemqiran	Wekhev, hempa
Hemra	Sor
Hemrah	Hevalê rê, rêwî, rêheval, hevrê, hemsir
Hemran	Rêheval, hevrê
Hemreh	Rêheval, Cebraîl
Hemreng	Wek, mîna, hev
Hemsayê Hev	Cînarê hev, nêzikî
Hemseng	Hemta
Hemsiyê hev	Cînarê hev, nêzikî hev
Hemsuhbet	Hemaxêv, heval
Hemşire	Xûşk
Hemşire	Xwişk
Hemta	Wekhev, yeksan, tehemmul, xwelibergirtin, lebar
Hemwar	Rast, hevalê, erdê û pehn, li pey hev
Hemware	Li pey hev, herdem
Hemware çunan im	Tim, wisa me
Hemxelwetî	Hevaltiya tenêbûnê
Hemxwabe	Hevalê xewê, hevxew
Hemyan	Kemberbend, tevan, tûrikê pereyan
Hemzad	Hevtemen, hevsal
Hen	Spaskirin, şikir
Henbel	Nifşek ji xemlê ye ku çend ayetên qur'anê tê de nivîsî ne

Hendese	Endaze, geometrî
Heng	Giran
Henûz	Hêjî
Henve	Her wiha, wisa
Henzel	Gihayekî pir tehl e, kundirok, geyayekî di şeklê zebeşan e û tehl, Petîşok, zebeşê ebû cehl
Heq	Rast, navê Xwedê, biçûk, bêbiha, dirust, wekhevî, pişka paşmaya mîratî. Xwedê.
Heqîb	Wek çemte ye û bi du alî, insan tiştên xwe dikinê davên ser hespên, yan jî kolî
Heqîqet	Resena tiştî, bingeh û binyatê tiştî, rastî û dirustî.
Heqîqeta muheqqeq	Rastiya tesbîtkirî
Heqîr	Hor, bêqîmet, bê guman
Heqqa	Bi rastî, elheqq, bê guman, layiq, ey heq
Heqqel yekîn	Ji herî nêz ve
Heqrewî	Meşrû, her çuqas, Layiq
Heqşinas	Yê bawerî bi Xwedê
Heqşunas	Mafnas, dadwer
Her demem	Her dem ji min ra
Her gah	Her dem
Her hebû	Ew her hebûye jî, tiştê ku ebedî be, ezeliye
Her min divê	Ez her tim arzû dikim
Her so	Her alî, lay
Her sû	Her alî, her rex
Her û he	Tim û her gavê, wextê
Her we	Her wiha, wisa, gihîştina yarêye, germahî, germî
Her lehze	Her gav
Heraret	Hararet, her çiqas, çi tişt, germî
Herareta xerîzî	Germiya xwezayî ya laş
Herçî	Hertiştê, qet, tu caran
Herdu cîhan	Dînya û axiret
Herduwan	Herduyan, herema padîşahan, cîyên ku kesên xerîb nikarin werin wê derê, cîyê razan û veketinê
Herê	Erê, belê, şewitî
Herec	Gune, guneh, sûc
Herêm	Kesên ko dîtina yarê ji wan re ne qedexe ye
Herêmên xidmetê	Xulam, nêvmalî
Heremsera	Cihê jinan
Herf	Tîp
Herfan negirin	Dev neavêjin, rexne nekin
Hergeh	Hercih
Hergîz	Tu carê, qet, qethîyen
Herî	Layiq, musteheq
Herif	Hemkar, hempîşek
Herîf	Hevalan, Hemkar, hempîşek
Herîfan	Hemkar, kesên di yek karî de mijûl in
Herime	Şêrê mê
Herîq	Agir, şewat, ermûş
Herir	Hevrîşim

Herîr	Hevirmûş, hevrişim, îpek
Herîs	Kesê ku zêde ji mal hez dike
Heristin	Bi hev ve hatin guvaştin
Herişand	Peritand, perçiqand
Hero	Her roj
Herq	Şewat, şewitandin, sotin, neşewitîne, vêxistin
Herqet	Şewat
Herserê mû	Herserê mûyek
Hersîne	Hersî tiştin
Herwe	Badîhewa
Herze	Kelevajî, tewşo mewşo, beredayî
Herzekar	Vala axêv, valabêj
Hes	Deng, hilm
Hêsa	Rihet
Hesaî	Rihetî
Hesaim	Hêsa, re'het, jê hêşabûm, le destî 'hetbûm
Hesar	Hewş, dorpêçkirî, dorpêçkirin
Hesayî	Rihetî
Hesbak	Hesabkirin, hesibandin
Hesbete'l-lah	Ji bo Xwedê
Hesbî	Nasnavê şêx hesîb
Heseb	Esl û rîşe
Hesenat	Başî, qencî
Hesret	Mirad, hêvî, xwezî
Hesretê nîhanî	Hesreta bi dizî, veşartî, ku kes pê nizane
Hesretzede	Hesretkêş, dilbikul, janxur
Hestî	Saman û serwet
Hestir	Girîn, ava ji çav te
Hêstir	Hêsir, rondikên çavan
Hêstirê di xûn-al	Xwîna sor
Hesûd	Kesê ku ji meriv diqahire, dexesîyê dike
Hêş	Sî, parastin, muhafaza
Hêş ve	Nişka ve, carekê de
Heşem	Mezinahî, xulam, kole û berdest, Koma xulam û xizmetkaran, Hêz, leşker, quwet
Hêşet	Meîyyet, şûrkêş û piştevan hemnişîn berbîn, dost, xizm, xizmetkar
Hêşînpor	Porsipî
Heşmet	Mirês, semyan
Heşr	Lihevciwandin, lihevciwandina mexlûqatan di roja qîyametê da, mehşerê, sûrasata giran
Heşr û neşer	Ew roja qeyametê ye ku di neşrê da ruhê herkesî tê dîsa dikeve canê wan û ganî dibin
Hetîm	Dîwarê li dora hucceya Hz. Îsmail (e, s)
Hetta xweşîn	Hetta ku em sax bin
Hettam	Heta em
Hettane	Heta
Hev û dîn	Hev û du
Heval	Birader, dost, hevrê
Hevalê suhbetê	Demsaz

Hevdeng	Bi hevra dengdêr
Hevdil	Evîndar, hezkirî
Hevotin	Perwede kirin
Hevpişk	Hevdûst, şîrik
Hevran	Dan, genim û cehê ji bo xwarinê
Hevri	Bermayaxwarin û vexwerinê
Hevrî	Hevrê, heval, wekhev, hevcar
Hevrik	Dij, muxalif, raqîb
Hevriyan	Hevgavî, hevrêyetî, yawerî
Hevriyek	Hevgavî, yanerî
Hevsele	Hundir, nav
Hevûreng	Rengguhêr, ê ku xwe diguherîne, pirreng
Hewa	Ba, keş, seqa, evîndarî, rewş
Hewa bûn	Vala bûn, wek ba
Hewale bûn	Dor girtin
Hewalî	Li dorê, hawîrdor, derdor
Hewdec	‘enzêla li ser pišta hêştiran, Enzêla li ser pišta deve
Hewes	Weswese, arzû, xwestek
Hewes bûn	Dil hebûn
Hewesbaz	Kesê ku dixwaze, hewes dike, heweskar
Hewesbazi	Heweslîstin
Hewl	Bizav, çalakî, hêz, hewl, sehm, tirs., Tepketin, ser'a, nexweşiya bêhişbûnê
Hewz	Ava ne herrikî, pingarr
Hey	Sax, xweş, Jindî, Mar
Hey bikim ‘ezmê remîm	Hestîyên ku pûç bûne, ez wan zindî bikim, ruh têkim
Hey hey	Her dem, gav
Hey hey girîyan	Girîna pirr bi dilweşatî
Hey kin	Sax bikin, jîndar
Hey û hey	Her tim, dem, û
Hey’et	Şekil, wucûd
Heya	Fedî, şerm, fedî û şerm
Heyal	Asanî, xweşî
Heyat	Jîyan, ezamet, mezinahî, heyata însan, şaş bû
Hey’atê felek	Cihê stêrikan û şêweyê gera wan di felekê de
Heybet	Tirs, saw, tirsî digel hurmetê, dilşewat, liberketin
Heyder	Nasnavêkî hz, ‘elî, ‘egît, mêrxas, wêrek
Heyf	Mixabin
Heyî	Dewlemendî
Heyim	Heme
Heyin	Hene
Heykel	Peyker
Heykirin	Zindî kirin, sax, Saxkirin
Heyl û meded	Hawar, alîkarî
Heyran	Gêj û sergerdan
Heyranî	Xizne
Heyret	Mûheyyer bûn, şaş

Heyula	Koka hebûna tiştan e
Heyûla	Di felsefeyê dê maddeya ezeli yê ku Xweda 'alem jê afirandiye, heyat, jîyan, zindî, dengê bangewaziyê, Ew kana ku mirov jê afirîne, Di felsefeyê de maddeya ezeli
Heywan	Zindî, jîyandar
Heywan asa	Wekû 'heywan
Heyy	Ji navên Xwedê, navekî wî ye, ganî, zindî, yê ku ruh tê da heye
Heyyê Celal	Xwedêyê mezin (celle celalehû)
Heyyirand	Şaş û matmayî hîşt
Heyyirî bû	Şaş bû, dibû
Heyzebûn	Pîrejîn, pîra bi tecrûbe
Hez'	Bext.
Hezar	Bilbil, navê teyrekî dengxweş e, tîti, 1000, rengê kesh
Hezardastan	Bilbilê ku dixwîne, hezar çîrok
Hezarpişe	Kesê xwedî qabiliyet, gellek zanyarî, jîr
Hezebr	Hezebr :şêr, mêr, leheng
Hezer	Me hezer kir: em tirsîyan, tirs, baldarî, Tirs û hayjixwebûn, hişyarî, baldar be
Hezerkar	Bi tirs
Hezîmet	Mexlûbbûn, şikestin, têkçûn
Hezîn	Bi keser, xem, elemdar, nexweş, evandin
Hezîz	Hedîd
Hezl	Henekî, ne ji dil
Hezret	Pêşber, bargeh, hazir bûn
Hifz	Rarastin, Parastin, strandin, zêrevanî. jiberki- rin, ezberkirin.
Hicab	Perde
Hîcab	Mûhafezekirin, perde, rûpoş, kefi, kevînk, astengî
Hicleya	Koşk
Hicr	Xerîbî, dûrbûna ji yare, hicran, veqetîn, firqet
Hîcr	Dûrketin, cûdamayîn, firqet, dûrketina ji yarê, dûrbûna dost û yaran
Hicran	Jê dûrbûyîn, qetîn, terkdayîn, vegetîn, firqet
Hîcrê dildoz	Hîcrana ku dilê meriv qul dike, di ra diçe xwarê
Hicret	Koç, koçberî, rev, barkirin, mişextî
Hîcret	Koç, koçberî, barkirin, xişextbûyî, tu doxtorek
Hîdayet	Rîya rast, Xwedê, Rêya rast.
Hîfre	Çal, kortik, cîyê ku hatiye kolandin
Hifz bûn	Hatin parastin, ji ber bûn
Hikayet	Çîrok, serhatî, serpêhatî, mesele
Hikayet	Çîrok, serpêhatî, mesele, efsane, destan
Hikmet	Zanîna kûr, zanyarî, 'îlm
Hîkmet	Sirr û hikmet, zanîna heqîqî, zanîyarî, hem jî zahirî
Hikmet eve	Zanîna heqîqî û sirr hikmek eve ku tu hem batinî, jî zahirî, mehfûn, mirin, tunebûn
Hikmetul 'eyn	Raz û hikmeta di çavan de
Hilak	Mirin, perîşanbûyîn, mehfûyîn, betilîn, westin
Hilaket	Helak bûyîn, wêranî, jinavçûn
Hilal	Hîva yekşevîn
Hilalê yekşeb	Hîva yekşevî

Hilandim	Behêtim
Hilat	Derket, bi jorda avîtin, rabû, alîkarî, yardım
Hilavêtin	Bi jorda avîtin, rakirin, darve kirin, dar xistin
Hilawistîn	Daliqandin
Hilbuwe	Rabûye
Hîle	Derd, îlet, lêb, fêl, xap
Hîlesazî	Hîle çeker
Hîlesazî	Hîlekarî
Hilêtin	Dema pêdikeve, weqtê hilêtin:
Hilgirit	Bide pişt xwe, hilgire
Hilhîl	Dengê bi keyf û şahî
Hilîn	Hilperrîn, rabûn, hewa ketin, bilind bûn, hildan
Hilm	Dilovanî
Hilo	Ha ! ka rabe! dilrabûn, hilavêtin
Hilwe	Gundê Qamişloyê
Hîm	Bingeh, esas
Himam	Mirin
Himmet	‘ezm û irada bi dil can, ‘ irade, dildarî, îrade xwastin
Hîmmet	Xeyret, alîkarî, hinek, dem, wekt
Hîn	Weqt, dem, wext, zeman, hîn
Hîna	Dema ku
Hinara	Şand, vi rê kir, vire kir
Hinare	Ji Xweda re bi rê kir, şand, Hinare :şand
Hinarek di taze	Hinarekî taze û nû
Hinarî	Şand
Hinartin	Verêkirin, şandin
Hinav	Nefs, nava her giyan darekî, parçeyên leşî yên di zikî de, gînî û telîs, gînîk
Hindê	Ewqas
Hindek	Hinek, qederek
Hindeki	Çiqas, qederekî pirr
Hindî	Bi qasê, qederê, qasî, temetî, heta, Çiqas
Hindiwane	Kelek, qawin, petîx
Hindo	Xal, gulî
Hindu	Xizmetkar, kole, bende
Hingaft	Hingivandî, lêxistî, lêdayî, lédana tîr û gullê
Hingaftin	Destdan, lêxistin
Hingar	Hunkar, padîşah, padîşa
Hingarê sehergah	Hunkarê, (padîşa) sibehan
Hingî	Wêdemê, wê hingê
Hingur	Êvar, mexrib
Hinkî	Çuqas ku, ji wî demê da
Hîr	Sosret, ‘ecêb
Hiraset	Parastin
Hira-Wêra	Virde wirde, wêde
Hîret	Peyv ji erebî ye, bi wateya mat, matbûn, dudilbûn, dudilî
Hîrman	Bê parî, mehrûm bûyîn, sotin, dilsotin
Hirqet	Hirqet, şewat, sotin, sewitîn, parastin, Şewt

Hisab	Hesap
Hisar	Asê, asêgeh, diwarê kelehê, keleh, birc
Hised	Binihêre, hised
Hisse	Pîşk, par, behr
Hissedar	Beşdar, Xwedan pîşk û par
Hişar	Cihê asê
Hişkedar	Dara hişk
Hişmet	Îhtîşam, mezinahî, ewrengî, şeml, gewretî
Hişyar	Li ser hişê xwe, yê hay ango aga ji heye
Hîva yekşevîn	Hîva ku nû çêdibe, wekî dasê zirav e
Hîvrû	Ew rûyên ku mînanî hîvê geş û rewnaq, rûyê mîna heyvê, rûxweşik, wekî
Hîyret	Mûhayverbûyîn, şaşmayîn
Hîzar	Hejmar 000(m), 0x00, deh car sed, 1000(), 10x100
Hizûrest	Xûşrû, kesê kû 'hez ji têkeliya wî dikey
Hnsn	Xweşikayî
Hobîdezira	Çepildirêjkirî, mexel
Hogir	Heval, hevalê nêz
Hol	Gog
Homayon	Dilgeş, dilxoş, pîroz.
Horî	Çav belek, xweşikên belekên bihiştê, bihiştê
Horî sifet	Mîna horiyan
Horî-lîqa	Horîrû, ew kesa rind a wek horiyan ku rûyê wê dişibe
Horî-narîn	Wek horiyan narîn
Horîsîfet	Wek horiyan xweşik
Hoşîyar bî	Nexape!, tu hişyar be, !
Hoyan	Bang û hewar, bihane, hey, ho, sebeb
Hub	Evîn, eşq, hezkirin, mihbet, hez hebandin
Hubb	Evîn, hezkirin, eşq, hecî, kesê ku çûye hecê
Hubla	Avis
Huccac	Hecî bibestin
Huccet	Bafîk, birhan, hêcet/ delîl
Hûccet	Behane û belge
Hucra	Malik, cîge, ode, bi rûmet
Hucû	Rexne kirin, zem, qirş
Hûd	Mezinahî, pir hêja
Hûd hûd	Teyrê hûd
Hudhud	Dîksilêman, dawidê, dunikil, silêmane du nikil, Çûkê suleyman
Hudûr	Hazirbûn
Hudûs	Dinya, bûyîn, nû, nuhtî, bûyer, Piştire avabûn
Hukkam	Hakim, fermandar
Hukm	Ferman
Hulle	Xişir, Cil, libas
Hullepoş	Kesê ku xişir bi xwe
Hulul	Bicîhbûn, vebûn, belav bûn, ji hev ketin
Hulûl	Derbasbûna hundirê hev, ketina hundir

Huma	Çivîka dewletê, sihûdê/ talihê, çivîk, teyrik, navekî wê yê din jî heye ku jê ra dibêjin “teyrika cinnetê”, Huma: teyrê finiq (phoenix) yê efsaneyî, evîn, hezkirin
Hûmala	Çiya, çerx
Humam	Mêrê çê, mêrxas
Humay	Pûrozi, xweşî
Humâyûn	Bî rûmet, pêşewa, vexwe!
Humq	Ehmeqî, fodilî
Humre	Sorbûn
Humrî	Sorî
Hunarîn	Bişînin, hinartin, şandin
Hunermend	Xwedî hûner
Huqqebaz	Hîlebaz, xapînok, Fêlbaz, davdûz.
Hûr	Hûrî, keçikên bihiştê, periya bihiştê, horî
Hûr û dirîşt	Hûr û gir, wird dirîşt
Hûrdizan	Ew kesê ku tiştan hûrehûr dizane, baş
Hûrgir	Zik mezin
Hurmet	Jin, afret, qedir, qîmet
Hûrnala	Çiya
Hurqet	Şewat
Hurrem	Xweşik
Hurûf	Herf, tîp
Husn	Bedewî, delalî, bedawî, sipahî, xweşikî, Rindî, ciwanî, çakî, başî., spehîtî
Husnê eltaf	Guhdaneke qenc û nazikî
Husnê e'mal	Karên qenc
Husnê la yezal	Husna berdewam û dê bimîne
Husnê meqte'	Dawiya baş
Hûsnû hîlm	Rindî û nermî, xweşikî bêhn frehî
Husnu'î- xisal	Xweşexlaq
Hûş	Hiş, aqil, û zanebûn, ew kes, eşkera
Hût	Birca masî
Huwel heq	Ew heq e
Huweyda	Diyar, eşkere
Hûwwîyyet	Ewîyyet, kesayetî, ewetî, melulî
Huzn	Xem, keder, elem, xemgînî, melulî
Huzûrê samî	Pêş meqamê bilind û 'alî, li te yê bi nav deng
Huzûz	Coşî, kef, kêf
I'caz	Bêçaretî, matmayî kirin, ecêb
I'rab	Vekît û hevoksazî
I'zaz	Mezinahiya nefsê, 'izzet
Ibad	Evd, bende
Ibarat	Hevok û şeweyê bihevixistina wan
Ibaret	Peyîvandîn, peyv, gotin
Ibda	Bê nemûş û numûne, çêkirin peydakirina ji ber xwe da
Iblax	Ragihandin, pêkanîna fermanan
Ibret	Tiştê ku merif jê ders û îbret digire
Ibrîq	Avrêj, misîn

Icac	Ba û bahoz
I'caz	Aciz kirin, gotin û kir karên wekî mû'cizan, mat, mûcize, bêçaretî
Idafat	Lêzêdekirin
Idbar	Bextreşî, jîdestçûna bext
Idrak	Têgihîştin
Idrîs	Pêxemberek e
Ifna	Tune kirin
Ifrat û tefrît	Pirr ji pêra û para çûyîn, pêşva paşvamayîn, zêde kêr kirin
Ihsan	Qencî, bexşandin, alîkarî, ni'met
Ihtimam	Pirr mûhîmgirtin, pêdaketin
Ihtiram	Rûmet, rûmetkirin, rûmetmendî
Ihtiraq	Şewitîn
Ihya	Saxkirin
Iksîr	Kevirê feylesofan, iksîr elemetek e ko sifirî dike zêr, dermanê bisêhr
I'lam	Haykirin, xebêrdan
Illet	Nexweşî, sedem, Derd, êş
Illetê xaye	Armanc
Ilmê esma	Ku hemî cûrên kaînat û alemê ne, zanîna me'na navên Xweda, navan, '
Imla kir	Da nivîsîn, nivîsî
Inayet	Alîkirin, arîkarî, Îmdad û alîkarî, mêl iltifat, alîkarî
Inbar	Cihê tişt hilgirtinê
Inberefşan	Mîna 'imberê
Inbîq	Firaqa kîmyageran
Ineb	Tirî
Infisal	Ji hev cuda bûn, cudabûn
Infisal	Ji hev cudabûyîn, qetandin
Inqîlab	Guherîn, zivirîn
Inqiyad	Çûna li pê kesekî
Inqîyad	Îtaet, serîndanî
Ins	Mirovatî, hemî mirov, mirov, insan
Ins û cann	Mîrov û cin
Inşa kir	Jî nû çêkir
Intixab	Bijartin, hîlbijartin
Intîzar	Çavnêrî
Iqab	Ceza
Iqbal	Bextê spî, şensê baş, hatina bext
Iqrar biket	Bawerî bîne
I'rab	Vekît û hevoksazî
Irade	Daxwaz
Iradet	Vîn, xwestek
Iraqî	Meqama mûzîkê
Ircî'î	Vegere (ji ayetê)
Irfan	Naskirin, zanîn, naskirina Xwedê, Têgehîştin, Kakila sofîzmê 'irfan e. Nasîna nefse û ya hebûnê
'Irfan	Zanîn û nasîna Xwedê, naskirina, nasîn
Irq	Tamar, damar

Irse	Meydan
Irseê bax	Meydana baxçeyê, orta
Irseê xak	Meydana axê
Isabe	Şivak, paçê li eniyê girêdidin
Isfendiyar	Padişahêkî qedûm ê Îranî
Iskof	Çerm, paçê ku datînin ser çavê bazê nêçîrê
Iskûf, uskûf	Çûrekî ji perdeyên serçavane
Ism	Guneh, nav
Istebreq	Dibaya qalind, hevirmûşê zêrr kêş, nifşek ji hevrişim e
Istismar	Bi armanca xirab xebitandin, jê fayde girtin, kedmijî
Istita'et	Şiyan û karîn
Istiwa	Misêwabûn, rastbûn, nivê ezman, bicihbûna li jor
Istixna	Xwe mihtac nabîne
Istixwan	Xêrxwaqz, dilxwaz, Hestî
Istûrî	Stirîn, sinc
Isyan	Jirêderketin, liber rabûn, erinin
Işkeste	Şikestî
Işkîti	Bê ruh, giyan, camid
Işq	Eşq, evîn, sewda, eydî, cejn, Evînî, haybûnjevînê
Işq elinden	Jî destê îşqê
Işqa celalî	Evîniya Xwedayî
Işqbaz	Yê ku îşq bi wî dilîze
Işqbazî	Evîndarî, evîndarîlistin
Işqê	Eşqê, evînê
Işqê bazî	Eşqa listikê, xapandinê
Işqê ezeli	Xûşewîstiya daîmî û her tim heyî her wê hebe
Işqê mecazî	Evîniyek bû rabiwardin, 'îşqî dirû' serzewî û dinyayî
Işqê meftûn	Eşqa ku pê ve hatiye girêdan, muhtelayê wê bûye
Işqê sûzan	Eşqa ku meriv dişewitîne, pê dişewite
Işraq	Ronahî
Işret	Têkelî, dostîni, hevalxoşî, Têkhelî û hevalîni
Iştiyaq	Bêrî kirin
Işveyek da min	Cilwe û naziyeke da min
Işwe	Cilve û naziyeke dîlberan, xwe-delalî-kirin, çavdan, -li-ba-
Işwe, eşwe	Îare, lence, naz û delalî, iare
Itab	Gazin, lome
Itham	Gunehbarî, tawanbarî
I'tibar	Hesibandin, hijmartin
I'tibarek	Angorîyek, tiştêkî î'tibarî, tiştê ne heqîqî, '
Itlak	Berdan, serbest
Itlaq	Berdan, rehakirin
Itr	Bîhn
Ittifaqî	Tesadufî, li hev rast hatin
Ittihad	Yekbûyin, yekîti
Ittihad	Yekbûyin
Ittiham	Hîştina di binê tûhmet û tawanberîtiyê da
Ittirab	Heyecan, perîşanî
Ittisal	Bi hevagirtin, gihîştina hev

Ixfa	Veşartin
Ixlas	Ji bo Xwedê, dîl
Ixtîyar	Vayîn, wîstin
Izam	Yeka wê 'ezîm e yanî mezin, qedirbilind
Iz'an	Marifet û zanîn, Zanîn, feraset Têgihiştin
Iz'an bike	Bizanibe
Iz'an pirr û roşenzemîr	Fikr û îz'ana wî pirr bû, ', ronî derûn
Izar	Nêvbera hinarikên rû û zilfan, eba, cilê ser kincan tê li xwe kirin
I'zaz	Mezinahiya nefsê, 'izzet
Izhar	Derxistin, şanîdan, diyarkirin, eşkere kirin
Iztirab	Êş û jan, şeşlejan
Izz	Îzzet, şeref, Delalî
'Izzet	Qîmetdarî, birêzî, hêjatî
Î'caz	Acîz
Î'lam	Bila her kes pê bizanibe, jê ra got, bellî bûye, derketîye, xuyakirîye
Î'lan	Bellî, diyar, pêbawerî, bawerî, ewlehî
Î'tîdal	Lihevhatî, ne dirêj, kin e
Î'tîqad (kir)	Bawer kir
Î'ade	Vegerandin
Î'hsan	Çakî û başî, karên qenc
Î'adet	Vegerîn
'îbad	Bende
Îbare	Nivîs, hevok, cumle, Dariştin, xuyakirin, lêkdana hevokan, ew gotin û peyv in yê me'na bo hebît û armancê bihingêvî, Peyv, biwêj, guherandin, text
Îbda'	Afîrandin
Îbdal	Guherandin
Îbham	Tila beranî, tila sereke û stûr ya destan
Îblax	Ragihandin, pêkanîna fermanan
Îblîs	Ehremen, derxist temîzayê
Îbnî Adem	Însan, beşer, zarokê hz, adem
Îbnû Heyder	Kurê şêran, ji neslê hezretê 'elî
Îbnû `s Seqa	'Alimekî meşhûr ê dewra xwe ye, bi xweşaxêv/belaxata gelek namdar bûye
Îbra	Derxist temîzayê, pak kir, ders, fêrbûn, nimûne
Îbret	Ders, fêrbûn, nimûne, mînak, hişyarî
Îbtîda	Destpêk
Îbtîda	Destpêk, pêşî, sereta, pêşîyê, ewilê
Îcabe	Bersiv
Îcabet	Bersiv
Îcad Kir	Afirand, çêkir
Î'caz	Mande kirin, mat, mu'cîze peydakirin, '
Îcazet	Destûr, îzîn
Îcmal	kurte
Îctînab	Dûrxistin, hemetkirin, xwejêvekişandin
Îctînabet	Xwedûrxistin
Îd	Cejn
Îd	Cejn, 'eyd

Îdbar	Bêtalîhî
Îddealist	Yê ku bawerê bi felsefa îddealîzmê ye
Îdeyan	Kesê ku diçin 'îdê, cejn û roşanê
Îdrak	Birbirin, têgihan, tê gihiştin, têgihiştin, birbirin, fehmkirin, îtiraf, mikur
Îfade	Bêjî, gotin
Iffet	Rakî
Îfna	Tunebûn, nebûna te, xûyanekirina
Îfrat	Zêdegavî, ji heddê derketin
Îfrat	Dijê tefrîtê, jiheddborîn, pîrr pêşvaçûyîn
Îfsad	Fesadî, bêbextî
Îftiraq	Cudabûn, dûrketin, dûrî, feqetîn
Îftîraq	Jihevqetîn, belavbûn, perîşanî
Îhda	Diyarî, xelat, Hedîye
Îhdîna	Rêya rast nîşanî me bide.
Îhram	Cilên hecê yên spî, Ehram, hêram
Îhsan	Qencî, camêrî, camerî, çakî, başî, û comerdî
Îhtiram	Rêzgirtin
Îhtiraz	Xweparastin
Îhya	Vejin
Îhya bibit	Zindî bibe, ruh têkevê, were ser xwe
Îknûn	Niha, vê gavê
Îkrah	Kerh, kerx
Îkram	Kerem, bexş
Îkrar	Qebûl kirin, pêjirandin
Îksîr	Madaya kimyayê
Îktisab	Bidestxistin, karkirin
Îktîtam	Ez veşêrim
Îlacê 'ille	Dermanê nexweşiyê
Îlacê Îlle	Dermanê nexweşiyê
Îlahî	Xwedayî, Ey Xwedayê min
Îlahî seyyidî	Xwedayê min ezbenî
Îlam	Darazname
I'lam Kirin	Ragihandin
Îlan	Mar, mebest jê "gulî" ye
Îlbaz	Cillêkirin
Îlhah	Israr, avêtina dil û hiş
Îlham	Xweza, avêtina dil û hiş, pêvadayîn, tiştê ku tê dilê mirovan
Îlla	Xencî, ji bilî, feqet, bes
Îlle	Derd û nexweşî
Îllet	Sebeb, sedem, Çimatifî, çirrati, Êş, nesaxî, nexweşî, elem, mered
Îllyet	Rewşa sebeb û musebbaban, sebebîyyet
Îlm	Zanist, zanîn, zanyarî, pisporîtî, şarezatî
Îlmê hal	‘Îlmê ku li dergah û camî tekkeyan, tê hînkirin, ‘Îlm zanîna sofîyan, Îlmê rewşî, tê gehîştina rûhanî û derûnî
Îlmê Ledûn	Zanistiya Xwedayî
Îlmê qal	“Îlmên ku li medreseyan tên hînkirinê, Îlm û zanîna zahîrî
Îlmîyet	Zanistî, zanîn

Îltîca-mend	Bi îltîca, kesê ku kirîye, xwe avêtiye binê sitara kesekî
Îltîhab	Şewat, pêketina agir
Îma	Dirke, hîma, Îşaret, Xeberdana bi dest û çavan
Îman	Bawerî
Îmar	Nexweş
Îmdad	Alîkarî, hewar hatin, feryad, dibeyî
Îmdadê bike	Alîkarîyê bike, yardım
Îmdadgehî	Alîkarî
Îmdadî	Hewar, meded
Îmkan	Dibeyî, tiştê ku dibe bibe û nebe, nebetî
Îmkaniyet	Îmkanbûyîn, dibe bibe û nebetî, împerator, qralê herî mezin
Imsak	Girtin, dûrketin, imsaki rûh: dûrketina rûhî ji xweşiyên dinyayê
Îmşebê 'îşret-fîza	Vê şeva vexwarina (şerab) zêde
Îmtihan	Ezmûn
Îmtisas	Mijandin
Îmza bikirin	Bipejirîn, di guh xwe ra kin
În	Vî feqîrî, ev feqîr
În 'am	Başî, litûf, nihmet
În û an	Wîya
În 'am	Nî'met dayîn
În 'am	Hediye, bexşîş, başî, litûf
În 'am bikî	Hediye bikî, nisîb
Îna	Anî
Înade	Kin, kehr, kerb
Îname	Ez anîme
Înan	Îdare, rêveberî, Anîn
Înan kir	Min bawer kir, pê yeqînî anî, înan(mak), bi tirkîye
Înane	Anîne
Înane wucûdê	Çêkirine, anîne hebûnê, afirandine
Înaye	Anîye
Înayet	Litûf, başî, alîkarî, Pûtepêdan, sexbêr kirin, Qencî, mêz, îltimas, inayet
Înbîsat	Ferah, kêfxweş
Înfî'al	Xeyd
Înfîfax	Werimîn, pîfbûn
Înfîkak	Cudahî, dûrketin
Înfîsal	Cuda bûn
Înhîraf	Ji rê derbûn, şaşbûyînî
Înîrîn	Hêrs bûn, xwe aciz kirin, xeyidîn
Înkah	Mar, marbirîn, ji bo zewacê, birîna marê (mehr)
Înkişaf	Diyarbûn, keşîfbûn, nuşw û nûma
Înkiyad	Razîbûn, mildanîn, rajêrî, îteat, alûdetî
Înqîlab	Guhertin, ji halekî derbasbûna din
Înqîyad	Rambûyîn, serîdanîn
Îns	Mirov, beşer, Mirovatî, hemî mirov
Îns û cin	Însan û cin
Însanîyyet	Merivî, mirovayîti, rewşa xilqeta insan
Însicam	Bi tertîb û muntezem duristbûn, lihevbûn

Înşa	1, peyda kirin, avakirin, 2, avahî
Înşa	Şeweyê derbirrînê di nivîsandinê de, avakirin
Înşa dikim	Dinivîsim
Înşa kî	Binivîsî, însa bikî, lê
Întiqal	Derbasbûna hevûdu, cebar, zeliqîna bi hev ve
Intizar	Çavnêrî
Întizar	Bendewarî, rêpanî, raçavî, nifir, bendewar
Întizar	Bendewarî, rêpanî, raçavî, nifir, çavnêrî, li bendê man
Întizar in	Bendewar in
Inwan	Navnîşan, adres, sernav, ritbe
Înwan	Navnîşan, adres
Înzal	Danîn, rijandin
Îqal	Ben, qeyda li lingan
Îqbal	Bext, suûd, siûd, talih û zengînî, bîryardan
Îqra	Bixwîne
Iqrar	Mukur hatin, îtiraf
Iqtiza	Li gor, lazimî
Îrade	Vîn
Îrade ye	Xwestiye
Îrem	Navekî bihiştê ye, navê baxekî li cizîra botan
Îrfan	Hişmendî
Îrohe	Îro, ye
Irsal	Şandin, hinartin
Îrsal	Rêkirin, şandin, hinartin, bişîne, bar kirin
Îrtîhal	Mirin, çûn, çûyîna jorê, bilindbûna ber bi jor ve
Îrtiyab	Şik û guman
Îsa	Biriqî, teyisî, mina hz, 'îsa, Tesellî, teşwîka sebr û tesellîyê, vexist têda danî
Îsa dem	Îsa nefes
Îsaî	Terefdarê, pêgirtîyê Hz. Îsa, kesên mesîhî, xirîstîyan
Îsand	Agir yan rohnî pêxistin
Îsandin	Biriqîn, ronî bûn
Îsa-sîfet	Wek Hz. Îsa, ruh dikir canê meriv, însanên mirî bi îzna Xwedê Teala xweş, dixist wan
Îsewî-teb	Kesê wek di tebî'eta Hz. Îsa 'eyhîselam da, weku tê zanîn, merivên mirî, bi îzna Xwedê ganî dikir
Îskan	Bi cî, lê rûniştî, navê wî
Ismet	Dawpakî, bêgunehî
Îsmet	Mehsûmiyet, paqîjî, namûsî, xwedûrxistina ji gunehan
Îspehbud	Milûkeki teberistanê
Îstîdamet	Xwestin û hîvîkirina dewama tiştêkî
Îstîlam	Standin, teslîm girtin, wergirtin
Îstîmalet	Meyl, dilkişandin, daxwaza meylê
Îstirêk	Stêrk
Îstixare	Edebi istiare
Îstixraq	Xerqbûn
Îstîxvar	Îstîxvar, tobe kirin, daxwaza jêbûrînê
Îstûn	Sitûn, dîrek
Îsturû	Stîrîn, xar, hêstrî, sinc, qelem

Îşan	Cigera wan
Îşîntaq	Fener, çira, fanos
Işk	Evîndarî
Îşq	Evîn
Îşqîbaz	Îşqlîstok, yê ku listikên îşqê dike
Îşret	Dan û stendin, suhbet, borandina dema xweş
îşret	Kêf û şahî, xwarin vexwarin
Îşret heme	Hemû vexwun
Îştî'al	Şewat, pêketina agir
Îştîyaq	Bêrî krin
Îştîyaq	Bi hesret, eşq, pirr arzû kirin, xwestin, nazî
Îşwe	Naz û edaya rindan, naz, eda, bilind, bi qîmet, Cilwe, nazî, rewşa dilkeş
Îşwe û anê 'ecîb	Nazdarî û cazîbedarîyên (xweşîkî) ecêb (xerîb,)
Işwekar	Nazdar
Îtabê	Lomeyê, 'eybê, xeydê
Î'tibarî	Angoreyî, îzafî, bi nêrînî
Î'tina	Pûte, pûtepêdan
Î'tîqad	Bawerî, bawerkirin
Î'tîqadî	Tîştê girêdayê bi baweriyê va
Îtissal	Gihîştin, girêdan
Îtlaq	Berdan, serbest
Îtmam	Temam kirin
Îtmî'nan	Bawerî û îtîmadî
Îtmî'nan	Giranî, sergevezî
Îttîfaq	Bihevra bûyîn, gotinyekkirin, peyman, erêkirin
Îttîhad	Yekbûnî, yekbûyînî, yekîtî
Îttîhad û ittîfaq	Yekîtî û peyman
Ittisal	Bi hev gihîştin
Îttisal	Gihîştin
Îttîsal	Gihîştin, pêvegirtin
Îxbar	Behskirin, xebardan, gotin, behs dike, jê xeberekê dide
Îxfa	Veşartî, mehfûz
Îxlas	Jî dil, samîmane, Safî, paqijî, derxistin
Îxraq	Mubalexe, lêzêdekirin
Îxtîlat	Hevdîtinek, leqîhevbûn û hevdiştin
Îxtisas	Pisporî
Îxtiyar	Bijartin, hîlbijartin
Îxtiyar	Bi xwestinî, îrade
Îxtiyar (dikî)	Hîlbijartin
Îxtiyarê bazar	Îradeya kirîn, taqeta kirînê
Îxtiyarek	Îradeyek, vînek, xwestinek
Îxtiyar-ek	Îradeyek, taqetek, qeweteka kirînê
Îxtiyarî	Bi arzûya xwe, îrada
Îxwan	Birayan, eşkera, bira, xwuşk, Pirjimariya bira
Îz û nazest	Qedir û qîmet nazdarî
Îz'An	Zanîn, feraset, têgihîştin

Îzam	Parastin, destê kesekî bigrî ku di karê xwe da serkevît, karkirineka ji dil. yên mezin.
Îz'an	Heqşinasî, hiş û besîret heq bihistin
Îzar	Navbera hinarikên rû û zilfan
Îzdiham	Qerebalix
Îzed	Xweda, reb, îlah
Îzhar	Xuyakirin, şanîdan, amajekirin, diyar kirin, nîşandan, Diyarkirin, eşkerekirin, îzhar
Îzz	Qîmet, mezintî, hurmet
Îzzet	Mezinbûn
Jale	Xunav
Jan	Êş, azar, ezyet, ezab, şkence
Jar	Zehîf, nexweş, bêtaqet, bidêrit, jê veqetam
Jêk	Jî êk, hev
Jêk rakirin	Jî hev bela-wela kirin, zingar, jê ve, bilî
Jêkra	Jî hev cûda
Jeng	Zengar
Jêrê	Li jêr, li bin
Jerf	Kûr, dûr, dirêj
Jex	Feryad, qîr û hewar
Jey	Bereket, hewza avê.
Ji	Bo dinê
Jî	Jiyan
Ji ahûwa çiragah î	Jî bo xezalan (ahû) cîyê çêrandinê yî
Ji binyad	Jî esas, kûk
Ji bo	Jî bona wî
Ji burca sewrê, ta mahî	Ji burca (burç) ga, heta masî
Ji der dan	Ji derve
Ji dil	Bi dil û can, ji hundirê xwe da, dilda, we yan rastî
Ji emrê me	Jî temenê me
Ji ewwel ve	Destpêkê, di serî de
Ji hed der bûn	Sînor derbas kirin, ji rê derketin
Ji husna mahê xergahî	Ji ber xweşikbûna wê hîva (keçika rind, dîlber) di çadirê da
Ji îhtiraqê	Ji şewitandinê
Ji kenarê kafûr	Ji kenarê dêmên ku wekî kafûrê bi bihn û zêrrîn sipî ne
Ji ke'sa	Ji qedeha
Ji le'lan	Ji lêvên ku wekî yaqûtê sor û giran bihane
Ji merkeza turabbê	'alema dunyewî, ji ' maddî, navenda xwelîyê, '
Ji nêv	Ji nav
Ji nêv xubanê 'alem	Jî nav rindên dunyayê
Ji nû	Carekdin, ji nuhda
Ji pay ta ferq	Jî pê heta serî
Ji perdan bême der	Jî hemû astengî û asêbûnan xelas bibim, yanî bo min qet manî namînin, ez dibim qeyd bendan
Ji rehetê	Betilîn, betilandin
Ji rexma felekê	Ji 'eks û înadê çerxa felekê, rikê wêva
Ji şurbê mexmûr	Gêjbûn û serxweşîya ji vexwarina şerabê
Ji te cuzek	Perçekî ji te

Ji tûr	Ji çîyayê tûrî sîna
Ji weslê	Ji gihîştana yar û mirazê, gihîştina mehbûbê, gihîştinê
Ji xefletê	Ji nişkê ve
Ji xeyrê m'ebûd	Ji bilî yê pereste, kesek din ra secde nebir
Ji xeyrî, xelwet	Ji xerîban, vala, yanê kesê xerîb tê da nemane
Ji xîfetê der	Bêtirs, serbest
Ji ew paşê	Pişt re
Jiberda	Jiber xwe, ezbereyî
Jih	Têla enstrumentên muzîkê, benê kevanê
Jiha	Marê mezin
Jînim	Bijînim, sax bikim
Jinûbî	Jinebî
Jinûvejînin	Ji nûh bijînim, sax bikim
Ka, kanê	Ka li kuye
Kac	Dara çam
Kadîn	Cihê ka, kadên, hilgirtinê
Kadiz	Koma stêrkan
Kaf û nûn	Bi 'Erebî "kaf û kun" tê mehneya "bibe", wexta ku Xwedê Teala bibêje "Kun", her tişt tavilê çêdibe, di sûreye yasînê da ji ayeta 82an e
Kafir	Bawernekê, gawir, înkâr, Xwedênenas
Kafirê îşqem	Ez di mezhebê îşqê da kafir im, tîm hesibandin
Kafir-şebîhan	Kesên ku dişibin kafiran
Kafur	Dareke kulîlkên wê spî û bîndar in, bêhneka xweş e, mûma
Kafûr	Gihayek bêhnexweş e û kulîlkên wê dişibin beybûnê, gulî, kezî
Kagul	Kakûl, gulî, pêşenik
Kahil	Pîr, kal, pîrd, bêhêz, eztiyar, Jar, jikasdeketi, acizbûn, kalîtî
Kakû nagah	Ji nişka ve, ka ku were
Kakul	Perçem, porê kin ê ku bi ser enîyê ve tê berdan, da xwar dibe, fir, Qîşt, tuncik, tûncik, porê pêş enîkê
Kakul û zulf	Bisk, porên ku li ser sûretan xwe berdaye xwarê
Kal	Rengê sorê tarî
Kala	Mal, alav, Malê bazîrganiyê.
Kalan	Şûrdank
Kalebav	Bavê extiyar
Kalî	Mêrikê kalik, kalo, pîr
Kalik	Bapîr, bavê extiyar, Kalik:Bapîr, extiyar
Kalîn	Feryad û fizar, kale kal nale nal, kişkizîn, zarîn, zîwîn
Kam	Xweşguzarî, bextiyarî, dilşadî, refah, xweşî, Dev, lam, daxwaz, mirad., Kîjan
Kamil	Bêkêmasî, temam, îro, kamil, dilxweşî
Kamiranî	Kêfxweşî, bextewarî, Dilxweşî
Kamkar	Dilxoş, kamîran, kesê digehît miradê., Rind, qenc, serkeftî
Kan	Kanî, li ku? jêdera gewheran, Maden
Kana edebê	Madena edeb û hurmetê
Kapil	Teyrê kapil
Karan	Kar, îş
Karêz	Deşt

Karî	Kero, kîrikê, kîrmîço, pincarek wek siyaleyê anku spînaxê ye lê eger nekelandî were xwarin, jehrewî
Karigeh	Kargeh, mebest jê roj e, yan jî tevaya çerxa gerdûnê ye
Karîsaz	Jêhatî, bikeêrhatî
Karîwan	Kerwan
Kaseçîn	Xizmetkarê ku piyatan ji ser sifrê berhev dike
Kaseya xemrê	Tasa şerabê
Kasim	Gêjim, gêcim
Kasît	Kasayî, kasî, kaşî, koş, koşî
Kast	Kêm
Kaş	Xwezî, hêvi, daxwazî
Kaşan	Xaniyê piçûk
Kaşane	Koşka pirr xweşik
Kaşanî	Xaniyê bi xeml, nav û deng, qesr, Bihêvî, ricayî, xwezî
Kaşif	Diyarker, vebîner
Kaşifê sirra derûn	Ew kes e ku sirrên di dilê însanan da keşf dike û wan dibîne
Kaşo	Çewgan, çelakê lehîstoka kaşoyanê, gopal, darê ku pê li gogan didin, çewganê ku pê li gogê dixin
Kaşten	Çandin
Katib	Nivîskar, kaxideka bi bînxweş, kexeza ku bîna xweş jê tê, sifeta gerestêrika utarid
Katîb	Nivîskar
Kavilek	Malek, xaniyek
Kax	Qesr, seray, Koçk, sera
KaX kirin	Alax kirin, gihayê biyanî ji kok ve derxistin
KaXuk	Kax kirin, alax, gihayê biyanî ji kok ve derxistin
Kay	Kî, ey !
Kay şem'ê	Mûm, çira
Kazib	Derewîn
Kazibî	Derewker
Kazir	Kesî ku ji heraman direve, xwedî teqwa
Ke'ba wisalê	We yan cihê wisalê yê ku wekî ke'beye, wisala 'beyê pîroze, '
Ke'be	Çargoşek, ke'ba şerîf, mala Xwedê, rûgaha musulmanan, kapên çargoşe yên listika şesûbêşê
Ke'be ê dil	Dilê ku wekî ke'be yê, ', mala Xwedê ye
Kebed	Ceger, cîger, kezêb, kebed, bi erebî ye, heywanên nehov, newehş, hişk, cerg, mêlak
Kebest	Jehrî, tahlîya zêde.
Kebîb	Şewitî, wek kebabê, şewitandî, tiştê ku li ser agir şewitiye, mezin
Kebîr	Mezin
Kebk	Kew (kebg), kevok, xwar, tam ne rast, kew, kebok
Kebûter	Kevok, keçên bakîre, ku nezewicîne, kefa bi ser şerabê ve dikeve
Kec	Xwar, cûreyek hevrişim.
Kec reftar	Wey li min!
Keckulah	Kofixwar, ya ku kofiya xwe xwar dide serê û pê nazîyan dike, (mecazen, yara binaz eda kumê bi meşa fexr kîbrê qurretîyê, aşîqê dibehcîne
Keckuleh	Kimxwar kulahxwar
Kecrew	Rêveçûna bi xwarî û tewandin, xwar çûn
Keç êlî	Keça bêkar, nezewicî

Ked perestim	Îbadeta canîya te dikim
Kedî	Hey wana ku hînî insanan, neş'e
Kedîwer	Xwediyê erd, xwediyê malê, bostan, keyayê gund
Kedû	Kaseya meyê
Kedûr	Hişk
Kef ber dihen	Kefa li ser dev, kef
Kefaet	Layiqî, minasibî
Kefin	Kefen, cawê sprî yê ku ji miriyan dialînin
Keft	Kete, ketîye
Keftar	Hiyena lawirek kûvî û dirrindeyê mîna guran e
Kefte	Ket, kete
Kefte gûşî	Kete guhê wî, sehkir
Kefte hîrçet	Ket nav agir û şewatê
Keftim	Ketim
Keftime	Ketime
Keftine (rahê)	Bi rê ketine, di da meşiyane
Kehf	Şikeft
Kehîl	Çavên killirî
Kehl	Kal, pîr, temen mezin
Kehla	Kesên navsere, yên di navbera salên 30 û 50yî da
Keîb	Dilê bi derd û keder, keç, şewitî, sotî, xwar
Kêl	Kêlik, kevirê listokekê, axaftin, peyv, zeman
Kelab	Xwediyê kûçik, yê ku tajiye nêçirê digre
Kelal	Westîn, êş
Kelam	Gotin, qise, xebardan, axaftin, gotina bi wezn, Axivtin.
Kelamê ellah	Gotinên Xwedê, qur'an
Kelamê mewzûn	Gotin û xebardanên bi wezn qafiye hatine ristin, şî'r helbest e, ', kele, gotinên bi kêş û qafiye
Kelami	Gotin, xebardan, qise
Kelamî	Gotin, peyv, xebardan
Kelat	Kele, qeleyên dor bi sûr, keleh, birc, kûçik
Kelb	Seg, kûçik
Kele	" qertafeka bi farisî ye, Sûr
Keleber	Kuç, keleya wêran
Kelef	Giloka rîsê badayî, qevdezîk
Kelefa rîs	Perçe yê giloka rîs
Kelek	Keştiyê biçûk, lotke, mahir, pispor, bîtkel
Kelekê	Ewê kû nexûşî û janên me'idê hey
Kelemper	Strî, darikên tûj
Keleş	Ciwan, kêm
Kelim	Hîz, mûsayê (e, s,) ku xebertaye, bêjer
Kelimim	Bi axiftinim, qisezanim (îşarete bû pê'xember
Kelinim	Lawir, cenawer
Kelle	Kerî, ser, qaf, serî
Kem	Çend, çiqas, pêçî kêr, tilî, gihîştayî
Kêm	Merivê kêr, aqil, sefik, nîvaqil
Kem 'iyar	Lyara wî kêr e, ne safî ye
Kemal	Gihîştîbûn, şareza, tam, lap, nekêm

Kemalat	Zanîn û edeb huner
Kemalê re'feta te	Kamili û pîrbûna dîlovaniya te
Keman	Kivan, kevan.
Kemance	Kevanê rebabê
Kemandar	Kevandar, tîrhavêj.
Kemend	Werisê ku serî wek xulpoq e û siwar davêje stuyê heywanên kovî û yên revoke.
Kemende	Bend
Kemer	Qayîş, doxîn
Kemer best	Xwe amade kir
Kemîn	Kêm, feq, dehfik
Kemîyyet	Çendîtî, çiqasîtî, miqdar, tengazer, bêhêzî
Kemûn	Xef, xwe veşartin
Kemxe	Ermûşê demesqî yê ji rengekî, xang, caw, çît, qumaş
Ken	Ken:bikin
Kenarî	Kesên li کنار û rexan dijîn, yên dûrî navendê
Kendal	Kevirên gir û bilind
Kengê	Çi wext, zeman
Kenîşt	Dêr, kenîse
Kenîşte	Perestgeha cihuyan, hewra
Kenîştê	Havra, sinagog, kenîştê
Kenîz	Hîzmetkarên jin
Kenxal	Nihênî, veşartî
Kenz	Gencîne, xezîne, define, gençîne, xizîne, gencine
Kep	Kepû, poz û bêvil
Ker	Kêr, dibû, parçe, navekî ji navên Xwedê ye, yê ku pirr comerd e
Ker ker	Perçe, qet, kelek, darên bi hev ve girêdayî bo gerrîna ser avê, kom bi
Keramat	Kiramet û qencî, keramet, tiştênseyr, kiryarên şêxan ku dibin delîlê rastiya şêxîtiyê
Keramet	Mucîze, qencî
Kerameta kerîman	Comerdiya destbelavan
Kerb	Hêrs, kîn, rik, nefret, neyarî
Kerdan	Meqamekî mûzîkê ye
Kerdar	Kir û kar 'emel
Kerdî	Kirin
Kerem	Ciwamêrî, cûd, destvekirî bûn, comerdî
Keremkar	Ciwamêr û bexşende
Kêrî	Kom, grûp, birr, celeb, ref
Kerîm	Bi rûmet, comerd, pîroz, sifeteke Xweda ye, qencîkar, Sifeteke Xwedêye
Kerkeden	Kevirê setrencê
Kerker	Parçe-, yê ker dike
Kerkirin	Perçekirin
Kerr	parçe
Kerr kirin	Çirandin, parçe kirin
Kerrar	Nasnavê hz. elî
Kerrat	Dubare, tekraren
Kerrihîn	Bêzar bûn, aciz, qerrimîn

Kerrûbiyan	Çar milyaketên mezin
Kerx	Taxeka bexdayê, Zêdeyî, piranetî
Kes nehin bê nik me	Kes tunene ku werin hinda me
Kesad	Nebaş
Kesar	Taybet, kesayetî
Kesb	Kar, bidestxistin, xîzan, hejar, feqîr, Ked, xebat
Kesba fi'lê bed	Kar û qezenca fi'êlê xerab nebaş
Kesbê meqsûd	Qezenc û kara meqsedê
Keser	Ax, keder, keserkûr, xemnak, bikeser
Kesîf	Hişk, tîr, sift, gemarî, Pîrbûn
Kesîr	Pirr, yê şikandî, şikestî
Kesp	Qezenciya kar û xebatê
Kesret	Gelekî piranî, gelikahî, pirîtî, kesret, şikestin, berxweketin, zêdeyî, pir bûn
Keş	Zih kişandin, binçeng, kişand
Kêşa	Kişandin, eşkera, kifş, kişand, kiş
Kêşaye	Kişandîye
Keşf	Fehm kirin, dîyar, serpoş rakirin, diyarkirina tiştên veşartî
Keşf bibit	Xuya bibe
Keşfi qûbûr	Eşkera bûyîna rewşa mirîyan
Keşîde	Dirêjkirî, dirêjî, bi kêş
Keşmekeş	Xirecir, şer, micadele, tevlihevî, nakokî
Keşn	Dagirtî, pir
Keşşaf	Keşifker, kaşif, peydaker, vebîner, şkaftmend
Keştasb	Gîştasb, melikê Îranê kurê luhrasb e
Keştî	Belem, gemî
Keşwer	Welat
Kêşwer	Welat
Ket mitalan	Fikir, fikirîn
Kete libasê matem	Cilê şînê li xwe kir, (dû mirinê) şîn girêda
Kete turabî	Ax, herî, xwelî
Ketf	Mil
Ketî tayê	Direcife, bi hejîn e, lertzîn
Ketîb	Nivîs, şî'ir, helbest
Ketmî kim	Veşêrim, ketûm bikim, bila kes pê nizanibe
Kev	Kef, mebest ji vê gotinê "ke ev" e
Kevandar	Kesê ku kevanê radike
Kevin, kevnar	Dêrîn
Kevir	Gewher, cewher, gever
Kêvjing	Kevjal, kêşing
Kevneqepah	Cila gelekî kevn
Kevva'ib	Ka'ib, keçika ku memikên wê nû hilpekiyane
Kewakîb	Pirejimara "kewkebê", stêr, planet, kewkeb, gerestêrk, stêrk
Kewakîb	Steyr, stêrk, kewakîb, pirjimariya "kewkeb"ê () ye, hebûn
Kewder	Quntara çiyê
Kewkeb	Kewkeb, stêr, planet, stêrk, mesa weka kewan
Kewn	Alem, gerdûn, bûyîn, ku ew tehwîl, sûretê heyûla yê seretaî ye
Kewneyn	Herdu cîhan, dinya û axret

Kewser	Di cînetê da, navê hewzekî ye, Robarek biheştê ye
Key	Kî eyl, bêhalî, nehatin û neçûna hilmê (nefesê), bibêjim, behs bikim
Keyb	Xem, Tije, dagirtî
Keyber	Rimeka dirêj e, ji bo niçêrê ye
Keybir	Sator, kêra mezin, kêra pehn û tûj
Keyf	Çewa, kêfxweşî, neş'e, ', zewq û sefa
Keyfiyet	Rewş, çawahîn
Keyfiyet	Çawani, çiloyîtî
Keyfiyyet	Çawatî
Keyhan	Dunya, alem
Keyl	Mîr, eslê bêjeyê "qeyl" e
Keynûn	Hebûn, mewcûdiyet, rêveberê alemê
Keyso	Gulî, kezî
Keysû	Gulî, khezî
Keywan	Satûrn, stêra zuhal, saturn, hukimdarekî meşhûr e, Gerstêrka satumê, Navê stêrekê e., Stêra zuhel, Sitêra zuhal.
Kez	Herîr
Kez lê	Ke ez lê
Kezeb	Ciger, ceger
Kezîkal	Por sor, porê ê gulî
Kezixandin	Birîn, kesixandin, qut kirin
Kezm	Veşartin
Kher-kher	Perçe
Kî bit	Kî dibe?
Kî'êl	Cûreyekî mahînan e.
Kibr	Xwebînî
Kibrît	Nift, pêtîk
Kibriya	Mezinî
Kiç	Keç, mirovên mê, keçik
Kiçê	Mirovên mêyên hêbiçûk
Kiçik	Piçûk bêvankes
Kifayet	Qîm, têr, besahî, desthilatî
Kîfayet	Qîm, têr, têrî, besbûn
Kîfin	Kefen
Kîfîn	Kelle, qaf, serî
Kiflet	Zar û zêç
Kifş	Diyar, berçav, xuya, eşkere, averû
Kij	Qîz, keç
Kil	Maskara, rimel, sirme
Kilab	Yeka wê kelb e yanî se û kûçik
Kîlab	Kelb, kûçik
Kîlaban	Kelb
Kilç	Kilçiv
Kilîd	Kilît
Kilk	Xame, pê nûs, qelem, Kilçav, neqşxwaz, nemûş, Zilikê ku pê çav kil didin
Kîller	Kîler, xenzik, xanî
Kilox	Qafê serî

Kîls	Cis, kirêç
Kîlte	Kildan
Kime talan	Talan kirine
Kimxe	Ermûşê demesqî yê pirreng
Kimxe	Ermûşê qesebkirî û terizandî
Kin	Dikin
Kinam	Xetîre, menzîl
Kinar	Navteng, rex, kinarê rûbar.
Kinaran	Qera'x, rexê avê, sa'hil)
Kinêr	Darek bi stîrî
Kîr gûş	Bihîst
Kîr mest	Serxweş kir
Kîr nezer	Lê nerî, berê xwe dayê
Kîr rihai	Xelas kiribû, azad, serbest dabû berdan
Kîr tefekkur	Li ser fikirî
Kîr tekellum	Pê ra xeber da, axifi, peyîvî
Kîr tey	Tewand, pêça
Kîr cûş	Hilkeft, rabû
Kîr'ye axaz	Destpêkirin
Kîr'ye îxbar	Got
Kîr'ye mesmû'	Jê ra got, pê da guhdarî
Kiras	Fîstan, derpî, tenore, êlek
Kirbase	Cûrekî qumaşe
Kirdar	Kirin, kiryar, Faîl
Kirdigar	Êke ji navê Xwedê, kartêker.
Kirdiş	Wî kir
Kire gûş	Bihîst, hate guhê wî
Kirin teqrîr	Şirove kirin û gotin
Kirye xalî	Paqij kirîye
Kîs	Kîsik, qewlik, tûr, telîs
Kislan	Tenbel, tiral, cangiran, keslan
Kîso	Kosî
Kisra	Bi giştî navê şahên Îranê
Kisrayê 'ecem	Şahê farisan
Kisret	Pirrayîtî, pirrîtî
Kîsû	Porên yarê, kezî
Kisvet	Cil û berg
Kîswet	Kinc, (weki fistan)
Kîş	Dîn, bawerî
Kîşan	Kiskê kû tîran dixinê, kîskê, tîrdan, tûrikê tîran
Kîşf	Diyar, eşkere
Kîşte	Çandin, ber tavêtin
Kîşwer	Memleket, herêm, welat, dewlet
Kîşwersitan	Yê/ya ku welatan digire, dixê binê destê xwe
Kit	Bike, bikit
Kîtab	Mebest jê qur'an e
Kîtaba 'îşqê	Kitêba evînê
Kitabet	Nivîs, nivîsîn

Kîtabet	Nivîsyarî, katibî
Kîtabet kin	Bi nivîsin
Kitan	Cawê ji kitanê
Kîtap	Pirtûk
Kitêb	Pirtûk
Kitî	Dunya
Kîtî	Dunya
Kivnî	Kifnê mirinê, kefen
Kiyaset	Bi hiş, feraset, têgehiştin, kûrbînî, Kes, kesayetî
Kîyaset	Fehmdarî, jîrbûn
Kîz	Dengnizm, ne dengbilind, kê-m-deng
Kîzb	Derew
Ko	Netûj, nebirrek, li vir wate, têngahiye, fêm nake
Ko ko	Xwendina teyrê "kapil e" dema dixwîne tê me'îna (çima, bû, ji çi)
Kode	Îcar kirin, kirê, dan kirayê
Kofî	Kumê pîrekan, kepê kalan
Koh	Çiya, çiyayê biçûk
Kohê dil	Çiyayê dil
Kohê Endûh	Çiyayê xeman, xemgîn, Çiyayê xem, derd û kulan Xemgîn
Kohê Fîrîq	Çiyayê cudabûnê
Kohê Necdê	Çiyayê necdê
Kohî	Xelkên çiyê
Kohîpuşt	Mîna çiya, piştqewî
Kohsare	Çiyayî, cihê çiya
Kolik	Xaniyê biçûk, holik
Koma dimil	Dumbilan, koma 'eşîra dumilan, '
Kon	Bike, çadir
Kon-an	Sef bi temase dikan, seyr
Kotirk	Kotir, desmala ku li serî digerin, gerdenbend, qutik
Kovan	Hesret, derd, xem kul, keder, êş
Kovî	Heywanên hov û wehş, yabanî, çolî
Kozî	Çeper, kûz
Ku bi ewwelî	Ku biseretayîti
Ku êvare	Ji ber ku dem bûye şev
Ku seh diket	Hiss dike, ku di bihîze
Ku tu yî	Ji boy ku tu yî, madem
Ku yekin	Îttîfaq kirine, ku di heqqê me da, li ser bûne yek
Kûb	Şûşe, iskan, şerbik
Kubar	Nazik, narîn
Kubbar	Mezinên civakê, mezin, ji gotinên qur'anê ye
Kubera	Giregir, kesên mezin
Kubra	Mezin
Kuca	Çawa, kûder, li kuye, kuderê ye?, Li ku
Kûçek	Biçûk
Kuçik,	Argûn, tifik
Kudek	Zarok, gedek
Kudûret	Xem, keder, elem, êş

Kuffar	Ê ku îman neaniye, kuffar, pirjimariya kelîmeya “kafir” e, çiya, gawir, Pirjimara “kafir” e
Kufr	Bêdînî, gawirî, ser girtin, Xwedênenasîn yeksû weke hev
Kufû	Hevta, wek hev
Kufur	Kafirî, nebawerî, inkar, çiya
Kufw	Hemta, wek
Kûh	Çiya
Kûhekî e’zem	Çiyayekî mezin
Kuhen	Kevn, kevnare
Kuhen-sera	Seraya kevn, mala berê
Kuhinsal	Salpir, pîr
Kuhl kuhlê beser	Kilê çavan
Kuhn	Cesûr, wêrek, çavnetirs, bêtirs, yaman
Kuhni	Cesûr, wêrek
Kuhsar	Çol, çiya, zozan.
Kûîvan	Çiya, şax, kêw
Kûje	Delek, kûjik, (‘heywanek wekî rûvîye, pîstê wî biqîmete)
Kûkeê min	Hewêrdey min
Kul	Birîn, rîş, intîhab, îltîhab, inflamasyon
Kula merxur	Nexweşiya penceşêrê, qanser
Kulaf	Sihirbaz
Kulahîdûz	Kesê ku kum û kulehan çêdike
Kulav	Kepene, tatî
Kulbe	Amûrê kulb, tevir, xepar
Kulehê keç	Kofîya xwar
Kulek	Leng, şaht, Pace, pencere
Kuleng	Mahol, mercif.
Kûlfet	Zehmetî, zorî
Kull	Gişt, tev, hemî, her tişt, hemû
Kulle hal	Di her halî da
Kullî	Giştî, bi tevayî
Kûllî ’elaîq	Pêwendî dar, hemî tiştên jê ’hez dikim
Kûllûn	Kîler, xanî, xenzik
Kulox	Kilox, serî, serê mirovan, Çuriskên êgir
Kulxen	Ew cî ye ku li wê derê ji bo germkirina ava serşokan/hemaman agir tê vexistin, ciyê pirr germ
Kun	Qul, fermana bi wateya “bibe”
Kûn	Kon, çadir
Kun kirî	Qul kirî
Kunbed	Qubbe
Kunbedê xedra	Asîman, gerdûn, kunbeta hêşîn
Kun-ber	Şikeft, korta ser zinaran
Kunbet	Qubbe, wek serê xaniyê mizgeftan, avayê şiklê nivhêkî
Kunc	Kujî, kuncê tarî.
Kuncê xelwet	Koşeyê tenêtiyê
Kuncê xelwetê	Quncikê tenêtiyê
Kûnde	Teyreke bi navê kûnde, kûndebû, cû’xd, bayeqûş
Kunger	Te’essub, xusûmet, ji bir kirin

Kûngir	'heftyar, kemtîyar
Kunh	Heqîqet, 'esl, naverok
Kunha zat	Heqîqeta Xwedê
Kunkirin	Qulkirm
Kupal	Gopal
Kurdewarî	Di ferhenga henbane borîne ya
Kurdîwarî	Bi kurdî, kurmancî
Kûre	Cîyê ku heddad (hesinkar) agir li dadixin û hesinên xwe tê da sor dîkin
Kûre-nar	Tîfika agir, kûreya heddadan a ku lê datînin, hesinan pê germ û dîkin di dû ra jî wan dikutin şekil didinê
Kurmanc	Kurd
Kurmanciye	Welatê kurmancan
Kurr	Kurt, kin
Kurrê zalî	Rustemê kurê zal
Kurri	Kurrik, law, zarokê lawîn
Kursî	Navê wî cîyî ye ku dûz (rast) e û di binê 'erşê e'zam da lewha mehfûz (nivîsa mihefezekirî) li wê derê
Kurûb	Xem, guşa, vekirî, ê ku vedike
Kus	Dahol
Kûs	Def
Kusa	Çawa
Kusan	Çawa
Kuşa	Vebû, dilgeş bû, Guşa, vekir, vekirî
Kuşa bû	Dilgeş bû
Kuşad	Înşirah, vebûn, inşirah
Kuşadek	Kêfxwesî û zeferû vebûnek
Kûtah	Kin
Kutub	Kêtêban, pirtûkan, rûpelan
Kûvî	Kêvî, kîvî, kêwî, nekedikirî
Kûyê zexal	Qijîk
Kûz	Bûl, kov, xûz, piştodîk, tewayî, Siper, çeper
Kûze	Kûzê avê, denê
La berah	Bêguman
La berah bêguman	Berah
La bi şey	Nebûnî, hiçatî, hiçî
La cerem	Bê guman, muheqqeq
La îlme lena	Em tiştek nizanin, ji boy me zanîn tune
La Reyb	Bêguman, bêşubhe
La teqnetû	Bêhêvî nebin
La Yenam	Yê ku ranazê, Ranakeve, ranaze
La yenqetî ‘	Timûdaîm, bênavber, tim
La yetenahî	Bê dawî, ebedî
La Yezalî	Winda nabe, yê ku têk naçe
La yu'ed	Bejimar, nayê jimartin
La yemût	Namire
La'îl	Sor, lêv
La'xer	Ze'îf, lawaz, jar
Labud	Bi rastî, miheqqeq

Labudde	Her divê, teqez, bê şik
Lacism	Tîştê ku cismê wî nîne, bêcism, ne şênber
Laçik	Serpoşa serê jinan, destmal
Laf	Direw, dirû û delese, gotinên bêşûd, bêfayde, gotinê beredayî
Laf û gef	Gotin û tehdîd
Laf û guzaf	Gotinên bêwate û beradayî vala, Gotin û galegalên bê hûde beredayî
Laf û lef	Bi hevda ketin, bigir vekêş, qal û qîl
Lafê insanî meke	Nebê ke ez însanim, bangêşe meke
Lafek	Gotinek
Lafest	Direw, dirû û delese)
Lah	Xuya bû
Lahiq	Pê ve, alema pîroza îlahî, Pêve, lîlûze, qaqîjok, cûreyek çiçekê ye
Lahût	Giredayî Xwedê, Xwedayî, yezdanî, îlahiyet, 'alema îlahî
Lahûti	Xudayî, pîrozwerî
Laîq	Hejî, hêja, şayeste, seza, sezawer
Lala	Biriskdar, xulam, mamosteyê şehzadan
Lale'Îzar	Geplale, rûlale
Lale-rû	Ew kesa ku rûyê wê, wek laleyê, xweşik e, navê, bi kurmancî "lîlûze" ye
Laleweş	Mîna laleyê, wek, lale, çiçekeka sor e, dişibe xwînê
Lalezar	Baxçeyên lîlûzeyan, laleyan, baxçeyê, kulîlk û çiçekan
Lalî	Li alî, alîyê wî, nêzîk, heval
Lamekan	Bêmekan, bê cih û war, bêcih, bêwar, ne cih
Lamekanî	Bêmekanî, bê cih û warî
Lami'	Bi ronî, dibiriqe
Lareyb	Bêguman, bêşik
Lat	Kevirên mezin, zinar, baxir, pûtekî, navê du senemên li ke'be bûn
Lateqnetû	Awir e bo ayeta qur'anê, ji dilovaniya Xwedê bêhivî nebin.
Laubali	Bê qeyd û pewendî, Neciddî
Laûbalî	Tewş û mewş, bêser ber
Law	Xort, xweşik û cuwan
Lawîn	Xurt û ciwan
Laxir	Lexer, lawaz.
Layezal	Bêdawî, ebedî, sûret û resmê (fotoxraf) wan li ser hatiye neqîşkirin, çêkirin, hîlekari
Layiq	Seza, hêja
Layu'ed	Bêjimar, nayêjimartin
Lê	Li ser, wir, îblîs, lanetbûyî
Le beyn	Di navberê da
Lê kir nezer	Lê nerî, berê xwe dayê
Lê ye Me'qûlî	Baqîlî û aramî giranî
Le'în	Lehnet, şeytan, kevirekî sor, lêva, lêv
Le'l	Lêva sor, eyb, qibhet, lal, berekî bi nîrx û biha ye
Le'lê leban	Sorahiya lêvan
Le'il	Yaqût, rengê sor.
Le'in	Yê nefret lê hatiye kirin, şeyta
Le'l	Kevirekî rengsor û biha ye, dişibihe yaqûtî, Kevirekî giranbuha û sor e

Le'lê	Lale
Leb	Heqîqet, kunh, lêv, rex, kinar.
Le'b	Lîz, listik
Lêb	Lêv, rex, al
Leb bi leb	Lêv li ser lêvê
Leb kaxez	Lêva kaxezê, li vê dera mecazen qesd dike ku dest bi kiriye, yanê nivîsandinê nameyê (mektûbê) kir
Lebaleb	Pir tijî, heta dev tijî
Lêban	Lêbek, xapîn
Lebbeyk	Belê, Kerem ke, ferman ke
Lebê şehd	Lêva hingivîn
Lebêb	Xweşik, delal
Lebeyê	Lêv, lêw), bi dev gotinê
Leb-gul	Lêvgul, lêva ku wek gulan xweşik e
Lebîb	Jîr, zîrek, aqilmend, aqihmend
Lebit	Lêvate
Leb-nebat	Lêvşekir
Lebrîz	Heta dev tijî, Dagirtî, tamamî
Lebşeker	Lêvşîrîn
Lebteşne	Lêv tî
Lec	Nîqaş, înad
Ledun	Haydar, pîspor, şareza, zana, li nik
Ledunî	Xwedahî, yên ji bal Xwedê ve
Ledxe-gîr	Pêvedana mar û dûpişkan
Le'eb	Listik
Lef	Lêgeraw, lihevlefandî, pêç, pêçayî, şelpeya ko jin didin serê xwe
Lefz	Bilêvkirin, gotin, peyv, bêje, awaz
Lefzê muşkîn	Gotinên ku bîna mîskê ji hildibe, tê
Lefzê semîn	Durr û mircanan, aqût almasan
Lehb	Leheb, Leyztik
Lehbîn	Yên ji agir
Lehce	Ziman, xeberdan, lisan
Lehd	Çal, çalik, mezel, gor
Lehebsaz	Agirçêkir, agirçêkîrox
Lehî	Pêla avê, laser, wek ava baranê, lafaw
Lehîb	Germahîya agir, hilorî, alawî, pet û riveniya, Pêt û rivênîya agir
Lehû û bazî	Galte û gep, mijilbûn yarî
Lehw	Karên bêşûd, neciddiyet, tiştê nefîsî, karê vala
Lehze	Gav, dem, wext, an, zemanê herî kin, Kêlik
Leîm	Kesê zikreş û pîs, pîs, zikreş, Lomekar
Le'în	Dûrxistî, lanetî bed pîs û xirab
Lêk	Lê, belê, belam, li êk, hevdu
Lêk piçîyan	Li hev geriyan
Lêkin	Lê
Lêkîn	Feqet, lakîn, lêbelê, lê, çirûsk
Lel	Lêdan, şimaq, zel
Le'l	Lihevpeç, lule, kevîrekî buha ye rengê wî sor e, kêvîrekî sor e
Le'lileb	Lêvyaqût, lêvsor

Lem yekun	Tunebû, tune bûn
Lem yezel	Sifetekî Xwedê ye ango hebû û hê jî heye
Lem yûled	Kesî ew neaniye, ji çênebûye, sûreya îxlasê ye
Lem'e	Berîqîn, teyîşîn
Lem'yek	Şewqek, tîrêjek, birqandinek, ronahîyek
Lema	Ji wî egerê, sebebê, lewra
Lem'an	Ronahî
Lemê	Bîrq, çîrûsk, tîrêj
Lemyezel	Ew ê ku wenda nabe, her heye, ewê, ne, baqî
Lendeh	Leheng
Leng	Kulek, kuloke, qop, şaht, teymûrê seqet
Lenger	Ew zincîr û çingala (çengel) hesinîye ku bi kindireka pirr qalind hatîye girêdanê, aletêka gemîyan e
Lengî	Kulek, şaht, ew kesê ku dikule
Lentû'yîse	Tu bê hêvî û par nakî
Leq	Lebat, bizav, liv, tevger
Leqş	Kevn û qîmet
Lêre	Li vêderê, vir, li vir
Lêrehe	Li vê derê
Lerzan	Ricifandin, ricifîn, leqîn
Lerze	Leqîn, leqandin
Lerzende	Lerzok, yê ku dilerize û dileqe
Lerzî	Cefilîm
Lerzîn	Recifîn, livlîvin
Leş	Laş, can, beden
Leşker	Esker, sûpa, mecazen, keder, xweşî
Letafet	Delalî, spehîtî, hestên letîf, pejnên narîn, nazikî
Letîf	Bi çavan nayê dîtîn, delal, bedew, rind, nazik, Qenc (yek ji bernavên Xwedê ye)
Letîfe dan	Zana û pisporê gotin peyvên xweşik çak pak
Lêv	Rex, qerax
Lêvşeker	Lêvên mîna şekiran şîrîn
Lêvşûr	Lêv derketî û nexweşik
Lew	Çimkî, ew tişt e ku li ser wê nivîs, tîn nivîsandin, mezê, serê, Loma, lewre, Lewma, ji ber wê
Lewend	Bêşerm, gîregir, mezin, şeng û qeşeng delal xweşik, defter, bêfedî
Lewh	Kaxiz, lewhe, zemîna rast û pehn (dûz) a ku meriv tiştêkê li ser dinivîse, texte, texteyê nivîsarê, defter
Lewhê mehfûz	Textê ku Xwedê qedera kesên li ser nivîsîne!
Lewhê sedef	Textê ji sedef, tabloya, eger tu nebûyayî
Lewlak	Egertu nebûyî
Lewlake	Ger tu nebûyayî, gerînok, tiştê ku li dora xwe digere
Lewleb	Zivîrîn, çerx, mestbûyîn û serxweşbûyîn, Çerxa ku li ser bîrê pê av
Lewlîn	Muşewweşbûyîn, mestbûyîn û serxweşbûyîn, gazin, gilî, pêrexeyidîn
Lewm	Lome, eyb, gilî, gazind, rexne
Lewme	Jîberhindê, jîberwêyekê, lomaker, ew kesî ku loma mirovan dike
Lewn	Rcng, reng, elwan, gon, boyax, Dek û dolam.
Lewra	Loma

Lexav	Gem
Leyalî	Leyl, şev
Leyi	Leyla, Şev
Leyî	Lehî, şap.
Leyl	Leyla, dilbera mecnûn, revrevik, rewrewk, serab
Leyla	Hezkiriya mecnûnê ku navê wî qeys bû
Leylê bêşem'	Mûm, find, çira
Leylê deycûrî	Şeva tarî
Leylê ezlem	Şeva herî tarî
Leyse	Nîne
Leyse lena	Jî me re nîne
Leyzok	Lîstok, lîstik
Lezi	Bi lez, 'ecele
Lêzim	Xîzm, mirov, eqreba, kesên ji heman binemalê
Lezîz	Tamxweş, çêjdar
Lezz	Ecele
Li 'adetê	Li gor adetê
Li ba wî	Li cem wî, nik
Li bal	Li cem, nik, li ba
Li cobarê	Li berdevê çem
Li eqlî	Jî aqîl
Li ferqê tacan	Wekî serê tacan, ser tacê
Li gurr hat	Bi gurrîn hat, xurtî
Li kar	Di xîzmetê de, berdewam
Lî ma siwa	Pîştî vê yekê...
Li min kurt bû	Jî min ra kin bû
Li min vejîye	Jîyanewe, jinûve jîyan, serhildanewe
Li nik	Li ber, cem, hinda
Li pas	Li holê, meydanê
Li qetlê	Jî kuştinê ra
Li rahê	Li rê
Li rexmê	Li dijî, tevî
Li te	Li ber te
Li wâ	Li wêderê
Li wî alî	Di binê perda xeybê da, li wî aliyê
Li yek	Li hev
Li yêkê	Li yekî
Li zurrê wan	Li dijî wan, ziyankariya
Li xilafê	Li dijberî
Lib	Dendik
Libas	Cil, û berg, gêsî, cilê şînê, matemê
Libas-i telbîs	Cilguherîn, xwexistina cilekî din
Libis	Cil
Libs	Cil
Libsê	Lîbas, cil, çek û potên hevirmûş
Libsi	Cil
Lif	Hezkirin, pêsebirhatin û bîhn derketin
Lîf	Life, lifk, lifke

Lîf dide	Xwe pêçandin, ser hevde alandin
Liha	Li vir
Lîk	Lê, lêbelê
Lîkê	Lê, lêbelê, feqet
Lîkîn	Lakîn, feqet, lê, lêbelê
Lîllah	Ji bo Xwedê, bi bikî
Limêj	Nimêj
Ling bidetin	Lingê xwe têxe rikêbê û li borra siwar be
Lîp	Xap û rîp
Liqa	Rasthatin, lêqelibîn, hatina rastîhev, încî, başî
Lisanê	Ziman
Litf	Spehitî, delalî, bedewî, ciwanî, cemal
Livîn	Livandin, lebitandin, leqandin
Lîwa	Ala, cengê
Lîwa'	Ala, beyreq
Lîwaya sor	Ala sor
Lîxab	Ciyê ku gem lê dikeve
Llhaq	Zêde kirin, tevê
Lllet	Sedem, sebeb
Lnad	Serhişkî, rikoyî, Serkêşî, rikdarî, rik
Lolîn	Can sivikbûyîn û neşedar bûn
Lolo	Daçeka gazîkirinê
Lort	Dewlemendên mezin, pozbilind
Lqab	Ceza, tawan
L'raz	Dûrketin, veçînîn, guhnedan, piştan
Lrfanteleb	Zanînxwaz, 'ilmxwaz
Lsxa	Guhdarî
Lşqbaz	Evîndar
Lşretabad	Di kêfxweşiyê de mayî, geş, şên
Ltab	Gazîn û lome, lome, gazîn
Lu'betê çîn	Kesa ku listikan çêdikê, bi meriv dilîze
Lu'b	Listik, tiştên zarok pê dilîzin
Lu'lu	Mirait, dur
Lubab	Pirtûka el-Fadil -Îsferainî li ser rêzimana zimanê erebî
Lucce	Okyanûs, av û behrên bêser ber, pêla mezin
Lucec	Hemî ava deryayê
Luhrasp	Melikê Îranê, bavê giştasb
Luqebdar	Bi leqebê, nasnavê
Luqman	Bi hekîmiyê navdar e, nojdarê navdar
Luqme	Parî
Lutf	Qencî, çêyî
Lutfa cesîm	Başîyeka biçûcîk, lutfeka hindîk, parçeyeka lutûfa
Lutfêheq	Lutf û îhsana Xweda
Luxet	Ferheng, zar û ziman
Luxewî	Bêjeyî, zimanvanî
Lzar	Hinarkên rû
Lzz	Serbilindî, qedr
Lzz û rifet	Serbilindî

Ma	Av, çima, ji bo, qey, qeyê
Ma 'erefnak	Me tu nas nekirî
Ma fîha	Tîştê tê de
Ma geda îm	Em kole ne
Ma remeyte	Te neavêt
Ma secde tenê min bir	Ma qey min bi tenê secde bir?
Ma sîwa	Ji keynî Xwedê, tiştên dinyewî
Ma xeleq	Hêrçî ku Xwedê afirand
Ma xeleqte	Her tişê ku te afirand
Ma zax	Hey çav bibîne
Ma'azellah	Xwedê, bi sitirîne, mehfize bike
Ma'bûd	Perîste, Xweda
Mabeqî	Ê mayî
Mabeyn	Navber, navbeyn, perestgeh, perestîşxane, mabet, orte, navbera tu tiştan, mecal, taqet
Macera	Mesele, meseleya ku tê serê meriv, serencam, serhatik, tiştê
Maçan	Dibêjin
Mader-peder	Dê û bav
Mah	Hîv, keçika rind a wek hîvê, yara xweşik ku dişibe, mîna, bi farisî "mah"
Mahan	Hîvan, rindan, 'ezîzan
Mahê azer	Meha adarê
Mahê exder	Heyva kesk
Mahî	Masî, mehfîkar, mehfîkîrox, kesê ku mehf û perîşan dike, xira
Mahir	Pispor, şareza, bîtkel
Mahîr	Hunennendê ku pirr tişt ji destan tê
Mahîrû	Heyîvrû, rûvekirî, rûxweşik, rûspî
Mahî-sîma	Ya ku wek hîvê rind e, ruhîv
Mahitab	Heyveron, Hîv, mehtab, heyva ronî, heyva dibirîqê
Mahitabê dîdar	Rûheyv
Mahiyyet	Çawabûn
Maî	Avî, herikbar
Mail	Mêldar, bimêl, meyildar, Meyldar
Maîl	Kesên meyla wî hebe, daxwazkar, dayik, dê, jêder
Mal 'erzê	Mal da, pere, cuhiz
Mala babî	Mala bav, bavî
Malik	Weyî, xweyê mulk û mal, xwedîyê xezîneya rîya rastîyê, Xwedî, Xwedan
Malîk'ul-Mulk	Xwedîyê ebedî yê mulk ê tenê, ku bi dilê xwe li ser dikare teserrûfê bike
Malxol	Dîn, dîwane
Malxûlî	Dîn û şet
Malxwê	Xwedîyê malê, xwedîyê
Mam teheyyur e'l-eman	Ez şaş bûm, hewar!
Mamelek	Her tişt, hemû malê mirov
Manend	Mîna, mînanî, wek, hunkif, wekî
Manendê durr	Mîna încîyan, mîslê morî û mircanan
Manendî	Wek, mîna

Manî'	Rêgir, bend, kelem
Manî	Dijdar, nahêle ku bibe, neqqaş û wênesazê çînî, xwe dide ber, yê menî dike
Manî'	Asteng, berbest
Manî'	Tiştê ku li hember meriv asê dibe, pêş wek dîwar, mehnî
Manî'	Asteng
Maqûl	Kesên zana, baqil
Mar	Ji "mar" an mebest herdu biskên reş ên yarê ne ku dişibin maran
Ma-ra	Dabû me
Marê erqem	Marê belek
Mare gêsû	Yên ku keziyên wan mîna maran in
Maric	Agirê bê dû
Mariqî	Hilperîn, lerizîn
Marût	Hevalê harût
Masike	A ku digre
Masiwa	Jî xeyrî, bilî, Xwedê
Masuwa	Hemî âlem, jî bil Xwedê her tişt
Maşê	Maşa
Maşûq	Dilber, delalî, evandî, hebandî, hebîb, Dildar
Mat	Ecebgirtî, heyrî, heyîrî
Matem	Şîn, matem, rewresma li dû mirinê, şînî
Matemzede	Şîn girtî
Mawer	Ava golê, gulan lê ke
Mawerd	Gulav, maul werd, ava gulan
Mawî	Rengê avî, şîn
MaX	Ew tîrê ku tiştan dişewitîne
Mayîl	Meyldar
Mayîn	Beqa
Maz	Xew
Mazî	Zemanê derbasbûyî, buhurî, demanê borî, berê
Me 'eqilî	Aqilê me, hişê
Me berandazî kir	Me hilfirandinî kir, wî teyxûnê bi alîyê deryayê va hilfirand
Me d'go	Me digo, digot
Me dî	Me dît
Me dil û dîn da	Me dilê xwe û dînê da
Me ev yeqîn e	Bawer dikim, jî min ve xuya dike
Me îna	Me anî
Me peyda kir	Me bi dest xist
Me'anî	Mehne
Me'bûd	Ê ku merij jê ra îbadet û taetan dike, Xweda, Sifeteke Xwedê
Me'nî	Mehne, naverok
Me'nî (de)	Di mehneyê (da), 'alema ()
Me'req	Hespên bi cins
Me'rûf	Ê ku tê zanîn
Me'rûf (bû)	Dihat naskirin, zanîn
Me'sûm	Bêguneh, feqîr
Me'sûq	Dergistî, yar, yê jê hez dike, Dildar, jiyan, alavên jiyanê
Me'sûqî	Dergistî, hebîb, ê ku jê tê hezkirin, bêhîvî

Me'zûr	Mehzûr, kêmanî û qusûrê me nekin eyb, 'uzr, kêmasî, xwedîuzr
Me'zûr (bigir)	Efû (bike)
Me'bûd	Periste, îkan, Xweda
Me'den	Kan
Me'fû ne	Hatine efûkirin
Me'hcub	Şermezar, rûreş, sersorr
Me'hcûb	Pîşt perde, neditî, nebînraw
Me'hrûm	Bêbehr, zirbehr.
Me'hwî	Neman, nehiştin
Me'hwin	Fewtaw, nemayî, le nawçûyî, li nav çûyî
Me'newî	Xûşewîsta bi me'ina û rastî durist, 'heqîqî, ('îşqî ' rasteqîne)
Me'izûr	'efû, berdan, lênegirtin (bibûre lê megrin)
Me'lûm	Eşkere, diyar
Me'Mûn	Bawerîker bi gotina mecnûn
Me'mur	Yê ku ferman lê tê dayîn, karmend
Me'qul	Di cih de, aqilane, maqûl
Me'rez	Nesaxî, nexweşî, êş, derd, elem
Me'rûf 'l- kerxî	Şêxê sofî yê ji Kerxê
Me'wa	Penageh, stargeh
Me'Yûs	Bêguman, bêhêvî, xemgîn, xembar, zelûl, Bêhîvî, hîvîşikestî, îzin, destûr, mebe
Me'adin	Piraniya maden e
Mealî	Meal
Me'anî	Me'nî, wate, peyv, yeka wê me'na ye
Me'anî û bedî'û beyan	Sê ilm û fennê fesahet belaxetê ne
Mebanî	Yeka wê mebna ye, avakirin û lihevanîna nivîsê
Mebde	Destpêk
Mebe farix	Cuda nebe
Mebe yare	Jî xewê hez neke û pê ve neyê girêdan
Mebên	Nebêjinî nebên
Mebhes	Behs, mijar, qalkirin, taqet, îmkan
Mebhût	Matmayî, behetî
Mebna li wî	Li gor wî
Me'bûd	Pereste, Xweda, gumreh, pir, Xwedê, Sifetekî Xwedê, Yê ku jê re îbadet tê kirin, Yê ku îbadet jê re tê kirin
Mebzul	Dûrketî, bi tenê
Mecal	Îmkan, derfet, 1, rêya derbasbûnê, 2
Mecan	Bê bedel, pere, mift, destpêkirina bi gotinên mecazî, ne heqîqî
Mecazî	Xwazmanî, neçar, camêrî, qencî
Meccan	Belaş
Mecd	Qencî, camêrî
Mecer	Meceristan, hungariya
Mecla	Neynik, tecellîgeh, xûyangeh
Meclis	Civat
Meclîs	Cîyê civînê, kombûnê ya ji bo kêfê
Meclisa îşret	Meclîsa kêf û şahiyê
Meclisa sihbetê	Bezm
Meclisa xas	Civata taybet

Meclisî	Yên tên civata mîr
Meclûb	Cihe balkêşiyê
Mecme'	Cihê kombûnê
Mecmer	Agirdank, agirdanka ku têde wan darên bînxweş dişewitînin, menqel
Mecmu'	Kom û tevayî
Mecmû'	Kom, piranî
Mecmû' kirin	Kom kirin, civandin
Mecmû'ê 'uşşaq	Koma aşiqan, dildaran
Mecmû'	Hemû, giş
Mecmua	Berheval
Mecmû'e	Kom, tevayî, tevahî
Mecnun	Beng, din, şeyd
Mecnûn	Dîn, dîwane, kesê ku bûye, mecnûn, yê
Mecra	Rêya avê, birîndar, tehlbûyî, êşiyayî
Mecruh	Birîndar, tehlbûyî, êşiyayî, birîndarkirî, birindar
Mecrûh	Birîndar, dilbikovan, tehlbûyî, êşiyayî, xweyî ecir
Me'cûn	Derman, lihevxiştî
Meczûb	Dîn, evîndar, ji xwe çûyî, sofî, yê kêşayî
Meczûp	Dîwane û şeydaye, ewê ku bi cezban dikeve
Med	Dirêjbûn
Medam	Hertim, her dem, Herdem, herwext., Hergav, berdeyam.
Medar	Debar, sebr
Medarê dunya	Li her derê dinyayê
Meddah	Çalûs, meddah, pesnok, stayîşker(mecazî), pesinder
Medê	Dide
Meded	Alîkarî, hewar, îmdad, serxweş, kesê şaşok, Harîkar.
Mededkar	Alîkar, kesêalîkar
Medfen	Ciyê ku mirî lê tên veşartin
Medfûn	Defînkirî, binaxkirî, gorrkirî, di gorrê de
Medh	Peşin, pesn
Medhûş	Bêhîş, ê ku ketiye dehşetê, kesê şaşok, şaşbûye, serxweş, Tirsî
Medîd	Dirêj, dirêjvekêş.
Me'dikerb	Melikekî Yemenî yê navdar
Medîne	Navê bajarê yesribê ku pêxember koçî wî bû û li wir wêfat kir
Medlûl	Yê ku têtê nişandan, Yê ku tê nişandan
Medûin	Fanî, tune
Me'dûm	Wenda, tunebûyî, Tune, nebûn, Tunebûn
Mêdûm	Tune, fanî
Meerrif	Mamoste, perwedekar, rêzan
Mefa	Menfa'et, havi, sûd, kêr, wec
Mefazî	Tiştê bêfeyde, bêkêr
Mefer	Ciyê xelasîyê, firar, bazdan, rev, jê filitîn, Îmkan, derfet, cihê revînê
Meffûr	'efû
Mefûr	Mafûr
Meftûh	Vekirî, vebûyî, ne girtî
Meftûhî Kirin	Vekirin

Meftûl	Badayî û geriyayî
Meftun	Bengînbûyî, evîndarbûyî, girtî, hewesdar, efîndar
Meftûn	Yê/ya ku pîrr pê ve hatiye girêdan, jê hez dike, wek dînan, megere, negere, Bengînbûyî, Evîndar
Me'fû	Efûkirî
Meger	Belki, belkî, dibe ku, di be, gelo
Meh	Hîv, xweşikên weku hîvê, sûretên wek, rûyê, ya kû çûyî
Meh yar	Yara wek hîvê, yar ku rind û xweşik e
Meh ûmîhr	Heyv û roj
Mehabet	Uns û heybet
Mehaf	Wek konekî ye, datînin ser deveyan yan hespan, serê, girtiye û du kes dikarin tê da rûnîn
Mehal	Bêmkun, nemimkun, tiştî ku mumkînatîya çêbûna wî tunebe, muhal, ne gengaz, Nemumkun
Mehâl	Nemumkun
Meharet	Şarezayî
Meharîm	Xîzmên nêzik, xîzm û merivên nêzik
Mehbes	Zindan
Mehbûb	Yê ku meriv jê hez dike, dergistî, hezkîrox, yar, / tê hezkirinê
Mehbûs	Hebisbûyî, hefsî, kesê ku ketîye hefsê, kesên di girtigehê de ye, hepiskirî, Hepisbûyî, di hebsê de
Mehcebîn	Enîya wek heyvê
Mehcûb	Veşartî
Mehcûr	Dûrkirî, firqetan, veqetan, hatiye terkkirin, jê bidûrketîye, Mişextbûyî, koçkirî., Dûrbûyî, nefikîrî, mişext, Dûrketî, şemirandî, nefikîrî
Mehcûr kirim	Dûr xistim
Mehd	Dergûş
Mehd, mehz	Bi tenê, sade, safî
Mehda, mehza	Bi tenê, ew, feqet
Mehder	Şefae't/dergûş, landik, şefaet, şefa'et, şefeatker
Mehderçî	Şefaetvan
Mehê nû	Meha nû, hîva, wexta ku derkeve, êdî rojîyê diqede
Mehebbet	Hezkirin, dîlşad, bextewar, evîndarî
Mehek	Keskahîyê ava sekinandî
Mehel	Cî û war, cih
Mehell	Cih û war, cih
Mehellê sewda	Evîngeh, dil
Mehfel	Ciyê rûniştinê
Mehfîl	Cihê civînê
Mehfîl	Ciyê li hev rûniştinê, sekû
Mehfilha	Gellek meclis
Mehfûz	Azad, saxlem, parastî, serbest, selim
Mehfûzî	Mihfezekirî, veşartî, parastî
Mehî	Muçe, miz, rengdar, nav
Mehîn	Qels, zebun, bêhêz
Mehkem	Saxlem, qewî
Mehkûm	Hukm xwarî, bindest
Mehkûm 'eleyhî	Ferman lê hatî birrîn

Mehkûm û 'eleyhîbûn	Ew kesên ku mehkûm dibin bi teqdîn bi emr û fermana Xwedê, hukm ser wan da hat, dibin
Mehl	Muhlet, wext, zeman, misahde, mîna hîvê
Mehlûk	Ji bilî Xweda her tişt, têkçûyî
Mehmel	Texterewan
Mehmil	Bar
Mehmûd	Pesinandî, qenc û pesendkirî
Mehmûdîyan	Mehmûdîyên fermandarê kela xwoşabê
Mehpare	Parçeyê hîvê, parçeya hîv, yara ku parçeyek wek ji ye, rind û bedew e
Mehpûs	Hefsî, yê/ya ku ketîye hefsê
Mehr	Roj, mîhr, markirin zewac, qelen
Mehrem	Bi dizî, tiştê ku ji bîyanîyan tê veşartin, paraztin, xism û eqrebayên nêzik, tišta veşartî, Qedexe, kesê taybet
Mehremê heq	Ew kes e ku bi sirrên Xweda hîn dibe, bûye
Mehremraz	Razê veşartî, razveşêr
Mehrû	Rû heyv, ya dêmê wê mîna heyvê rohnî.
Mehrûm	Bêpar
Mehrûq	Şewat, şewitî, sotin
Mehrûr	Tagirtî
Mehrûs	Ê ku tê mihefezekirin, parastin
Mehsûb	Mensûb, daxil, pêkve, pê re, nebêje ku
Mehtabê şebê nîşat	Şewqa hîva şeva kêfê
Mehter	Mûzîka bi komî
Mehû kir	Mehf kir, perîşan, qedand
Me'hûd	Naskirî, tiştê ku bûye 'adet
Mehw	Perîşan, tunebûn, meh f bû, qetand, çirrand
Mehweş	Wekî hîvê, xweşik a wek (heyvê), meh f, perîşan, qediyabûnî, Mîna hîvê, Mîna heyvê, rind mîna
Mehwî ke	Mehf bike, bikuje, bihelîne
Mehz	Safî, xalis, tenê, xwerû, sade
Mehza	Lê, tenê
Mehzen	Bi tenê, hema, xwerû, bi tu rengî, tenê
Mehzûn	Bi huzn, keder, xemgîn, û elem, neke
Mehzûz	Bextewer, Xwedan bext, Xudanpar, dilxweş, beşdar
Me'ide	Mîde, ûr
Mêj	Ji zû de, dîrokî, ê kevn, Gelekî berî niha
Mek	Meke, neke
Mekan	Heyûlaya ku mekanê sûretê ye, q û war, cih
Mekan girt	Bi cih û war bû
Meke men'im	Mîn mani' neke, nebe asteng ji ra, li pêş neseke
Me'kel	Xwarin
Mekem	Dikim
Mekes	Kelmêş, pêşû, mixik, mixmixk
Mekeve	Nekeve
Mekin	Nekin
Mekir	Hîle, dek û dolab, fût, xatir, seba
Mekirin	Nekin
Mekkar	Fêlbaz, hîlekar, yê/ya ku pirr hîleyan dike, hîlebaz, hîleker

Mekmen	Veşargeh
Meknûn	Girtî, veşartî, sergirtî, Nexuyayî, Nepenî
Mekr	Xap û hîle, Heyvê. xap, hîle.
Mekrê	Hîle
Mekremet	Xwedîkram û îzzet, comerd, merd
Mekruh	Kirêt, ne rind
Mekseb	Kar, tiştê hat! bidesî* xistin
Meksûr	Kêm, hindik, rindî, rindbûna rû, keder
Mekşûf	Eşkere
Mel'ûn	Kesê ku lehnet lêhatîye kirin, lêbûyî
Mel'ûn reqîb	Reqîbê min ê lehnet lêbûyî
Mel'ûn	Naletî, şeytan, heram
Mela	Mamûsta, mele, seyda
Melabis	Piraniya melbes e, cil û alavên lixwekirinê, cil û berg
Melahet	Lituf, şîrînayî, acizî
Mela'în	Yeka wê mel'ûn e ku sifetekî şeytan yanî ji ber deriyê Xwedê qewitandî
Mêlak	Kezeb, ceger
Melal	Mal, xanî, avahî, tenganî, acizî, tengazî
Melalet	Melûl, keder, elem, derd, eyb, Xemgînî, Jarî, ji hêzketî
Melali	Zeîfî, lome, lewme
Melamet	Gazin, lome
Melanet	Genûs, cinûs, melanet
Melayekî	Mela û seydakî ku xanî jî melayek e
Melbûs	Tiştê ku (kinc, cil) tê lixwekirin
Melbûs kirin	Bi cil û berg kirin
Melce	Sitare, cîyê ku meriv xwe dike binê wê û tê da disitire, qulik, xanî, war
Melce'	Penageh, stargeh
Melek	Alema xeyb, firîşte
Melek misal	Mîna firîşteyan
Melek rûh	Canfirîşte
Melek-mîsalek	Wek milyaketan
Meleknezer	Nêrîna wek firîşteyan
Meleksifat	Wek firîşteyan
Meleksirîşt	Xwezayeke wek milyaketan
Melekte'b	Ya ku wek melaîketan hatîye çêkirin, kesa xulqê wê pirr nerm e, rabûn û rûniştina a
Melekût	'alema mulkê Xwedê, ruhan, milk û rûhan, Alema milk û rûhan
Melekwar	Wek firîşteyan
Melekxisal	Yên ku bi tevgera xwe mîna firîşteyan in
Meleyê e'la	Civata bilind, cemaata bala
Melfûz	Ya hatî gotin, lefea hatî bilêvkirin
Melîh	Şîrîn, xweşik, sipehî
Melîk	Xweyê mulk û teserrufê
Mellah	Qebtan, ajokerê geştiyê
Mellisa	Melisîn, melisandin, rûniştin
Melû	Komikên paleyan ku ji çend qeftan çêdibin
Melûl	Bi keder, elem, xemgîn, nemîne, ez

Me'lûl	Nexweş
Mel'ûn	Dûr ji xêrê
Melzûm	Lazimbûyî, Pêwist, divê hebe
Memat	Mirin
Memdûh	Pesindayî
Memê alî	Aşiqê zîna botanî, memê alanî
Memlû	Tijî
Memo Cemal	Ciwanî
Me'mûl	Bi kêr, bikarhatî, pê 'emel kin, hêvîkirî
Me'Mûm	Yê ku li pey mela nimêj dike
Me'mûn	Bawermend
Me'mûr	Avakirî, ava, sazkirî, geş û şên, fermanbir
Me'mûr kirin	Çêkirin, ava kirin
Memzûc	Têkel, navhev, serhev
Men	Kî, kes, dil, qulik, hevyeke zimanokên teraziye.
Menahî	Menahî, qedexekirin, tiştê ku hatî nehîkirin, tiştên rê pê neyê dayin, tiştên qedexe kîrî
Menal	Nalînan neke, nalînî, Mindal, zarok, nalîn, bang meke
Menam	Di xewnê da
Menaqîb	Pesn ûsîfetên qenc
Menat	Pêşîya îslamê putekî mezin
Menazil	Cî, cih, menzil, mal, derece
Menbe'	Serkanî, çavkanî, jêder, kanî
Menbe'	Çavkanî
Menber	Mihrab
Mencel	Das, tirpan, aleta ku meriv pê ce û genim diçîne, Qazana mezin
Mend	Ma
Mendel	Giroverîka ku remildar tê de rûdinin û duayan dîkin
Me'ne	Wate
Me'newî	Mebestî, ne maddî
Me'newîyat	Tiştên me'newî
Menfî	Neyî, neyînî
Menhec	Rê
Menhiyat	Tiştên ku çêbûna wan nayête xwestin, qedexebûyî
Menhiyet	Menhiyet, tiştê ku hatiye heramkirin
Menhûs	Çarereş, bêbext
Meni'	Sert û serkêş
Menî'	Zehmet, zor
Menîce	Keça efrasiyabê melîkê turkistanê ku bûye evîndara bijen.
Menîje	Keça efrasiyabê melîkê turkistanê ku bûye evîndara bijen.
Menişîş	Kirinên wî
Menkûr	Kirêt û pîs
Menkûs	Serqutayî, şermende
Menna'	Pêşgir, astengvan
Menqel	Agirdan
Menqûş	Yê ku hatiye nexşekirî, amadekirin, neqîşandî
Mensûb	Girêdayî nijadekî
Mensur	Serkeftî, alîkarî dîtî, belavbûyî

Mensûr	Biserketî, hellacê mensûr, reşandî, belavkirî
Mensûx	Betal
Menşe	Jêderk, kok
Menşe'	Bingeh
Menşûr	Bilind, belavbûyî
Menşur kirin	Belav kirin, vekirin
Menzel	Êwirge, qonax, qûnax, ode, jûr
Menzer	Berçavîk, temaşegah, cihê nerînê, nerîngeh
Menzil	Cî, war, mal, Cih, armanc
Menzîl	Cî, war, mekan, qonax, mesafe, Mal, ode
Menzûl	Berjêrbûyî, daketî, peyabûyî
Menzûr	Armanc, dîtî, lêmêzek, tê ecibandin, tiştê ku dîtin û temaşekirin
Meq'ûl	Tê bawerkirin, derbasdar
Meqal	Gotin, qal, behs, avakirin, çêkirin
Meqalat	Gotin, gotin û galegal
Meqalîd	Miqlad, kilît
Meqam	Cî, cîke, tempo û ahenga muzîq sazbandîyê, cih, war
Meqam:	Mertebe, cih, meqama mûzîkê
Meqamat	Pirjimariya "meqam" e, cih, mertebên hêja û bi lîmet qîmet, pilewpaye, meqam
Meqamatê wîlayet	Meqamê dostaniyê, hezkirinê
Meqame	Paye
Meqamê hîrete	Meqama muşahede û îşqê
Meqamê me'lûm	Cih û merteba kêfş
Meqasid	Piraniya meqsed e, yeka wê meqsed e, mebest ûdaxwaz
Meqber	Gor, mezel, tirb, qebr, qebristan
Meqbûl	Pejirandî
Meqbûz	Qefilandî, hatiye girtin
Meqdem	Hatina di çûyînê da, çûyîn û zivirîn, hatin
Meqdemrehê	Rêya çûyîn û hatinê
Meqdûr	Qeder, teqdîr
Meqer	Baregeh, qerargeh, bingeh, navend, mekan
Meqerr	Cî
Meqfûl	Kilîtikirî, qefilandî, girtî
Meqhûr	Yê/ya ku qehirîye, ji derd û kulan, mehf perîşan bûye
Meqlûb	Ê ku şekl hatiye dayîn, zivirandî, qulibandî, berovajî
Meqqer	Cî û war, qerergah
Meqrûn	Nêzik
Meqsed	Dixwaze, mexsed, tiştê ku mirov qesd dike, armanc, daxwaz
Meqsûd	Daxwaz, meqsed, armanc, hedef, xaye
Meqtûl	Kuşî
Mer'xîzar	Mêrg, çîmen.
Merahîl	Merhele, qonax
Meram	Meqsed, armanc, mebest, xwestek
Mêran	Jibokesên pir bibawer û dirust têbi karanîn
Meratîb	Rutbe, bihevvedanîn, paye û pile, mertebe, Paye, rade
Merbût	Girêdayî, camêr, qenc, çê, çak, bihevve
Merd	Comerd, qenc, hêja, mêt, mirov, zîlam

Merdane	Bi mêtî, wek mêtan
Merdê kamil	Mêrê tam
Merdek	Merivek, miroveke
Merdekî	Merivekî
Merdî	Mêrik, camêr, peya, meriv, însan
Merdûd	Avêtî, redkirî, redbûyî, qebûlnebûyî, qewitandî
Merdum	Mîrov, însan, însan, kes
Merdumek	Bîbîk û reşka çav, reşka çav
Merdumekspî	Kor
Mêrê beran	Biwêjeke kurdî ye ku bi wateya, mêrê xurt û bihêz
Me'reke	Şer
Merencan	Neêşîn
Meres	Gîştina armancê
Merez	Nesaxî, nexweşî, derd kul
Me'rez	Pêşangeh
Merezdar	Nexweş
Merg	Mirin, a ku rehet nasekine, bêhawetîyan dike, cî, war
Mêrg	Çêre, çîmen, çayir, cihê giya lê şên dibe, zeviya nefelê, Cihê avî
Merhemeh, merhemet	Dilovanî
Merhemet	Dilovanî
Merî'd	Nexoş, nesax.
Me'rifet	Zanîn
Merîfet	Marîfet
Me'rîfet	Zanyarî
Me'rifetnak	Zana
Mêrînî	Mêranî
Merîz	Nexweş
Merîzad	Nerizin
Merîzan	Merivê zana
Merkeb	Ker
Merkûz	Bi cîhbûyî, xiznekirîbûyî
Mermî	Gule
Mermûz	Işaretkirî, remz û raz wateyên kûr
Merqed	Gor, tirb, goristan, gorhinde
Merre	Were
Merrîx	Stêrka merîx, stêrkek sor û gevez e, mars
Mersiye	Stran û helbestên şînê
Mersûl	Hinartî, şandî
Mertebe	Raye, paye û derece, ast û paye
Me'rûf	Naskirî
Merûf	Namdar, meşhûr
Merwe	Navê girekî li rojavayê mekkeyê
Merx	Dara merxê, dareke wekî çamê ye
Merxûb	Bi rexbet, daxwazbûyî, delal, dilxwa, ê ku tê xwestin, tiştên tê ecibandin
Merxûl	Dirêjkirina deng di stranan de, dengê tilûran
Merxuzar	Mêrg û çîmen
Mer'ub	Bitirs

Merz	Sînor, tixub, hed, navbera du welat an jî deveran
Merziyye	Jê razî, pejirandî
Mes (mess) dikim	Çêdikim, tînim meydanê
Mesa	Êvar
Mesafe	Qonax, navber
Mescûd	Şeytan, ew kesê ku secde jê re bûye
Mescûdê melek	Ewê ku firişte jê ra çûne secde
Mesder	Çavkanî, jêderk, serekanî, jêder, rader
Mesdûd	Girtî, kilitkirî, Bendkirî, sedkirî
Mesele	Pirs
Me'ser	Cihê ku tede tirî diguvêşin da bikin mey
Mesih	Navekî isa ye
Mesîh	Hezretî isa
Mesîl	Wekî, mînanî
Mesken	Cî, cih û war
Mesken-seba	Bajarekî xweşik ê yemenê bûye ku dibin hukmê belqîzeyê jina hz, suleymana da
Meslehet	Kare girîng, maslahat, karê, mesele, fayde
Meslûl	Şûrê kişandî
Mesmû	Bihistî, sehkirî
Mesmû' nekir	Nebihist, guh nedayê
Mesnedê raz	Meqamê sirran, meqamên tiştên veşartî
Mesnedê şeca'et	Meqamê mîrxasîyê, cîyê qehremanîyê
Mesnû'	Aferîde, mexlûq
Mesqeb	Kunker, metqeb
Mesrur	Kêfxweş û şad
Mesrûr	Kêfxweş, bi kêf, dilşad, şad, kêfxweşî
Mest	Serxweş
Mestane	Serxweşane
Mestur	Nexemtî, girtî, veşarî, pêçayî, veşartî
Mes'ûd	Bextewer
Mesul	Berpirsiyar
Meş'el	Agir, agirê çirayan
Meş'ya	Meşîya, çû, bi rê ket
Meşam	Poz, bêvil
Meş'el	Fanos, qendîl, darê ku serî bi agir, agirdank, xetîre, Lampe, çirax, agirdan
Meşeqqet	Zehmetî, ezyet, nimûneya ji bo xwendinê, tehlîm, xebat
Meşhed	Cihê şehîdbûnê, dîmengêh
Meşhûd	Dîtî, tiştên berçav û xuya, xuya, diyar, xûya
Meşhûn	Dagirtî, tijî
Meşhûr	Navdar
Meşîyîş	Meşa wan, rê ve çûna wan
Meşîyyet	Daxwaz, îrade
Meşq	Nivîs, xet û nivîsa îşqê
Meşqûq	Qelişî
Meşreb	Adet, avxwarge, xûy, qreker, rewş û rewîşt
Meşrebe	Firaqa vexwarinê, surahî, amûra vexwarinê

Meşriq	Rohhilat, rojhilat
Meşrîq	Rojava, rojhilat
Meşrîq ta mexrîb	Ji rojhilatê heta rojava
Meşrîqê şemsu'z-zîya	Rojhilata roja ronahîyê
Meşrûh	Ravek, îzahet
Meşşate	Muşt, şeh, xweşikker, xemilker
Meşşate sifet	Vveke meşateyan, mîna xemilkeran
Meşuq	Maşûq
Meşûq	Evandî, hebandî, dilketî, hezkirî
Me'sûq	Dildar, hezkirî, dilber
Meşxele	Îş, kar, şuxil
Meşxûf	Dilketî
Meşyek	Meşîn, çûyîn
Meşyet	Xwestin, daxwaz, kirin
Meta	Heywanê siwarbûnê
Meta'	Kel û pel, malê ticaret bazirganîyê, mal û pirtal, pirtal, mal
Meta'	Mal, sermîyan
Meta7	Kel û pel, sermaye, mal pere
Metaf	Ger û çûn
Metaya	Mal, metîyye
Metbû'	Şêrîn, bi teb'ê mirov xweş tê
Metbû'em	Bi dilê min
Metbûx	Kelî, kelandî, pejiyayî, gihîştî
Metem	Bi 'erebî ye, şîn, şîna li ser mirinê
Metemgede	Ciyê şînê, warê matemê, tehziye û hawariyê
Meter	Baran, tiştên ku me teleb dikir, diwest, arezû
Mêter	Sayisê hespan, xizmetkarê
Metin	Nivîsar
Metle'	Cihê derketinê, destpêk, diyarker
Metleb	Daxwaz, Mijar, mesele, armanç
Metle'ê	Jêder, cihê zayînê cismên asîman
Metlûb	Daxwaz, xwestin, teleb, hebûn, tiştên ku hene
Metmûre	Binax, sergirtî, veşartî
Mettar	Baranbar, ewrê bi baran
Mette'	Destpêk
Mewa	Qaqlîbaz, şehing
Me'wa	Penah, cih û war, penah û cîwar
Mewakib	Mewkib, rêhevalên li dor mezinan
Mewakîb	Leşkerên merasime, mewkîb
Mewalî	Mewla
Mewalîd	Zarok, mewlûd, zayî
Mewani'	Asteng, bergir, bend
Mewat	Mirî
Mewc	Pêl, pêlê behrê, avê, sipel, şepol
Mewcê behrê gumrahî	Pêla behra ku xwe şaşkiriye
Mewcûd	Heyî, tiştên ku bi wicud, berdest, amade, saman
Meweddet	Evîndarî
Mewsûl	Gihaştî

Mewt	Mîrin
Mewzû'	Mîjar, ê hatiye danîn
Mewzûn	Xweşik, lihevhati, biwezn, bipergal
Mexafet	Tîrs
Mexare	Şikeft
Mexbûn	Mezlûm
Mexdûm	Ew kesê kû xizmetkarê wî heye, xizmetkar
Mexfer	Kumê hesinî
Mexfî	Bi dizî, dizîka, bila kes nebîne, awayê veşartî, ê ku di herbê da dişikê
Mexfur	Efûkirî
Mexleb	Neynokên heywanan, Pencê teyran
Mexlûb	Ê ku di herbê da qezenc nake, wenda dike, dişikê, nav xemê, bi xem
Mexlûb ,	Têkçûyîşikestxur
Mexlût	Tevlihev
Mexlût kirin	Têkel kirin
Mexmûm	Xemgîn
Mexmûr	Serxweş, sekran, meyvexwarî
Mexmûrî	Serxweşî
Mexrib	Rojavabûn, şev, tarî
Mexribî	Rojava
Mexrûr	Pozbilind
Mexsûs	Taybet
Mexşûş	Dexel û bi xêş, Tevlihev, giriftar
Mextûm	Devgirtî, sergirtî
Mexûf	Tîrsnak, bi tîrs
Mexz	Hinav, hundir, mejî
Mexzen	Xizne
Mexzûb	Yê xezeb lê bûyî, telef
Mey	Şerab, neyîne, neyne, elaqe, têkilî
Meya noşîn	Badeya xweş guwar û şîrîn
Meyan	Nav, newq
Meyanê	Nav
Meyawer	Bêoxir, şûm, beyom, bêyom
Meydana cemal	Meydana rindiyê, cîyê ku (kesên) rind, lê dicivin
Meyî	Berveçûn, balveçûn, meylarî, balçûn
Meyked	Cîyê vexwarina araqê, meyxane
Meykede	Meyxane
Meyl	Hewes, arezû, dilbijî, mereq, xwestin
Meyl Kir	Xwest, diyar kir
Meymûl	Xemr, şerab
Mey-noş	Şerabxwûr, araqxwûr
Meytê	Mirîyê, mirdûyê
Meyus	Xemgîn, xembar, kiz, zelûl, bedbin
Meyûs	Bêhevî, Hêvînemayî
Me'Yûs	Bêhevî, bêtaqet
Meyxur	Araqvexwer

Meyxwar	Kesê meyê vedixwe
Meyxwer	Mey vexwar
Meyxwir	Badexwir
Mez'	Veşartina rastiye
Mezahîr	Dîyargeh, xûyange, xuyangeh
Mezanî	Dizane
Mezaq	Xwarin
Mezar	Gor, tirb
Mezbût	Bi rêk û pêk, tekûz, girtî, rakêşayî, baş
Mezhebê 'îşqê heram	Rîya eşqa heram
Mezhen xûyange.	Mezhen xûyange
Mezhen xuyangeh.	Mezhen xuyangeh
Mezher	Cihê diyarbûnê, warê peydabûnê, qada zahîrbûnê, xuyandinê
Mezherê î'caz	Xuyangeha ku mirovan mande dike û mat dihêle, yara mu'cizekar,
Mezkûr	Gotî
Mezmûn	Naverok
Mezr	Gundê biçûk
Mezre'e	Mezra, baxçe
Mezûn	Destûrdar, destûdayî, izindayî, îcazedayî
Me'zûn bike	Destûrê bide
Me'zûr	Lê nayê girtin, çi bike 'uzrê wî heye
Me'zûr e	Bihana lêborîna wî heye, xweyî uzr e
Mi	Min
Mî'mar	Hoste, mîmar
Mî'racê heqîqetê kemalet	Bilindbûna heqîqeta temambûnê
Mî'hnet	Derdeserî, nexoşî, kovan.
Mî'xar	Zindan, şikeft
Mî'ad	Dem
Mîared	Hênan, anîn
Mîbered	Dibe
Mibtela	Bengîn, dilikî, dildayî, adîkt, ew mibtelayê tilyakê ye
Mi'cer	Kofî, şaşa ku jin yan mêr li serê xwe digerin, serpêç
Micmer	Legena bizotiyên agirî ko bixûr û bêhnên xweş tê de dişewitînin
Midad	Hibr, murekkeb
Mîdared	Dest pê dike
Miebed	Miebed, qet, hîç
Miewwel	Tefsîr kirî
Miflis	Bêpere, îflaskirî
Mift	Belaş
Mift dan	Belaş dan
Mîhadî bibin	Rakevin, razên
Mihek	Kevirê ko pê paqijî û iyara zêrî tê nas kirin
Mihemmedî	Zaravaya kurmancî
Mihirdar	Mordar, muhrdar
Mihman	Mêvan
Mîhman	Mêvan, misafir, meyman, mîhnet, eziyet

Mîhmanî	Jî bo mêvanan, mîvanî
Mîhnet	Zehmet, eziyet, keder, zehmetî, yarê wê yê bi merhemed
Mihnetkeş	Kesê ku êş û derdan dikşîne
Mihnetkêş	Zehmetkêş, azarkêş
Mîhr	Roj, tav, evîn, dilovanî, nermî
Mîhr	Hezkirin, şefqet
Mîhr ûmuşterî	Roj û stêrka muşterî, navê mesnewiyêke bi farisî
Mîhrab	Di mizgeftê de devera ku mele tê de nimêj dike.
Mîhrabê birûyan	Birûyên ku wekî mîhrabê mizgeftan kevanin
Mîhrê munîr	Roja ronî
Mîhriban	Hez kirin, xwedî şefqet
Mîhridar	Dilovan
Mîhweş	Weke heyvê
Mîkar	Kêra daran
Mîkat	West, çax
Mîkîm	Herdem
Mîks	Navçeya wanê, cihê ku feqiyê teyran ji dayik buye, navê bajarê e, navçe niha bi ve girêdayî ye
Mil	Pîştîk, heywana ku mirov siyarî wê dibe û diçe cihekî, tiştê, rex, yekeyadirêjiyê
Mîlak	Ceger, kezeb, cerg, kezeba sor
Milxûl	Milxwar (xûl = xwar)
Milyaket	Firrişte, melayket, perrişte, (mecaz)kesê li pîrr qenc yan bedew
Mîm û hê	Kurtenavê Feqiyê Teyran
Mîn	Elxam, ji
Mîn be'dî	Jî vir û şûn da
Mîn Be'Du	Jî vir û pê de
Mîn Be'Du	Jî vir û pê de, Ji niha bi şûn de
Mîn bi awazî kir	Mîn bi deng û seda kir
Mîn guneh tê	Gunehê min pê tê
Mîn heyê	Didêrim
Mîn ledun	Ji ba Xweda, sirrê Xwedê
Mîn nevê	Ez navêm, naxwazim, ji min ra ne lazim e
Mîn nî'metîl weslî	Jî nî'metê gihîştinê
Mîn noşî	Mîn vexwar
Mîn refîq î	Hevalê min î
Mîn rewhike	Jî dilovanî ya xwe, fezl û kerema
Mîn şemirand	Mîn dev jê berda, terk kir
Mîn tu yî metlûb	Daxwaza min tu yî
Mîna	Cêra jê çêdibe.
Mîna bedrekî tam	Mîna hîveka tam, heyveka
Mînafiqî	Durûtî
Mînal	Zarok
Mîn-be'dî	Jî vir û pê da, ha, êdî
Mîndal	Zarok
Mînnet	Şukir, spasî, malaavayî, teşekkür
Mîno	Bihîşt
Mînqar	Nikil

Mînu	Bihîşt, ezman
Miqabil	Li pêş, hember, ber wî, hinekî, beramber
Miqar	Kêra daran
Miqdar	Pîvan, nimûne, çendîtî
Miqirme	Meqreme, cawê ku jin pê rûyê xwe vedişêrin
Miqras	Amîrên hendeseyê û pîvana erdê
Miqyas	Amîrên hendeseyê û pîvana erdê
Mîr	Beg, amir, serok, neynik, eyn
Mir'at	'Eyne, neynik
Mîr'at	Neynik, mirêk
Mî'rac	Nerdiwan, pêlêk, pêpelûk
Mirad	Hesret, daxwaz, hêvî, xwestek, umêd
Mîrani	Jî miran
Mirar	Pîs, heram
Mirarî	Durr, încî, mirwarî
Mîras	Mîrat, bûmawe
Mirat	Neynik, neynîk, mirêk
Mir'at	Eynik, neynik
Mîrat	Mîras, kelepore
Mirdar	Term, laşê mirî (f), berate, laşê mirî
Mîrê ecêl	Firişteyê mirinê, ezrayîl
Mirek	Mîr, reîs
Mirêk	Eynik, neynik
Mîrêmîran	Paşayê mezin, Xwedê
Mîrî	Fermî
Mirrîx	Stêrka merîx, stêrkek sor û gevez
Mirwet	Hov, nedilovan
Mîrza	Navê mîrê bayezîdê yê di demanivîsandina mem û zînê de bû
Misal	Sûret, wek, metelok, gotinên pêşîyan, mînak
Mîsal	Mîna, weku, hebê încîyan (mirarî), ronî, şewqdayî
Misalê	Wek, mîna
Mîsalê bazî	Mîna teyrê baz
Mîsalê sûrê	Mîna ku Îsrafil pif dike sûrê
Mîsaq	Peyman
Misbah	Çira, mûm, şemalk, lempe, misbah
Mîsbah	Çira
Mîsbahê ebed	Çira nûra herheyî
Misdaq	Pîvan
Misêwabûn, rastbûn	Istiwa
Misk	Bêhna ku ji xezalê tê peydakirin, bêhneka xweşe navka 'hezalan der tînin
Mîsl	Wek, mîna, weku, laserê, lehiyê
Mislu'l-lual	Wek mirwariyan
Mismar kirin	Zixt lê dan, mîx kirin
Mîsra'	Baskê derî, şîrê, perçekî ji du perçeyên wî, ', parçeyên helbestan
Misrî	Cûrêkî şûr û mizraqane ku li welatê misrê têne çêkin, ji, malê
Misrî, 'îraqî, Hîcazî	Evana, navên cûreyên hespên wan in
Miste xak	Mîstek ax

Mişareke	Şîrîkatî
Mişextî	Penaber, sirgûn
Mişgîn	Reş mîna miskê
Mîşk	Bêhn
Mîşk	Mîsk, bîna xweş
Mîşkat	Kulik, penceroka ku çirayê tê de datînin, çiradank, kulika ku çira tê de datînin
Mîşkfam	Rengmîsk
Mîşkîn	Wek miskê bi bîm
Mîşt	Mist, le naw dest, pencilêkinraw, lêwawlêw
Mital	Ponijîn, fikirîn, bêdengmayîn û halê fikirînê
Mitale	Fikirîn, ponijîn
Mitirb	Mirtib, sazband
Miwafiq	Biserketî, mizafer, serfiraz, serbilind, şanaz
Mîyan	Navîn, navik, têda.
Mîyan	Ji navberê, navê, orteyê, nav zincirî, zincîr kirîye stûyê xwe
Mîyanmû	Navteng, wek mû zirav
Mîzac	Xuy, exlaq, tîbh, xwî, denge, xûy
Mîzaç	Xo, sirişt
Mîzeban	Mazûrvan
Mîzrab	Darê pê li daholan didin, alavê ku tenbûran
Mostire	Mostere, mînak, numûne, perçeyek ji bo nişandanê
Mû	Meriv, mirov, por
Mu zil	Tuneker, jinavber
Mu`h`sinim	Di hesarê da me, gemarû diraw
Mu`Ella	Bala, bilind
Mu`elleq	Girêdayî
Mu`enneq	Ew jî cînsekî hespan e, hespê ku sitûyê wî sipî ye
Mu`ettel	Terk kirin, betlane, vewestan, sekinîn
Mu`ezzeb	‘ezab, musteheqê ezabê, cezakirin, ezabkirin
Mu`ezzem	Mezin, serdest
Mu`în	Alîkar, harîkar, yordimci, kesê ku bi dîn îman kirîye, arîkar
Mu`tad	Ya ku bûye wek ‘eded, tim û daîm, her
Mu`teber	Qenc, baş
Mu`terîf im	Ez li xwe mukir tîm, îtiraf dikim, qebûl
Mu`cîzat	Derhoze, dereasayî, bêhît
Mu`elleq	Daleqandî
Mu`emma	Mamîk, çistan, zanîşk, demdamk, muema, Metelok, mamîk.
Mu`erref	Diyarkirî
Mu`ezzeb	‘ezabdayîn
Mu`hbet	Heban, hezkirin, muhebet, yaranî, (axaftina dostanî)
Mu`hid	Bêxwedê, bêxwedan
Mû`min	Kesên ku bawermandin
Mu`Nis	Hogir, kesê ku sebra mirov pê tê
Mu`teber	Îtîbar
Mu`acil	Lezker
Mu`adat	Dijminî
Mu`adil	Hemtayê hev, hemta, wek hev

Mualif	Li gor hev, hogirî bûyî
Mu'amele	Dan û stendin
Mu'aniq	Di hemêza hev de
Mu'atib	Lomeker
Muaxat	Biratî
Mûba'h	Fireye, zûre, (mesmû'h)
Mubah	Di vê misreyê da mehneya xwestinê ye, tiştên ku dikirin û bicianîna wî, gune ya jî xêrek tunebe, yê têkîrin, helal
Mubahê	Caîz, rewa, durustî
Mubarek	Pîroz, bimbarek
Mûbarek	Pîroz
Mubeddel	Guhertî, hatiye guherandin, tebdîlîkirin, yê ku bi hev hatiye guhertin, guherandî
Muberhen	Isbat bûyî
Muberra	Berî, pak, rût, dûr, békêmasî
Mubexxirat	Bixûr, bîhn
Mubeyyen	Xuya û diyar
Mubîn	Eşkere, zelal, eyan, vekirî, diyar, xwiya, aşkere
Mubtela	Kesê ku ketiye nava derdan, evîndar, hezker, Belagirtî
Mubtela bûn	Pê ketin
Mubtil	Pûçker
Mucadil	Kêşedar
Mucedded	Ji nû ve
Mucella	Bilind, biriqandî, gewre, mezin, şayik, birqonek
Mûcella	Cilakirî, muşt û mal
Mucellel	Bilind
Mucellid	Kesê ku berga pirtûkan çêdike
Mucenned	Yê ku bo leşkeriyê amade bûyî
Mucerreb	Ceribandî, ezmûnkirî
Mucerred	Bêjin, nezewicî, xort
Mucessem	Heyî, bi cism û hebûn
Mûcessem	Maddî, bi cîsm, laş
Mucewher	Bi gewheran neqîşandî
Mucewher-enduz	Yê ku mucewheran li xwe kom dike
Mucezza	Parçe
Mûcîb	Ho, sebeb
Mûcîbê narê	Sebebê agirê, ketina dozexê
Mu'ciz	Mucize, mûcize
Mucmel	Bi kurtasî, muxteser, Girtî, kurtî, nevekirî, kurt
Mucmelen	Bi tevahî, giştî
Mucmer	Agirdank
Mucrim	Gunehkar, tewanbar
Mucrîm	Tewanbar, gunehkar
Mucteba	Bijarte, qenc
Muctehid	Alim, şîroveker, xwedî nêrîn
Muczûb	Meczûb, ji xwe çûye, dîn
Mûçe	Nesîb, par
Mudam	Daîm, her wext, timûdaîm, daîma, dem, Herdem

Mudamî	Tim, daîmî, paş, paşê, dilrehet
Mudar û teskin	Hêwirî û hogirî
Mudara	Debar, nermrûyî, nermexlaqî, Adet, hertim
Mudare û debr	Debara jîyanê
Mudbîr	Tedbîrkar, stêrika bêyomiyê
Mudde'a	Tişt ku tê îddiakirin
Mudde'a	Îddia, tiştên xwestî û hêvîkirî
Mûdde'î	Kesê xwedî îddia
Muddeteş	Dema wê
Mudebbîr	Tevdîran dîkin
Mûdebbîr	Tevdîrker, ê ku tedbîr distîne, bi fikar, rêveber
Mûderris	Fêrkar, dersbêj
Muderrisê 'am	Mamostayê giştî
Mudewwer	Gilover, giloverik, girover
Mudill	Ê ku mirovan ji rîya rast derdixe
Mûdill	Ewê ku rê li ber mirovan winda dike, gûmrahker, gumrahkher
Mudir	Zirardar
Mudrik	Têgihîştî, serwext, yê ku tê digihe
Mûdxe ye kî	Cûme kî, perçekî goşt
Mudxem	Di hev de
Mue'ssuf	Kesên yan tiştên ku lê esef dibe, heyf
Mu'ellim	Mamoste
Mûellim	Mamosta, şeyda
Mu'emma	Veşartî, girtî, tiştê ne eşkere
Mu'emmir	Saidar, kalemêr
Muennes	Mê
Mu'erref	Nasandî
Mu'errif	Mamoste, fêrmend
Mûerrix	Dîrokzan, mêjûnas
Muessuf	Bêkismet, bêşens
Mu'etter	Bi bîhn, bîhnkirî
Mu'ettirat	Bîhnxweşker, xweşbîhn
Mûewweb	Şîrovebûyak, şîrovebûyî
Mu'eyyen	Nasandî
Mufa	Derman
Muferreh	Refah, aramî, raxistî
Muferreş	Raxistî
Muferrihat	Tiştê ku kêf dide, dilxweşker, aramker
Mufessel	Hûrûkûr, diyar, vekirî, eşkerekirî, veqetandin, îzahbûyî
Mufesser	Ravekirî, diyarkirî
Mufexxem	Mezin, nepixandî
Mufid	Sûdewer, sûddar
Muflis	Îflaskirî, bêmal
Mufredat	Yekoyekên tiştan, yekyekên ji komekî
Mufsid	Fitnekar
Muft	Mift, belaş
Mûhakat	Teqlîd, wekîti kirin
Muhal	Nemumkin, nemumkun, ne mumkin

Mûhal	Bê îmkân, mehal, tiştê ne mumkîn
Mûhasebe	Hesab pîrskirin, pê ra dîtîn
Muhat	Eşkerekirî, dorgirtî
Mûhawere	Mijûlayî, peyvandin
Mûhayyer	Şaşmayî
Muhbet	Evîn, hezkirin, dildarî, eşq, îşq
Muhce	Hinav, giyan
Muheqqeq	Rastandî, teqez
Muherra	Dexlê di enbaran de veşartî
Muhessel	Bi dest ketin
Muheyya	Hazir, amade, bikaranî tiştêkî ya bi dorê, kesê ji bikaranînê ra, hezkîrox, sax, zindî
Muheyya Kirin	Amade kirin
Muheyyer	Tiştê ku meriv dike şermê, fedokî, şermokî, yê hîlbijartina wê serbest be, bixeml
Muhezeb	Bixeml
Muhib	Evîndar
Muhib	Evîndar, dildar, dilketî, derdor, hawir, Bi heybet
Muhit	Amîrên hendeseyê û pîvana erdê
Muhît	Yê her tiştî dizane, îhate dike
Muhîtê Hindê	Okyanûsa hindê
Muhîtê Hindî	Okyanûsa hindê
Muhkem	Saxlem, tam, têkûz, zexm, asê
Muhlet	Zeman, wext, mizgînî, fîrset, dem
Mûhlet	Fersend
Muhr	Xitim, stamo, texme, stamp
Muhrî	Mori, morîkên bînîrx
Muhriq	Ê ku dişewitîne, şewatkar
Muhtal	Hîlekar
Muhtesib	Polês, yê ku hesab dibîne, zebtî, beqçiyê şevê
Mûhtewa	Naverok
Mûhtîra	Bîranînek, bîrdarînek
Mu'în	Alîkar, yarîder
Mujde	Mizgîn
Mujdeçî	Kesên ku xebera mizgînê digîhînin cîyekî
Muje	Mûçav
Mujgan	Bijang, mijang, bijangên çavan, mijgul
Mûkar	Mîkare, haceteka wek xencerê ye, Kêra daran
Mukatebat	Nivîsên di navbera du kesan de diçin û tên
Mukedder	Dilê ku bi derd û keder e, xemgîn, 'ezîz, pîroz, bimbarek
Mukehhel	Çavbikil
Mukellel	Xemilandî
Mukemmel	Temam
Mukerrem	Rûmetdar, bi nîrx û qedr
Mukerrer	Dubare, dubarekirî, tekrarkirî, Mukerrer:Tekrarbûyî
Mukewwînat	Tiştên tê de
Mûktesebeh	Bi destketî, derdest, wergiraw
Mukûn	Derfet, biwar, mefer, îmkân

Mûlaheze	Lêfikirandin, û mutalekirin, têbînî, têbînekî
Mulahîq	Gehîştî, zeliqiyê hev
Mulaim	Aram, nerm
Mulaqat	Hevdîtin
Mulaqî	Rasthatî
Mulazim	Leşker, parêzvan, serpel
Mûlazîm	Gereke, pêwîste
Mulebbes	Bi cil û berg, bi cil, kinc
Mulemmê	Şewqdar, ronîdar, çîrûskandî
Muleqqeb	Nav, leqeb, û leqaba ji bo nasînê
Mulettex	Lewitî, têkel
Mulezzezat	Tiştên çêjxweş, tahmxweş
Mulheq	Me têke/têxe nav wan
Mulhid	Gawir
Mûliş	Dereng
Mulk	‘erd, memleket, erd
Mulk û melek	Alema berçavî û neberçavî
Mulk û menal	Hemû mal û mulk, serwet, hebûn
Mulkê beqa	Milkê bêdawî
Mulkê darayî	Alema berçav, milk û mal
Mulke dilem	Mulkê dilê min
Mulkê ereb	Welatê ereban
Multemes	Yê tê xwestin, lê pirsîn
Multeqa	Ciyê ku behr digihên hevûdu, cihê rast hev hatinê, Hevdîtin, rasthatin
Mulûk	Padişah, find, şemal, çira, şam, Xwedî, pirhejmara ‘malik’
Mûmarese	Pratîk kirin, pêdaketin
Mûmeyyîz	Cudaker
Mu'mîn	Bawermend
Mumkin	Bibê - nebê, dibe nebe jî, ji xeyrî Xweda her tişt
Mumkinat	Her mexlûqên Xwedê
Mumkînat	Hebûn, çêbûyî, ihtîmal, tiştên fanî
Mûmkînat	Tiştên dibeyî, mumkîn
Mumtaz	Taybet, herîbaş, daxwaz, Tiştê baş yê ku ji nav gelek tişt hatiye hîlbijartin
Mûmtaz	Qenc, bijarte, baş
Mumtaz bibin	Werin hîlbijartin û naskirin, ji hev veqetandin
Mumtaz kirin	Veqetandin û dane xuyakirin
Mumted	Dûr û dirêj
Mûn	Qels, temah
Munacat	Du‘a, ‘akirin, lavakirin
Munafiq	Durû
Munazi'	Nîqaşker, munaqaşaker, dijber
Muncela	Xuya
Muncî	Xilasker, rizgarker
Munderic	Naverok, di nav tişteki da binecihkirî
Munecçîm	Stêrnas, astrolog
Mun'ekis	Vegeriyayî, ekskirî

Mun'ekis bûn	Ronahî dan, şewq li hev vedan
Mun'em	Nî'metdar, ê ku nîmet hatiye dayîn
Muneqêş	Bixeml, bineqêş
Muneqqet	Xal xalî, xalkirî, bi
Munewwer	Ê ku diçirûse, şewq jê dere, ronîdar, dûr, xwînsîrîn
Munezzeh	Tenzîh(baweriya dûriya ji hemû qusurên Xwedê), xwerûkirin, paqij, pak, bijûn, Yê dûr ji xirabiyê, pakij., Jê dûr, ne tê de
Munfe'îl	Tebat, pasif, ê ku ji derve bandor digre
Munîf	Bilind, mezin
Munîr	Ronî, rûqêş, ronak, xwînsîrîn, kesê şîrîn, Ronîdar, ronîker
Munis	Nêzik, heval
Munîs	Hogir
Munkir	Dij, înkarkher
Munkîr	Înkarker, napejirîner
Mûnkîrest	Yên kû înkare dîkin
Mûnkirî	Înkarkirin, yên kû înkare dîkin
Munqad	Amade, berferman, kesên ku îteat bike, înkîyadê, serxwar
Munqelib	Guherandî, qulubandî
Mûnşeq	Şeq, hela
Munşî	Yê ku însa dike, ava, çêdike, Xweda
Munteha	dawî
Munteha Be	Biqede
Muntexeb	Kesê ku hatiye bijartin, bijarte, mumtaz
Muntezem	Tim, daîma
Muntezir	Çav li rê, bendê, bendewar
Munz	Ji gelek zemanî ve
Munzem	Mundem, bi hev ve
Muqabelet	Li htmber
Muqabil	Berdêl, beramber, hember, hevber, beraber, Pêşber
Muqarin	Nêz hev
Muqatil	Hevkuştin, şervan
Muqbil	Yê ku Xwedê guh dayê, bextewer, stêrika bexteweriyê
Muqbîl	Mesût, bextiyar
Muqebbes	Şewq wergirtî
Mûqebbes	Nûranî bûye, qebesekî, pêtekî ji pertewa wî nûrî gîhîştîyê
Muqeddem	Pêş, çûyîna li, bi da çûyîn
Muqedder	Qeder, teqdîr, nivîsandî, hesibandî, jimartî
Muqedder bû	Dî ezel da kifşe bûye, teqdîr
Mûqeddes	Pîroz
Muqeddime	Pêşgotin
Mûqeddîme	Pêşek, pêşekî, pêşgotin
Muqeddir	Qederan datînin
Muqereb	Nez, Nêz
Muqerer	Tiştê hatî qayîmkirin, Tiştê hatî qayîmkirm
Muqerra	Bicîhbûn, binecîhbûn
Muqerrebb	Nêzî hev, nêzîkbûyî, nêzîkê, kesên nêzîk, nêzîkkirî
Muqerrebbûn	Yên herî nêzîk
Muqerrer	Saxlem, qerardayîn, girtina qerarê, qerar hatiye girtin

Muqessem	Rarçe parçe, parçekirî
Muqessir	Yê ko kêmasiyê/teqsîriyê dike
Muqewî	Ê ku hatiye saxlemkirin
Muqewwiyat	Hêzda, şîyanbexş, ên ku hêz didin
Muqeyyed	Qeydkirî, girêdayî
Mûqeyyed	Girêdayî, bendkirî, ewê ku rûdine, kesê bi cih bûye, avaker
Muqîm	Rûniştî, li wê derê, daîma, daîm, di cîyê xwe da
Muqtebis bûn	Ji hev standin
Muqteda	Serwer, serdar, pêşîvan, Rêber, pêşeng
Muqteza	Li gor, bi nisbet, lazîm
Mûr	Gêrik, mîro, mûrî
Murad	Daxwaz, xwestî
Muradat	Piraniya murad e, miraz û xwestek, murad, miraz, daxwaz
Murafiq	Yar, jêwar, heval
Murahiq	Xortê nûbalix, xortê nû balixbûyî
Mûraqebe	Jêwar, qontrolkirin, mirî
Muraqib	Nerînvân
Murcan	Mircan
Murdan	Emred, xortê hêj rih û simêlên wî şîn nehatine, xortê nûciwan, xortê nûgihîştî
Murde	Mirî
Murdeçirax	Çira vemirî
Murdem	Mirime
Murdin	Mirin
Murebbe'	Çargoşe
Murebbî	Perwerdekar, hêvîjîner
Mureccem	Recimbûyî
Murekkeba qebayih	Hibra karên kirêt rûpel
Muresse'	Xemilandî bi zêr ûgewheran, neqîşandî
Muresse' tacê zer	Bi xemla taca zêr, zêrîn
Muresse'	Nişane, madalyaya bi zêr
Muressem	Neqîşkirî, kêşayî
Muretteb	Lihevhatî, rêz bi, di nav tertîbê da, ahengê, tekûz, Rêzkirî, nijinandî, bi
Murewweq	Safi û pak, safî û geş
Murexxes	Xwedîyê îznê, yê ku îzn û ruxset girtiye, destûrdayî, destûrwegirtî, izndar
Mûrî	Gêle, gêrik, morî
Murîd	Ewê ku divê, sofiyê vayîna wî şêxê wiye, wek xwe û dike, xwestyar
Murov	Meriv, mirov, însan
Murovî	Meriv, mirov, însan
Mursel	Hinartî, şandî
Murselîn	Pêxember, ê ku hatiye şandin
Murşid	Pîr, rê nişan, rêber, rêzan, rênas
Murşid	Rêber, şêx
Murted	Mirow ol'a xwe bigihurîne, murted
Murtefi'	Bilind
Murûr	Dilşa, bikêf, gîhandin, gîhiştin
Mûrûr	Borîn, çûyîn, derbas bûn

Mûrûrî zeman	Derbasbûyîna demê
Murwet	Comerdî
Murx	Dilî wî kete leylayê, teyr, çivîk, misafir, mêvan
Murxab	Qaqlîbaz, Perendeya avê
Murxê per-beste	Teyrê ku perê wî hatîye girêdan
Murxê seher	Teyrê ku sibehan distirê
Murxî-zar	Cîyê ku çivîk lê pirr in, welatê çivîkan, warê
Murxûle	Perçem, tuncik
Musafih	Dest di hev
Musafir	Mêvan, hevaltî
Musahebet	Hevaltî
Musa'id	Alîkar
Musawa	Wekhevî
Musawwer	Wenêdar, sêwirandî, tiştê ku di hiş û mêjî de hatiye sêwirandin
Mûsbet	Bi hawe, erêyî, erînî
Musebbib	Sebeb, sedem
Museddeq	Tesdîqa tiştêkî hatîye kirin
Museffa	Paqij
Musella	Sicadeya nimêjê, şujde, şijde
Musellem	Ê ku nayê înkarkirin, tiştê nayête, di min gerîyan, bela xwe li dane
Mûsellem	Teslimbûyî
Muselsel	Rezkirî, lipeyhev, porê xelek û bînxweş, Xelek xelekî, rêzkirî
Musemma	Binavkirî
Musemmat	Navlêkirî
Musenna	Cot, dudutî
Musenne'	Xemilandî, çêkirî
Musenne'	Pir bi xeml, ya ku hatîye xemilandin
Mûsewwen teswîrbûyî	Bi şêl û sûretbûyî, teswîrhatî
Musewwer	Teswîr, Tiştê tê hizirkirin
Mûsewwer	Bi sûretbûyî, şêlîbûyî, xweyî sûret, wîne
Musexxer	Berdest, di xizmetê de
Museyqel	Şayikkirî û biriqî, ronî
Mushef	Pirtûka rûpel nivîsandî
Mûsi'	Yê ku fireh dike
Mûsil	Ew ê ku digihêjîne, gîhaner
Mûsîqar	Navê bilûrekê ye, ji qamiş tê çêkirin, ev nav, çivîkekê, wê mûsîqar e
Musirr	Bi israr, rikdar
Muskir	Serxweşker, mey
Muskîrat	Tiştên ku hişên meriv ji serê digirin, serxweş dikin, wek mey û şerabê, herwekî din
Musmir	Xwedî fêkî û mêywe, dara ku dide
Muste'xas	Kesî ku jê alîkarî tê xwestin
Muste'ar	Tiştê ku bi deyn hatiye standin, leqeb, nasnav
Mustebîb	Ew kes e ku li çare û derman îlaca xwe digere
Mustecab	Ya ku hatîye qebûlkirin, a qebûl bûye
Mustecme'i	Berhevkirî, lêkdayî
Mustecmi'	Ê ku dicivîne, kom dike

Mustedam	Tim, timûdaîm, berdewam
Mustefad	Sudgir
Mustefîd	Feqiyê ku hîn nebûye mela
Mustehzer	Çêkirî, hazirkirî
Muste'îd	Amade, ew feqiyê ku nû bûye mela
Mustemend	Xemgîn, jar, perîşan
Mustemendê mehcûr	Mehzûn û bêtaqetê birîndar
Mustemi'	Guhdar
Mustemi' bin	Guhdar bin, kesê ku guh bidinê
Musteqîm	Temîz, paqij, têr (bibe), rast, têhnî
Mustesna	Awerte, awertekirî, yê qetandî
Mustesqî	Tî
Mustewcib	Li gor, hêja, layiq
Mustewî kir	Rast û dûz kir
Mustexas	Parêzer, parêzvan
MusteXnî	Hewcedar nebûna tu tiştî, ji her dûr, Çavtêr
Mustexreq	Kesê ku tê da xeniqiye, heta ber devê xwe ketiye nav tişteki
Mustexriq	Mijûl
Mûş	Mîşk
Mûşabih	Ê ku dişibe
Muşawere	Şewirîn
Muşe'se'	Ronîdar, şewqdar, rewşen, serobino, tevlihev, Birqok, ronak
Muşewweş	Sews û şewş, tevlihev, tevlihev, misk
Muşexxes	Nîşankirî, naskirî
Muşîq	Dilşewat, kesê ku bi merhemet e
Mûşîkafi	Karê bi baldarî, bi kitekit
Muşîr	Amîrên hendeseyê û pîvana erdê
Muşîr	Mareşal, kesê ku emir dide, îşaretê
Muşkê Tatar	Bîna xweş a mîska tetarî (tirk)
Muşkil	Asteng û zehmetî, pirsgrêk, pirsgrêk, problem, tevlihev bûn
Muşkîl	Zehmet, zehmetî
Muşkîn	Porê ku bîna mîskê jê tê
Muşkîneş	A wê ya bîhndar, bi bîhna xweş
Muşkî-sa	Wek mîskê, bîna, xweş
Muşkû	Perestîngeh
Muşrîfê rah	Ê ku ji mirinê ra pirr nêz e, nêzî ye
Muştaq	Hesretkêş, Bêrîkirin
Muşteha	Tiştên ku dilê mirov dixwaze
Muştehat	Tiştên ku dilê mirov dixwaze
Muşteq	Yê ku dixwaze, xwedî îştîyaq
Muşterî	Stêrka sibehê, jupîter, Kirîdar
Muşterî	Bikir, kirox, kirîdar/ jupîter, bercîs, muşterî
Muşterik	Hevbeş, şîrik
Mutabîq	Weke hev, li, quncaw, Lihevkirî, guncaw
Mu'tad	Fêrbûyî
Mu'tadtîştê	Ku mirov hogirîwî bûye
Mute'aqîd	Du aliyên firotinê, kirîdar û firoşkar
Mûtefekîr	Kesê ku difikire, xweyî fikre, hogir

Muteheyîr	Ê ku heyîr maye, şaşbûye
Mutehher	Pak
Mutehmmel	Tehmûl kirin
Mu'tekif	Yê di î'tikafê de ye
Mutella	Zêrkiî, avzêrkiî, zêrîn
Mûtella	Avzêrkiî, bi zêr neqîsandî, mûzehheb, xweşîkbûyî, zêravkiî
Mutemennî	Ê ku temennî dike, ê ku dixwaze, Yê ku dixwaze, temenni dike
Muteqqedis	Qudsî, yê ku hatiye pîrozkirin
Mûtereqqîb	Çavnêr, li hêvîyê, benda wê
Muterra	Şahîkkiî, biriqandî, bêhna xweş pê da kirî
Mutessefil	Yê ku heyf lê hatiye, ziyanbûyî
Mutessil	Daîmî, tim
Mutewatir	Zincîrane
Mutewellid	Çêbûyî, encam, jê derketî
Mutewwel	Dirêj
Mutî	Îtaetkar, yê ku îtaet dike, îtaatkar, bende
Mutî'	Bindest, xweskêş, stûxwar
Mutî	Îta'etker, yê ku îtaet dike, îtaetker
Mutî'ê hukm-et	Dî bin hukmê wî da
Mu'tir	Bîhnxweş
Mutleq	Tek, tenê, li gorî hevûdu, hev hat, bûn wek
Mûtleq	Bê merc û qeyd bend, berela, reha, azad
Mûtmeîn	Dilrihet, emîn
Mutme'in bûn	Bi hev hêwirîn, aşt û aram bûn
Mutrib	Dengbêj, mirtib, sazband
Mutrîb	Mirtib, kesê ku li sazê, defê, zurneyê dixê
Mutrik	Terkkirî
Mutte'arif	Navdar, naskirî, yê ku tê zanîn
Muttehem	Tometbar, gumanbar
Muttehid	Muttehid yekgirtî
Muttesif	Bi sifet, te'rîfkirî
Muttesil	Bi hev de, Timûdaîm, bênavber
Muveceh	Bi şan û 'ezeme, mezin, pîrozwer
Muwafeqet	Li hev kirin
Muwafiq	Li gorî hevûdu, layiq, minasib, mixare, şikeft, Muwafiq:wek hev, qebûl, li hev hatî
Muwafiq im	Qebûl dikim, arîkar, yawer
Muwafiqê dirîn	Heval û dostên kevin
Muwasâ	Sebûrî
Muwessef	Pesinkirî
Muwessem	Muhrkirî, nişankirî
Muxalefet	Dijberî
Muxalif	Dijber, serhildêr
Mûxalif	Dij, hemrik
Muxan	Meyxane
Muxbeçe	Şagirdê meyxanecîyan, zarokê mesîhîyan, kurê pîrê muxan
Muxebber	Tozgirtî
Muxeleb	Tekçûyî, binkevtî, Têkçûyî

Muxelled	Cawîdanî, ebedî, nemir, tim û tim
Muxelledinnar	Yê ku dê her û di dojhê de bijî
Muxennî	Stranvan, Hunermend, stranbêj
Mûxennî	Dengbêj, kilamgo
Muxerrit	Ewê ku tiştê nîşan dide
Muxettet	Xêz xêzî, xêzkirî, bi
Muxeyyer	Guherandî, bijartî
Muxnf	Dengbêj, stranbêj
Muxnî	Stranbêj, amîrekî mûzîkê, stranvan, Amûrekî muzîkê ye
Muxrem	Yê/ya pir ji kesekî/tiştêkî hez dike
Muxtar	Bijartî
Muxtefi	Veşartî
Muxtelif	Ne wek hev, ji cuda
Mûxtelîf	Cûr be, ne wek hev
Mûxtelîfî-1 qewl û 'emel	Yên kû gotin û kirinên wan ji hev cuda cudane
Muxtelît	Tevlîhev, têkel, di nav hev da
Muxtes	Taybet, 'aydêyekî, xaseten
Muxteser	Kin, bi kurtasî, yanê, gotinê xwe zû bibire, xebernede
Mûxz	Mêjî, mejû, mêjû
Mûye meyan	Yên ku newqa wan mîna mû zirav e
Muyesser	Hêsan, mumkin, hêskirî, bidestketî, li hev hatî, bi dest ketî, hatî
Mûyesser	Bidestxistî, li ber dest, serkeftî, bidestketî, biserketî
Muyesser bit	Rehet be, zor nebe, zehmet, asan
Mûyî	Mû, mî, mûy
Muza'ef	Du qat, carê, dubare
Muzab	Hilandî
Muzbûr	Mecbûrî
Muzebzebîn	Muzebzeb, nerehet, pirrû
Muzehheb	Zêrkirî, bi zêr xemilandî
Muzekker	Nêr
Muzennib	Gunehkar
Muzewwir	Sexte, ne resen, heqîqî, fêlbaz, şeytan
Muzeyyen	Tewizandî, xemilandî
Muzhir	Diyarken dibe ku mezher be îca diyargêh
Muzîl	Tuneker, jînavber
Muzill	Ê ku mirovan ji rîya rast derdixe
Muzlem	Tarî, reş
Muzlim	Tarî, reş
Muzmehil	Hiliyayî, tevçûyî, winda, hiliya
Muzmehil bûn	Ketin nav hev
Muzmer	Veşartînexuya
Mûzmer	Tê da veşartî
Mûzmerîyyet	Di navdayî, tê da veşartinî
Muznib	Gunehkar, Xwedan gu- neh.
Muzter	Bêgav, neçar
Muzzeyyen	Xemilandî, bixeml
Mumeyyiz	Yê ku temyiz dike, ji hev derdixe

Munkir	Înkarker, ne-bawermend
Na umîd	Bêhêvî
Nab	Safî, pak, Zelal, pakij., paqij
Nabê	Nabêje, navê, ne lazim e
Nabedîde	Nexuya, nekişf
Nabî	Safî, zelal, paqij
Nabî du bî	Nabe ku du tişt be
Nabit	Nabe
Nabite qabil	Mûsteîdd û amade nabe
Nabûd	Nebûn
Nabyî	Nabihizî
Nacî	Yarmetîder, kesê kû di tengavîyê da alikariyê dike
Naçar	Bêcare, feqîr, naçe, nêçîrê, hêrîş nake
Naçîte	Naçe, hêrîş nake, nezan
Nadan	Nezan, cahil, û kûr
Nadanî	Nezanî, 'hol.
Nadêritin	Li nik wan nîne
Nadet	Nade
Nadîde	Nedîtî, nadir, kêr peyda
Nadim	Hogir, heval, poşman
Nadir	Tiştên hindik, biqîmet, kêr, bêhempa, bêmîsal
Nadirul wuqû'	Kêr çêbûn
Nafe	Bêhneka mîskê ye ku ji navika heywanekê (xezalekê) derdixin, kîsê mîskê, zik yan çermê zikê heywanan, tasik, tas
Nagah	Ji nişka ve, bêwext, tavilê, hema di cîda, nişkave, Nişka ve, hema pê re
Nageh	Ji nişkê ve, nişka, xafil, ji nişke ve
Nagîhan	Ji nişka ve
Nagîhanî	Ji nişkê ve
Naguncine	Hilnayên, nakevin
Nahebînî	Lê rehmê nakî
Naheq	Ji bêheqî
Naheqî	Zor, zilm
Nahîd	Stêrka gelawêj, stêrika gelawêj
Nail	Yê ku digihe miraza xwe, gihîştin, yê ku tiştêk bi dest xistibe
Naim	Yê ku radizê
Nakam	Bêmirad, bê dilê xwe, bêcare û qiriktal
Na-kam	Yê ku negîhaye mirazê xwe, bênesîb, mehrûm
Nake fekirin	Mêze nakin
Nakes	Pîs, nebaş, neqenc, rezil, kesê bênîrx
Nakeşîtin	Nakşînin
Nakevit	Nakeve
Nakin ji bîr	Ji bira nakin
Nakirit	Nake, wisa
Nakit	Ez nakim, yapma, nake
Nakitîn perwa	Natirsin
Nal	Nalîn
Nalan	Ax û nalîn, girîn

Nale	Nalîn, nalîna sar, girînê, nav, û deng
Nalî	Naliya, axîn, oxîn, ofîn
Nalîn	Bangkirin
Nalinde	Şînek, şînger, axînger, nalînger
Nalinde Me	Dinalim
Nalînê di min	Nalînên min
Nam	Nav, navdar (f), nayête dîtîn, veşartî
Nam û nîşan	Nav û îşaret
Name	Mektûb, kitab, kitêb, nivîs
Namidar	Navdar
Namiwafiq	Nebaş
Namiwer	Navdar, binavûdeng.
Namudrek	Yê ku kes tê nagihe
Namurad	Yê ku hêviyên wî pêknehatî
Namûsî	Namûs, edeb, heya, qanûnî
Namuwer	Navdar, binavûdeng, meşhûr
Namzad	Destgirtî
Nanî	Neanî
Napak	Nebaş, neqenc
Napesend	Nayê pêjirandin, qebûlkirin, karên kirêt
Napeyda	Ya wendabûyî, nexuyayî, nedîyar
Na-peyda	Bi dizî, veşartî, nedîyar
Napirmile	Naçilmise
Napuxte	Negihîştî, nepijayî, nezan, cahil, nestewiyayî, xam
Napuxteyî	Xamî, nezanî
Naqe	“arwane”, “mencî”
Naqellibî	Naqellibî, werna gere, nalive
Naqenişîn	Koçerên deveyan (heştirmeyan)
Na-qerîb	Nêz nin e, dûr
Naqîl	Yê ku gotinê neql dike
Naqîs	Netemam, bi qusûr, agir, kêr, zenqîl
Naqûr	Amûrekî mûzîkê yê pif kirinê
Nar	Agir, şewat, nar, di zimanê ‘erebî da “”e, cehnime, Hinar, agirê dûjehê, kela cehenemê
Narê cehîm	Agirê cehnimeyê
Narê cehîma cangudaz	Yê ku can û goştê meriv dihelîne, dişeqitîne
Narê fîraq	Cûdabûn, dûrbûna jihevûdu
Narê fîraqê	Agirê jihevûdûrbûnê, firqetê, cûdabûn, dûrbûna jihevûdu
Narê hîcrê	Agirê, şewata hîcranê/jihevûdûrbûnê
Narê hîrmanê	Agirê mehrûmîyetê, şewata bînesîbîyê
Narê îftîraqê	Agirê fîraqê, veqetînê
Narê mehebbet	Agir û şewata hezkirinê
Narê nemrûdî	Wek agirê ku nemrûd çêkiribû û dadabû, ji bo îbrahîm pêxember bişewitîne
Narê rîqetê	Merhemet
Narê seqer	Cehnime
Narê xîram	Agirê eşqê, evînê, sewdayê
Narê zenb	Agirê gunehan

Narencî	Rengê portekalî
Narinc	Tûrinc, pirteqalên tehl/tirş, rengê pirteqalî
Nas	Însan
Nasaz	Kesê tebîet pîs, bê tore, Nebaş
Na-sewab	Bêsewab, bêxêr, bêbereket
Na-sibat	Ya ku ne lod û kom e
Nasih	Nesîhetker, pendbêj
Nasixê nusxeê me'anî	Nivîskarê kîtaba mehneyê
Nasufte	Nekunkirî, formnegirtî, Meqbûl, tê xerckirin.
Nasujitin	Naşewite
Nasûr	Birîna ji bawesîrê ji soriya çavan
Nasût	Bûjen, made, hêsin, daring, sifîn
Naşad	Bi keder, bêkêf û şahî
Na-şad	Bêkêf, bêşahî, xemgîn
Naşî	Ciwan, cahil
Naşikufte	Nebişkivî
Nat	Nehat
Nate	Nehate
Natemam	Ne gihiştî
Natewan	Nekar û jar
Natîq	Axiver
Natîqê nûtqim	Kesê kû baş diaxife, xeber didim, qise dikim, dekem
Natiwan	Bêkêr û kiryar, lawaz.
Natiwanî	Neşêt, nikarî
Natuwan	Aciz, zehîf, bêqewet
Navê 'amê	Di nav xelkê da, 'amê
Navêt in	Naxwazin
Navnig	Xax, rezîl, ketina ber piyan
Nawestî	Nasekinî
Naxelef	Nankor, ne hêjayê cîgirîyê
Naxoş	Nexweş
Naxoşî	Nexweşî
Nay	Bilûr e ku ji qamişan tê çêkirin, ney
Naz	Xwebînî, delalî
Nazende	Ciwan, nazik
Nazenîn	Keçik û dîlberên xweşik ên ku nazan dikan, keçên nazdar, narîn, zirav
Nazik	Ze'feran, safran, însanê nazik û kubar
Naziknaz	Ewa kû nazî û delalîyên wê letîf xweşikin
Nazîkqed	Bejintenik, bejinzirav
Nazil	Peya, daketî
Nazim	Helbest, şî'r
Nazir	Mêze bike, temaşa, binêre, ne maye, nalkirî, Şibî, wek, mîna, Mêzeker, bîner, temaşevan, Yên ku li hev mêze dikan
Nazperwerde	Bi naz mezinbûyî
Nazperwerî	Naz kirin
Nê	Jixwe, nexwe, manê
Ne bê reqem bû	Bê hejmar û numre ne bû

Ne birin	Ne bin
Ne bûwana	Ne bûna
Ne dê	Ne ku wê
Ne di westa	Ne di sikinî, westiya
Ne yara	Ne jî hêz û quwwet
Ne yaran te mane	Ne yarên te mane
Ne'iletne'letî,	Ne'letlêbûyî
Ne'j	Ne jî
Ne'leyn	Cotên solê
Ne're	Ku, ko
Ne't	Medh, pesn
Neademî	Neînsan, bêqîmet
Neb'ye	Nebe
Nebalix	Negihştî
Neban	Ya ku nahêle têjika wê bimije
Nebat	Gîha, nebe, mebe, ji bo daxwaza we, em wê re dikin qurban
Nebatat	Rowekegan, rehêleyan, nebe, piraniya nebat e
Neberd	Herb, şer
Nebexşî	Nedî, diyarî nekî
Nebî	Safi, zelal, paqij, Pêxember
Nebîd	Safi, zelal, paqij
Nebit	Rewşa nebîbûnê, nebe
Nebl	Darê tîr
Necaset	Kirêtî, gemar, qirêj, pisîtî
Necat	Rizgar, qûtar, xilasî, rizgarî, Rizgar bûn., azad, parastî
Necd	Herêmek e li se'ûdî erebistanê
Necef	Bajarekî îraqê ye û mezelê hz, 'elî li wê derê
Necm	Stêrk, steyr stêr
Neçar	Bêçare
Neçare	Bêçare, kesê, feqîr, belengaz
Nêçir	Seyd
Ned'sî (Nedişî)	Nikaribû
Nedahte	Nedihat
Nedamet	Poşmanî
Nedaştên	Xwedînebûn
Nedaye min der	Min sirra xwe nedaye derve
Nedehfî	Me red nekî
Nedem	Poşmanî
Nedêre	Dernexîne
Nedêrî	Nîne, meke
Nedêrîn	Me nîne
Nedetê	Nede wî
Nedîm	Heval, dost, yar, hogir, Rêheval
Nedişên	Nedikarîn, Nikarin
Nedişî	Nedikarî
Nedişîn	Nikarîbûn
Nedşî	Nikarîbû
Nedûrest	Ne dûre, dûr nîne

Nedye	Nedîtiye
Nef	Fayide, sûd
Nef	Menfa'et, havil, sûd, feyde
Nef	Menfaat, havil, sûd
Nefais	Piraniya nefis e, nefîs, xweşik
Nefax	Pifkirin
Nefesi	Ahengekî, feyzekî me'newî, hewakî, '
Nefextû	Mîn pif kir
Nefhe	Pif, pêleba
Nefiqandin	Zêde kirin, mezinkirin
Nefir	Borîzan, Axîn û hewar, nefret
Nefir	Zirne, boyî, amûreke bayî ye
Nefis	Xweş, bi nîrx, buha
Nefs	Dêrûnî, xweyîti
Nefsa emmare	Nefsa xirabîxwaz
Nefsa le'îm	Nefsa mel'ûn, rezîl
Nefsa mutmeîn	Nefsa pak
Nefsê emmar	Nefsa fermanker a xirabiyê
Nefsê enfas ê mesîh	Hilma hz, 'îsa
Nefsêemmare	Nefsa ku gunehan dixwaze
Nefseyn	Du nefis, kes
Nefş	Gulî, kezî, xweşik û rindik
Neft	Petrol
Nefûr	Yê ku nefretê ji tiştekî dike
Nefûr in	Pirr bi nefret in
Nefx	Pif, nefxa sûrê, roja qiyametê, dema ku israfil dike, pifkirin
Nefxe	Bîhna xweş, pifîn, pifkirin, her weka ku meriv pifê bilûrê bike, nefes
Nefxek	Pufek, yek pufkirinek
Negşûd	Nexş, nivîs, tefkîr
Neh taq	Felek, ezman
Neh qubbe	Neh felek
Nehar	Roj, ro(dijraberî şevê), bi (di çaxê rojê de)"
Nehara wesletê	Roja bi wê gihîştinê
Nehate beştin	Nehate girêdan
Nehcûr	Hicretbûyî
Neheng	Timsah, şêrê behrê
Neheş	Bêhiş, gêj
Nehîb	Talan û tajanîkirin
Nehin	Tunene, tune, ne ji, nexweş, bêhal
Nehmar	Pir, bêdawî, bêhisab, ecêb, hişk, sergêjî
Nehr	Robar, çem, çem û cobar
Nehs	Bêxêrî, bêtêr, şûm û bêyom, bêyom
Nehw	Xizim, pismam, Gramer
Neî	Ninî, ne
Neîl	Nezanistî
Nejvan,	Xwe avêtin, qefz dan, hol kirin
Nekbet	Bêbext û bêşans

Nekin te'eccub	Saş û heyirî nemînin
Nekir gûş	Guh nedayê, guhdarî nekir
Nekîr û Munker	Navêdu firîşteyan
Ne'leyn	Herdû pêlav
Nem	Şil, şiliya ji girînê, pereyê hesinî, pêşin, xwê
Nêm	'edab, bezek, îltîhab, nemek
Nema	Kesk bûn, şîn, mezin
Nemek	Xû, xûyî, xûwê, xurek, team
Nemekheram	Nankor
Nemevat	Nedigot
Nemîm	Ewr, mij û dûman
Nemit'vê	Min nevê, namewê
Nemleê ez'ef	Kirmoriyê (gêre, mûr) herî zeîf, biçûk
Nemmam	Xeberguhêz, fesad
Nemûd	Xuyabûn, diyarkirin
Neng	Qebîh, eyb û ar, şerm, fedî, qebahet
Neolîtîk	Serdema kevirîn
Nepelî	Şiverê
Neqam	Kûrahiya ji bejnekê zêdetir
Neqd	Dirav, nerx, perê pêşin, pere, peyman
Neqî	Pak û paqij
Neqil	Gotin û xeber
Neqil bim	Li erdê bim, têkevim ber destan
Neqis	Kêm
Neqîş	Neqîşandin, neqşandina rengîn, wêne, şikil
Neqîyyîl-xed	Rû paqij û pak
Neql	Gotin, ji hev ra, neqlîhevkirin
Neqlê sehîh	Xeber û gotinên rast
Neqqad	Ew kes û pispor e ku tiştên qelp ji yên rast saxlem vediqetîne
Neqqaş	Yê ku dineqîşîne, neqş dike
Neqqaşê ezel	Ew Xwedayê ku di ezelda hemû alemê neqîşandîye
Neqqaşî	Wênesazî, şewekarî
Neqs	Kêmanî
Neqş	Dekorasyon, zînet, nîgar, wêne, xeml
Neqşê xwe newalîn da	Bê pere da, neqşê xwe bexşîş kir
Neqşebendan	Neqqaşan, nîgarendeyan, nexşebendîyan, yê buxarayê ne
Neqşek	Nemûşek, nexşek, riîşanek
Neqşîyar	Şiklê yar
Nerd	Zehr, lehîstoka tawleyê, navê lîstikekê, zar
Nêrgiz	Kulîlka nêrgizê
Nerx	Biha, heq, nerx lêdan
Nes	Durustî, tesdîqbûn, metn, ayet, nivîs
Nes'het	Şîret, nasîhat
Nesaz	Cigera ku naşibe keseka/î din, têrakirin, gilçkirin, çiqilandin, nimûne
Neseb	Regez, dol, nîjad, binemal
Nesep	Nîjad, rekez
Neseq	Cûre, wek, awa, nimûne, şekil

Nesîb	Par, piş û
Nesil	Regez, nijad, irk, millet, binemal, malbat
Nesîm	Bayê hênîk, berbangê sibê, sivik, ba vedîdîn, sirwe heldeke, Bayê sivik, hûneba, meltem, zû yê serê sibê, rakirin
Nesîp	Qismet, siûd, talih, bext, qeder
Nesîr	Pîştgîrî
Nesl	Nîfş, cêl, nîjad, dûnde, serê tîr
Nesl û neseb	Kok û binyad
Neslê pak	Nijadê pak
Nesohte	Neşewitîne
Nesr	Xaniyê ku di siha çiyê de hatiye çekirin.
Nesrîn	Cûnek, gulên beyaristanê ne, navê jinan, gulekê ye, gula wanê
Nesrîn 'Ecûz	Ya ku bejna wê mîna çiqala nesrînê ye
Ness	Ayet û hedîsen pîroz
Nessê Qur'an	Teksta qur'anê, deq û metna '
Nestêleh	Hêja, heyf
Nester	War kirin
Nesteren	Nêrgiz
Nestûh	Kesê ku ji şer têr nabe.
Nesx	Cûreyekî ciwan e ji xêzkêşîya erebî jê re dayika xêzan tê gotin
Neş	Sih, sî
Ne'ş	Cenaze, darbest
Neşac	Girî
Neşat	Kêf
Neşatîmend	Kêfxweş
Neş'e	Kêf û gêjiya meyê
Neşêm	Nikarim
Neşi	Tesîr û kêfxweşîya meyê
Neşî	Nikarîbû, nikarî
Neşîb	Berjêr
Neşîm	Nikarim, di nav, qeweta min tuneye, kêra ku ji bo tendurustiyê pê xwîne can dirijînin
Neşnewî	Nebihîsî
Neşter	Kêr
Neşwa	Serxweş
Ne't	Sîfe, wesîf, wesîfkirin û pesindan
Nêt	Nîyet girtin
Netayic	Yeka wê netîce
Netê	Nayê, nahê
Netq	Axaftin, peyivîn
Netrîk	Guhar, xeml û pelikên ku bi serê gerdenî kezîyan ve hatine daliqandin, daliqandîne
Netrîkê xelxal	Şîrîk û polikên xilxalan
Nettik	Xîşreke zînetê ye
Nêv	Nav, di, li, xemê da, (cîhanê)
Nevê	Na, ne lazîm e, ez naxwazim
Nevî	Nevê, nexwazê
New	Nîfş
New'ê şecer	Cûreyên daran, çeşîdên

New'ê uştur	Tewir bi deve, çeşit heştirme
Newa	Awaz, zêmar, jiyar, rohnî
Newal	Dayîn, bexşîş, hediye û tiştê ku peywendîyê wî bi dayînê va heye
Newalîn	Tiştê ku peywendîyê wî bi dayînê va heye, hediye û bexşîş, baxşîş, dayîn, dayîna comerdî, dayîna bi comerdî, dilovanî, dilxweşkirin
Newbe	Dor, sira (ya mirinê), rêz
Newbet	Dor, nobet
Newcewan	Sinêl, xort.
Newcewanî	Sinêlî, xortî
Newê	Nesl, nîfş
New'ê etfal	Nîfşê zarokan
New'ê Adem	Mirov
New'ek	Nîfşek, şeweyek
Newend	Qasid
Newh	Deng
Newhe	Girîna bi deng a ji bo mirîyan, Qîr ûgazî, qîreqîr, hewarkirin
Newişt	Nivîsî, li ser eniya
Newkê Xame	Serê qelemê
Newm	Xew, raketin, razan
Newmid	Bêumîd, bêhîvî, nûciwan, xort, gêncê ku nû tê, Bêixtiyarî, Bêhêvî
Newroz	21ê meha Adarê
Newwahe	Jîn û pîrekên ku bi pereyan (heqmê xwe) li ser meyîtan (mirîyan), digirîn, şînê dîkin
Newzad	Yê ku nû ji dîya xwe bûye, hatiye dinê, çêlikê, sawa
Nex	Dezî, tayê herî zirav
Nexasim	Nemaze, bi taybetî
Nexçîr	Nêçîr
Nexemat	Dengên xweş, nehvirînên wek sitranî, pirjimariya nexmeyê ye
Nexl	Dara xurmeyê, xurmedar
Nexlê bela	Dara bela û afetê
Nexline	Dara xurmeyê
Nexme	Awazê xweş, newa û seda, stran surûd, aheng û awaz
Nexmexwan	Stranbêj, kesê ku distirê
Nexoş	Kesaêsek yan hin êşlê
Nexş	Neqş, çîn
Nexşeb	Bajarekî li başûrî semerqendê
Nexwet	Nexwet:vexwarina ji bo nexweşan
Ney	Billur, bilûr, fig, şimşal, bilûra ku ji kamîş tê çêkirin
Ney û nay	Du amûrên mûzîkê ne
Ney û tenbûr	Du amûrên mûzîkê ne
Neyar	Dijmin
Neyg	Yeng, bajarek e
Neyhar	Dujmin, neyar
Neyistan	Baxê zilan, sazgeh, cihê qamişan
Neynik	Eyne, neynik
Neynîk	Neynik, mirêk
Neyyahe	Lawjebêj, jina ku li ser miriyan digirî
Neyzarî	Negirî

Nezar	Nerîn
Nezare	Mêzekirin, temaşe, nêrîn, temaşekirin, seykirin
Nezare kirin	Nêrîn
Nezcê xakem	'xerqî xak bûm, keftime bin axê
Nezd	Nêzîk, li cem
Nêzd	Nêzîk
Nezdê min	Li ber min, cem, nêzîkî
Nezdîk	Nêzîk
Nêzdîk	Nêzîk, nêz
Neze	Nerîn
Nezer	Nêrîn, temaşe, awir, mêzekirin, mêze bikin
Nezer de	Nezerê bidê, lê mêze bike
Nezer dit	Binêre, bibîne
Nezer kir	Mêze kir, nêrî
Nezer le kir	Lê mêze kir, temaşa wî
Nezerbaz	Mêzekerê bi kêf û xweşî, temaşevan, temaşager
Nezerbazî	Lênêrîn, temaşekirin
Nezergah	Cihê nêrîn û mêze kirinê, cihê nêrînê, ciyê ku lê temaşa tê kirin
Nezerîyye	Dîmane
Nezhet	Henek, laqirdî, tinaz
Nezi'	Standin, jiberdaxistin.
Nezîf	Pak, paqij
Nezim	Helbest
Nezîm	Helbest
Nezir	Heval, mînak
Nezîr	Merif hişyar dike, yê ku mirov ji tiştên tehlike xebardar, Hevta, wek, nimûne, mîsal.
Nezm	Şî'r, helbest, pîvan, birêkûpêkî
Nezra nezera (te)	Awir
Nezzam	Xwedayê ku dinya herî xweş çêkirîye
Nezzare	Ewê ku ji ciyekî bilind da, li tişteki mêze dike, temaşevan
Nî'mel-meqam	Meqamê çi xweş, cî û warê pirr
Nicûm	Stêrk, necm
Nida	Deng, gazî, bang, hewar
Nîda	Bangkirin, qîrîn, deng, bang, qîr
Nida kunende	Bangker, yê ku bang dike
Nidd	Beramber, hevta
Nifûs	Nefs, giyan
Nifuz	Têketin, rêdîtina hundirê tişteki
Nigah	Nêrîn, nihêrtin, mêze kirin, nerîn, temaşe, sehkirin, têbînî.
Nigar	Neqîş, neqş, wêne, heykelê bedewiyê, yar
Nîgar	Dergistî, destgirtîya wek resim û wêneyan xweşik, wêne, dilber, Sûret, neqş, Nexş, yar, pir xweşik
Nîgarê faxir	Yara hêja
Nîgarîne ze'îm	Yarên pirr xweşik ê meqambilind
Nigehdar	Zêrevan, parêzvan.
Niger	Sanem, put, wêne, tablo, dirûv
Nigîn	Morî, gewherekê bi biha ye çek û gustîra pê dixemilînin., Qaşa gustîlê

Nigûnser	Sernigûn, serxwar, Serbeijêr, semişiv
Nihai	Mişextî
Nihal	Çiqil, şax, şitl, teze, nûgîha, Mişextî
Nîhal	Yar, hebîb
Nihalê serkêş	Şitla ku mezin dibe, dara bejndirêj
Nihalîn	Çiqil û şitlên daran, nihâl, nîhalî, tebsî mefrûşat seccade
Nihan	Tenezil, daketin, tawîz, nefsbîçûkî, tenezil
Nîhan	Veşartî, bi dizî, nexuyakirî, dawî, veşartîye
Nihan bû	Hate veşartin
Nîhane	Veşartîye, bi dizî, dizît
Nihanî	Dizîtî, nediya, nexuyayî, veşarî, xefî, Xefit, dizît
Nîhanî	Xef, rojê spî/rewşen, nine
Nîhayet	Dawî
Nihe	Nine, qeyê, danîn, lêxistin, niha
Nihîn	Bi dizî, xef
Nijde	Rêbirr, çete, Êrîş
Nik	Li cem, ba
Nîk	Xweş, qenc, paqij
Nik me	Li cem me, hinda, ba
Nik te	Li cem te, ba, hinda
Nîkap	Serpoş, kefi, egale, kevînk, xafîk
Nikat	Gotin û mehneyên zarîf henekî
Nikhet	Bin, bêhn, nukhet
Nikhet-'ebîr	Bihna gîha û nebatên tevlihev xweş
Niko	Baş, rind
Nikokar	Ê ku karê wî qenc û pak e
Nikoserencam	Dawîxêr
Nîkûnam	Bi nav û deng, şan şoret, keça başîyê, qencîyê, emelê me tune, Qencnav, bextewar
Nîlgûn	Şîn
Nîlofer	Lûleper
Nîm	Nîv
Nîm e ez-bêhub	Nîvî ye ji rindîyê
Nima	Serveya her tiştekî, sîngê avahî.
Nimane	Diyarbûn, şîn bûn
Nîmbismil	Nîvserjêkirî, nîvkuştî
Nîm-bismil	Nîvco mayî, nîv besmele
Nimizhal	Nefsbîçûk, dîlnîzm
Nimizn	Nîzm
Nimûd	Îşaret, nîşanok, delîl, xuyabûn, xuyakirindiyarbûn, Nîşan da, diyar kir
Nimûnedar	Diyarker, eşkeraker
Nînewa	Nînowa, bajarekî nêzikî mûsilê
Nîqab	Perde, serpoş
Nîqab	Serçavik, çarçeva rû, ya ku jin diavêjin ser rûyê xwe, niqap
Niqmet	Ceza, lanet
Nîran	Agir, cehnime, rijandin, belavkirin, rijand
Nisa	Jîn

Nisab	Tixûbê dana zekatê
Nisar	Şabaş, pereyên ko di şahî û dawetan de, reşandin, belav kirin
Nisbet	Angor, beramber, munasebet, peywendî, beramberî tiştêkî din
Nisbî	Bi pîvanekê, beramberî tiştêkî din, sinorkirî, nivê rê
Nisf	Nêvî, niv
Nisfê ewwel	Nîva yekem
Nisfê rah	Nîvê rê
Nisfê sanî	Nîva duyem
Nisfiyye	Xebitandina li ser durr û gewheran paqijkirina wan
Nîst	Nine, tuneye.
Niswan	Jîn
Nîsyan	Jîbirkirin
Nîşab	Tîr
Nîşag	Çelengî, zîrekî.
Nîşan	Hêma, îşaret, elamet, nivîs û xêz xal
Nîşan heyderan	Nîşanê heyderanî, yên ku nîşanên wan wekî heyder in
Nîşan-eş	Nîşana wî, dîtina, nîşanek ji mecnûn
Nîşat	Jê gir, jê derketin
Nîşat	Kêf, kêfxweşî, şadî, kêfxweşîya rindîyê, tevger, jêhatî bûn, Serkeftin
Nîşate	Şahî, rûniştin, Dîlan
Nîşatîmend	Kêfxweş, bi kêf
Nîşatmend	Kêfxweş, bi kêf
Nîşest	Rûniştin, cihgirtin
Nîşêvî	Nîşûvî, berjer
Nîşîve	Berjêr bike, bitewîne
Nîşîvî	Serî di berda, xwar
Nîşivîn	Xwar kirin
Nîşt	Rûnişt
Nîv	Parek ji du paran
Nîv remeq	Nîwe giyan, nefes, bêtiwana, nîv rû'î
Nîva	Bilindahî yan nîzmahiya tiştêkî, nîva
Nivîn	Nivîstin, razan, raketin, bettaniya razanê
Nivîn/nivîstin	Razan
Nivistin	Raketin, ramedîin, razan, xewîn, xewtin
Niwîs	Nivîs
Niwîsîn	Nivîsîn.
Niyaz	Dua, lava, niyet, merem, mebest
Nîyaz	Du'akirin, lavakirina ji Xwedê ra
Nîz	Jî
Nîza'	Nakokî
Nîza'	Xirecir bike, ke
Nizam	Tekûzî, rêkûpêkî, sistem, pergal û sistem, rêk û pêk
Nizamî	Xwediyê pênc destanên navdar, 1135z -1217z
Nîza' name	Kêşename, kitêba nakokiyan
Nobedar	Pêwan, zêrevan, pasevan, parêzvan, kesê tiştêkê/î diparêze
Noqzirav	Pîştzirav
Noroz	Newroz, roja nû

Noşî	Me vexwar, min
Noşîn	Vexwarin
Noşmendî	Vexwarinî
Noşte	Nivîs
Nû anîn	Nû îcadkirin, peydakirin
Nû 'erûs	Bûka nû
Nû'he û zarî	Girî, giryar û şîwen
Nûanîn da	Ji nû va peyda kir, da anîn
Nûbal	Bejna nû
Nûbar	Bera nû, cûrekî ji kevanane ku çend tîran bi hewra davêjin, nûbare, berê, fêkiyê
Nûbare	Tazeber, meyweyê nûghiştî
Nûbawe ye	Nû ye, wek (mîslê) fêkiyê ku derketîye, teze, xweşik
Nûbî	Xelqên nûbeyê, herêmeka misrê ye
Nûbuhar	Bihar
Nubuwwet	Pêxemberîtî
Nuceba	Kesen biesil, payebilind, pak, Kesên biesil
Nucûm	Stêrk, steyr, steyrîk, nucûm, di zimanê 'erebî da
Nufûs	Xwe
Nugsan	Kêmasî, kêmbûn
Nugûn	Serberjêr
Nuha	Niha, aniha, vêga
Nuhîn	Veşartî
Nuhîn kir	Veşart, tewiland
Nuhînder	Ji nişkê xuya dibe, bi dizika derketin
Nuht	Lê da, ket kun kir
Nûjdar	Dermanê bi şîfa, ku li birînê tê
Nûk	Serê stiriye yê tûj
Nukte	Mehneya ku her kes nikare fehm bike, kûr, gotinên bi mehne, kêmanî, qusûr
Nûktedan	Zana, jîr
Numa	Diyarbû, xuyabûn, xuya bû, diyar, eşkereyî, Eşkere bû, diyar kir
Numaî	Eşkereyî
Numan	Nîşan dan, xuya kirin, şanî dan
Numandin	Diyar kirin, dan xuya
Numane	Xuyabûn
Numaye	Xuyabûye
Numayê	Şanî wî kir, raberî
Numêyî	Eşkere bikî
Numûçek	Nimûne
Nûmudam	Meya nû
Numûdek	Berçavokek, diyarbûyînek, xuyanek
Nûn, sad mîm	Dibe ku ji bo çêkirina qafiyeyê be
Nûnkê	Nînûkekê, nûnîkekê, nînûkêk, neynûkek
Nuqatrêzî	Rêzkirina tîp û herf xalan
Nuqet	Nuqte, xal, dîlop
Nuql	Meze
Nuqsan	Kêm

Nuqte	Xal, hindikek
Nuqtedaxek	Ciyekî şewitî
Nuqtêya rebîî	Cihê ku roj di gera xwe de digihîjê û dinya dibe uhar
Nuqûd	Dirav, pere
Nuqûl	Meze, mize
Nuqûş	Neqş, xeml
Nûr	Ronî, ronahî, fecr, çira, şewq
Nûra hîdayet	Nûra hîdayeta bal rêya rast
Nûra zul-celal	Nûra Xweda yê mezin, xweyê meznayê
Nûrê Barî	Roniya Xwedê
Nûrê heq	Roniya Xwedê
Nûrefşan	Yê ronahiyê direşîne, belav dike
Nûres	Nû gîhayî
Nûresîd	Nûgîhiştî
Nûrest	Nûgîhiştî
Nûrî	Naznavê şî'êrî yê şêx nûreddînê birîfkanî ye
Nûrîn	Ya bi nûr, ku diçirûse
Nûrîn-cemal	Ew xweşikîya ku derûdora xwe wek nûrê, ronî dike
Nûrnuma	Ronahîder
Nush	Şîret, pend, nesîhet
Nusret	Alîkarî
Nusxe	Lib, dane
Nûsxe	Sûret û numûne
Nûşî kir	Vexwarin
Nûşîdar	Derman, şîfa, şîfa
Nûşîn	Xweşçêj, xweş, şêrîn
Nuşte	Nivîs
Nutfet	Tovê zilam û jinê yê ku zarok jê çê dibe, sperm, avik
Nutq	Axivtin, gotin, biz iman ketin, goter, axivîn
Nûxîz	Nûhatî, nû şînbûyî
Nuzhetgeh	Seyrangeh
Nuzûl	Daketin
Obe	War, êwr, warê ku koçer lê datînin, dihewirin, navber, Ciyê kon, Navê qebîlê ye
Oldaş	Bi hevrê, heval, hogir, dost, birader
Omîdwar	Hêvîdar
Ona yoktur	Jî wî re tune ye
Ons	Cûre, nîfş
Osîadê mutleq	Mamostayê herî mezin, Xwedê
Ostad	Seyda, rêber
Pa	Ling, pê, girêdayî, bestî, bingeh
Pabend	Niggirêdayî
Pabende	Aşîq û meftûn, nig girêdayî, girêdayî, mijûl
Pabest	Girêdayî, linggirêdayî
Pabeste	Niggirêdayî
Pa-beste	Linggirêdayî, kesê ku lingên wî/wê hatine girêdan, ketine qeydê
Pabûs	Yê ku piyan radimûse
Pa-bûs	Maçîkirina lîngan, lingmaçîkirin

Pabûsî	Lingmaçkirin
Paçebend	Benê ku pê balindeyên mîna baz û şahînan tîn girêdan
Padişahê Dîn	Hz, pêxember (s, x, l)
Padişahê layezal	Padişahê bêdawî, ebedî, Xwedê teala
Padişahê li Kursî	Ew cîyê rast û dûz e ku lewhê mehfûz tê da ye li bin 'ersê ezîm
Padişahê mulkê me'mûr	Padişahê warê xweşavakirî
Padişahê xub	Paşaya rindan, seroka, kesa herî rind, melîkeya
Padşahê mezin	Xweda
Pak	Pak, paqij, temîz, bi namûs, piştî xwe dayê
Pakîz	Pak
Pakize	Paqij, spehî
Pakîze suruşt	Xopak, tebîet pak
Palan	Kurtan
Palas	Ber, xalîçe, berik
Paleheng	Zeman, wext, dem
Palux	Kaseya meyê ku ji qîloç an ji diranê fil hatiye şêkirin.
Pamal	Belavkirin, mest, westeyî, Pêlêkirna bi şimkê, tiştê bi pêyî têt herîşandin. berze, serşor., Şûn pêlav, pêpestkirî, berze, zelîl.
Pa-mal	Mayîn û pelçiqandina di bin lingan da, pere, perçe
Pansed	Pênc sed, (500)
Pansed derec	Pênc sed qat, derece, tebeqe
Pare	Perçe, hûr, kir, qet
Pare pere (kir)	Perçe (kir)
Parepar	Perçe
Pas	Jeng, zeng, li vir bi wateya "qirêj" e, Edeb, ihtiram
Pasban	Nobedar, ewlekar, pasevan, çavdêr
Paspan	Zêrevan, nobedar
Paşa ji bo bexşîş hinar	Pêşkêş û xerac bexşîş di şandin, yê ku padişahan ji bo wî
Paşî wê	Piştî wê
Paşroj	Paşeroj, dema bê
Pawan	Diparêzin, mehfize dîkin
Pay	Ling, (ning), pî, nig
Payan	Dûmahî, dawî. li jêr, li jêr piyê kesekî, dehmen.
Payê dîwanê refî'	Lingê dîwana mezin, mecazen, ber derîyê te yê, kerîm, huzûra dîwanê
Payemal	Bernig, rezîl, xax
Payendaz	Bi jêr de şehkirî
Payî bend	Linggirêdayî, esîr
Paymal	Bernig, xax, rezîl
Pe	Pê, nig
Pê wer bi kem	Pê bi reşînim
Pêc	Alandin, badan
Pêçe pêç	Porê lûle kurîşk, xelek bi
Pêçek	Perdeya li ser rû, xavîk, şar, rûyê dilber
Pêdane	Gel û kesên fireng, tiştên firengî
Peder	Bav, bab
Pedîd	Diyar, durust, eşkere bûn
Pehlû	Ran, kemax

Pêht	Pêt
Pejiya	Pijiya, keliya
Pejmurde	Çilmisîn, pelisîn, miçiqîn, Rengguherî, çilmisî, bêkêr
Pejmûrde	Rengguherî, çilmisî
Pekandin	Jêkirin, serjêkirin, serî li hev difirandin
Pêketina agirî	Diram
Pêkve	Bi hev ra, pev, 1, şeytan, îblis, Bi hev re, pev re
Pêl	Dem, gav, sîpel, şepol, şîpel
Pela xwîn	Pêla xwînê
Pelas	Pirt û kirt, cilên kevnên kêmbiha, yê ku cil libasên kevn li xwe dike
Pelax	Gihayê hişk
Pelçim	Belg, pelg, belçim, belçim, bilçik
Pêlekî	Demekê
Pelîd	Cilq û pîs xebis, şeytan, kesê rezîl, spartin, cihê spartinê, Şêt
Pembe	Pembû
Penah	Star, piştgirî, Palpişt, parêzvan., Pena, stargeh
Penc	Neynûkên perindeyan
Penca puleng	Pencê piling (kaplan)
Penctûncin	Pençeyên wekî me'dena tûncê hişk û zexm
Pend	Şîret, nesîhet, şîret, tewsiye, nihên
Pendê babil	Şîreta bav
Pendî	Şîret, nesîhet
Pengiyan	Tijîbûn
Penhan	Veşartî
Perandin	Firandin
Pêrar	Sala bert par, berî du salan
Perat	Peritî
Perçem	Kakul, porên ser enîyê, li pêş, porê kin ê ku bi da xwar dibe, perçem, Temerî
Perda heya	Perdeya fedî û heyakirinê
Perdaz	Muzeyen
Perde	Deng, awaza wek dengê mûsikîyê, min têxe mezel, ser biniximîne, bêheya
Perde'w hîcab	Astengî, manî', kesê li pişt perdeyê rûniştî
Perdedar	Bi perde, di pişt perdeyan de, veşartî
Perdegî	Keça bi şerm
Perdeguşa	Perde raker, ê ku perdeyê vedike
Perdepûş	Kesê ku eger eybekê bibîne çavê xwe jê digre
Perdesera	Seraperde, konê mezin, sitare
Perêht	Biraşt, soht, şewitand
Perêjtîn	Qebûl kirin, pejirandin
Perende	Balinde, çivîk
Pereng	Bizotî, piring, agir, bizot
Perest	Pîroz
Pergal	Aletê ku pê neqş û nîgarî tê kirin, pergar
Pergar	Alêtê neqîşandinê, haceta resimandina daireyan, pergal, Plan, proje
Pergende	Belawela, gij

Perhîz	Hişyarî, Xwedanepaş, teqwa, ji gunehan xwe parastin
Perhîzî	Teqwa, xwe ji gunehan parastin
Perî	Mexlûqekî neditî û beden letif xweşik e, Ji bo
Perîirtisal	Wek perîyan
Perîpeyker	Perîrû, kesa pîrr xweşik a ku rûyê perîyan li ser wê ye
Perîrû	Ew dilberên mînanî perî û firîşteyan bedew spehî
Perî-rû	Ew kesa ku rûyê wê, wek perî û horîyan xweşik e
Peristar	Xizmetkar, parêzvan
Peristî	Perist, pîroz, rewşa peristbûne
Perîşan Xatir	Dil perîşan
Perîşt	Pijand
Perît	Ji bo te
Perîweş	Wek perîyan, pîrr rindik û xweşik, perîrû
Perixîn	Herîşandin
Perîzad	Wek keça perîyan, pîrr rind, xweşik, zarokê, ewladê
Pernîyan	Rind, komek stêran e, sureyya, bask, Hevrişimê neqîşandî, delal
Perr	Pûrtê firrindayan, bask belav bûyî
Perr belav	Bask belav bûyî, bi tirs û xof heybet, perrik şewitî
Perrende	Balinde, teyr
Perreng	Pîzota agir
Pertal	Caw, qumaş, û pirtî
Pertew	Pertew, pêt û şemal, ronahî, tîroj, ronî, tîrêj
Perû	Xelat
Perwa	Tirs, cuhdan
Perwan	Perwane, pîrpirok, minminik
Perwane	Perperik, pîrpirok, Beletîvk, panda, ronahi- ya rojê.
Perwaz	Firîn, firrîn, firr, hilavetin, şîret
Perwazî	Firîn
Perwerdigar	Yê kesekî di taşînî an terbiyet diket. melik
Perwerî	Di farisî de ew mehîna ku baş guh didinê û êm dîkin, dermale, yanî kesê xwedîtî lê bûye
Perwerîş	Perwerdehî, xwedî kirin, fêrkirin, terbiye
Perwîn	Komek stêrkên ba hev, Navê stêrka sureyya, biserketî, nasnavê xusrew, qebûl, pejir
Perxaş	Şerê giran, berxwedan
Pes	Êdî, îca, wê demê, paşê, dû re
Pesmandegan	Kesê ku li dû maye, paş, mecazen, gunehkar, feqîr, ji terîqetê dûr
Pest	Qereqola li ser rîyan.
Pêşber	Li ber, pêşî
Pêşedest	Li ber
Pêşeng	Navê şahekê faris yê kevin e
Pêşî nuha	Berî niha
Peşîman	Poşman
Peşmûrde	Perîşan, belawela, şepirze
Pêşrew	Rêber
Pêşuwa	Pêşeng, serek, serok, rêber
Pêşuway	Pêşeng, serek, serok
Pêşwa	Delîl, rehber, senver

Pêt	Agir, şewat, alav, koz, alaw û hilorîya
Pet pet	Pol, kûm, ref
Pêt û agir	Agir û çikên
Pêt û hirqet	Agir û şewat
Pêt û pereng	Pêt û pelên agirî
Petot	Gelekî extiyar, riziyaî
Pev	Pê, dû, bi hev, re
Pev 'eyan bû	Bi hev xuyakirin, hevûdu dîtin
Pêvenûsk	Pênûs, qelem
Pêxor	Qop, seqet
Pêxwas	Kesê pêlav anku sol li piyan nîne, / gore, rêbirr, diz, / pêlavan ku solli
Pey be pey	Li dû hev
Pey Kir	Qedand
Peya pey	Li dû hev, hindik
Peyade	Peya
Peyak	Berik, piyade
Peyal e	Perdaq, glas, şûşe
Peyala şerbetê	Devê qedeha şerabê
Peyale	Qedeh, şûşe
Peyam	Xeber, mizgînî, mujde, mesaj, mizginî
Peyapey	Li pey hev
Peyda	Berçav, hebûn, hatin dîtin, hasil bûyî, hatiye wucûdê
Peyda nehin	Peyda nine, nexuyaye
Peygan	Sertîr
Peygê	Posteçî, namegêr
Peyk	Qasid, serê tîr, peyamnêr
Peykan	Tîr, rim
Peyker	Pût, timsal
Peykerperî	Perîrû, perîsûret, wek perîyan xweşik
Peyrew	Şagirt, şopgir, lidûvçûyî, firûzeya bixeml, şopajo
Peyrew bikî	Bidî dû yekî
Peyrozê kaşane	Firûzeya bixeml
Peywend	Girêdana xurt ya bi kesan an tiştan re, pêwend, bi hev girêdayî
Peywende	Pê ve, pêvegirêdayî, pabend, têkil, ligel
Peywest	Gihîştin, li pey hev, pêva
Peyweste	Daîma, her tim, timûdaîm, kar, sinhet, Li pê hev, hertim
Peyxale	Peyala bade û meyê
Peyxam	Peyam
Peyxan	Qasid, peyambir
Pezçêr	Şivan, yê pez diçêrîne
Pezîr	Qebûlker, qebûl kirin
Pîç	Bijî, bije, kesê ji jinek nezewici bûye
Pîç û tab	Xwar
Pîçê	Pîçek
Pîçe	Ê ku ne wek eslê xwe ye
Piderwar	Bavikwar
Pidram	Delal, pîroz, hêsan

Pijmir	Derd û kûl, çirmisî, jakaw, sîs
Pijmurde	Xemgîn, dilşikestî, jar
Pîl	Pile, derece, pêplûk, nexşe
Pîlewer	Ettar
Pilox	Piloxên agirî, pelên mezin yên, pizot
Pinhan	Nihan, nepenî, nehênî, veşarî, Nihênî, veşartî, bi dizika
Pinhan	Veşartî, xef
Pîr	Dostê Xwedê, welî, ewliyaûllah, şêx, kal
Pîr bim	Pîr bibim, extîyar
Pîr direve	Ferrar
Pîr'efiya	Pîrhevok
Pîr'emel	Tîştê ku bi daxwazan tije ye
Pîrahen	Kiras
Pirand	Firand
Pîrane	Em pîr in
Pîrane nezerkî	Nêrînekî pîrane, awireke bi zanîn û hikmet
Pîraye	Xeml û xêz, xişr
Pîrbêjî	Axaftinapir
Pîrbûna dewamiyê	Deyyûmî
Pircefa	Pirderd, zehmetkêş
Pîrê emced	Kesê herî mezin
Pîrê emced	Kesê herî mezin
Pîrê Muxan	Şêxê terîqetê, murşîd, 'alim, xews, 2
Pîredine	Dinyaya kal
Pîrehen	Îşligê min, îşligem, cilê, kiras, qutik
Pirehenak	Kirasqetiyayî, peritî
Pîrekal	Mirovên
Pîremer	Salmend, êxtiyar
Pîrhewes bû	Hêviya wî gelek bû
Pîrî	Firandî
Pirinde	Sewlalên ku difirin, Perende, Sewalên ku difirin
Pirmilî	Çilmisî, pelisîn
Pîrpizêk	Navê çiçekekê (gul) ye, bilbizêk
Pirr	Tijî, zêde, gelek
Pirr hewa	Bi daxwaz
Pirr pêç	Li hev badayî, pirr piçikandî
Pirrnûr	Pîr bi ronî
Pis	Kur
Piser	Kur, law, lawik
Pisyar	Pîrs, pîrsyar, sual
Pîş	Pêşî
Pîşe	Xweza, teb', kariyerîst, senetkar
Pîşekar	Xizmetkar
Pîşer	Piser kur
Pîşt	Pîştgirî
Pîşt be pîşt	Newe diway, (cîlen be'ide cîl)
Pîşteköz	Pîştûz, pîştwar
Pîştî	Barê ku bi pîştêde hilgirtin

Piştqur	Piştûz, pišta wî ketiye ber
Piyale	Qedeh
Pizik	Pirzik, pizrik, zirpik, xişrûk
Pol	Pere
Pola	Pol, pola, çelîg
Polad	Çelîk, pola, hesinê xwerû
Post	Çerm, pîst, pêst, post, li xwe kir
Poş	Poşan, li xwe kir, laçik, xavik, şar
Poşîde	Lixwekirî
Poşîdekirin	Pêçan
Poxalîs/poxalês	Gûalês, gûxwer
Poxîn	Bermayê arê mûxilkirî, ew beşe zebrey le ard demênêtewe diway li êlekdan
Poyende	Bi tevger û çûn hatin, bizavger, bi meş ûliv, Gihandina du tiştan, li hev rast hatina du tiştan
Pûd	Şewata zêde, Tiştê xwarinê
Pûk	Bahoz, bager, gilele, bazor
Pûl	Dirav, pere, pare, mal û milk, di- ravê zêrî yan zîvî yan kaxezê.
Pulox	Pelax, gihayê hişk, gijik, gij
Pûm	Bûm, kund, pû
Pûng	Gihayek bêhnxweş e wekî naneyê heşîn
Punhan	Nihan, nepenî, veşartî
Pûp	Tarika dîk û heywanên wisa
Pur	Pirr, gelek, zêde, eynatçî, kesê ku eynatê dike
Pur cehd	Pirr xeyret
Pur-bade	Ya ku tije şerab e, mey
Pur-çîn	Ya ku pir kurîşk daye xwe, tevlihev bûye
Purdaz	Bi tertîb, nîzam, rêkûpêk
Pureng	Pereng, bîzot, pol, kozir, pêta êgir
Purengwar	Kozir, pêta agirê, pola êgir
Pur-ezîz	Pirr germ, kel
Pur-kebîb	Purşewat
Pur-le'n	Pir lehnet
Pur-nûr û sefa	Pirr ronî û saf zelal
Purr	Pirr, gelek, tijî
Purs	Pirsek, pirs, pirsîn
Pursî	Pirsî, pirsîyar kir
Pur-zenb	Pirrguneh
Pûs	Endîşe, tirs, fikar, meraq, diltengî
Pusan	Qur'an
Puser	Kurr, zarokê lawîn, law, kurrik, lawik
Puserekk	Kurrek, lawek
Puser-et	Zarokê te, kurrikê, puser, kelîmeyeka ji zimanê farisî ye, bavê mecnûn ra dibêjin
Pustan	Paxil, pêsîr
Pûşî	Cil, cawê ku li serê xwe digerin
Puşti	Piştê
Put	Senem
Putân	Yeka wê pût e, heykelê ku jê re perestî dibe, sembola keçika cîwan

Putkede	Xaniyê seneman, senemxane, putxane
Pûtxane	Cihê ku pût lê têne danîn
Puxte	Pehtî, stewiyayî, birijî, kelî, pijiyayî, Pijandî
Qa'	Herêm
Qab	Miqdar, qeder
Qabe qewseyn	Bi qasî du kevanan
Qabil	Ê ku qebûl dike
Qabilê zewalê	Amade ji çûn û windabûnê re
Qabilunnar	Hêjayî agir
Qad	'erd, cih, zemîn, meydan
Qadir	Ji navên Xwedê ye, yê ku dikare her tiştî bike
Qadir nedibûn	Nikarîn, Nikarîbûn
Qaf ta qafan	Seraser, ji serî heta dawî
Qafi kim kelmê	Gotinan, peyvan bi rêz bikim, şî'ran binivîsim
Qafile	Karwan
Qail	Bêjer, yê ku dibêje
Qail	Razî, qane, daim, 'hazir
Qaim	Her li piyan e, herheyî, li ser xwe
Qaim	Çûyîna bi rê da, hazir, sekin, li bendê, amade
Qal	Şer, herb
Qal û qîl	Behs kirina serê mesele, suhbet, gotgotin, gotûbêj
Qal û şer	Qal û qîl, gengeşî, bi devkî şer kirin
Qale	Got
Qalib	Cesed, ê ku şekl dide, bejn û bala wek gulê, bejin, bal
Qalibê	Gewdeyê
Qalibê betal	Laş
Qamet	Bejn û bal, qam, bejnûbal, qed, endam
Qamûş	Zil, qamîş
Qani'	Razî, qena'etkar
Qanûn	Aletekî sazbandîyê ye
Qaqîrcîg	Zengilok, kirkirka li qirika mirov
Qar	Xisirî dibe yê paşî
Qarûn	Maldarekî cihû yê dema pêxember mûsa
Qarûre	Fîraq û aman ên kristal, surahi, şûşe
Qas	Qasî, qeder
Qasid	Kesê navbeyn, elçî, ku peyam û mesajan dibe, xeberekê cîyekî, ê dîkuje, Peyamber
Qasirnezer	Bê feraset, hişvêl, kesê ku dûr nabîne
Qatî'	Miheqqeq, mutleq
Qatil	Kujer
Qaz	Îpek, hevrişim
Qazi	Xazi
Qazî	Dadger, qadî, hakim, dadwer, dadmend
Qe nehin	Qet tunene, hiç
Qeb'ze	Bêntengî û qebizbûn, dilgîran
Qeba	Qimaş, qemîs
Qebaîl	Qebîle, eşîr, qebaîl, bi 'erebî, pirrjimarîya kelîmeya ""yê ye
Qebayil	Qebîle, êl, eşîr

Qebd	Stres, tabîat tutucu
Qebde	Desteyek, mistek, kulmek
Qebê naçar	Dilê bêçare
Qebehet	Şerm, şermezarî
Qebes	Em distînin, digirin, tîşk, çira, pilox, pizot
Qebîl	Qebîle, kom, wek
Qebîlê	Hoz, êl, eşîr, kiz, kim
Qebîlê ekrad	Milletê kurd
Qebîlegah	Derdora qebîleyê
Qebl	Berê, berî, pêş
Qebo	Dengê kewan
Qeboqî	Deng derxistina wek kewan
Qeqeb	Dengê kewan
Qebr	Mezel, gor, qam, bejn û bal, tirbe
Qebûlî	Qencî, pejirandin
Qecer	Tirkên ji neviyên moxolan in, bejn
Qed	Bejn û bal, parçe, ker, pirt, pişk
Qed û dîdar	Rû, serûçav
Qeda	Qeza, qeder, semivîs, qeziyye, hukm
Qedd	Qam, bejn û bal, dareka bilind e, ling, gav
Qeddê 'Er'Er	Bejna dara kevot, bejnzîrav
Qeddê 'Er'er	Bejna rast, mîna dara serwîyê, Bejna mîna dara kevot
Qedd-gul	Qama wek gulê, bejna
Qedê dil co	Bejna dilxwaz, dilkeş, ku dil ewî arzû dîkin û ew jî dilan bi aliyê xwe va dikêşe
Qedehnûş	Meyxur
Qedem	Ling, ning, pê, pa, we li çavê min kirîye û hûn hatine
Qeder	Bi qasî
Qedîd	Zêf, bê hal, goştê hişkkirî, bastan, dema serî
Qedîm	Kenv, dema bê serî, kevnar, pir kevn, gelek pîr, Sifeteke Xwedêye
Qedîr	Bi hêz, Xwedan karîn û şîyan
Qef	Derketina ji avê bi keviyan ve
Qefa	Ser, hûş, mêşk, şikeft, ziving
Qefar	Şikeft
Qefes	Qofcan, sîng
Qehhar	Ewê ku qehra wî pirr zêde û zore, zorbir
Qehl	Qeht, xela
Qehr	Dijberî, rik, nehezkirin, zorberî, xişm û zordarî
Qehr kirin	Têk birin
Qeht	Kêmasî, xela
Qehtek	Kêmasî
Qehtî	Kêmayî, xela, kêmasî
Qela kirin	Paqij bike, çila, bibiriqîne
Qelab û Kemend	Alavên şer, gurz
Qelaş	Xayîn, hîlebaz, pîs
Qelb	Dil
Qelb û cîger	Dil û kezeb
Qelb:	Qulibîn, ketin

Qelban	Dilan
Qelbê	Qalp
Qelbê de'xel	Dilê nepakij, dilî nepak
Qelbê seqîm	Qelbê nexweş, birîndar, merez
Qelem	Îlm, lilmê Xwedayê ezeli, pê nivîs, pênivîs, pênis
Qelen li me buhadin	Badan
Qelender	Derwêş, kesê ku destê xwe ji dinyayê şuştîye û guh nade mal milkê
Qella'	Fitnekar, fesa, ewan
Qellaş	Dilêr, cegerdar, Xaîn, xaîntî
Qelp	Nerast, dexel, sexte, madenêerzan, pereyê bênirx
Qelq	Bêaramî, bêsemaxî
Qelqe	Keder, xem, tirs
Qelqeale	Hejîn, tevrabûn
Qels	Lawaz, zeif, bêhêz, bêçare
Qels û nemerdan	Kesên ne camêr, mert
Qelûçk	Qalikê hişk
Qelzum	Deryayê qulzum, deryaya sor
Qemer	Hîv, heyva li asîmanan, heyv, şekir, şîranî
Qemermunîrek	Hîveke ronîdar
Qemme	Qimme
Qemqam	Deryaya mezin, okyanûs
Qemsî	Derewker, derweker
Qenbel	Çep!
Qend	Ava qamişê şekir, şekir
Qendîl	Çiradang, çiraxdan, fener, lambe, çiradank
Qendxa	Ya ku şekir dixwe, gotin şêrîn
Qenût	Bêhêvî
Qequns	Teplika serê hesp ku di navabera herdu guhan de ye.
Qer'	Firaqa kîmyageran
Qer kirin	Qerz kirin, deyn
Qerar	Sekn, sekinandin, tebat, deyn, qencî
Qerd	Deyn
Qerh	Kulbûn
Qerîb	Nêz, nêzîk
Qerîn	Hevalê nêzîk û semîmî
Qerqef	Qedeh, îstîkan, kefen, Mey
Qertal	Eylo, hilo
Qerye	Gund, dê
Qerz	Deynkirin
Qesar	Cil spî
Qesaret	Kurt û paqij kir
Qesawet	Xem, keder, huzn
Qesd	Armanc, mebest, xered, qest, xwest û irade
Qesdê eylê	Ji bo çûyîna hinda eşîrê (eyl, êl)
Qesdê seyda bazi	Qesta nêçîra teyrê bazi
Qese	Çîrok, serhatî
Qeseb	Derketin
Qesem	Yemîn

Qesem bi`llah	Bi navê Xwedê
Qesem bi`l-lah	Sûnda bi Xwedê, wellahî
Qesrê kuhen	Qesra/koşka kevn
Qessas	Kujer, qatil, qesab
Qest	Daxwaz, armanc
Qeşey	Ji bo weznê, qeşeyî bi awayê qeşey kurt bûye
Qet	Bi tu awayî, qet'a
Qet ne pirsî	Te qet pirs nekir
Qet nîne	Qet tune ye
Qet' (bi)ke	Qut bike, bisekine, tamam
Qet'a nezerê	Qetkirina mêzêkirinê, yanê çavê xwe digirt, mêzenedikir
Qet'a	Bêguman, tu car, bi awayî, hiç
Qetan	Cûdabûn, cudabûn, veqetîn, durketin, firqet
Qetar	Kesê zuha dike
Qet'ê nezer	Birrîna 'elaqe û peywendîyan, mêze kirinê, '
Qet'en	Bêguman
Qeti' kir	Birrî, jêkir
Qetil	Ê ku tên kuştin
Qetîl	Kuştî
Qetl	Kuştin
Qetli bikî	Qetil bikî, bikujî
Qetran	Ava reş a ji maddeyên wek petrolê tê derxistin
Qetre	Dilop, dilopek av, qayîm, xurt, bihêz
Qettal	Kujer
Qewes	Kuvan, birca kuanê
Qewî	Pirr, gelek, gellek, gotin, peyveka bi farisî ye
Qewî dîne	Zor dîne
Qewî germ bû	Pir hêrs bû
Qewîn	Bihêz, xurt, gelek
Qewl	Bawerî, gotin, soz, ehd, belên
Qewm	Kar, pêkanîn (ji "q-a-me" erebî bi wateya "kir")
Qews	Kevan, kevane, arc, bitewang, xwar
Qews û qezeh	Keskesor
Qewsê ebrû	Kevanê birûyan
Qewsê ebruanê reş	Kuvana (kovan, yay) birûyên reş
Qewsê eflak	Kevanê felekan, hîva yekşevî
Qewsê felek	Ji kevanê çerxa felekê
Qewsê ebru	Kevanê birûyan, birh
Qews-i nizûl	Nîv-dayreya ber bi jêr
Qews-i si'ûd	Nîv-dayreya ber bi jor
Qewsik, qubeyî.	Qewsik, qubeyî
Qeyd	Asteng, bend bûyîn, qeydik, şancûl, zincîr
Qeyda lêvek e	Girêdayê lêv û sahil kenarekî ye
Qeydê di min	Bend û qeydê min
Qeyl	Padişahê erebên yemenê yê berî islamê
Qeys	Evîndarê leylayê, navê mecnûn e, mecnûnê ye, ku bû, navê evîndarê leyla ye
Qeyser	Serokekî romêye, leqeba imperatorên romayê ye

Qeyserî	Sûka sergirtî
Qeyyûm	Sifeteke Xweda ye, Xwedanşyan û hêz, xweragir, qewî, xurt, Sifeteke Xwedêye, ê ku li ser piyan digire
Qeza	Bela, pêkhatin, bicihanîn, telafî kirin
Qezayê hacet	Pêkanîna daxwazan
Qezayê Kibriya	kirîna Xwedê, Çarenûsa herî mezin
Qezeh	Qews û qezeh, keskesor
Qezî	Axaftin, xeberdan
Qezîdan	Axaftin, qisekirin
Qeziyye	Bûyer, mesele, mijar
Qeziyye	Mesele, bûyer, doz
Qezz	Kurmik û toximê hevirmûş
Qiblegah	Cihê ku di nimêjan de mirov berê xwe didê
Qidem	Ji mêj ve, ezel, qidem, destpêkê, Kevnaretî, ji mêjve, Qedîmbûn, pile, radde, derece
Qîdem	Bê berî, ewwil, kevnîti
Qil	Didanên tûj yêndirrin deyan
Qil bûn	Cingdan, cî xwe de pekin, pengizîn
Qîl û Qal	Gotgotin, tiştên beradayî, Galgal, gengeşe
Qilade	Ristik, milwank, gerdenî
Qimek	Qurtek, gulpek, kulmek, mitsek, çengek
Qimmek	Qurtek, çengek
Qinîn	Şûseyî cam
Qintar	Wezna giran
Qinwan	Goşî
Qirac(mizac)	Xûy, afirîş, cir, tebîet, tenduristî
Qiran	Bi hev re, hevûdu ve girêdayî, du tîrên wek, rasthatina du stêrkan, nêzikî
Qirar	Birryar, bijartin, qerar, midet, muhlet
Qîrat	Eyar, zêrê saf û xwerû
Qirtasiye	Kaxezên spî yên nivîsinê
Qise-axaz	Despêkirina xeberdanê
Qiset	Mesele, hikaye, hinek ji aşiqan, çtrok, nesip
Qism	Teher, cûre, nîfş
Qismê muhib	Nîfşê evîndaran
Qisse	Hîkate, hikayet, mesele, behs, xeberdan
Qisset	Behskirin, gotin, mesele, qise, hikayet
Qîşt	Pîçûçîk û xweşik
Qitar	Kerwan
Qit'e	Parçe, beş
Qiyafet	Durûv, reng şekl
Qiyam	Rabûn, sekna ser piya, rabûna piyan, serhildan, rabe
Qîyamê sa'et	Rabûn
Qiyamet	Rabûn, hilhatin, deng û dor
Qiyas	Pîvan û hêjan
Qiyas	Weku, qasî, mîna
Qiyas kirin	Pîvan, dan ber hev, muqayese
Qiyasê hirqet	Mîna şewatê, agir
Qiyasê min	Pîvana min, hesabê

Qîyasî	Miqayese, danberhev
Qizilbaş	Evbaş, yanî şî'eyên pîs û nepak
Qlyas	Pîvan
Qozî	Qorzî, kuncik, qunc, goşe
Qubab	Qubbe
Qubbeê eflakê	Quba asîmanan
Qubbeê neh taqê mîna	Asîman
Qubbeya Xedra	Qubbeya kesk, dinya
Qubûr	Gor, qebr, yeka wê qebr e yanî gor
Qûbûr	Gorr, mezelê mirîyan
Quddûsî	Melaîket
Qudret	Hêz, qebet, şîyan, karîn, qewet, Dilovanî, qencî., quwet
Qudretullah	Qudreta Xwede
Quds	Bajarekî pîroz li filistinê, pîrozî
Qudsa Şerîf	Mescîdî Aksa
Qudsî	Ewên ku pak û paqij in, melek, firîşte
Qudsibeyan	Axaftina pîroz
Qudsîbeyan	Axaftina pîroz
Qufl	Qeflika kilitê, kosîka
Qûl	Kole
Qulle	Lûtik, serê çiya
Qulle	Çal, bîr, zindan
Qultebanî	Gulyabanî
Qulûb	Pirrjimar ji qelb, yeka wê qelb e yanî dil
Qulûban	Qelb, dil
Qulzem	Behra qulzem, sor, qulzemê, derya, behr, Behra sor
Qulzemê 'îşq	Okyanûsa eşqê, behra mezin a
Qulzevn	Derya sor
Qum	Rabe! (erebî)
Qûm qûm	Rabe, heste, horêze
Qumaş	Caw
Qumrî	Teyrekî dengxweşe
Qunca Selamet	Ciyê ewleyiyê
Qunût	Bêhêvîbûn
Qurb	Nêzikayî
Qurbê meqsûd	Nêzîkbûna armancê
Qurbê Xuda	Nêzîkbûna mehneya ya ji bo Xweda
Qurbîyeyet	Nêzikî, nêzîkbûn
Qûrçik	Qurçikandin
Qurmiz	Sor
Qurrena	Amûrekî mûzîkê yê pif kirinê
Qurrenî	Kûrahî
Qusûr	Kêmasî, netemamî, êb, kurt bûyîn, kurtî, Pirjimara qesrê, koşk
Qût	Xwarin, xida
Qutb	Welî, şêx, kesê mezin, herî
Qutbê ferd	Serekê ewliyan, pêşengê welîyan, xews
Qutbê mûceddîd	Cemserî taze, qutbî, berztirîn piley te'sewwif
Qutbê xas	Efendiyê qewmê

Qutî	Qutîk, sandîq
Qutîya durca diran	Sandîqa ku qutîka dirana ne
Qu'ûd	Rûniştin
Quwa	Hêz, quwet
Quwayê 'unsuri	Hezen maddî yên ku tişt jê peyda dibin
Quwayê 'unsurî	Hêzên maddî
Quyûd	Qeyd, bend
Ra	Ji bo
Ra'Î	Şivan
Rabe	Şiyar bibe
Rabend	Niggirêdayî
Rabende	Niggirêdayî
Rabestî	Li xwe kirî
Rabit	Girêdan, têkilî, eleqe
Racî' Ku Dibûn	Vedigeriyan
Racî'	veger
Racî' geriyan	Vegeriyan
Racih	Zal, serdest, biserketî, zoran, hukimran
Rad	Zana, qenc, camêr, fêris, şareza, mezin
Ragirtin	Standin, wergirtin
Rah	Rê, rêke, terz, rêya dûr, rast, Bade, mey
Rahê 'Îşqê	Rîya eşqê, evînê, Rêya eşqê, rîya
Rahê 'uqba	Rîya axretê, dinyaya din
Rahê beqa	Rîya ebedî, dinyaya din, mecazen, mirin
Rahê ehlê tewhîd	Rîya ehlê wehdetê, bisilmanan, dindaran, tesewwûfê
Rahê Hadî	Ji bo xatirê Xwedê, rîya
Rahê kemal	Rîya temam, tam, mecazen, tesewwûfê
Rahê mexrîbî	Rîya aliyê rojava
Rahê perwaz	Firrîn
Rahê şer'ê heq	Rîya şerîetê ya heq
Rahet	Aramî
Rahî	Rê
Rahîb	Evîn, eşa, hezkirin
Rahîb	Ruhban, kesê zana
Rahiber	Rêber
Rahîber	Rêber
Rahişte Seda	Dest bi qîrînê kir
Rahiştin	Rakirin, hildan
Rahrew	Rêbiwar, rêwî
Raihe	Bîhn
Rakbaz	Yê ku tevgera wî pak be
Rakî' û sacîd	Ê ku rukû û secdeyê dike
Rakîb	Siwar, siwarî
Rakit	Rake
Rakîze	Rak
Ram	Berferman, bi rêzdar, diloan, birehm, îtaet
Ramîn	Evîndarê keçîka navê wê Weys bû
Ramişger	Stranvan

Ramuşger	Mitirb, stranbêj
Ran	Qirêj
Ranagirtin	Napejîrînin, nasitînin
Randin	Renîn, teraştin
Ranêhaî	Gaziya bilind
Ranî	Diajoyî
Rapêc	Pêçan
Rapêç	Bergkirin, ciwêrgirtin
Raperandin	Berdane hev, hîlfirandine, rarûyên kirin
Rast	Meqama mûzîkê
Rastiya wê »‘ecac« e.	Àedem
Rastrewî	Çûna di rêya rast de
Ratib	Xwarin, çek, sileh
Rav	Nêçîr, kirin, seyra nêçîrvanîyê
Rawî	Yê ku dibêje, rîwayetker
Rax	Quntara çiyayê heşîn, xem, ponijandin, Geşt, nêçîr
Raxibê wisalê	Yê ku li pey dîtina yarê diçe
Ray	Çare
Raybûs	Ramûsana nig
Rayegani	Belaş, mift
Rayic	Biha
Raz	Sirr, tiştên veşartî
Raziq	Têrker, rizqder, xwedîker, Xwedanker
Re'd	Birûsk, dengê burûskê, hewar, qîrîn
Re'd	Req-reqa taviyan, gurîniya ewran
Re'fet	Hogirî
Re'na	Xweşik
Re'sê pur-xûn	Kaniya pirr bixwîn
Rebab	Enstrûmenteka muzîkê ye, wek kemençeyê, amîrekî mûzîkêye
Rebab, rubab	Aletekî sazbandiyê ye
Rebbu'l-Erbab	Xwedayê her tiştî
Rec	Lerz, ricf
Reca	Hevî, tika, rica
Recmîyye	Berhemên hîcw û rexneyê
Red	Bersiv
Ref	Kom, birr, grûp, kerî, celeb
Ref bibin	Rabin û werin hilanîn
Ref' bûn	Rabûn
Ref ref	Kom bi
Ref	Rakir, hukmê wê
Ref	Hildan, rakirin, rakirina ji holê
Re'fet	Dilovant, merhemet, şefqat, şefqet
Reffa qumrîyan	Koma qumrîyan
Refî'	Hilgir, raker, hilder, ragir
Refîq	Rêheval, çûyîn, rêçûka bi naz û 'îşwe, binaz ', heval
Refref	Tê gotin ku pêxember li ser xaliçeyê ji ronahiyê çû ba Xwedê, navê wê refref bû
Reftar	Meş, çûn, kok, reh, demar, Serederî.

Refz	Nepejirandin
Reg	Reh, damar
Reh	Demar, Rê
Reha	Xelas kirin
Reha bî	Xilas bî, rizgar bibî, be
Reha bûn	Xilas bûn, rizgar
Reha dan	Rizgar kirin
Reha gazan	Rêya çiyayan
Reha key	Xilas bike, rizgar
Reha kin	Reha kirin, xilas, rizgar
Rehaker	Xilasker, rizgarker
Reham	Rêya min
Rehawî	Meqama mûzikê
Rehber	Rêber
Rehê îşqin	Rêya îşqê
Rehemût	‘alema rehma cemala Xwedê, cemalê
Rehguzer	Cihê ko gelek rê lê digihîn ser hev, biharek
Rehîm	Navekî Xwedê ye, qenckar, sifeteke Xweda, meya herî xweş, xwerû, Sifeteke Xwedêye Qencîkar
Rehîq	Şeraba saf, cinnetê, gerroke, Mey, bade
Rehîqê	Şerab
Rehistî	Şînbûyî
Rehletguzîn	Gerrvan, gerroke, gerrxwaz, dilnermî, dilovanî
Rehmanî	Naveke Xwedê ye
Rehmî (ke)	Litfê bike, qencîyê, rehmê, başîyê
Reh-neş’eyê hal	Kêfxweşîya li rê, kêfa ku di da çêdibe
Rehnima	Rêber, gerkêş, rêzan
Rehnuma	Rêber, kilawûz, kesên rê zane û nişan dide, Rênîşander
Rehrew	Rêwî, şagirt, mirîd, salik
Rehrewê tarîkê nefis	Rêwîyê rîya nefisê
Reht	Bêsemax, meraqdar
Rehtî	Westabûn
Rêhtin ,	Rokirinrijandin
Rehwan	Hespê rehwan, xweş meş, xweşikmeş
Rehwar	Rehwan, mehîna ku qenc dibeze
Rehwar û vervî	Rêgebir, tûjro, tûjro, tûjrê, xûşbez
Rehzen	Rêbir, dizên ku li ser disekinin û meriv dişelînin, heramî
Reîsê ekrem ê ‘îşq	Serokê comerd ê eşqê
Rêj birîye poxînê	Tê me’îna (be pûxînekeş fêrbûwe)
Rejû	Rijik, komira dara ya şewitî
Rek	Rêkî, rêyekî
Rekbehacî	Heciyê siwar
Remed	Nexweşiyeka çavan e kulbûna
Remeq	Şop, nefesa dawîya jiyânê, Demeke kurt
Remid	Hestî
Remide	Tîrs, bêjîkirin
Remiden	Tîrsîn, birin, nefret
Remîm	Riziyayî

Remîn	Pez
Reml	Cureyekî falê ye, qûm, fala ku bi qûmê vedikin
Remlan	Beza, deveyên sivikbez
Remmal	Remildar, falbêj, Kesê ku fe'la remlê davêje
Remmalêfelek	Falbêjê felekê
Remmalî	Îlmê remlê, lêgerîna li xizne û tiştên veşartî, remilbazî
Remz	Îma û îşaretê pirr xeff, nîşan, îşaret, şan, hêma
Remzê 'xeyb	Îşareta veşartî, gotinê 'xeyb
Ren	Şek, guman
Re'na	Rind, bedew, letîf, rewnaq, geş û xweşik
Renc	Tehde, cefa, zehmetî, eziyet, nexweş
Rence	Êşandin, azirandin, tehde kirin
Rencide	Westiyayî, azirî
Rencîde	Xeyîdî, azarde, dilmayî, dilşikestî, êşiyayî
Rencûr	Nexweş, xemgîn, bi azar, ta'de, neheqî, xemdar
Reng	Şekl, şekil, wek, mîna
Reng şubhet	Bi şikl, mina, weku
Rengîn	Bi reng, rengdar, letîf, xweşik
Rengînliqa	Hevdîtina xweş
Rengzer	Elvanzer, sor û zer, nexweş
Reqem kir	Nivîsî, Nimredayîna ji bo beş û beytên şî'rê
Reqî	Eraq
Reqîb	Dijber, aşiqên din, kesê ku dil berdaye yara aşiq, dujmin
Reqîban	Çavlêbûyî, hawçav, hempa, hempayrxwaz
Reqîq	Tenik, vêtik
Reqqas	Govendker, reqîsker, kesê ku di şahîyan de dilîze, baz dide, semager
Reqsê baz	Kesê ku direqise, reqqas û reqqase
Resed	Digihêje, bar û pişkên li ser hevkarên tîn belavkirin, dahat, xwîk., Bar û pişk
Resen	Rîsî, ben, kindir, hefsar
Resîd	Gihandin
Resîde	Gihîştîye, gîha wê derê
Resim	Sûret
Resiya	Gihîşt, kemmilî, mezin bû
Resm	Rêz, tore, wêne, adet, urf
Resm û rah	Reng û şêwe rêşop
Resma ezeli	Ku di "îlmê ezeliya ne, sûretê mahiyyetên tiştan, "
Resmê huda	Ser
Resmî	Fermî, mîrî
Rest	Sef, sewq, aman, rêçik
Reste	Xelas, filitîn
Restexîz	Daxwazkarê rizq, Roja qiyametê
Restin	Li ber hevûdu rêz kirine, şînbûn, gihaştin
Resûlê Ekrem	Hîz, pêxember (silava Xwedê lê be), qasîde comerd
Reş mar	Marê reş
Reşad	Di rêya rast de çûyîn, heq bûyîn
Reşandin	Belavkirin, weşandin

Reşbext	Bedbext, bextê reş û xerab
Reşçavî	Gotîye çavên reş, lê qesda wî karxezal in
Reşhe	Dilopa hibrê, çipika murekkebê
Reşhekî	Dilopekî, şilayîyekî
Reşk	Hesûdî û dexsî, reşahiya çavan
Reşkakûl	Reştûncik, reştûmik
Reşkal	Pir reş, ripûreş, rengê ê herî tarî
Reşkirin	Tijekirin, nivîsandin
Reşq	Azirandin, rexnekirin
Reştöz	Tebîet reş
Reştûz	Rengreş, cûrekî tîrêye
Rêt	Rijandin
Retb	Şil, ter
Rêtin	Rijandin
Revaye	Revandîye
Revd	Bir, ref
Reviya	Ferre
Rewa	Caîz, minasib, layiq, munasib, li gorî hev
Rewac	Belavbûn
Rewal	Xortê nûhatî, xortên nûciwan
Rewan	Biherket, can, ruh, çûna bi lez, exlaq, Giyan, Peyk, qasid, şandî
Rewan (bû)	Digerîya, diherikî, diçû, çû
Rewan bû	Çû, meşî, birêket, çûyîn, birêketin, Derket, sivik bû
Rewan be	Biherike, here
Rewan kirin	Herikandin
Rewane	Çûyîn, bi rê ketin, herikî
Rewane bûn	Meşîn, bi rê ketin
Rewatib	Rutbe, bexçeyê bihiştê, Paye
Rewdet	Bawer kirin, qanî' bûn, baxçe
Rewiş	Çûyîn, birêketin, 1, şewq, ronikî
Rewneq	Bedewî, spehîtayî, biriqandin, geşbûn, birqok, Ronahî
Rewneqê 'arizî	Xweşikîya sexte
Rewşen	Ronî, ronîdar
Rewxen	Rûn
Rewze	Baxê gulan
Rewzen	Qulik, kortik, neqeb
Rex	Hêl, alî, teref, kele, qale, Kevirê setrencê
Rexan	Derûdor, rex, teref, کنار
Rexbet	Daxwaz, xwestin, dua kirin, hez, hewes
Rexim	Rikk û înad
Rexm	Dij, eks
Rexş	Hesp
Re'y	Fîkr û dîtin
Reyahîn	Rîhan
Reyb	Guman, şek, şik
Reyhan	Curekî gîhayê bihn xweş e
Reyyînîn	Bûye behîşt
Rez	Baxê tirîya

Rêz	Rêht û rijand
Rezîl	Bê şerm û fedî, ruswa
Rezîm	Hêz û quwwet, jêhatîbûyîn
Rezm	Şer
Rezm û Resm	Rêç û usûl
Riayet	Rêzdarî, giramî, îtibar, hurmet
Ri'ayet	Çavdêrî, guhdan
Ribab	Cûreyek ji kemañçeyê ye
Rical	Recul, mêt, yeka wê e ango
Rîcalek	Mêt, qasid, peyayek
Rîçik	Reh, kok
Ridwan	Dilxweşî, kêfxweşî, qayîl bûn, xweşhalî, razîbûn, Melaîketê mezin ê ku dergevanê ber derîyê cinnetê ye
Rif et	Bilindayî, serbilindî
Rif'et	Payedarî, payebilindî
Rifq	Dilovanî
Rîh	Ba
Riha	Tu xelas dikî, difilitîni, Azad, serbest, rizgarbûyî.
Riha (bi)kim	Serbest berdîm
Riha bim	Jê biqetîm
Riha Dibûn	Xilas dibûn
Riha Ke	Azad bike, berde
Riha ken	Azad bikin, berdîn
Riha kirin	Serbest berdan, azadkirin
Riha Kon	Azad bikin, berdîn
Rihand	Te xelas kir
Rihayê	Serbestberdanê, berdanê, azadkirinê
Rihlet	Ger, seyran, sefer, Çûyîna bê hatin ango mirin
Rihspî	Kesênpîr û zana, şareza
Rihtin	Rêtin, rijandin, ro kirin
Rijî	Komirr, kevîrek reş e, şewitî, rizî
Rik	Bi'ecandin, çavnebarî, hesûdî, ', xwîkirin
Rikêb	Alava ku pêlî dikin û li hespê
Rikêbdar	Yê bi rişma hespî digire, xulam
Rikin	Bingeh, binyat
Rikiya	Lerizî, ricifî
Rim	Aleteke şer, sermaye sermiyan
Rimbaz	Cengawer, ew kesê ku rima davêjin, tîr davêje, rimlist, xweyê rimê, Kesên ku rimê baş bikartine
Rimh	Şîş, mizreq
Rîmîde	Sergerdan
Rîmin	Dekvan, dolabger
Rimûzê cawîdanî	Qisey nemir, axiftinên dimînin heta hetayê
Rind	Baş, qenc, çê, çak, delal, Fêlbaz, bê tib'et, xemsar.
Rindê xerabat	Serxûşî meyxanenişîn
Rîqab	Kok, stû
Riqqet	Diltenikî, nazikî
Rîsale	Name

Rîsalet	Pêxemberîtî
Rîspî	Kalên ku rûyê wan sipî bûne
Riswî	Rezîl, cewher, rîya eşqê, mehcûb, birîn
Rîş	Gulinge, gulîfk
Rîş nebit	Neyête biriqandin, teyîsandin
Rîşte	Ta
Rîştî	Boyaxkirî
Rîştin	Rijandin, rêjan
Rîtil	Xweş, letîf, xweşik
Ritlê giran-peyma	Yê/ya ku dipîve
Ritûb	Şilî, nem, ritûbet
Riwayet	Behs, qal, vegotin, salix, çîrok
Rîwayet	Bas, qal, salox, vegotin, çîrok
Riya	Durûtî, xwe nîşandan, minafîqî
Riyad	Mêrg, rewde, baxçe
Riyaqat	Ezîyet dîtin, çîlekeşî
Riyaî	Tîştê têkildarê xwe nîşandanê
Riyaset	Serwerî, mezînî
Riyaz	Baxçe, Rewze, gulşen, piraniya rewze ye
Rîyaz	Baxçe
Riza	Razîbûn
Rizwan	Dilxweşî, xweşhalî, razîbûn
Ro	Çem, av, rûbar
Rohn	Geş, pertewdar, rewneqdar, rewşen, ronîdar
Rohn kirin	Ronî kirin
Roj	Tav
Roja esîr	Roja giran, roja qiyametê
Roja ezeli	Bê serî û berî, roja seretayî
Roja întîqam	Roja mehşerê
Rojê heşr	Roja qîyametê
Roje-ha	Rojên, di zimanê farisî da, qertafa “ha”yê, pirrjimarîyê çêdike
Rojheval	Wek rojê
Rojî	Rojek, rojekî
Rojî, bû xerq	Roj, çû ava
Rom	Tirk, qewmê, roj, osmanî, xirîstîyan
Romî	Mewlana Celaleddînê Romî, ji romê, Tirk
Ronahî	Ron, cihê ronî lê
Ronayî	Ronahî, şewq
Roz	Roj, û şev
Roz û şeb	Roj û şev, bi, qeder, felek
Rozgar	Dinya, roj, heyam, dem.
Rozperest	Rojperest
Rû bixal	Kesa ku li ser rûyê wê, şehnik heye
Rû da me	Ben da me, îltîfatkir, qiymet
Rû zemînî	Rûyê erdê, li dinyayê
Ru’B	Tîrs, veciniqîn
Ru’yet	Derûnî, Psikolojî, Dîtin
Rû’yet	Tîsta ku tê dîtin

Rub'	Çaryek
Ruba	Rebwe, evraz, berjor
Rubah	Rovî, rîvî
Rûbar	Çem
Rûbehek na-kes	Bêînsaf, pîs
Rûd	Enstrûmenteka muzîkê ye, Bûjena mûzîkê, stiran, stiranbêjî
Rûd û 'ûd	Du amûrên mûzîkê ne
Rûfener	Rûgeş, rûronî, yara rûxweşik
Rûfirotin	Îcarekirina zeviyan
Rûgul	Ew dilberên ku rûyên wan gulgulî ne
Rûgulgulî	Rûyê bi gul, mîna gulan
Rûhê cawîdanî	Giyanê hebûna bêdawî
Rûhê rewan	Giyanê sivik, rûhe gerok
Rûheyn	Du ruh
Ruhî perwer	Perwerdkarê can
Rûhîv	Rûyê wek hîv, dêmhîv
Rûhîya	Ey rûhî!, mexlasa şêx ebdurrehman e
Rûhîyê damendera	Rûhîyê (şêx ebdurrehman) ku dawa wî di ber piştî ra ye
Rûhperwer	Tiştê ku şadî û kêfê dide
Rûhul Emîn	Cebraîl
Rûhûllah	Rûhê Xwedê
Rûjî ezel	Destpêka xûlqiyet, seretay bûn
Rûkar	Cih, bej
Rûkarrûkal	Ser, rû, derve
Rukn	Ji her yek aliyê ke'be re "rukna" tê gotin, Stûn, bingeh
Rûmah	Rûyê wekî heyve
Rumman	Hinar
Rumuz	Sembol, remz û raz
Rûnihandin	Siwar kirin
Ruqûm	Rûqm, mohra li ser tiştan
Rûs	Rût, bêcil, (hw, rwîs, rîs)
Rûsiyah	Rûreş, gunehbar
Rustem	Rustemê Zal lehengê kurd dema Împeretoriya Medan.
Rustim	Min rist, min stran got
Rusûm	Resm e, şekl
Ruswa	Rezîl, perîşan, derece, meqam, di zimanê 'erebî da
Ruteb	Tazexurme, xurmeyên nûgihîştî
Rux	Sûret, dêm, serûçav, rû, rûyê zer, Hinaroka rû., sîma, gup, hinarkên rû
Ruxsar	Dêma, sûret, hinarkê rû, serçav, destûr
Ruxset	Izn û destûr, destûr, Îzn
Rûx-zerd	Sûretçîlmîsî, rûzer, bînîn, dîtîn
Ruyet	Ruyet, rûyê te, reş be! (bi farisî ye,)
Rûz	Roj
Ruzê dil	Wechê dilî sûreta dil
Rûzen	Qulik, kortik, neqeb
Rû-zerdî	Rûzer
Rûzgar	Rojgar, dem, zeman

Rûzîgar	Zeman, dewir, dewr, wext
Rûzîgarê mader	Wexta dayikê
Rûzîgarek	Wextek, zemanek
Rûzîgar-eş	Zemanê wê, dema
Sa 'et be sa 'et	Saet bi, gav
Sabîq	Berê, derbasbûyî
Sabir	Sebirker, sebirker
Sabit	Sekinandî, Neliv
Sabit kirin	Bicîhkirin
Sabit qedem	Bi biryar, kesê rast
Sacîd	Xwe tewand, ê ku secde dike
Sacîdîn	Xwe tewandin, ên ku secde dikin
Sade	Ne tevlihev, safî, û zelal, ciwan, şayik
Sade dil	Dilpak, kesê saf
Sade ruxan	Ewên ku rûyên wan wekî yên zarokan bê mû ne, hilû
Sadê saffat	Perdeya saf a çavan
Sade û rewal	Xortên nûhatî, yên hîn mûyê wan şîn nehatiye
Sadiq	Xwedîyê gotina rast
Sadir	Sing, dil, qelb, inwanê ku didin sedrezam, derketîye
Saeta serbazîyê	Dema bi serilistinê, cengê ku meriv tê da serê xwe dilîze
Saf	Sade, paqij
Safî	Pak
Safîdil	Kesê ku zû tê xapandin
Safîlat	Sefil, tiştên berjêr, jêr
Safîzeqen	Çenxweşik
Sahîb	Xwedan, xwedî, xweyî, xweyê me' nayê, Muhemmed, Xudî, hevrê, heval.
Sahîb exraz	Xwedan kîn, kîndar
Sahîb in'am	Xwedan qencî
Sahîb şefeqet	Dilovan, dilnêrm
Sahîb xerez	Kînewer, dîlpîs, bekoyê ewan, kîndar
Sahîbê Xar	Xwedîyê şîkeftê, bêkêfnasî
Sahîb-ehzan	Xwedîhuzn û keder
Sahîbhuner	Xwedîhuner
Sahîbkemal	Bêqusûr, xwedî nezer, feraset
Sahîbkerem	Comerd, merd
Sahîbsedaqet	Rast, durust
Sahîbyarî	Kesên ku dergistî û yarên wan hene
Sahîh	Rast û durist
Sahir	Cadûkar, sêrbaz
Sahire	Jîna sêrbaz
Sa'î	Xebatkar, li pey tiştêkî
Saîb	Sayib, karrast
Sa'id	Dest, berjor hilkişiyayî
Sail	Kesê ku pîrsê dike, sualan
Saim	Bi rojî
Saîm	Kesê bi rojî, ku girtiye, birçî
Sa'îqe	Birûsk

Sair	Gerok, ê din
Sakin	Nîştecih, rûniştî, aram, rawestiyayî
Sakîn	Rûniştin, kesê ku mala wê/wî li derê ye, rûdinî, mûqimê çiyekî
Sal	Kevirê pehn û mezin
Salar	Giregir, pêşeng, serek, serok, mezin, Serleşker, hakim, melik
Salîhat	Karên baş û qenc
Salik	Ê ku daye ser rêyekê, rêwîyê, peyrewê, murîd, îşaret
Salîk	Rehrew, rehrewê terîqetê, bêkêmanî, bêqusûr, tamam
Salûs	Fêlbaz û xapînok, fêlbaz, xapînok
Sam	Êvar, Nexweşî, werm
Saman	‘eqî, heş, serwet, zengînî
Samî‘	Guhdar
Samir	Sihirbazekê hemdemê pêxember mûsayî bû
Samit	Kesê ku deng nake, sukût dike, bêdeng
Samitê teslîm	Bêdengê teslîmbûyî
San	Awa, seyan, seqise, şekl
Sani‘	Sazker, çêker
Sanî	Dudo, duyemîn, Xweda
Sanî‘ê mûtîeq	Bê qeyd û şert, çêkîroxê aza
Saqê ‘erş	Li jorê asîmanê, rajoî ezmên
Saqî	Ew kesê ku di civat/meclîsan de meyê bela dike, meyger, civatan, meyger, li meyxaneyê şerabê dide merivan
Sarî	Têda dikişê, sereyan dike
Sarîban	Kerwancî
Sarîban-saz	Ê ku çêdike, dikişîne
Sarûx	Fûze
Sat	Dem, gav, wext
Sata	Gava, katî, se‘eta, dema, çaxa
Satê	Wextê, katêk
Satir	Saxlem, rast
Satirenc	Şetrenc
Saw	Bizotê êgir, pola
Sawî	Ziwa, hişk
SaX	Kevirê li ber çeman e ku pir hişk û sexm
Saxer	Qedeh, şûşeya şerabê, dilê ku eşqa Xwedê tê da cî girtîye, nekar, tinazîkar
Saye	Sî, sîber, sih
Sayeban	Sîwan, ê ku sî dike
Sayeguster	Xwedî sî
Sayeperwerde	Têr, halxweş, bêxem, yê/ya li ber sihê xwedibûyî, betal
Sayewer	Bi sî, sîdar
Saz	Tembûr, saze ku deng u awaze wî pirr gurr e, amûrên mûzîkê
Sazende	Amîrjen, sazband, çêkerê saz û awazan
Sazest	Saz û awaz
Sazî	Dengdana wek sazê, saz zenî
Se	Kûçik
Sê ferx	Sê karxezal, karik, çêlik, çêçik, têtik
Se‘dê eşref	Bextiyariya herî bilind

Se'yê xame	Nivîsandina qelemê
Se'yî	Se'ya te, xîreta
Se'd	Bextê baş, stêrka
Se'adet	Kêfxweşî, xweşî, bextyarî, Paye, pile, payedarî, pilebilindî.
Se'alîk	Su'lûk e, ew kese ku rêbirrî û diziyê dike
Seb'	Heft
Sêb	Sêv
Seba	Bayê letîf û xweşik ê ku ji aliyê rojhilatê da tê
Sebbax	Rengînkêr, rengrêj
Sebeq	Derbas kirin, qezenckirin, bi pêşketin, ders û wane
Sebhedayin	Xwestina duayê, duaxwestin
Sebî	Lawikê biçûk
Sebike	Pereyên neqîşandî, kabika
Sebîl	Rê
Sebrê jê dike	Terk dike, yanê dest jê dikşîne
Sebteynit	Her du kur, hesen û huseyn
Sebûh	Meya sibehê
Sebuk seyr	Sivik
Sebuk-xîz	Ê ku zû radibe û rûdinî
Sebûr	Pirr bi sebir, sebirkeş, bi sebr, aram
Sebvî	Dara serwî yê
Sebz	Şîn, şinahî, kesk
Sebze	Şînkayî, keskayî
Sebzeê derdî (re)	Ji şinahîya derdan (ra), koka
Sebzenûr	Nûra kesk
Sebzenûrîn	Nûra kesk
Sebzesifet	Reng kesk
Sebzipûş	Milyaket, cilkesk, pûşîkesk
Secdegah	Cihê secdeyê
Sed	Bend, dîwar, bendav
Sed mîrekan	Bi sedan mîrek û fermanदारên wan
Sed sefhe	Pirr rûpel, sed û lewhe
Sed ser	Bi sedan serî, pirr
Sed texabun	Sed mixabin
Seda	Deng, sewt, hezkirina ji dil, rastî, û sewta teyran, Dengvedan
Seda da	Deng da
Sedagîr	Nav û deng belavbûyî
Sedaqet	Hevaltî
Seddare	Girtina rê, rîyan
Seddeq	Aferîn, bravo, bawer ke
Sedef	Qalikê mircanê, sîng, pêşîya dîwanê, ber, kêf
Sedefwar	Wek sedefê
Sedîd	Xurt
Sedîqê rahê 'îşq	Sadiqê rîya eşqê
Sedîr	Sîng
Sedmet	Derbe, felaket
Sedmet-zede	Şokzede, felaketzade, kesê ku bela û felaket hatiye serê wî

Sedr	Cihê ku reîs lê rûtinê, otorîte, pêşîya meclisê, qora peşin peşwa u ezme meclise, sekû, Sing
Sefa	Aramî, rehetî, pakî
Sefa û sidqî	Kêf û rastî
Sefalbi	Eslê xwe her tiştê ku ji ax û heriyê peyda dibe
Sefalîn	Ferfûrî, porselen
Sefalîn, sûfalîn	Ku mebestê Adem û zarên wî ne, kom bi, rêz
Sefaye	Xûşîye, şadiye
Sefayê siret	Kêfa hal, weziyetê
Sefayih	Sernivîs, qeder
Sefayîn	Xûşî, kêyf, şadî, bezm, şadîn
Sef-bisef	Rêz bi, belengaz, muhtac, jar, reben
Sefer	Rêwitî
Seffar	Qilêçî, kesê ku sifr spî dike
Sefhe	Rûyê 'erdê, ser ', rûpel
Sefîd	Spî
Sefil	Riswî, perîşan, bêsens, kêmnirx
Sefîl	Perîşan, kêmpaye, nizm, kêmnirx
Sefra	Zer
Sefwet	Paqijî, safî, xweşikî, pakî, hundir, Safitî
Seh (kir)	Bihîst
Seh ke	Bibihîse, guh bidê, seh bike
Seh kirin	Bihîstin
Sehab	Eshabî, heval û kesên ku Hz. Pêxember (sxl dîtine, Ewr
Sehabeê kubbar	Sehabiyên qedirmezin
Seharî	Serê sibê, sibehê, sibe, baş, qenc, Deşt, deştan
Sehb	Heval
Sehbê hemdem	Hevalên ku di heman demê de jiyane, Pêxember(sxl
Seher	Berbang, spêde, spêdê, serê sibê, sibehê
Sehergah	Dema şefeqê, serê sibê, zû, sibeh, berbang
Sehhaf	Kesê ku pirtûkan amade dike
Sehî qed	Bejin rast
Sehîh	Berra, rast, heqîqet, min bihîst
Sehm	Tîr
Sehmê bela	Tîrê teşqele û musîbetê
Sehn	Sênîk, qad, pehnav, meydan
Sehnê gulzar	Nava baxçeyê gulan, orteya
Sehnê bustan	Pehnav û hewşa bax
Sehr	Çol, diyar û beyar, pîrr, zêde, zehf
Sehra	Çol, deşt, ciye rast û dûz, xweşî, zîncîr, Deşta pir mezin
Sehw	Bêhemdî, ji bîr çûn, karên bêhemdî, jibirkirin, şaşitî
Se'îd	Bextewer, kamiran
Sekbelek	Kûçikê belek
Sekerat	Keserên mirinê
Sekînet	Aramî, rehetî
Sekn	Sekinandin, tebat, sekinîn, sebat
Sekran	Serxweş, mest, sermest, serxweşî, Sennest
Seksirîşt	Kesê ko xoyê wî wekî yê san e

Sêl	Sêla qelîyê
Sela	Xweragirtina li ber germa agirî, Êşkere, diyar
Sela(t)	Dua, nivêj
Selab	Selibandin, hilawistin
Sêlab	Lehî
Selabet	Qewet
Selah	Qencî, çêyî, rindî, xweşî, rihetî
Selahet	Sulh, aşitî, rêya rast, başî, qencî
Selahî	Qencî, çêyî, rindî, başî
Selamlîx	Rêwresma (merasîm) çûyîna padîşahan a ji bo nimêja îne
Selasil	Qeyd û zincîr, silsile, zincîr
Selat	Nimêj, niwej û daxwaz, dua
Selatîn	Sultan, şah, Pirjimariya sultan e
Selb	Rakirin, standin
Selc	Berf
Selef	Yên berê, pêşiyê, ku çûne
Selek	Dikeve ser rê, bi ve diçe
Selem	Pêşinat, destebe'î
Selîb	Xaç
Selîs	Nerm û herikbar rewan
Selma	Navek e, di edebîyata kurdî da ji bo navê yarê tê gotin, keça mîrê Hesenkêfê ye
Selsal	Çamûra hişk bûyî
Selsebîl	Av û çem kaniyekî bihiştêye, ava xweş, navê kaniyekê bihişte, kaniyeke bihiştê, Awir e bo ayeta qur'anê ya dibêjit ('eynen fiha tusemma selsebîlen).
Seltenet	Desthilatdarî, hakimî
Selwa	Tiştê aramker, dara selwîyê, sûsik
Sem	Jehr, axû
Sem'	Guh, bihistin
Sem' û beser	Guh Çav
Sema	Asman, asîman, durr û mircanan, aqût almasan, sinhet
Sema'	Bihistin, ew bi xwe di zaravayê mutesewwifan de yanî bihistina zikrê Xwedê
Sema' kir	Guhdarî kir
Semadar	Bazdar, semazên
Semak	Jor, asîman
Semawat	Asîman
Semawî	Ezmanî
Sem'ê insaf	Guhê insafê
Semed	Bênîyaz, Navekê Xwedê ye, samed, ne hewcedar
Semek	Binê deryayê ko masî tê de dijin, arika asîman
Semen	Yasemîn, nefel
Semenber	Sînga wek çiçeka asmîn(yasemen)ê spî
Semencûd	Camer, destvekirî, co- merd, Camêr, comerd
Semend	Hespê beza
Semender	Canîwerekî ji agir e
Semen'îzar	Rûyê wek yasemîn
Semenqeba	Ya ku kincê wê ji rengê yasemînê ye

Semensa	Wek yasemînan, bedew, spehî
Semer	Ber, fêkî, mêwî, meywe
Semerqend	Bajarekî dîrokî ku niha di nav sînorên ozbekîstanê de ye
Semîn	Pirbiha, binirx, qelew
Seml	Şemil
Semmak	Masîvan
Semmiye	Navlêkirî, navlêdanayî.
Semtin	Simandin, kûnkird
Semtîn	Guh qulkirin
Sena	Hemd, pesn, meth, methiye, pesnandin
Sena kin	Bipesînînin
Sena kir	Pesinandin
Senaberg	Ronîker
Senabîl	Sinbul
Senaif	Celeb, cure
Senaxan	Meth xwendin, pesn dayîn, yê ku hemd û şukur dixwîne
Senaxwan	Pesindar, medihkar
Senayî'	Tîştên ku hatine çêkirin
Senceq	Ala leşken, dawer, direfş
Sendîd	Diler û qehreman, Dîlêr û qehreman
Sendûq	Sandoq, sandîq, darbest, tabût
Sened	Belge, palge
Senem	Pût, lê di edebîyatê da bo ji yara xweşik, tê gotin, dara çamê
Sen'et	Kar û mijûlî
Senewber	Dara çamê, ku tim şîn û bilind e, ber, kevir, kajedar
Seneweber	Dara kajê, ji malbata sewliyan e
Seng	Kevir, li gorî tore û edetê, serjê bikim, ser porê reş, ku bîna xweş jê tê, Ber, kêşan, hêjayî.
Sengilax	Erdê pir bi kevir
Sentûr	Amûreke muzîkê
Seqa	Kesê ku avê digêrîne û li însanan belav dide
Seqa kirin	Av dan
Seqahum	Hatin avdan
Seqer	Dojeh, cehnime, navê çiyayekê nêzikê mekehê ye, navê dojahê
Seqet	Xirab, nebaş, nerast
Seqîl	Giran
Seqîm	Nexweş, şaş, xelet, bêkêf, zeîf, Seqîm:Nexweş
Ser Ad	Bêjînga qulikên wê gir, cureyekî bêjîngê ye
Ser bi gerdan bûm	Ser gerrîyayî bûm, serî li min hat gerrandin
Ser cemî'	Serokê hemûyan, li ser
Ser çeşme	Ser kani
Ser nivişt	Qeder, çarenûs
Ser te ser	Ji serî heta binî, hemû, sera ser
Ser tîr	Serê tîrê
Ser tîra mûcewher	Ser tîra ku bi gewher hatiye neqîşandin
Sera	Nexme, stran, aheng, ê ku dibêje
Sêrab	Têrav
Serabin	Ji serî heta binî

Seramest	Serxweş
Serapa	Ji lingana heta serî, ta pê, bi giştî, hemî, serdanpê
Seraser	Ji serî heya dawiyê, hemû
Serayend	Stiranbêj
Serbalan	Ser cihên bilind
Serbend	Desmala serî
Serbende	Gulî, kezî
Serbilend	Serbilind
Serbirr	Serjêker
Sercûfend	Şiyar û bi agah
Sercuma	kombûn, civîn
Serçeşme	Serkanî
Serçeşmeê abê zûlal	Serê kaniya ava zelal
Serd	Sar, cemidî
Serdar	Serek, serok, serbilind, mexrûr, dawî
Serdefler	Serekê diwanê
Serdefter	Berpîrsê belgeyan
Serdî	Sarî, sarbûn, cemidî
Serê xîşt	Serê tûj, wek tîr û şîş nişteran
Serê xû neke rûnî	Neçe hûndir, meçû jûrê
Serefraz	Serbilind, serleşker
Serencam	Netîce, encam, dawî, serpehatî, bûyer
Serendaz	Desmala serî
Serengûn	Keftî, demişivkirî
Serf	Lêçûn, xerc, Kirin, reftar
Serf kirin	Xerc dîkin
Serfîraz	Serbilind, biserketî
Serfîraz	Serbilind
Sergelle	Serokê kerîyê, serkerî, heywanê ku di pêşîya de dimeşe
Sergerdan	Gêj, mest, serxweş, jihalçûyî, bêhay
Sergerde	Serî lê gerîyayî
Sergeşte	Kesê dewxa wê/wî tê, perîşan, şaşomaşo, sergerdan, / ku /, Sergêj, serdoj
Sergûzeşt	Çirok, serpehatî
Serhed	Tixûb, sînor, rûniştîyê serhedê
Serhefsar	Rişme (werîsê meriv pê dewaran kontrol dike)
Serhelqe	Serek
Serheng	Serekê leşkeran
Serî	Zû, bi lez, peler, lezok
Serîn text.	Serîn text
Serîr	Text, doşek, cihî, cihiyê razanê, Nivîngeh, 'enzêl, sisem
Serîrê Tacîdarî	Textê sultanî
Serî'ul infîkak	Zû ji hev ketin
Serkan	Serê kanê, me'denê, serxweş, sermest
Serkar	Xwedîyê kar
Serkeş	Har, şerhildêr
Serkeşî	Serhişk, eynatkar
Serkirî	Serkirin, êrîşkirin, gujgujîn, rikêfkirin

Serkol	Serrût serqot
Serkûb	Sertewandî, ser xwarkirî
Serlewhe	Nivîsara seretayî
Serm	Serma, sir, seqem
Sermaye	Sermiyan
Sermed	Ezelî û ebedî
Sermedî	Bêdawî, ebedî, ew tiştê ku dawî jê re tune ye, ronahiya nemir, nûra
Sermest	Bêhiş, serxweş
Sermeşq	Kopî ji bo nivîsînê, rêbazên destnivîsînê, nivîsara numûne
Sermeşqeki zerrin	Numûna xetekî avzênkirî ku di vir da meqsed jê sûretê insan e
Sermiyan	Serok, pêşûwa, pêşeng
Sernigûn	Serxwar
Sernivîşt	Nimûneyên xêzekêşiyê
Sernuşêvî	Serxwarî
Serpoş	Kumê serî, tiştê ku digre, veşartin, xefkirin, devê ku pê firaxan dinixumînin, Sergirtî, şarp, kum
Serqedem	Ser li ber piyan, stûxwar, bêçare
Serqedembû	Li ser linga bû, lingên xwe sekinî
Serqelem kir	Nivîsand
Serqutan	Serdanîn
Serraf	Ê/ ku jê fehm dike, mîna serrafê zîv û zêran, zarîf, mecazen, kesê ji qîmeta tiştan, gotinan
Serrîşte	Serê tayê, destpêk
Sersebz	Serkesk
Sersefhe	Sersehîfe, nivîsara seretayî, bager, serpel, serê rûpelê
Sersam	Sersam, dîn, malxolî
Sersen	Ne ciddî, bêterbiye
Serser	Bahoz, li ser qedeha zîvîn, navekî qur'anî ye ji bayê sar re!, Bayê gur, Bager
Serserî	Bê ku lê hay bibe yan tê de bifikire, bêhavlî û hîç
Sersubhe	Serê sibê
Serşar	Tijî, dagirtî
Sertapa	Seranser, serdanpê, ji serî heta pê, serapa, heya
Sertem	Kesê ku peyv nerm, dirêj
Serteraş	Serbirrî, serqut, xameya ji bo nivîsînê amadekirî bedreng kirêt
Serteser	Serdanser, serdanpê, ji serî heta binî
Serw	Dareka bilind e, bejinzirav, serwî
Serwê baxan	Dara serwî ya li baxçeyan, dirêj, mecazen, bejn û bala dergistiyê
Serwek	Yek serwî, wek dareka yê bilind û dirêj
Serwer	Serek û pêşewa, serok, pêşeng
Serwêsehî	Dara sewliyê ya rast
Serwî	Dara selwa, selwî
Serwî bala	Bejn û bala ku wek dara serwî spîndarê dirêj e
Serw-i qamet	Bejn rast, wek dara selwê
Serwibostan	Bejnbilind
Serwiqed	Bejn rast, bejna wek dara serwê
Serwiqed	Qeyê? qey?
Serwiseh	Bi bejna xwe wek dara serwê
Serxeyl	Sersiwar, serleşker, şahsiwar, serok

Serxweş	Hişê wî ne li cih, arak xwar
Setem	Seredanî, serdanî, Sedem, sebeb, eger
Seth	Rû, rûyê tiştêkî, aliyê ji der ve yê, ban, ser
Sethî	Sereser re
Settar	Ewê ku şerm û gunehan dinixumîne vedişêre
Setter	Parêzwer, yek navê Xwedê ye
Setwet	Hêz, mezinahî, domînans, xwe avêtina ser yekî
Seûd	Navê stêrkekê ye
Sêvîn	Weke sêvê sor, gelek, gevez, wekî sêva, gewez
Sêvînzeqen	Çena wek sêvê
Sevda	Dînbûn
Sewab	Xêr, qencî, veqer, rast, padaş, Qenc, rast.
Sewabit	Stêrkên ne gerroke, yên di cîhên xwe da sekinandî, yeka wê sabit e
Sewad	Nivîs û xwendin
Sewahib	Sahib, xwedî
Sewal	Heywan, heywanên malê
Sewaş	Ceng û şerr
Sewb	Cil, gêsî, û berg, kinc
Sewb û libsî	Cil û mil
Sewda	Aşiq, evîndar, dildar, eşq, a ku ketiye nav lepê sewdayê
Sewdaî	Evîndarbûyî
Sewgend	Sûnd, qesem, sond, darê padişahan
Sewlet	Heybet, tirs, hêrs û êrişên bi ceger, êriş, hicûm
Sewm	Rojî, roji, e go ne dixwê û vedixwê
Sewme'e	Cihê ku abidan lê îbadetê dîkin, manastîr
Sewme'e	Xelwetgeh
Sewme'enişîn	Kesê ku di wê xelwetgehê de dimîne
Sewr	Ga
Sewre	Zerbe, şorreş, inqîlab kudeta, şorriş, darbeya hikûmetê
Sewt	Deng, seda, sewt
Sewtê xesî	Dengê nizm, ku hindik derdikeve
Sewtê zarîn	Dengê girînê
Sêwyan	Sêwî, bêdê, bêdayîk
Sexa	Comerdî
Sexawet	Camerî, bexş, diyarî, qedeh, şûşeya şerabê
Sexî	Comerd, çavfire, suxen, peyv, axaftin
Sexîn	Hişk
Sexîr	Biçûk, nivîsa seretayî
Sexsefhe	Nivîsara seretayîya ser kaxiz, rûpelê, nivîsa seretayî, xizmetkar
Sext	Hişk, zehmet, Xizmetkar
Sey	Kûçik
Se'y	Çûn û hatina di navbera sefa merwa de
Se'y kirin	Xebitîn, lê geriyan
Seyad	Seydvan, nêçîrvan, seydvaneke/nêçîrvaneke din, nêçîr
Seyd	Nêçîr, qefaltin û kuştina heywan teyrên çolê, laser, lehî, pêla avê
Seydê qedîm	Neçîra berê, seyda
Seydek	Nêçîrek
Seydgah	Nêçîrgeh

Seyê tazî	Segê nêçîrê, tajîtol
Seyf	Şûr, Demsala havînê
Seyf û şîta	Havîn û zivistan
Seyfê cebbar	Şûrê Xwedê
Seyînî	Kûçikanî
Seyirîn	Mêze kirin, nerîn, matmayîn
Seyl	Lehi, lehî, şahîk, haceta şahîkkirinê, zimpere
Seylav	Lehî
Seyqef	Alava şayikkirin û tûjkirina tiştên wekî şûr
Seyqel	Cîla, sîqalker, şayikker, Giranî, ecêb, xerîb, nedîtî
Seyr	Temaşa, geşt, gerîn, çûyîn
Seyr kirin	Bi rê ketin, koç kirin, gerîn, seyran kirin
Seyrek	Temaşeyek
Seywan	Xeleka roniyê ya dora hîvê
Seyyad	Seydvan, nêçîrvan, lê mêze kir, gerrok, xweşî, Nêçîrvan
Seyyadek	Nêçîrvanek
Seyyal	Herikandî, rewan
Seyyar	Gerok zemîrrerd, gerok
Seyyare	Stêrên gerok, gerestêrk
Seyyat	Dengbelavker
Sezawar	Hêja, hêja û layiq
Sîba'	Dirinde, rawir
Sibyet	Zarokatî
Sicil	Tomar, qeyd, bend, rejîster, liste
Sicilkirin	Qeydkirin, nivîsandin, tomarkirin
Sicl	Tomar, qeyd, bend, rejîster, liste
Sidaq û mihr û kabîn	Qelen, pereyên ku zave ji bo bûka xwe dide
Siddîq	Rast û durist
Sidq	Dilsozî, pêbawerî, rastî
Sidre	Dareke kinêrê ye li erşa Xwedê
Sidre	Ciyê ku cebrail jê û bi jor de nikare here
Sidre û tûba	Dara, navê du darên xweşik û pîrozin
Sidre'ê munteha	Navê dareka li biheştê ye
Sidretûl- mûntehayê	Cihêkî herî dûr û bilind ku li nik 'erşê Xweda ye
Sidûr	Feyde
Sifat	Rengdêr, rû, sûret, wesif, sifatên Xwedê mîna zindî
Sîfethorî	Kesa ku bi rindîya xwe dişibe horîyan
Sifetxûl	Şikil xerabe
Sifîd	Sefîd, spî
Sifîdî	Spîtî, karên baş
Sifr	Mîs, madenê zer, nihas
Sifr'ul-yed	Kesê/kesa ku di destê wî/wê da tiştek nemaye, xwedîyê/xwedîya zîyan û zirarê
Sîfrê sîn	Gotina pîrsê
Sîgî	Bade
Sih	Sî, sih, sayi, sîk, sîtav
Sihdan	Sih
Sihl	Sêla ser agirê

Sîhr	Sêr
Siim	Temen, sal
Sik	Kirh, nexweşik
Sikender	Îskenderê zûlqerneyn, zulqerneyn, Îskender
Sikke	Muhr
Sikkîn	Alavek pêbirinê, çeqo, nef, feyde, sûd
Sikûn	Sekna di cîyê xwe da, Sikûnet, bêdengî
Sikût	Bêdengî
Sil bû	Hêrs bû
Sil'et	Mal, milk, debdebe
Silhatin	Xeyidîn
Silivî	Zaravaya kurmancî
Silk	Bi rê de çûn
Silopa rêxê	Koma rêxê, sila
Silsilebend	Di rêzekê de
Silûk	Çuna diriyekê de rêgirtinbe, çûna rêyekê, reş, silûk, birêçûn
Siluk	Jihalçûn, hayjixweneman, xilwebûn
Silwan	Liberdildan, teselî
Sim	Zîv
Sîm û zer	Zîv û zêr
Sîma	Rû
Sîmab	Zîbeq, rûşûştî, kindar, ava zîv
Sîmak	Sîmak, semmak, navê stêrkekê biçûk e ku stêrka herî bilind
Sîmaperî	Rûperî
Sîma-perî	Kesa ku rûyê wê, wek perîyan xweşik e
Simate	Şifre, xwarin û vexwarin, Sifre
Sîmê ten	Wûcûdê xweşik û birqonek ê wek zîvê (sîm)
Sîmên	Zîvîn
Simen'Uzar	Biskzîv, gula yasemîn, gulanzîvîn
Simenber	Rind û bedew, spîten
Simenber	Canspî, ya ku sîngê wê wek zîvê dibiriqê
Simen'uzar	Gupzîvîn, rûzîv, gula yasemin, biskzîv
Sîmîn	Qedeha zîvîn, qelew, zîwîn, sipî, zîv
Sîmîn ber	Singzîvîn
Sîmînbeden	Laş wek zîv
Sîmînber	Singspî, ya ko sing û berê wê spi ne
Simûm	Sum, jehr
Sîna	Îbnî Sîna
Sinan	Rim, riman
Sinc	Dirî, stirîn
Sîne	Sîng, yê ku canê xwe ji bo tiştêkî dide, fîda dike, exlaq, edeb, Sîngê mirovî, memik.
Sîneçak	Kesê ku ji dil da birîndar e, sîng qetiyayî, sîngparçe
Sîne-çak	Dilbirîn
Sînesaf	Dilpak
Sînesoj	Tiştê ku sîngê dişewitîne
Sînesûz	Tiştê sîngê dişewitîne, sîngsoj
Sinf	Sinif, tebeqe, ehl

Sinne	Didan
Sipah	Hêzeka leşkerî
Sipahî	Leşker
Sipare	Sipart
Sipariş	Daxwaza kirîna tişteki
Siper	Minminîk, pirpirok, baperik, sîperik, sîperrik
Siperî	Bispêrî, spartin
Siperrik	Perperok, minminîk, baperik, sihperik, pirpirok
Sipîdman	Zêrekî qelp û ne safî ye
Sipîhr	Esman, felek, dinya
Sipînûr	Roniya sipî
Sipî-zend	Ya ku jora destê wê sipî ye
Sipûsar	Bêqîmet
Sîqal	Tiştê ko şahîk dike
Siql	Giranî
Siqlet	Giran, giranî
Sir	Raz
Sir ru'l-imkan	Sirrê îmkanê
Sir'et	Rû
Sîrab	Têrav, ter, şil
Sîrac	Çira, fanos
Sîrat	Rê
Sîrata Musteqîm	Riya rast
Sîrayet	Derbasbûn, ji tişteke derbas dibe nik tişteka din
Sîrayet kir	Belav bû, giha ciyê din
Sîret	Alek, rû, axaftin, çîrok, jiyanname
Sîretmelek	Xûymelek
Sîrf	Safî
Sîrîşk	Hêsir, hêsr, Fîrmêzk, stêrkên çavan
Sîrîşk	Hêsirên çavan, rondik, hêsirê, hêsir, rondikên
Sîrîşkê gulgûn	Sor, pembeyî, rengîn, wek rengê gulan
Sîrîşt	Rewîşt, reftar, xweza, xwerist, nexçer
Sirr	Raz, nehînî
Sirra te jê xalî	Ku sirra te ji wî xalî be, têda tunebe
Sirrê nihan	Sirrê veşartî, nihênî şarawe
Sirrê nihanî	Tiştên veşartî
Sirrê sarê	Li vir mebest 'dilê sar' e
Sîrrek	Tiştê kku mirov nagre
Sirrî	Razên min
Sîrşîrîn	Bedew, spehî
Sîrûş	Milyaket
Sîs	Delaliya lezgîn, hespê lezgîn
Sîta	Girtin, kirîn, sitandin
Sîtar	Sitirandin yan sitirîn, parastin, hevz, felat, qurtal
Sîtem	Gazîn
Sîtem	Zilm, zorî
Sîtemger	Zordar
Sîtemkarî	Zulm û bê dadî

Sitirin	Çêkirina hevîr
Sitizekar	Şerxwaz
Sivlaq	Navê Mehabadê yê kevn
Siwake	Ji bilî te
Siwan	Perdeya ku binê xwesîdike, şemsîye
Siwar	Dibin
Siwêda	Kûraniya dîl
Siwer	Sûret, wêne, sûreyên qur'anê
Siweyda	Nava dîl
Sixar	Biçûk, Sexîr, piçûk
Siyadet	Mîkemmeli û serdestî, tekûz
Siyahat	Geşt, gerr, sefer, seyran
Siyahcerde	Esmer
Siyahî	Reşî, karên nebaş
Siyamend	Aşîqê Xecê, Siahmedê Silê
Siyanet	Qedir, qîmet, parastin
Siyaset	Di vir de bi wateya fêkirina êşan û perwerdeyeke zor dijwar tê
Siye-çeşmê	Çavreş, çavreşê
Siye-h-came	Cilên reş, ku meriv di şînê da li xwe dike, bi wan dikişîne
Siyehkar	Pîs û xirabkar
Siyehlîbas	Çekên şînê, çekreş
Siyehpûş	Reşwergirtî, şairekî kurd, reşgirêdayî, kincreş
Siyehrû	Rûreş
Siyehyeng	Tîr û kevanên bajarê Yengê/Neygê
Sîyekî	Bade
Sofî	Derwêşên belengaz û bê îz'an, murîdê wan, sofîyê şêxan
Sofîyê na-puxte-xam	Sofîyê ku hîn tam çênebûye û xam e
Soht	Sot, agir ber bûyê, şewitandin
Sohtin	Sotin, şewitîn
Soj	Şewitî, rengê sor ê ji ber şewatê
Sojit	Şewitandin, agir pê xistin, berdanê, ketin, bûn
Solîn	Kanî, avzên
Sorav	Dermanê sor ê gupan, rengê dêman
Soret	Sûret
Sorgul	Riwekek strîdar e û kulîlkên sor yan pembe zer spî dide, gula
Sorgula jorî	Gula sora jorîn, ya ku li cîhê jor e, we yan qedr û rûmetê wê
Sosin	Zembeq, berfîn, leylank, hin cûnên gulên kulîlkdar in ku hem beyar şên dibin û jî tîr çandin
Sosin, alal	Navên cûreyên gulan
Sot	Şewitand, şewitandî, sotandî, agirpêketî, şewitî
Sota	Şewitand, te
Sotaye	Şewitiye
Sotim	Şewat, şewitandim, xem kişandin
Sotin	Şewitandin, şewitîn, şewitand, şewat, stêrk
Soxite	Sûxte, şewitî
Spîndar	Hewr
Star	Hewîngeh
Sû	Alî, gazin û lome, Sû:alî, cih

Sûbaşî	Ewlekar, zabite, berpirs
Subb û şam	Sibe û evar
Subbûhî	Milyaketên ko pesnê Xwedê didin, sifetek yê
Sûber	Yê ku soberî dike, sober, melevan, avjen
Subh	Sibe, persivik, zûzû, bi lezûbez, hêdîbûn
Subh û şam	Sibe û êvar
Subhan	Pesndana Xwedê, tesbih, tu pak û paqij pîrozî, sibehan
Subhê kazib	Sibeha derewîn
Subhe nebûyî	Nebûye sibe
Subhê sadiq	Sibeha rastîn
Subhî numa	Siba dîyar bûyî
Subhîgehan	Dema sibehê
Subul	Rêgeha giştî, simbilê genim
Sucûd	Xweçemandî, xwetewandî
Sûd	Mefa, feyde
Sudûr	Peydabûyîn, sing, sîne
Suê hal	Halê xerab, nebaş
Su'eda	Yên kêfxweş û bextewer
Sufalîn	Axa ku hatiye sotin û tiştên
Sûfalîn, sefalîn	Cêrik û dîzikên ji çamûrê, çamûr herî ya hişkbûyî, pijîyayî
Sûfar	Serê tîrê.
Suffîd	Sepîd, Spî
Suflewî	Jêr, xwar, bin, nizm, nerind, nişiv
Suffî	Nizm, jêr, bêqîmet
Suftin	Kunkirin
Sûgend	Sond
Suhbet	Bi hevra hevalîtîkirin, liqelher peyivîn, demsazî, hevalî
Suheyî	Navê stêrekê ye
Suhf, suhuf	Belg, pel, rûpel
Suhfê qur'anê	Pelên qur'anê
Suhfên mektûbê	Belgên wî yê ku hatine nivîsandin
Suhrab	Sorav
Suhtim	Şewitîm
Suhtin	Vêketin, şewitîn
Suhuf	Seyfe
Sûk	Bazar
Sûka muhbetê	Çarşiya evînê, bazara/mezata eşqê
Sukot	Dengnekirin, sukut
Sukûn	Sekin, bêdengî, rûniştî, sakîn, bêdeng
Sulbiye	Piştî, angoyên ji piştê wî
Sulh	Aştî, lihevhatin, "barîş", sultana rind û xweşikan
Suls	Cûreyek xêzên erebî ye ku bi sêyeka serê xameyê dihate nivîsandin
Sultanê sehergah	Sultanê serê sibê
Sultanê şefî'	Sultanê ku şefaetê dide, hz, pêxember (sxl)
Sultanê Xezna	Şêx Ehmedê Xezna
Sulûk	Çûna bi ser rêyekê da, eser, bi rê ve çûn, heştyek
Suma	Zirne
Sun'	Çêkirin, sazîkirin

Sun'	Sen'et, sinhet, çêkirina Xweda
Sun'a qudretê	Kes nîne ku di wanda suhbet bike
Sunbul	Cûrekî gulane, kulîlkane, guleke ciwan e
Sunbule	Birca bijûyê/sibil
Sundus	Dîbaceyê tenik, qimaşê bi zêrî xemilandî, hevrişimê bi tayên zêr xemilî
Sunnet	Sînneta Pêxember, kirinên
Sûnnet	Cureyêke îbadetan, kirinên Pêxember
Sûnnî	Peyrewê sunneta Pêxember, mezhebeke Îslamê
Suparişê lisanî	Sipartina devkî, qewîtiya devkî, bi ziman
Supehr	Asîman, sema, sipîhr
Supehrê	Asîmanê zer
Supîhrê la'îb	Ê ku dilîze
Supûz	Perçiqandin
Suqbe	Kun û şkeft, eşkewt
Suqlabî	Cinsekî hespan e
Suqûr	Seqr, yek ji tebeqeyên dojehê
Sur	Cazibe, bal xwe ve kişandin
Sûr	Civîna şahiyê, dîlan, bezma şahiyê, kêfxweşî, civîna şahiyê
Surah	Surahiya şerabê, gerdena yarê
Suret	Dîmen, wêne
Sûretê heq	Dîmena Xwedê
Suretê sêvîn	Rûyê ku wekî sêvê sor û gewez
Sureyya	Komika sêwiyan, stêran, pêro, perwîn(stêrk), pêwir, Stêrka Sureya, komika stêran
Surme	Kilê çavan
Sûrme	Kil
Sûrnuma	Xweşiyê dide xuyakirin
Surperî	Horiya gelek spehî
Surr	Nepenî, nihênî, sir, raz, tiştê ku ne aşkire
Surre	Kîsikê evînê
Surrek	Bayekî hênîk, maşelan
Surrena	Zirne
Surûd	Awaz, naxme, stran, medh, pesn, Merşa nijadi
Surur	Şahî, kâf
Surûr	Kêf, şadî, şahî, melaîket, firîşte
Suruşk	Hêstirkê çavan
Surxî	Rengê sor, sorî
Sûtal	Paqrût, sersen
Suwal	Pirs
Suwar	Siwar
Suwer	Sûret, wêne
Suweyda	Xala reş a li ser qelb
Suxen	Gotin, axaftin, guftin, bêje, peyv, axivtin.
Sûxen	Axiftin, peyivîn
Suxen-şêrîn	Gotinxweş, peyvşîrîn
Suxra	Biçûk
Suxte	Feqî, xwendevan, şagird, sohtî, yê/ya bi agirê dojehê şewitî

Sûxte	Şewitî
Sûxteper	Sûxteper basikşewitî
Suxtî	Zehmetî
Sûyek	Ciyek, alîyek
Sûz û derd	Da'x û derd, kûl
Sûzan	Şewitî, rewisî, wek komira agirê sor, şewat
Sûzê şeb	Şewata şevê
Sûzî dil	Agirê dil, êş, eşq, îzdirab
Şa	Kêfxweş, şad, şadan, padişah
Şa' e	Belav bû, eşkera
Şab	Cuwan, xort
Şabaş	Bexş, hîbe, sexawet, teberih, diyarî, xelat
Şabek	Ciwanek, xortek
Şad	Şa, kêfxweş
Şadab	Kêfxweş
Şadan	Kêfxweş, şa, şad, dilxweş, bi kêf, Kêfxoş, dilxoş.
Şadan û xandan	Şadî û kenîn
Şademerg	Mirina ji şabûnan û kêfan
Şadî	Şahî, kêfî, kêfxweş
Şadikam	Bextewarî, şahî
Şadiman	Kêfxoş, dilxoş.
Şadimanî	Kêfxweşî
Şadîxwaz, xweşîxwaz	Dewletxwah
Şadman	Dilşa, karman, dilgeş, bextewar
Şafî	Şifabexş, yê ku şifayê dide
Şagird	Feqî, xwendevan, suxte
Şah	Melik, serok, padişah
Şah û geda	Padişah û feqîr
Şaha	Ey şah
Şahane	Tiştê ku sezawar û laîqê şahan e
Şahê 'alem	Hz. Pêxember (s, x, l)
Şahê Ednan	Navek ji navên hezretê Muhemmed
Şahê enbiya	Serekê, şahê pêxemberan
Şahê exter	Şahê stêran, roj
Şahê huban	Şah û padişahê rind, xweşikan
Şahê îksîr, îltîfat	Şifa, îlaç
Şahê kerîm	Mebest jê Xwedê ye.
Şahê kubbar	Şahê mezin
Şahê Mehmûd	Hz. Pêxember (sxl)
Şahê merdan	Şahê mêran, padişahê, navê hezretê 'Elî
Şahê Muxtar	Şahê, kesê mezin ku hatine hîlbijartin, Hz. Pêxember (sxl)
Şahê sencer	Lawê Melik Şahê Alpaslan, paşayê Selçûqiyên Îranî
Şahê xuban	Padişaha rind û xweşikan, şaciwan, rinda rindan
Şahê XudanBoraq	Şahê ku li boraqê, siwar bûye, Hz. Pêxember
Şahê Zîbarî	Leqeba Mewlana Xalid
Şahêbaz	Teyrê baz ê sipî
Şahêbazî	Egîdî, qehremanî

Şahîn	Em şahin, padişahin, Baz, teyrê, şahîn, bi erebî ye, kesê şad û bextewer
Şahî	Cejn, kef, dîlan
Şahî û talî	Tal û şîrîn, xweşî nexweşî
Şahibaz	Cûreyek ji bazan e
Şahîbaz	Kesê egîd, qehreman
Şahid	Yara ciwan
Şahînşeh	Şahê şahan, mulûkê mulûkan, padişahê padişah
Şahmar	Marê mezin, reş
Şaho	Ey şah, li vir banglêkirin heye
Şaibe	Guman, şubhe, şik
Şaim	Şad, xweş'hal), şadim, keyfxweşim
Şakir	Pesinkar, spasdar
Şalûl	Şalûr, çivîkek weke bilbilê dengxweş e, teyrekî mînanî bilbil, wekî
Şalûs	Hîlebaz, lêbok, sixtekar, cembaz, durû
Şam	Êvar, nav û deng, bi nîşan, bi şev û roj, Hingor, despêka şevê.
Şan	Nîşan, xal, şanik, 'hezim le xwardinewew û meclisî zewq şadiye
Şane	Şehê por
Şaneşîn	Cihê rûniştina şahan
Şariq	Ronahî, ronak
Şatir	Beşdar, Dilgeş, şeng, Jîr, zana, têgehiştî
Şax	Çiqil, şaxê darê, Rêzeçiyayên biçûk
Şaxsar	Beşê jor ji dara peldayî û kesk
Şayed	Eger, heke, ku
Şayeste	Liyaq, babet, seza, şayan, serwe
Şayîk	Bêmû, bêrih
Şayiste	Babet, layiq
Şe'n	Kar, îş, fîl, hal
Şeamet	Bêyomî, pîsbûn
Şeb	Şev, roj, bi û roj
Şeb û roz	Şev û roj, xweşik, rind, şeva tarî, zulmet
Şeb û rûz	Şev û roj
Şebab	Ciwani, xortanî, xort, xortî, ciwantî
Şebabet	Ciwani
Şeban	Şivan
Şeb'bo (şevbîhn)	Kulîlkekî ye ku bi şev di pişkive û bîhna xweş jê tê
Şebdîz	Hespê xusrew
Şebê sîye	Şeva tarî, ku pir elemê dide meriv
Şebefrûz	Şevê ronî dîkin
Şe'beze	Xap, hîlekarî, fêlbazî
Şebgir	Şevgêr, gera berdestê sibehê
Şebîh	Mîna, wek, ê ku dişibe, te, weku
Şebîhê	Weke
Şebîhê bulbêlê zar	Mîna bulbulê ku dixwîne
Şebistan	Çiraya şevan, Cihê xewê, aliyê jinan di malê da.
Şebitandin	Rijandin
Şebnem	Avî, jale, xunav, şevnem, xunava ku bi şev li gulan digire rexmê li ser qehra

Şebreng	Şevreng
Şeb-reng	Di rengê şevê da, tarî, reş
Şeca'et	Dilêrî, mêranî
Şecer	Darek, hişk, sert, dar, navê şahê qewmê 'ad
Şeddad	Xurt û pêlewan
Şedîd	Tenganî û zehmetî, halê zor zehmet, yên rast, ne xelet, mehder
Şefa'et	Mehder, mehderî, lêvên kenok, lêvbiken
Şefaf	Zelal
Şefeq	Berbanga sibê, beyanî, dêm û rûyên wekî şefeqê
Şefeqse'd	Ya ko bextê wê wek ronahiya gizingê ye
Şefeqse'd şefeq	Gizing, ronahî
Şefeqse'dê	Şefeqa kêşxweşiyê, Yara ku şewqa wê wekî
Şefî'	Alîkar, piştgir
Şefî 'el-muznîbîn	Di roja qîyametê da, şefa'etkarê gunehkar û sûcdaran, Hz. Pêxember (sxl)
Şefî'	Kesê ku şefa'etê dike, hz, pêxember (s, x, l)
Şefî'ê 'Usat	Kesê ku li însanên gunehkar şefaetê dike, hz, pêxember (sxl)
Şefî'ê asîyan	Şefa'etkarê asîyan, kesê ku li asî û gunekaran 'etê dike
Şefî'ê ummetê	Şefaetkîroxê ji ummetê ra, Hz. Pêxember (sxl)
Şefî'	Mehderkar, şefa'etkar, ', Mehdervan
Şefîq	Dilovan
Şefqe	Dilovanî, merhemet, şefqet
Şefqe ke	Şefqetê bike, li min rehmê, bila dilê te bi bişewite
Şefqet	Başî, xêr, qencî, îhsan, dilovanî, Hêsrên dilovaniyê
Şefqexûy	Teb'ê dilovaniyê
Şeh	Sultan, padişah, şah, li vê derê, bi kelîmeya "şehê"
Şeha	Padişaha, şaha
Şehab	Stêrerij
Şehadet	Bawername, icaze, desturname/ şahidî, şahîdbûn/ şehîdbûn, şehîdketin
Şehane	Layîqa şahan, wekî
Şehane, şahane	Şahane, şehane
Şehbaz	Bazîyê bi quwwet û mezin, şaha ne, şahê bazan, bazîyan, cureyek bazê spî, Teyrê baz
Şehd û senût	Şahidiya bi Xwedê û pesna pêxember
Şehdê nab	Hunguvê şêrîn
Şehê 'alîcenab	Şahê bi qedr û qîmet, comerd
Şehê 'alîneseb	Şahê ku nesla wî, koka bilind be, ji kokeka 'esil hatibe
Şehê herdu sera	Padişahê herdu dinyayan, hz, pêxember (s, x, l)
Şehê sahibqebûl	Ew şah û mezin e ku ji alîyê xwedîyê (teref Xwedê teala ve) xwe hatiye qebûl kirin, hz, pêxember (s, x, l)
Şehînşah	Şahê şahan, padişahê di ser padişahan ra, herî mezin
Şehînşeh	Şahê şahan
Şehînşehê nihâlî	Şahê bejinziravî
Şehîr	Meşhûr, navdar
Şehitandin	Xelet kirin, şaş, çewitandin/ xapandin
Şehkas	Tasa bi qîmet, şahan, kaseya şah
Şehkase	Qedeha padişahan, mezin
Şehla	Çavreşî

Şehla ‘uyûn	Çavên şehlayî, şîn, şaşik ên şîrînokî
Şehle	Pirejin
Şehlewend	Dilêr ciwan û nazdar, serekê ciwanan
Şehlûl	Teyrekî dengxweş
Şehmar	Şahê maran, şahmar, marê mezin, ejdeha, ‘hezya
Şehnaz	Wekî şahana bi nazi û delalî, rind xweşik, ya ku delalîyên wê yên şaha ne, panok, meqama mûzîkê
Şehne	Panok, parêzvan, ciyên rûniştandina şah û padîşahan
Şehper	Perê herî dirêj di baskan de, perrikê direj, Perrikê herî dirêj
Şehperr	Perrika herî dirêja di baskên perrendeyan da, şahê perrikan
Şehr	Şehir, şar, bajar, parazgeh, wilayet
Şehrê	Şuhret welatê navdariyê
Şehrerwa	Diravê ji sifr ku li derveyî herêma xwe bê qîmet e
Şehrewa	Dengvedan, bajarekî li başûrê kurdistanê, Dengbelavbûn
Şehrî	Bajarî
Şehrîyarê mesnedê lewla	“heke ne ji te bûya, min dê erd û asîman çenekira,” li vê derê, lewla bo xîtaba Hz. Pêxember (sxl)
Şehrîyarê textê seddîq	Padîşahê meqamê rastiye
Şehsiwar	Siwarê ezîn, Şahê siwara
Şehsuwar	Suwarîyê baş, şahê siwaran
Şehsuwarê ‘erse	Suwarîyê herî baş ê hespan li ser rûyê erdê
Şeht	Seqet
Şehtûtî	Şahê tûtîyan
Şehwarê ‘erseê husnê yî	Şehwarê ‘erseê husnê yî, ji ber vê sebebê me jî wisa nivîsand, loma xwendevan ya lêkolîner divê bala xwe bidin notê
Şehzade	Ji bo hz huseyn hatiye gotin
Şek	Şubhe, guman
Şeker	Keçeke esfehnî, xusrew ew ji bo bîrkirina evîna şêrînê anî, kuşt
Şekeramêz	Bi şekirî
Şekerbar	Pir şîrîn, şekirî dibarîne
Şekerleb	Lêvşekir
Şekerrîz	Pir şîrîn, şekirî direşîne
Şekerxa	Devşîrîn, şekirmij, kesê ku şekir dimije, dixwe
Şekerxend	Kenşîrîn, kenşîrîn
Şekerxende	Kenşîrîn, şîrînkela, şîrîn
Şekerxwend	Devbiken
Şekîb	Sebr, Hedan, tebat, semax
Şekil	Çehre, resnî û rewş
Şekkerdehen	Devşekir
Şekl	Bîçim û durûv
Şekle mecazî	Sûretê ne heqîqî
Şekwe	Gilî û gazin
Şel	Heriya hişkbûyî
Şêlî	Zelal, ron, ne tevlihev, zilî, neron
Şeliyan	Ji xwe kirin
Şem	Tirs
Şem’	Find, mûm, şu’le û şemal, mum
Şem’	Mûm, find, çira, mûma şevê, ronîya
Şemal	Çira, find, mûm, rewnaq, ronak, Meşale

Şemdîn	Naznavê şêx şemseddînê exlatîyê, şemzînan
Şemen	Bêhalbûna ji birçibûn û tihnîbûnê
Şem'î can	Mûma rûh
Şemûm	Bin, bina xweş, Bêhna xoş
Şemûma muşkê tatarî	Bina xweş a mîska tatarî (turk)
Şemirand	Terikand
Şem'işev	Mûma şevê
Şemm	Bîhn
Şemme	Mîqdar, tibab
Şemr	Fermendarê Yezîdê pîs e, serê bimbarek ê Hz. Huseyn, vî pîsê bi navê Şemr, jêkiriye
Şems	Roj, roja li asîmanan, xweşik, narîn, newqzirav û lihevhatî
Şemsa humul	Navê birceka rojê ye
Şemsê rux	Roja rû
Şemsû`d-duha	Roja ku hilatîye
Şemşîr	Şûr
Şemtandin	Şemitandin, şelifîn
Şêmûk	Asîtan, derîzan, derçik, derezûng, şêmûg
Şen	Hal, rewş
Şeng	Bedew, spehî, bedewî û rindahiya bi por keziyê, ew kesa ku kêf e, şên
Şeng û şepal	Xweşik, narîn, newqzirav û lihevhatî
Şengerfe	Rengesoriya xweliyê
Şenî'	Neqenc, xirab
Şenî' im	Neqenc im, xirab
Şennende	Fedîkar, fihêtkar
Şepal	Ciwan, rind, xweşik, delal, ew kesê, Sitî, Şêra mê
Şeqî	Kesê ku nayê ser rê û jiyana wî bi xirabîyan dibuhure, eşqîya, rêbir, reşbext, Xirab, nebaş.
Şer'	Şerî'eta Xwedê, şerî'et, şerî'et û dîn
Şer'a mubîn	Şerî'eta eşkere û zelal
Şer'îyan	Kesên şerîatparêz
Şerabê ateşî	Şeraba sor
Şerafet	Qedr o rûmet
Şerbet	Mey, şerab, pêt û pirûskên agir
Şereng	Jehr, zebeşê hînzêl, tehliya zêde
Şêresîwar	Siwarên dilêr wekî şêran
Şerh	Beyan, îzali, rave, şîrove, ravekirin
Şerh (kir)	Mehne kir, dayê, mehnekirin, gotin
Şerh û bestî	Girêdan, bihevveexistin, şekildayîn, lihevraştîkirin
Şerha rux-zerd	Qala rûyê xwe yê zer ê nexweş, behsa
Şerha xemê	Mehneya xeman, derdan, xemê xwe
Şerîf	Pîroz, biqîmet, birûmet, rûmetdar, bişeref
Şêrîn	Dildara Ferhad û jina Xûsrew Perwîzê şahê Sasaniyan
Şêrîn-sûxen	Gotinên şîrîn, xweşgotin
Şerir	'enzêl, nivîngeh, sisem
Şerm	Ruswa, fedî, fedîyekî, ez şerm dikim li gel keçan biaxivim, fêt
Şermende	Şermok, dediyok, fihîtkar, fedîker, şermîn
Şermisar	Fedîkar

Şermîsar	Fedîkar, ê ku şerm dike
Şerq	Rojhilat
Şerr	Xerab, xerabî
Şert	Merc
Şertîn	Navên du sitêrkên di burca hemelê (bûrca koç) da ne
Şest	Rûniştin, bestkirin
Şesper	Gurz, cûre çekekî kevn e, gûrz
Şesperr	Gurzê ku serê wî şeş perr/parsû/kenar e
Şet	Çem, robar, ava diherike, delav, qiraxa
Şêt	Jêdûrbûna ji yarê, lidûrmayî, belawela, Dîn, dîwane
Şeth	Bêdiqet
Şetilandin	Sitil kirin, şitlî wî danîn, wek şitlû fidanên daran çikandin
Şetrenc	Setrenc
Şettul Erebb	Şetê ku ji tevlihevbûna fîrat û dicle pêk tî dikeve kendava faris, çemê dicle re jî tê gotin
Şêv	Şev
Şeva beratê	Şeva nivê şe'banê, meha berî remezanê
Şêvane	Biawanyekî şev
Şevberat	Şeva beraetê, beratê(qendilê ku tê de pexembertî ji Hz. Mimemed re hatiye)
Şevselat	Nimêja şevê, teheccut
Şevşevok	Pêçermok, baçemok, çiliçilî, baçermok
Şevxan	Ê ku bi şev xwendin, bang dike
Şêwe	Terz, awa
Şêwe şêwe	Adeta xwe diyar kir
Şewk	Nîk, strî
Şewket	Mezinahî, heybet, xurtî
Şewket.	Şewket
Şewq	Ronahî, (ronahiya yarê), bêrikirin
Şewqe	Kum, kim, kofi
Şewqê dîdarê cemal	Şewq û ronîya rûyê xweşik
Şewqê mexmûrî	Halê piştî serxweşîya ji şerabê
Şewwiş	Keşê, akuji berbêxe wî yan jî jerser xweşî yênikare li ser linyanra weste
Şêx	Murşidi kamil, pîr
Şexe cam	Pire cama meye, sazbandi u muziqe ku cam hem bi me'na qedehe jî navê meqamekî muzîqêye, '
Şêxê sen'anê	Dilê wî ketîye keçekî êrmenî, şêxekî terîqê bûye
Şexef	Hezkirina zêde
Şêxînî	Şêxîti
Şey'ê la şey	Hîçî
Şey'ekî wahid in	Yek tişt in
Şey'iyet	Mutleqiyet, teqezî
Şeyatîn	Şeytan, yeka wê şeytan e
Şeyb	Por sibî, kalî, şeyb
Şeyda	Kesê ku ji rûyê eşq û evînê, dîn bûye, har, beradayî, eware, Gêjatî, jiheşçûyîn, Evîndar, sergerdan., Evidarê wek şêtan, Dîwane
Şey-ekî wahidin	Yek tiştekin, tişteki bitenê ne, kêmasî
Şeyn	Qisûr, şex, pîr

Şeyxûxe	Pîr bûn, kal
Şezahu şeza	Bêhna wî
Şî	Karibû
Şî'ar	Nîşan, dirûşm
Şîb	Pîr, kal, Tiştê geş û ronî birqokî
Şîba	Sipî, tiştên
Şîbak	Pencere
Şîbit	Mîna, wek
Şîbl	Têjika şêran
Şîcûşim	Kelandîn), lecûşim bexrûşim
Şîd	Tîşk, tirêj, ruhnî, roj
Şîddet-qewî	Pîrr bi şîddet, zor
Şîfite	Pîrr evîndar û meftûn
Şîfiyet	Saftî, pakî
Şîfte	Bendî, bi kul, derd û keser, perîşan
Şîgerf	Teklûf, pêşniyar
Şîhab	Zimanê agirî, stêrka
Şîhne	Ewlekar, pasdar, polîs, pasvan, kesên ku li kolanan çavdêriyê dikin
Şîhûd	Eşkeretî, diyarbûn
Şîkar	Nêçîr
Şîkar	Nêçîr
Şîkayet kî	Şîkayet bikî
Şîkerf	Pîroz, bimbarek, Dilveker, dilovan
Şîkest	Şîkiya
Şîkesteê xem	Ji xeman şîkiyaye, elem û kederan têk çûye, mexlûb bûye, ber ketîye
Şîkest-xatir	Dilê şîkiyayî
Şîkiya	Mexlûb bû, herb ji destê wî çû, bi paş ve kişîya, serneket
Şîkl	Dirûv, form, wêne, foto, rism
Şîkofe	Xunçe, gupik
Şîkuften	Bişkivîn
Şîma	Mûma hingivîn, mûm
Şîmar	Hejmar.
Şîmşad	Yara bedew, cureyeke daran (şîmşîr), dareke bi bejinziraviya xwe navdar e, şîmşal, şîmşîr
Şîmşad	Dara şîmşîrê, ev dar wek şûr, zirav û dirêj e
Şîmşadî qedan	Yên ku bejn û balên wan wekî dara şîmşadê xweşikin
Şîmşîr	Şûr
Şîn	Derd, keser, kovan
Şîn û şîwan	Metem û girîn, qêrîn zarîn
Şînaxten	Sehkirin, bihîstin
Şîneft	Bihîst, seh kir
Şînxane	Ciyê şînê
Şîqq	Li hev nekirin, dubendî, cudatî
Şîr	Şûr, di meseleya Ferhad (Husrev) û Şîrînê da navê leheng dîlbera jin e, Şêr
Şîr şûr.	Şîr şûr
Şîraz	Bajarekî li Îranê ye

Şîraze	Şerîta dirûtina pelên kitêban, esas, pergal, şerîtê bihevexistina pelên kitêban, benê kitêban
Şird	Rezkirî, Rêzkiri
Şiret	Nesihat
Şiretek	Nesîhetek, pendek
Şîrîn	Dilber, evîn, yar, dilbera ferhad, devşîrîn
Şîrîné	Ey şîrîn!
Şîrîneda	Xweşdeng, şîrînawaz
Şîrînmeş	Meşxweş, rêveçûyîna şîrîn
Şîrînpuser	Lawikên şîrîn/spehî
Şîrînqezî	Şîrînpeyv, xweşgotin
Şîrînsuxen	Şîrînkêlam, xweşaxêv
Şîrket	Şîrîkatî
Şîrp	Ava ku xweş û bilez diherike
Şîrpa	Ava an jî çema ku bi şîddet û sûret diçe
Şita'	Zivistan
Şitab	Lez, xoşçûna stêran.
Şitaft	Revî, bezî
Şi'ûn	Kar û bar, rewş
Şiv	Şivik, dar, darika testan
Şiv	Dol, gelî, nişêw
Şiwe	Rewş, terz, niftik, pêtik
Şiwen	Şîn û girî, şîn, Qîr û gazi, girîn
Şiyadin	Şandin
Şiyan	Zeht kir
Şiyon	Bêhêvî bûn
Şod	Şod:bû
Şode	Şode:bûyî
Şodem	Bûm
Şol	Kar, xebat, îş, çalakî, kiryar, şuxl
Şolek çê kir	Karekî baş kir
Şor	Peyv, xeber
Şox	Bedew, spehî, delal û nazenîn, keça bi naz eda, nazik
Şox û şeng	Rinda binaz û delalî, kêfxweş, azad, bikêf
Şû'a'ê mah	Tîrêjên hîvê
Şu'le	Ronî, şewq
Şu'ledar	Ya ku agir girtîye, sing û çiraya darîn a hatîye vêxistin
Şu'leê ah	Ronî û şewqa kişandîna ahê
Şu'ûr	Eqil, hedam, hiş
Şu'le	Çirûsk
Şu'leya hîcra te	Agirê dûrbûna ji te
Şu'm	Besi'ûdî, Bêsi'ûdî
Şu'ûn	Şe'n, kar, şixul
Şu'xil	Kar, û bar, xebat, îş, çakakî
Şu'be	Beşek ji mûzîkê
Şû'bede, şuljeze	Sêrbazî û çavbendî
Şubehet	Mîna, wekî
Şubh	Mîna, weku, baxçeyê gul û laleyan, teyrê baz, şahîn

Şubhe	Zen û guman
Şubhê	Weke, mîna, wek
Şubhê 'elem	Nîşan, ala, 'elamet
Şubhê emwac	Mîna pêlan, pêlên (behrê)
Şubhê felek	Mîna dinyayê
Şubhê îxwan	Mîna birayan, para, wek hev
Şubhê mestan	Mîna gêjan, serseman
Şubhê murdar	Mîna laşê mirar
Şubhê murxê nîmê bîsmil	Nîvê bismillahê, heywanê ku bi awayekî tam nehatîye serjêkirin, yê nîv serjêkirîmayî, wek teyrê birîndar bûbe
Şubhê perwanê	Wekî perperokê
Şubhê perwaneê	Mîna perperika ku xwe diavêje agir
Şubhê rozê mehşer	Mîna roja mehşerê/qîyametê
Şubhê seyl-ab	Mîna ava lehîyê, weku laserê
Şubhê seylê	Mîna laserê, weku lehîyê
Şubhê sib im	Wek sêvê me, di vê beyta tê da mebest ew e ku rûyê hemû aşîqan sor, dikenin û kêfa wan li ciye, lê ez sêva zer im, min bûye
Şubhê şah	Wek şah, mîna padîşahan
Şubhê şemal	Wekî pêt û şû'le pertew ronahîyê
Şubhê şeytanê recîm	Wek wî şeytanê ku lehnet lê hatîye
Şubhê xedengan	Mîna tîran (ok)
Şubhê min	Wekî min
Şubhet	Mîna, wek, weku
Şubih	Mîna
Şuhd	Gezo, hingivê şana
Şuhûd	Ditin
Şukirdar	Sipasdar
Şûkirin	Zewicandin, merkirin, Mêrkirin
Şukoh	Bi mezinahî
Şukrane	Sipas kirine, şukr û sipase
Şukru'lîllah	Şukir ji Xwedê ra
Şukrû'l-lîllah	Şukir ji Xwedê ra
Şu'le	Pêt, zimanokê agir
Şûle	Ronahî, çirûsk, birq
Şu'ledar	Bi pêt û şemal
Şu'let	Teyisîn, beriqîn
Şûm	Nehs, mizir, bêxêr, nerind
Şumar	Jîmar
Şungruf	Şengref, tozeke sor e ji bo nivîsandin û wênekêşiyê dihate bîkaranîn
Şunîde	Bihîztî
Şunqar, şenqar	Jî başok û teyxûnê mezintire bi quwwettire, teyrêkî nêçîrêye
Şunqarê	Baz, falkon
Şûr û şer	Fitne û fesadî
Şurb	Vexwarinek, ji kalan derketî, kişandî, vexwarin
Şûrê rûs	Şûrê rûtê tazî, ji kalan derketî, tiştên nebaş, bilor
Şûreşerab	Şorav, sûravk
Şurûr	Tiştên nebaş
Şûrîde	Dîn, sews, perîşan

Şûşbîn	Birazava
Şutîrî	Gulilkeki bi şirrik e, kêlkele, zencîreya pelikên hilali
Şûtrî	Şirrik, xemla serpoşên jinan
Şutur	Deve
Şuûn	Kar, fiil, hewadîs
Şuûnat	Kar, tecelliyatên Xwedê, tecelliyata, li ser tiştan, kelmelan
Şu'ûnat	Kar, behremendî, tecelliyatê Xwedê
Şu'ûr	Hest, hiş, îrade, fikirîn
Şuxl	Kir û kar
Şuxul	Kar
Ta	Heta, ronahî, nûr, şewq, qewet
Ta be-weqtê fecra sadiq	Heta wexta şefeqê
Ta bi qedem	Heta lingan
Ta fecrê	Heta şefeqa sibehê
Ta key	Heta kengê, hetta
Ta kunûn	Veşartî, veşarî
Ta mah	Heta heyvê
Ta savebim	Ta sawabim, kûrpebim, savabim
Ta'et	Itaat, îbadet, perestî
Tab	Ronahî, hereket, zindîbûn, qewet, liv, Xolibergirtin, bênfirehî, şîyan.
Tabende	Bi ronî, ronîker, bîrqonek, ronahîdar, ronî
Tabî'	Peyrew, Li pey, Aîd, bi ser ... ve
Tabî'an	Kesê ku tabîê wan bûye, terefdar, pêgirtî, piştîmêr
Tabinde	Bîrqonek, ronî, rû, rûxweşik, tirêjdar
Tabistan	Havîn
Tabût	Darbest, çardar
Tac	Ferayî, taca serê jinan
Taca muresse	Taca ku hatiye neqşandin
Tacê bi zerr	Taca bi zêr, zêrîna serê padîşahan û dîlberan
Tacîk	Mecazen, tirkên zalim, faris, netirk
Tacîr	Bazîrganvan, bazîrgan
Taet	Peristin, îbadet, peristîş, dua û rojî nivêj karên wek wan, guhdarî
Ta'et	Perestina Xwedê
Taha	Sûreya 20emîn a qur'ana kerîm e, Seyyid Taha
Tahîr	Pak, paqij, bijûn
Taîb	Kesê ku ji gunehan tewbe dike, tewbekar
Taîf	Gerok, kesê ku digere, ji bo dîtina rûyê yara xwe
Taîfe	Qewm, qebîle, xelk, ehl, eşîret
Tair	Teyr
Talan	Pez, colê, pêzê ku tê dizîn û talankirin
Tale	Dirêj bû
Taleb	Xwestek, xwestin
Talî'	Derketî, hîlbûyî, bext
Talî	Dawî, di dawiyê da
Talî'	Bext, qeder, sernivîs
Talî' bibitin	Xuya bibe, hilê

Tali' bûn	Hilatin
Tali'	Qismet, tali, derketin, a ku derdikeve, hiltê
Talib	Arzûmend, daxwazkar, dixwaze, telebkar, xwazmend
Talîb	Dawxazkar, kesên tiştêkî dixwaze û talep dike
Talibê cemaîlê	Ciwanîxwaz
Talibê heq	Xwedaxwaz
Talibê zatê me	Xwestekherê zatê wî bi xwe me
Tamat	Felaket
Taq	Avayên bi kember, konwarî, qat, tebeq
Taqe	Taqet, qewet, hêz
Taqê lacîwerdî	Qatê asîmanan e ku asîman jixwe şîr yanê di rengê lacîwerdî (, asîmanî) da, ye
Taqet	Hêz, qewet
Tar	Tarî, reş, yaxme, talan, serobino, Cewr, bindesti
Tarê gêsû	Tayê bisk û keziyan
Tarê zulf	Têlên por, mûyên
Tarî, reş	Deycor
Tarik	Yê ku tiştêkî terk dike
Tarîk	Tarî, bi mij û dûman, reş, muzlîm, zulûmat
Tarp	Bendava biçûk ku ji bo masîgirtinê çêdikin
Tarum	Felek
Tarûmar	Jêkbijikîn, jêkbelavbûn, ser û binkirin.
Tasîn	Du tîpên serê sûreya Nemlê ne
Ta-ta	Libo-, ta bi, -
Tatar	Qewmekî ji tirkan e
Tav	Roj, ronahî
Tav'kengî	Mebest ji vê gotinê "heta kengî" ye
Tavêy	Rêjne, barana tund
Tavî	Barana ku li derekê bi hêz dibare, mevzî, rejne, rêjne, ji nişkê ve dest pê dike û demeke kurt
Tawan	Karîbûn
Tawis	Bi naz
Tawûs	Ajalekî ku per û baskên wî reng rengî ne, armanc, mebest
Tawusxeram	A ku meşa wê wekî
Tax	Mehek, kevirê ku eyartê zêr kifş dike
Taxim	Tebeqa asîman
Tayife	Êl, beş
Taze	Xweşik, rind, nû
Tazî	Erebî, kuçikê nêçîrê, hespê ereban, tajî, ereb
Tazînde	Bi lez û bez, revok
Tê de dikir dewran	Bi wan digerîya
Tê diyîn	Tê ditin
Te in	Te ne
Te rehmî	Rehma te
Te sohtim	Te ez şewitandim
Te'am	Xwarin, şiv
Te'b	Ezîyet, meşequet, zehmet
Te'cîl	Bi 'ecele, lez

Te'dad	Hejmar, edet, yekûn
Te'de	Zulm, neheqî
Te'eb	Meşequet, zehmetî, ezîyet
Te'edd	Zulm, neheqî, êriş
Te'ellul	Derengî, derengmayîn
Te'elluq	Pêvebûn, zeliqîna bi tiştêkî ve, elaqedarî
Te'esub	Tereftar, pêgirtî, alîgir, layengir
Te'lluq ez-can	Ji canê xwe, eleqe birrand, guh nedida
Te'mî kin	Tehm bikin, vexwun
Te'N	Lome, da fedîkirinê, loma, lewme, gotinên nexweş, eybkirin, şermkirin, lomeyan neke, min nede 'eybê
Te'ne	Lome, 'eyb, şermezarî, gili, gazinc
Te'nê bedxwah	Xêrnexwaz
Te'nê napak	Lomeyên nexweş, gotinên bişerm ên
Te'sîr-eş	Tesîra wê
Te'yîb	Eyb, şerm, fedî
Te'yîbê bikin	Wê me bidin fedîyê, şermîzar bikin, henekên xwe dê bi
Te'zîm	Îkram, hedîye
Te'zîr	Hêrsbûn, xeyîd
Te'am	Xwarin, û vexwarin
Te'b	Ezîyet, zehmetî
Te'cî	Bipaşhistin
Te'hrîr	Berhevkirin, 'hazirkirin, azakirin, serbestbûn, nivîsîn, venivîsîn.
Te'hs	Bedbextî, perîşanî, hejarî
Te'j kalamê ba-elem	Te ji gotinên bi elem (keder)
Te'mîm	Qanûn, rêzik
Te'n û dijûn	Gotinen ne xweş, xeber
Te'sîr	Bandor, kênc
Te'uyûne	Xuyabûn, diyarbûn, eşkerebûn
Te'zmîmî	Gehandîn, gehandina 'aşiqan
Te'akus	Şewq, 'eks
Te'am	Xwarin, çêşt, cem
Te'aruf	Hevnasîn
Teb	Ta, taya germ, germahî
Teb'	Xo, sirişt, tebî'et, xûy
Te'b	Tade, renc, zorî, zehmetî
Teb 'ê nuktedanî	Zarîf
Teb'	Xuy, exlaq, tebîet, çêkirina Xweda
Teb'	Xwîyekî, exlaqekî
Teb'et	Xwerist, xweza
Teba	Baş, munasîb, guncaw, peyrew, li gel
Teba (bi)kî	Bi min re têkî heval, jê neqetînî
Teba (bû)	Mehf bû, perîşan
Teba (kir)	Bi wê ra, pê hevaltî kirin, digel
Teba kî	Bi aliman ra heşir bikî, têxî nav wan
Teba kin	Bibîn helakê, tebakirin, kuştin, mehfkirin
Teba kir	Bi wan ra kir heval, xiste nav
Tebab	Zerar, zîyan, xesaret, helak

Tebah	Berze, genî, nedirust.
Tebaî	Bi wî ra, pê re hevaltî kirin, digel
Tebançe	Darê ku pê li daholê dixin
Tebarek	Piroz, bimbarek, mizicîn, bişirîn, kenîn û rûgeşîya rû
Tebat	Rawestan, tebat
Tebayî'	Tebî'et, xûy
Tebayî	Tevayî
Tebbax	Aspêj, pêjer
Tebcîl	Mezinkirin, bilindkirin, berzkirin, gewrekirin
Tebdil	Guherandin, veguhastin
Tebdîl	Guhartin, guherandin, xuhastin, kirin guherandin, guhertin, veguhastin
Tebdil biwîn	Hatine guherîn
Tebeddul	Guhertin
Tebeddûl	Guhertin
Tebemn	Cûreyek bivirê ji bo şer.
Tebeq	Qat, malên li ser hev, çîn, sinif, sef
Tebeqat	Di zimanê 'erebî da qertafa pirjimariyê ye, qat, tebeqe
Teber	Tevir, bivir, balte, Kase, kasik
Tberra	Dest jê kişandin, xwe dûr xistin
Teberzed	Şekir
Tebessum	Bişir, bişirîn, hizur
Tebet	Tebet, tebat, sekn û qerar, aram
Tebêt	Xwerist, xweza, xû dîn
Tebîb	Hekîm, doktor, siroşt şûşe, nojdar, duxtor
Tebîbe	Nojdara jin
Tebîden	Ricfandin
Tebilxane	Musîqaya cengê, daholan
Tebilxaneyê şahî	Musîqaya qraliyetê
Te'bîr	Şîrove, tefsîr, ravekirin
Teb'îyyet	Peyrewî, li pey çûn
Teb'îyyet	Peyrewî
Tebî	Dahol, def, dîtîn, dîtina yarê, xûyabûna
Teblerze	Ta, tagirtin, nexweşîya tayê, û ku canê meriv dilerizîne
Teblexan	Daholvan
Tecdîd	Nû kirin
Tecdîdê xeza (dikir)	Şîn, matem, girîn
Tecella	Diyar bûn, berçavbûn, xuyabûn, xwenîşandana Xwedê bo Mûsa pêxember
Tecellî	Xuyabûn, xuyakirin, xuya bikim, diyarbûn
Tecellîyat	Diyarbûn, xuyabûn, zahîrbûn
Tecemmul	Xweşîkbûn, xemilîn
Tecessûs	Pelandin, çavnêrîn
Tecezzî	Perçebûyîn
Tecezzu	Perçe bûn, dabeş
Techîz	Amadekirin
Techîz kirin	Amade kirin
Tecil	Bipaşxistin, avêtin paş, tecil

Te'cîl	Bi pêş ve anîn, zû kirin, lez
Te'dad	Hejmardin, hejmare, hejmartin
Te'dad û te'eddud	Hijmar û pîrbûn
Tedarek	Hazîrî
Tedaruk	Bicîh anîn, temamkirina kêmasiyan, peyda kirin
Tedawil	Sîrkulasyon
Tedbîr	Bergirî, plan, nexşe, teybûr, program
Tedbîrkunende	Yê ku tevdîran dike, tevdînger
Te'ddud	Pîrbûna jimarê
Tedebbur	Fikirîn, ramîn
Tedwîl	Dirêjkirin
Tedwîn	Nivîsandin
Teeddud	Bi jimar û pîrbûyîn, çendbûyîn, pîr bûyîn, jimare jimarebûyîn
Te'elluq	Girêdan
Teemmul	Baldayin, fikirîn
Te'emmul	Fikirîn, hîzra kûr, kûrbînî, kûrnerîn û hûrnerîn
Te'ennî	Bêhnferehî, sebr, aramî
Te'eqqul	Fikirîn
Te'essub	Alîgiriya bi koranî, girêdana korane bi tiştêkî ve girêdana tund û tûj ya bi tiştêkî ve
Teessuf	Biberketin, heyf, esef
Te'eşşuq	Dilketin, evîndarî, hez kirin
Te'eyyûn	Eşkera bûn
Tefal	Tîfil, zarok
Tefawut	Cudahî, cîyawazî
Tefaxir	Bi pesn, mezintî, fort, jixwerazî
Tefaxur	Îftîxar, xwemezinkirin, fexr, pesn, fort
Tefeddul	Qencîkirin
Tefehhus	Lê gerîn, pîrs kirin
Tefekkur	Ponijîn û têmayîn
Teferruc	Temaşekirin, temaşe, nihêrîn
Tefewwuq	Bi ser ketin
Tefîl	Civak, civat, kom, zarok
Tefkîr	Tefekkur, ponijandin, hizirkirin, fikirîn
Tefrîc	Rihet, dîl rehet, firîqet
Tefrîq	Ji hev dûr, ne li ba, cuda, ferq, fehmkirin
Tefrît	Li paş mayîn, têr nekirin, pîr kêr kirin
Tefsîl	Şîrove kirin, vekirî, şîrovekirin, tefsîr
Tefsîr	Firehî, vekirî, şîrovekirin
Teftîş	Pişkinîn
Teftîş bike	Vekole, venêre, lê bigere
Têgîhiştî, pîrzana	Derrak
Tehemmul	Xweragirtin û aramî, tehmûlî, xweragirî
Tehemten	Leheng, dilawer, Leqeba rostemê zal e, bi
Teherruka tebîî	Bizava wezayî
Tehessur	Hesret, xemxurî, hesret kişandin, kerb, êş
Tehewwul	Guhertin
Tehewwur	Hêrs, qehirandî, enirandî, tîrs, xîret

Teheyur	Şaşbûn, şaşmayîn, ketina nav heyret û dehşetê
Teheyur	Şaşbûn, şaşmayîn, ketina nav heyret û dehşetê, silav, dua, Ecêbmayî, matmayî
Teheyuz	Bi cîhbûyîn, êwirandina di cîhekî da, ji rêketin
Tehî	Vala
Tehisî	Zeliqî
Tehisîn	Şemitîn, silav, dua, Xwedê umir bide
Tehîyyet	Du'a, 'aya ku di rûniştina nimêjê da, tê kirin
Tehlîl	Analîz, nirxandin, azmayîş, pişkinin, takî kirin
Têhn	Tî
Tehniyye	Pîrozbayî
Tehqîq	Bi rastî, heqîqeten, heqîqet, rastîya tiştekî, meseleyekê
Tehqîq kirin	Bawer kirin, lêkolîn, rast, pêk anîn
Tehrîk	Livandin
Tehrîr	Nivisandin, çêkirin, avakirin, rewşa tehrbun ê, başî
Tehrîr kirin	Nivîsandin, tomar kirin, azad
Tehsîl	Hînbûna 'ilmê
Tehsîl dikir	Bi dest dixist
Tehsilê kemal	Bidestxistana tam
Tehsîn	Kêfa wî jê ra dihat, xweşik, rind, guhertin, zivirandin
Tehtessera	Bin axê
Tehû	Tenê, bin, esil
Tehûr	Paqijî, paqîşkirin, tehûr, paqijaya derûniye
Tehwa	Yê/ya ko tu jê hez dikî
Tehwîl	Gerandina bal haletekî dinê va, tiştekî din, kit, guherîn
Tehwîl dikir	Diguherî
Tehwwur	Netirsîn
Tek	Kit, yek bi tenê, hemû
Têk	Hemû, tevekî, gişt, tevek, xebardan
Têk difukirin	Hemî dinerin
Tekapoy	Çavlêgerandin, çûnûhatin
Têkde bin	Hemû bibin, li gel hev bin
Tekebbûrî	Difinbilindî, xwemezinkirin
Tekelluf	Tekelluf, zehmet, zehmetî, şerm
Tekellum	Bilandin, xebardan, axaftin, mijûlbûn, kelimin
Tekellûm	Axaftin
Tekfîn kirin	Kefen kirin
Tekfînî Kirin	Kefen kirin
Te'kîd	Piştrast kirin
Tekmîl	Temam, tam, awayê qedandî, qedîya, bû
Tekmîl dikir	Temam dikir
Têkra	Tevda
Tekrîm	Hurmet, lihevketina pêlên behran, qencî, çêyî, şabaşî
Têkve	Bi tamamî, tev
Tekye	Palvedan
Tela	Zêr
Telaq	Berdana jin û mêr
Telb	Kom

Telbîs	Kinc lê kirin, şekl guhertin, cuda nişandan, xweguherî, fêlbaz
Teleb	Xwestin
Teleb çêsmê siyah	Taleba çavên reş dikin, dixwazin
Teleb dikin	Dixwazin
Telebê wîsal	Daxwaza hevdîtînê
Telebkar	Ârzûmend, xwestekar
Telef	Herckirin, belavkirin, kuştin, edemkirin, hîvîya hevdîtina
Telef kirin	Tûne kirin, kuştin, Xerc kirin, tune
Teles	Serxweşê jidestketî û bêhal
Tel'et	Xûyabûna wan, lutûfkarî, nazikî, dilovanî, derketin
Tel'etqemer	Ya ku rûyê wê mîna hîvê ye
Telettuf	Qencî, xweşxwazî, lutf, perwerdehî, hindekarî
Te'lîl	Behane dîtîn, sedem gotin, şirovekirin
Tellal	Xweş û şil xunavî
Telqîn	Bi cîh kirina di hişş da, berr ra avêtin, tilism, raz, sîrr
Telusmat	Raz, sîrr
Telx	Tehl, neşîrîn, tal
Telxîs	Kurtî, bi
Telxkam	Bexttehl, bextxirab, bêmîrad, qiriktal, bêmîraz
Temanayê wîsala te	Daxwaza hatin û dîtina hinda te
Temannayê	Slav û rûz
Temaşa kim	Temaşa bikim, mêze, binêrim
Tembûr	Destgahekî muzîqêye
Temcîd	Paşîv
Teme'	Timadarî, çavbirçîbûn
Temed	Wek, qandî
Temekkun	Cihgirtina, niştecihbûn
Temenna	Daxwaz, temennî, îhtîram, minnetdarî, niyaz
Temenna nergîsê mexmûr	Daxwaza çavên ku ji şerabê tîn girtinê
Temerrud	Serkeşî
Temettu'	Sûdwergrîtin, çêjdîtîn
Temewwuc	Pêldan
Temîdu	Ditewe, li ber bayê xwar dibe
Temkîn	Cihgirtinî, di cîh da bûyîn, endaze, hayjixwe heyî, halê însanê maqûl û giran, Xurtî, metîn, zexm, kirin, Şîyan, karîn, pêvehatin.
Temmerud	Îsyankinn, serhildaniya li ber hev
Temmet	Dawî, tamamî
Temmet Geriya	Qediya
Temşîyyet	Pêkanîn, birêvebirin, îcrakirin
Temyîz	Ji hev derxistin, veqetandin, nas kirin
Temyîz	Ji hev veqetandin, cuda û veqetandî
Ten	Can, laş, beden, nebêje ku ew, e, ez im, wicûd, Cesed
Te'n	Derb û lêdan devavêtin
Tenbîh	Şîreet, nesîhat, tewsiye, şîret, tewsiye
Tenbîh bikin	Agahdar bikin
Tencîm	Dabeş kirin
Tencîme	Xemilandina bi stêrkan

Te'ne	Qerf pê kir, kêmasî jê re dîtin
Têne xuroş	Coş û xuroş dibin
Tene'um	Bi ni'metkirin
Tenem	Çermê min
Tenezzul	Daketin, nihan, tenezûl, nefsbîçûkî, nequretî
Tengîna tar û zelum	Tenganiya tarî û reş
Ten-gul	Canê wek gulên, wucûda ku dişibe, xweşik, paqij, narîn
Tenha	Bi tenê û cuda, ne ez, pirr henek tinaz, qelişî, koma leşker
Tennaz	Bi naz û kêf
Tenşuq şude	Qeliştî
Tent	Giran, xeze
Tentene	Leşkerê giran, nezlkirin, daxistina wehiyê, kêmkirin, anîn xwarê, Koma leşker
Tenwîr	Ronî
Tenzîl	Daxistin, danîn
Tepîden	Lêdana dil, dilêşî, bêaramî, nerihetî
Teqbîh	Nexweş, neecibandin, bi qibhet, pîskirin, kirêtkirin
Teqbîl kir	Ramûsand, maç kir
Teqdîm	Pêş ve, ber bê, çûyîna bi
Teqdîr	Tîştê ku Xwedê teala di ezel de nivîsîye û xwestîye bibe, qeder, texdîr, mezinahî, teqdîra Xwedê
Teqdîs	Pîrozî
Teqerrub	Nêzik bûn, nêzikî
Teqlîb	Guherîn
Teqlîd	Hawe kirin, pêçûn
Teqrîr	Gotin, xebardan, soz, qusûr, kêmanî
Teqşim	Dabeşkirin, parvekirin
Teqwa	Dûrketin, xwe parastin, ji Xwedê tirsîn
Teqwîm	Salname, cedwel, cihok, çemê ziravik, di kitaban de xêz û çargoşeyên ku malikên helbestan tê dinivîsin
Teqwiyyet	Hêzdayîn, piştgirî
Ter	Teze, şîn, terazî, wezn, birca weznê
Teradî	Razîbûn, mêzîn
Terane	Stran
Terane perdaz	Sazbend, stranvan
Teraneperdaz	Stranbêj û ahengsaz
Terazî	Razîbûn, mêzîn
Terazin	Darên tenûbê, wek serw û kajê ne
Terbiye	Perwerdî
Terbiyyet	Perwerde, fêrkirin
Terd	Qewitandin, qewirandin, qeşitandin, derkirin
Terdamen	Dawşil, nepak
Terdîd	Zede kirin, şik, dudilî
Tereb	Kêfxweş, bi kêf û sefa, kêfxweşî, merhemet, rehm, Şahî
Terebxane	Reqîsxane, cîyê listik û zewq sefa ê, alî, lay
Teref	Lay, rehim pê kirin, nihûran, nehwaran, di ber xwe de axifin û sitrîn
Tereh	Xemgînî
Terehum	Dilovanî, dilsojî

Terennum	Dengbêjiya xweşik, xweşdegî, nehvirandin û awazbêjî
Terennum kirin	Gotin, nehvirandin
Tereqqî	Pêşdaçûn, bilindbûn, rê, bilind, bala
Terf	Nêrîn, awir
Terfa 'eyn	Nerîna çav, Nêrîna çav
Terfê ikilîl	Hejandina kilîl û xêliya li ser rû
Terfetul 'eyn	Qurçkirina çav
Terh	Dirûv, şikil, şewaz, cûre awa, şewe
Terîkî	Olî, dînî
Terîq	Rê, awa, şikl, rîya eşqê, kesên şînê
Terîqet	Rêya dînî, cimaatên tesewwûfî
Terk	Şivkê darê, şiv, Berdan
Terkeş	Tîrdank
Terkîb	Bi hev xistin, bihev xistin, naverok, civandin
Terkîb kirin	Li hev xistin, bi, Bi hev xistin
Terkîyan	Terikandin
Terlan	Cûrekî teyrê nêçîrêyê bi quwwet û mezine
Term	Laşê mirî
Têrmeş	Aletê cinsî yê dewarê nêr
Têrra	Ax, lîm, gil
Terrar	Diz, kesê ku dikeve bêrîka meriv, bêrikbir, cêbbir, cêvbir
Tersa	Xirîstîyan, 'Îsewî, Nesranî, mecazen, bêrehm, fille
Tersî'	Xemilandin, rêzkirin
Terş	Pez, ji bo bizin û mîhan tê gotin
Tert û Bela	Belawela
Tertîb	Çêkirin, bicîanîn, qebûl dikim, dibêjim rast e, nîzam, Tekûzî, rêzkirî
Tertîb kirin	Li hev anîn, xweşik rêz kirin elheq bi rastî
Terxan kirin	Serbest berdan
Terz	Awa, şewaz, stil, tehr, stîl, Uslûb
Tesamet	Bilind bûn
Tesdiq	Sedîqandin
Tesdiq	Rastandin, piştrastkirin, misogerkirin, sedîqandin, belgandin
Tesella	Aram kirin, rehet, pê bêhin derketin, kêf xweş bûyîn, tesella
Teserruf	Danhev, sexbêrî, paşromendî
Teserrûf	Dan û stendin
Teserrufl	Kirin, reftar
Tesewwur	Xeyalkirin, di xeyal û hişê xwe da, tesewwur fikirkirina tiştekî, fikir, xîyal
Tesfiyye	Rakî, safîkirin û pak kirin, pakbûn
Tes'îd	Pak kirina tiştekî, hilkişandin, rakirin
Teskin	Rûniştin, bicihbûn
Teskîn	Hedûr, aşt, rihet kirin, aram, binavkirin
Teslîm	Du'a, selam, '
Tesnî' kirin	Çêkirin
Tesnîm	Kaniyeke avê ye li bihiştê
Tesniye	Dudutî, cotî
Tesrîf	Guherîn

Testîr	Rêz kirin, nivîsandin, tiştê ku nefis bi meriv xweş dike û wan tiştên, dixapîne, nivîsandî
Teswîl	Xweşkirina gunehan li ber yekî, derew
Teswîrî	Şekildayîn, sewir, lihevanîna çêkirin û xulqkirina însanan
Tesxîr	Xweşkêş kirin, kirina bin destan, dan xebitandin
Tesxîr dibit	Dikeve dest, xweşkêş dibe
Teşbih	Şibandin, berhevdan
Teşbîh	Mîna, weku, wek, min, hîvê
Teşbihê	Mîna, wek
Teşbihê meter	Baran
Teşbihê sema	Mîna asîmanan
Teşbihe şecer	Mîna darê
Teşerru'	Bi şerîetê hereket kirin
Teşerru'	Reftarên li gor hukmên şerî'etê
Teşewwuq	Bêrî kirin, bendewarî
Teşne	Têhn, tî, tîbûn, tîbûna ji bo avê yan tiştêkî, tih
Têşne	Tênî, tînû, têhnî
Teşne der-kûh û fela	Kesê tîbûyî yê/ya li çîya û (wan) zemanan
Teşneê abê zulal	Tî
Teşneê der-dimaxê	Hiş, aqil
Teşneleb	Lêvên ko ji têhnan ziwa bûne, lêv tî, lêtî, lêvtî
Teşne-leb	Lêvên zûwa, terikî, ku tî bûne
Têşneyê we'slim	Têhniyê gihandina hev, tînûy be yek geyîştin
Teşnî'	Behsa tiştêkî bi xirabî û rengêkî tund, gotinên xirab
Teşrif	Xelatkirin û rûmetdan
Teşrih	Bêhnferehî
Teşrîh	Şîrove kirin
Teşwîr	Xeml, perîşanî, sergerdanî
Teşwîş	Sergerdanî û tevlihevî
Teşxîs	Naskirin, kifşkirin, derxistina holê, fehmkirina nexweşiyê
Teşyî'	Birêkirina cenaze
Têt	Ji hatin, tê de, hundir
Tetar	Qewmekî ji tirkan e, pirr barbar û hov in
Tetarî	Ji teteristanê
Tête	Tê, dihê, dema niha ya lêkera hatinê
Tête sudûr	Derdikeve
Teteq	Perde
Teteq da	Rewnaqî da, biriqî
Teter, tatar	Beşekî ji Moxûlan e, meşhûrê bi cerd û talana ne ku divir da meqsed jê, bisk û kakul gulangên yarê wekî tataran ew jî dil canên evîdaran talan dikin
Têtin	Tên, têne
Têtin. Tên.	Têtin, tên
Tettebbu'	Peyketin, şopajotin
Tetûr	Maşot, meyrok, tirtûl, naşor
Tetwîl	Bes e dirêj meke firaqê (jihevdûrbûnê), direjkirin, Dirêjahî, dirêjkirin
Tevabî'	Kesên ku digel wî ne, yên pê re, maiyet, heval û hogir, xizmetkar
Tevran	Bi hev re, pêk ve li gel hev

Tewabî'	Tabî', peyrew, alîgir
Tewaf	Ziyaret, gera li dora kabeyê, li dorê gerîn
Tewalî'	Stêrên ku hiltên
Tewalî	Li pey hev, dû
Tewalî'	Hilhatî, tiştên ku hiltên
Tewalih	Tişt ne li rê
Tewana	Jîr, muqtedir, bi hêz û quwet, zexm
Tewanger	Zexm, ê ku kare
Tewarî	Veşartin
Tewatur	Li peyhevhatin
Tewazu'	Nefsbiçûkî, serxwarî
Tewbe	Tobe
Tewbîx	Hêrsbûn, xeyd, lêhilatin, cezadayîn, xwestin
Tewcîh	Berêxwedayîn
Tewdî'	Danîn, dayîn, xatirxwestin
Teweccuh	Guhdan, rûdan
Tewehhum	Şika xeyalî, fikrên nebaş
Tewekkul	Rizaya ji qederê ra, teslîmkirina dawîya karekî ya li Xwedê teala
Tewella	Dostanî, Î'tîmad, sipartin
Tewellud	Zayîn
Tew'eman	Du cêwî
Teweqquf	Bi zanayî, li ser tiştekî weqîf bûn, rawestan
Tewessul	Xweavêtina bext, xwestina alîkariyê
Tewettun	Bi cîh û war bûyîn, ewirbûyîn, ewirîn, bicihbûn, cîgirtin
Tewfi	Tewaf kirin
Tewfiq	Alî kirin, serfiraz bûn, bi ser ketin, miyeser, li hev anîn
Tewfiqê muradî	Daxwaza leqîhevhatina, bergitîhevûnê, dîsa lehivqelibûnê
Tewhîd	Bawerî bi yekîtiya Xwedê anîn, yekanîti, bawerî yekîtiya tişte
Tewîl	Dirêj, ya ku dewam dike
Te'wîl	Watedayîn, şîrove kirin, tefsîr
Tewîle	Cihê ku hesp lê dihêwirin, axûr
Tewişîn	Şaş bûn, 'ecêb man
Tewlîd	Rojbûn, wîladet, Welidandin, xuliqandin
Tewr	Helwest
Tewsiye	Rastfêrî
Tewş	Beyhûde, vala, beredayî
Tewwizandin	1, reşandin, 2, spehî kirin
Tewzî'	Belav kirin, dabeş
Texaful	Ji bîr bike, bikeve xefletê, çav jê birrîn, xeflet kirin
Texaluf	Dijberî
Texdîr	Tevizandin
Texellub	Serketin, serdest bûn
Texennî	Dengbêjî, stiran
Texerrub	Dûr ketin
Texeyyur	Guhêrîn, Guherrîn, ji rengekî ketina din, halekî
Texeyyûr	Gûherandin, muxeyerrbûn
Texffî	Mirin, derdê me sivik dike, ji derdan xelas

Texir	Dereng, piştî dema pêdivî yan asayî, ez texîr bûm, civînê vekêşa, giro
Texîr	Dereng
Texlîs	Filitîn, xelas bûn
Texlîsî	Xelasî, me texlîsî ke, jê xelas bike, bifilitîne
Texmîm	Tîrs
Texmîr	Êdî ruhê wî û eşqa di nav hev da bûne wek hevîr, hatine hevîrkirin, ketine nava hevûdu, meyandin
Texsîr	Kêmasî, qisûr
Textê dîlberî	Textê xweşiktî û şox şengitîyê
Textê kîşwerê 'îşqê	Meqamê welatê 'eşqê
Textê qaîd	Textê rûniştinê, diwan
Textê rabi'	Asîmanê çaremin ku di bêjn roj felek û çaran da ye, textê
Textê rewan	Textê ku di zemanê berê da, însan û siltan melîke didane ser wan diketin binî ew radikirin dibirin, serê wî xêlî ye
Textê riyaset	Textê serokatîyê, padîşahiye
Textê sîmîn	Textên padîşah ên ku ji zîv hatîne çekirin
Textegeh	Raytext
Textî şûwar	Tateşûr, kevir û textê mirîya li ser dişûn
Texyîr	Guhertî, cûda, biguhere, cuda, pêçandin, Xirakirin, guhertin
Tey bîkim	Bipêçim, hilînim, bitewînim
Tey kir	Pêça
Tey kirin	Derbas kirin, zû çûn
Tey kirin rê	Rêpêçan, di rê de wek birûskê çûyîn
Teyf	Tiştên xeyalî ku li ber çavên mirovan xuya dibin
Teyfûrî	Ji Îranê ye, mutesewûf e
Teyh	Çol, çolistan, sehra
Teyhû	Balindeyekî ji kewê mezintir e, mirîşka bejî
Teyhûn	Teyhû, teyreki xweşik e
Te'yîd kirin	Pişt dan, alîkarî kirin, piştrast
Teyr	Balende, perrende, candarên difirrin û hêkan dikin perr bask hene
Teyxûn	Dibe ko xerakirina "tûxan-ê" be, bazê padîşahan, ji başokê mezintir e, teyreki nêçirê ye
Teyxûn û baz	Şahîn û bazi
Teyy	Kumkirin, li hev pêçan, lûrkirin, qutkirina rê, birrîn, rêveçûn
Teyyê meqal	Gotina xwe kin bibirre, bike, êdî bes e dirêj meke
Teyyibat	Tiştên xweş
Têz	Têza tivengê, ew tiştê tûje yê ji çekî derdikevît, tiştê xoş diçît, gulle, lez, sertûj
Tezad	Dijhevî
Tezahum	Dorjêgirtin, dorpêç kirin
Tezahur	Eşkera bûn
Tezellum	Bes e gilî û gazincan bike
Tezelzul	Hejiyan, zelzele
Tezerru'	Lavakirina bi awayeyekî xwebiçûkkirin
Tezerw	"sulun", teyreki mîna tawus e, yan jî bi xwe ye, tawûs, mirîşk
Tezerwek	Qerqewil, qereqawil, tîtav, çor, semanek, sulun
Tezhîb	Neqîşandina bi ava zêr, zêravkirin
Te'zîm	Mezinkirin, qedirdîtin, qedirnasîn, nirxdayîn

Tezkiyye	Pak bûn
Tezwîc	Zewac, marbirîn, zewicandin
Tezwîc biwîn	Hatin zewicandin, têkel hev bûn
Tezwîc bûn	Bûne yek
Tezwîc kirin	Zewicandin
Tezwîcê bikin	Bizewicin, mara wan bibirin
Tezwîr	Sextekarî, derew, xapandin
Tezyîn	Xemilandî
Tezyîn	Xemilandin, bi zînet, tebeqe, sinî, tebsî
Tezyîn Kiribû	Xemilandibû
Tezyîn kirin	Xemilandin
Ti kadîne	Di kadîne
Ti wecd û 'hal	Kêyfxûşî, ew perî xûşî, (te'xmûrûhû el-neşwe)
Tîb	Binên xweş
Tîbaq	Qat
Tîbaş	Paşvedan
Tîbil	Dahol
Tîbit	Dibit, ebêt, dibe
Tîbxane	Dermanxane, eczane
Ticûşim	Dikelim, ekûlêm, dekûlêm
Tifil	Zarok, tifil, zarokê biçûk
Tifl	Zarok, sebî, biçûk, ji bo mecnûn hatiye gotin, sêr
Tîfl	Zarok
Tikrar	Dubare, careke din
Tîla, tela	Zêrr
Tîlaya	Reng zêrr, yê, zêrrîn
Tîlisim, tîlsim	Sirr û raz
Tîlism	Nivîşt, (meczazî)sihir, raz, surr, nehinî
Tîlû' kirin	Derketin, hilatin
Tîmar	Çavdêrî, Sexbêrkirna nexoşîyan.
Tîn	Agir û hewa, germ, germahî, heraret, herî, Hêjîr
Tînanederê	Dertanîn, derdixistin
Tînê	Tek, tena, tenya, biteê, yek
Tînêd	Rewîşt, xislet, xwî, taybetmendî, karakter
Tîp	Miqdarekî leşker, Grûp, tîm
Tîpa edûwan	Koma dijminan
Tîpa tetêr	Koma nijdevanên leşkerên tataran ku meqsed jê zulf û kakul in, leşkerê tatar
Tîr	Çekek seriktûj e ku ji kevanê tê avêtin, ok, stêra rijyar ezmanan dikeve erdê, zawa, merkûr
Tîra	Seqîf
Tîrê mujgan	Tîrên bijangan, di edebîyatê da, ji ber ku bijang tûj in û dişibin tîrê, loma ew ji wek, tèn teşbihkirin
Tîrê xemzeyan	Tîra (bijang) nêrînan
Tîrek	Dostê dêhlan
Tîremeş	Aletê cinsî yê dewarê nêr
Tîrinc	Mêyweyên ji malbata leymûnan, dara turuncan
Tîrm	Term, cenaze, cinyaz
Tîroj	Pertav

Tirzîlî	Şewitî
Tişne	Têhnî, tî
Tîx	Şûr, kêr, derzî, şûrê xulaman
Tîx û kemer	Ser û nava çiyê
Tiyuran	Teyrik, çuk, ew heywanên ku bi bazikin u difirin
Tîz	Zû, bi lez, tûj (ji bo kêran), Xoş, bi lez û bez, Tîj, tûj, her amîrekê tûj, her xwarineka tûj
Tîzirewan	Lezok
Tobe (tewbe)	Poşmanbûna li gunehan û soza ku carek din neyên kirin
Tofan	Ziryan, bayê tund, bi qiwet, bahûz
Tol	Heyf
Tole	Cureyek segênêçirê
Tomar	Defter, pêçandî, pêçide, qeyd
Tomen	Toman, navê pereyê Îranê bûye
Toq	Gerdana hesinî ya ku bi stûyan dixin
Tor	Tor, Tûrabdîn, navê çiyayê Mêrdînê, Çiya, çiyayê Tûrê Sîna
Tor û tarp	Amûrên ku kêrî girtina masiyan tên
Tosin	Ser'îşq, bêita'et, serkêşî, bêitaetî
Totak	Navê teyrekî ye
Totî	Tûtî, bexbexa, teyrê dipeyive, papaxan
Tox	Ala, nişanên ji dûvê hespan hatin çêkirin, guppik, toqe
Tozek	Hinek, miqdarekî hindik
Tu	Çu, hîç, qet
Tu çu min nebêwo	Tu tuştêkî ji min re nebêje, yanî aram û sakin be
Tu însî	Tu însanek, çu
Tu nîn e	Qet tune ye
Tu şayî	Padişahî, tu şahî
Tu wî	Tu yî
Tu xafil	Tu hay jâ nînî
Tu xanî	Tu xanî û avayî şênîkayî yê wî bajarî yî, we yan xan êwirgeha wîyî
Tu, bê nasir	Yarebbî, alîkarîyê wan bikî, tu bibî alîkar
Tu'ccar	Tu car, qet, hîç
Tu'xre	Tuxre (rûyê diravê metal ê biwêne)
Tuba	Navê dareke bihiştê ye
Tûba	Navê dareke bihiştê, Navê darek cennetê, Dara behîştê, mizgînî
Tûddillû menteşayî	Ewî gumrah dikî, tu kî bixwazî dibî delaletê
Tufeyl	Mîna zarokan
Tuhfe	Diyarî
Tuhî	Vala
Tuhmet	Qebahat, sûcdariya bê bingeş û derew, sûcdar kirin, gumanbar, gunehbarî
Tûhmet	Îttiham kirina bi gunehan, sûc û qebehet
Tuhûr	Diyarbûn, xuyabûn
Tûl	Dirêjahî
Tûle	Kûçik, çewrik, zamote, tolaz, seg
Tulû	Helatin, hîlbûn, derketina rojê
Tûmar	Defter, pêçandî, pêçide, qeyd, Kitêbên stûr, gir û terrikî
Tun in	Tune ne

Tûr	Çiyayê cîhê tecellîya Xwedê ji Mûsa Pêxember ra, çîwal, torbe, telis
Turab	Ax, herî, xwelî
Tûrê dil	Çiyayê dil, dilê wek tûr
Tûrê Sîna	Çiyayê Sîna li Misrê
Tûrk	Sipî û pakiyî, paqijî
Turkê qecer	Tirkên ji neviyên Moxolan in
Turre	Gulî, lûleya porê kurîşk, li ser enîyê, mora padîşah, perçem, Mohr
Turreyê terrar	Pêşenika diz û talanker
Turyaqî	Ya ku kêfê dide, xweş
Tûşe	Zadê rêwîyan, zewade
Tutî	Dermanê çavan, kil
Tûtî	Axiftin, dermanê çavan, kil, papaxan
Tûtî sifet	Wek tûtîyan
Tûtîya	Dermanekê çavan e
Tûtîyê natiq	Papaxanê ku xebardide, diaxive
Tutya	Tozeke ji bo birîna çavan
Tuxra	Imza padîşahan, mora siltanan, turra padîşahîtiyê, Mohra padîşahan
Tuxyan	Serkêşî
Tuyûr	Teyr, ubab hemî ava deryayê, bi mebesta pîrbûnê, li 'ecacê binêre, balinde, Pirjimariya çûkê, Piraniya "teyr" e, civîk
Ubab	Hemî ava deryayê, bi mebesta pîrbûnê
Ubuwwet	bavtî
Ucîbû	Bersîv didim
Ud	Agirdang, cîyê cemrê, perreng û koza agir, buxûr, darên şewatê
Ûd	Aleteka muzîkê ye, ji dara ûdê tê çekirinê, hejmara têlên wê digihê 11-12 heban, sapa, ya tenbûrê kintir e
Ûd	Dar
Ûdê Sendelûs	Textê sendelê
Ufal	Zarok
Ûfitadem	Ketime xwar
Uftad	Bû, çêbû, herikî, ket
Uftadi	Bû, çêbû, herikî, ket
Ul'ul-'ezmî'r-rusul	Hîz. Mihemmed, Îbrahîm, Nûh, Îsa
Ulf	Evîn, hezkirin, Ulfîyet, germahî, nêzbûn, hevaltî
Ulfet	Hogirî, lînbûn, banîn, hevnasî, dîdarî, nêzikî
Ûlû	Bilindayî
Ulû kerde	Xûya bûye, peyda, serî he'ldawe, berz bûytewe
Ûlû-1 'ezm	Xweyên 'ezm û Îrade ya tam
Ûlû-1 'îrfan	Xweyên îdrak û têgihîştinên durist, kamil
Ulûhîyyet	Pîrozwerî, xudayî
Ulul Emr	Desthilatdar
Uluww	Bilindî
Ûluwwê himmet	Alî cenabîtî, hîmmebilindîtî
Ulwî	Bilind
Ulya	Pirr mezin, giregir
Umem	Yeka wê ummet e, millet
Umera	Umera, di zimanê 'erebî da, pirrjimariya "emîr" e, emîr
Umîd	Hêvî, daxwaz

Umîdê weslet	Hîvîya gîhabûn û hatina ba hevûdu, xwest ku biçe wê, bigihê
Umîdwar	Hêvîdar, umîdwar
Umm	Dayik, dê, ummê, dayê
Ûmm	Dayîk, dê
Umman	Dengbelavbûn
Ummehat	Umm, dayik
Ummet	Omet, hemû misilman
Ummetînî	Bûyina yekî ji ummeta Îslamê
Ummî	Nexwendî, bêsewad
Ummîd	Hîvî, hêvî, umîda min, hîvîya, hêvîya
Umr	Temen
Umre	Çûna mekkeyê ne di dema hecê de
Umrî	Umir, temen, heyat
Umur	Xem, kar û bar
Umûr	Tîşt, kar
Unas	Xelk
Unq	Stû, qirik, gerdên
Unsî	Nîsyan, jibîrkin
Unsiyyet	Hogirî
Unuq	Stû, qirik, gerdên
Uqab	Qijik, qijkên dengnexweş, Teyrekê baskdirêj e, teyrê helo
Uqba	Axîret, axîret, dinyaya din, axret, erebên çolê, hilketin, roja qiyametê, nîşana axîretê ji jiyana bêdawî ye
Uqhuwan	Guleke pir spî ye
Uqnûm	'Eesl, bixwe, Bineret, esas, ûnsûr
Uqûd	Girêk, astengî
Ûqûl	Hişş
Urban	Bedewî, hilkîşîn, Ereben çolê
Urbeyan	'Ereben çolê, bedewî, 'koçer
Urs	Dawet
Ursîlte	Tu hatî şandin
Urûc	Hilkêtin, Hevrazî bi alê asîmanan ve, tazî, Hilkişîn
Ûrûc	Bilindbûn, firîna ber bi jor
Uruf(erf, irf)	Edet, baw, texlîd, norm, asa
Urûz	Teklîf, daxwaz
Urwet	Qulpîka pişkojê, destikê dewlê
Uryan	Tazî, rût, tehzî, çîplax, ji sedî yek
'Uryan	Rût, tazî
Usat	'Asî, gunehkar, Yeka wê 'asî ye, yanî serkêş û yê li ber Xwedê radibe
Uslub	Islub
Uslûb	Îslûb, şewaz, cure, şewe
Usr	Zorî, zehmetî
Ûssat	Asî, berbir, isyankar
Ustad	Mamoste, seyda, 'alim, hoste, mielim
Ustadî	Hostayî, şarezayî
Ustû	Stû, qirik
Uşşaq	Aşîq, di zimanê 'erebî da 'uşşaq pirjimariya kelîmeya aşîq e, bi 'erebî pirjimariya e, aşîqan, evindaran, kesên

Ûşşaq	Evîndar
Uşşaqê ten û hebîbê	Aşiqên can (vucûd) û yarê
Uşşaqî (re)	Ji aşiqan (ra)
Uştulum	Heyecan, lihevketin, hêrs
Uştur	Deve, heştir, hêştir
Utarid	Planeta merkûry, Gerstêrka merkûry, stêrka merkur
Ûxra	Ya di dawîyê da, din, ku paşê tê
Ûxrewî	Tiştên axretê
Uyûn	Herdu çav, ‘uyûn, di zimanê ‘erebî da pirrjimarîya ‘eyn”ê ye, Eyn e, çav, eyn
Uyûn(i)	Çavên min
Uzar	Dêm, lam, Dem
Uzlet	Gûşenişîn, xûşêşartin, xûşardnewe, li vir ”terkî dûnya kirdin”, Tenêti, dûrketina ji xelkê
Uzletguzîn	Yê ji tenêtiyê hez dike, munzewî
Uzr	Lêborîn
Uzra û wamiq	Navê du aşiqên navdar
Uzrî	Uzr, lêborîn
Uzrixwah im	Uzr û lêborîna xwe, dixwazim
Uzza	Navê senemek yê ereban berî îslamê ye, Navê senemek yê ereban berî Îslamê ye
Va	Vanê
Van tetaran	Van tirkên ji nesla tataran
Vanat	Nehat, çûye, derketiye
Vat	Got
Vatim	Min got
Vavar	Hatiye bijartin, veqetandin, li cihê baş bûn, di ewlehîyê de
Ve	Bi
Vê	Viyan, vîn, xwestin, xwest
Ve bîr min têt	Dikeve bîra min, we di tê
Vebestîn	Girêdan, li xwe kirin, danîn
Vebir kirin	Veqetandin
Vebitin	Vemirandin, temirandin, vekuştin
Vêcar	Madem, îjarîja
Vedida siyahê xane	Konê reş vedikir, xwe yê, datanî
Vedimişt	Paqij dikir, vedimalî
Vedişêrim	Dipoşim
Vejîn	Saxbûn, vegeîn ji mirinê, vejîn
Vek	Hemî, hemû bihevra
Vêk dikevin	Digihîjin hev, li dicivin
Vêk ketin	Civîn, kom bûn
Veke behrê	Tu veke û berde behrê, we yan teyxûn wê qeydên xwe
Vêkra	Bi hev ra, yekbiyekîra, bihevra, digelêk, bi hev re
Vekrû	Weke hev
Vekuştin	Vemirandin
Vekutan	Lêdan
Vêl	Ne kûr, ya ku binê wê bilind
Vemaye	Mayîn
Vemeşya	Meşîya, we

Vemiştin	Helmalîn, rakirin, pêçandin, vemalan
Vêra	Bihevra, pekvê, pêra
Verê bikit	Bişîne, bi rê bike
Verêkim	Bi rê kim, bişînim
Veresî	Felîtî, hatî berdan, benda te vebû
Verest	Ez ji qeydan vekirim, benê zincîrê qeydên li dest û lingên min, vekir
Vêrgî, zikat	Bac
Vetêş	Teftêş, pişkinîn, saxtî kirin, kontrol
Vewest	Rawest, sekn, bendan, raweste
Vewesta	Rawestiya, sekinî, li se piyan ma
Vewestan	Bi hurmet rawestiyar, sekinîn
Vewestayê	Sekiniye, rawestiyaye (vewestan)
Vewestin	Rawestin, Rawestîn, sekinin
Vewşandin	Hejandin, raweşandin, eweşandin, daweşandin
Vexwar	Yê tiştê kêvedime
Vexwendin	Dawet kirin, ezimadîn, mezûm
Vi Rê Ke	Bi rê ke, bişîne
Vî şalî	Vî qalibê maddî, şalê ji qumaşê hirî
Viyêşim	Hêvî dikim, bendê mayîn
Vizik	Virvirok, gizgizok, gizik
W'ez	Û ez
Wa	Wisa
Wa-‘eteş	Yên tîbûyî, tîmayî
Wa‘iz	Xeberdan
Wa‘îzan	Kesên ku we‘zan didin
Wabeste	Li pê hev
Wabil	Baran
Wacib	Hebûna wî lazim, Xwedê
Wacibunnar	Misteheqê dojehê
Wacid	Bi şî, darayî, tewana, dewletî, mûqtedir
Wadî	Bi ‘erebî “newal”, wadî, kelîmeyeka ‘ye, navekî ji navên Xwedê, tek
Wadiya muqeddes	Newala pîroz, li çiyayê tûrê sîna misrê
Wadiya zelalê	Newala windabûnê
Wafir	Pir, gellek
Wafirul furû'	Pirrşax
Wahid	Tek, wehîd, yek, yekemîn, yekê bi tenê
Wahîd	Jî navên Xwedê ye, bi wateya yek
Wahidê mûtleg	Yekê bê qeyd û bend çûn çend, bi her awahî tenê
Wahidek	Kesek, yek
Waîza	Ey pendgo!
Wajigûn	Vajî, ters, bi şûn de, bermeqlûb
Wala	Bilind, mezin
Wale	Nalîn, fixan
Waleh	Yê/ya ku ji keder û eleman şaş bûye, heyir maye, xwedî, ew kes memûr e bajarekî îdare dike
Walid	Bav
Walîde	Dayik, dê, û bav

Walidî	Bav, walid
Walih	Heyran û gêj
Walih dikirin	Gêj dikirin
Wamiq	Navê xortê evîndar, prenekî çînî ye, aşîqê 'Ezraya keça qralê Xezneynê, dibe, ev hîkaye
Wan cumle	Ewan tevan, hemîyan, Ew tev
Waqî'	Bi rastî, mesele, hedîse, bûyer
Waqî'e	Hedîse, bûyer, mesele
Waqî'at	Çîrok, bûyer
Waqif	Kesê ku bi tiştêkî dizane, li ser meselelekê agahdar e, ji mehneyan fehm dike, waqîfê, zana
Waqî'î	Rast
War	Cî, mekan
Wari'	Xwedêtirs
Warid	Gihîn, gihaştin, tiştê kut
Waris	Mîratgir
Wasi'	Fireh, zêde
Wasil	Gihabûn û nêzbûna hinda hevûdu, Yê ku digihêje
Wasil geriya	Gihaşt
Wasiq	Civandî, komkirî
Wasite	Sebeb, sebeb û ho, navber, bend
Wayêweyla	Feryad, qîrîn û girîn
Wazih bike	Zelal bike
We	Wisa, wiha, awa, "we"ya 'erebî ye, Mam weha mam, wisa mam.
Wê	Waye, li wir e, ew
Wê perî	Wê periyê, rind û bedewa wek perîyan, bi vî rengî, wihakî
We reng	Bi vî rengîwihakî, roja tirsê
We'z	Wehz, şîret, wesîyet, osî, xeberdan
Wecd	Zengîni, şîyan, viyan, kêfxoşî.
Wecdan	Wecd
Wecdê'hal	Kêyfxûşî li 'hal, ewperî xûşî '
Wech	Rû, gwên, serûçav, wiha, wisa
Weda'	Xatirxwestin
Wefa	Sozdarî, girêdayî
Weger	We eger, û
Wegerne	An na, yan, ne
Weh	1, wisa, wiha, 2, wax
Weh ku sorgul tê	Pirr 'ecêb gulên sor têda ne, tijî in ku merif jê ' dimîne
Wehd	Peyman, eqd, soz, pakt
Wehdanet	Tenêyî, rewşa tenêneyî, kesê ku bawerî bi tenêniya xwede heye, wehdanet
Wehdaniyet	Yekîtiya Xwedê, yekftf
Wehdet	Bêhevkar, bênîvekar, bêşîrîk, yek bi tenêti, yekîti
Wehe	Heyfn, wiha, bi vî şêweyê, şeklî
Wehereng	Hemû, giş, sifetekexwedaye
Wehhab	Xwedî kerem, dayende, yêku bêmuqabil tiştan dide, Sifeteke Xwedêye, Yê ku bêmuqabil tiştan dide
Wehîb	Xweda, Xwedayê ku hîbe dike, efû, rehmê
Wehîd	Bi tenê, tena serê xwe, sîber

Wehm	Sîber, xîyal, tewehum, hov, barbar
Wehş	Kovî
Wehşet	Hovîtî, kovîtî û dûriya ji xelkê, tenêti, dûriya ji xelkê, hovîtî
Wehşî	Heywanên çolê, kuvî
Wehşî-hemser	Hevalê wehşîyan, kovîyan, wehşheval
Wehy	Îlhama Xwedê
Wekî erûse	Wekî bûka xemilandiye
Wekî ew	Mîna ku ew
Wekî ew têne	Mîna ku ew tên
Wekî musayê	Destê wê yê ku wekî Mûsa pêxember nûranî û bi mu'cîze bû
Wekî perr	Wekî perrê teyrê tawûs
Wekî teyrê baz	Bazîsifet
Wekubu	Wisaku bû
Wekubû	Ku wisa çêbû, weku
Wel 'erz	Bi pehnî û dirêjî
Welê	Wisa
Welê mani' li min ke	Wisa manîyan (asteng) li min bike
Weled	Gede, zarok, mindal, kur, law
Weledzina	Pîç, kurê heram
Welêkin	Lêbelê
Weli	Feqet, lê
Welid	Pîçûk, zaro
Welikîn	Lêbelê, feqet
Welwele	Bang, axîn, girîn
Wemagerit	Bi kar naynin
Wen	Şûf, wek, mîna, safî, paqij
Wend	Cêr, kûz
Weq'et	Bûyer, vaka
Weqar	Giranî, ciddîyet
Weqf	Terxan kirî
Weqî	Pîvaneke giranîyê
Weqîd	Ar û dû, êzing qonc, tiştên ku meriv dişewitîne
Weqtu'r-rehîl	Dema çûnê
Wer	Wisa, were, welê, kinkirin û kurtasikirina "we eger" e, yanê
Wer'	Dîndarî û perestkarî
Wêran	Xirabe, wêrane, kambax
Wêrane	Xirabe, kambax, xirab kir, gul
Werd	Gul, gûl, kulîlk, wird, zikir
Werdê der-bûstan	Gula di baxçeyan da
Werdê weslet	Gula wuslatê, gihîştina ba hevûdu
Werdê zeban	Wîrdê li ser zimanan, zîkrên, gotinên zimanê min
Werdêal	Gula sor
Werdeke	Werdeka derya heqîqetê û me'rîfetê ye
Werdim	Gûlim
Wereng	Wisa, wusa
Wereq	Belge, dokumant, gela, pellik û polikên ku xişrê serê jina ne, perr
Wergerand	Quliband

Wergirtin	Li xwe kirin
Wergirtiye	Li xwe kirîye
Weri'	Xodûrxistin ji gunehan.
Werîn	Barandin
Werîyan	Hatin xwarê, weşîyan
Werte	Kendal, gerîneka avê, gêjen
Weryane	Werîyayî, tiştê ku ji hev da ketîye, weşîyaye, rijyaye
Wesail	Wesîle, araç
Wêsalê Yarê	Dîtina yarê, gihîştina yarê
Wesaq	Mal û xanî
Wesayit	Wasite, wesîle
Weset	Navîn, navincî, navend, naverast, navber
Wesf	Sîfet, çawani, rengdêr, taybetî
Wesfiyet	Taybetî, taybetmendiyên tişteki, xizmetkarî
Wesîd	Derîzan, berderî
Wesil	Hevdîtin, hatin û gihabûna ba hevûdu, Gihan, gihastin, dîtin
Wesîle	Sebeb û bone, rê
Wesîm	Rûxweş, kêfxweş
Wesl	Gîhabûn û hatina ba hev, Hevgehiştin, bi hevşabûn., Gihîştin.
Wesle wesle	Parî parî
Weslê canan	Dîtina yarê
Weslet	Wêkgihiştin, weslet, wuslat, Dîtin, têkilî
Wesme	Dermanê ku birhan pê reş dikin
Wessaf	Pesinkar
Westabû	Rawestabû, sekinîbû
Westan	Sekinîn, rawestîn
Westane	Rawestiyane, sekinîn e, Rawestîn, sekinîn
Weysîyan	Dereceya jor û bilind
Weswas	Yek ji wan navê şeytên e
Weş	Reşandina tîran
Weşm	Deq, nîşan
Wext	Dem
Wexta	Dema
Wey	Wî, ji bo qafiyeyê wisa nivîsî ye, teserrufa şair e
W'ey	We ey, û
Weyl	Di dojhê de navê newalekê
Weyla	Weyl, heyf, şerm
Wez'	Danîn
We'z	Şîret, pend, xîtab
We'z û pend	Şîret û nesîhet
Weza	Jar, qels, lewaz, zeîf, ze'îf
Weza kir	Ze'îf, jar û qels kir
Wezn	Giranî, kêşan
Wî'sal	Pêk gihandin, be yêk geyîştin
Wicûb	Hewceyî, lazim bûn
Wicûb û imkan	Hebûn û ihtîmal
Wicûd	Hcbûn, leş, beden, gewde, cesed
Wîda'î	Weda, xatirxwestin, çûyîn, xatir

Wîfaq	Muwafaqat, erêkirin
Wîfq	Li gorî
Wîla	Wilayet ku wateya wê derbas bû
Wildan	Xizmetkarên bihiştê, weled, kurênciwan
Wîldan	Zarok, weled
Wîqayet	Parastin, xo parastin.
Wîqûf	Zanîn, xebardar bûn
Wird	Pistepist, du'a
Wîrd	Dubarekirina, zîkr selewat û hwd
Wisal	Gîhaştin, gihîştin, gihan, gihîştina dîlberê, dost û yaran
Wîsal	Hatin û gîhana ba hevûdu, Hevgehiştin, hevîhan.
Wîsalê didar	Dîtina yarê
Wîşaq	Xort û ciwan
Wîtir	Fer
Wucûd	Hebûn, hebûn kewneyn herdu dinya, û axiret şayeste layiq
Wucûda xwe	Hebûna xwe
Wudû	Destmêj girtin
Wuhuş	Prj. Wehşî, kovî
Wuhûş	Heywanên çolê, xone (yên nekedikiri), Lawir, xurt, kovî, Wehş, heywanên hov, ên wehşî, hov, heywan
Wuqû'	Pêkhatin, bûyîn
Wustan	Sekinîn
Wusûl	Ji ciye hevûdu dûr, gîhabûna, wuslat, gîhabûn
Wuşaq	Lawik, kur
Xab	Bêhêvîbûn, xew, xewn (f)
Xaçreh	Şiverê
Xadim	Xulam, xizmetçî, wenda, hîndakirin, xizmetkar
Xadir	Zalim, zulimkar
Xafî	Ecine, meçêtir
Xafil	Bê agah, ne hişyar, e wê tişt bîra wî diçin, bêhay, bêagah
Xafil	Bêhay, bêagah, ne agadar, neserwext
Xafilî ez hale men	Tu ji rewşa min xebardar nînî
Xaib	Xayib, ne li ber çavan, wînda
Xaîb	Wenda, yê ku xuya nake, nexuya, wendabûyî, hîndabûyî
Xaîbest	Ne hazir, wînda
Xaîf	Ê ku xof (tirs) di dilê wan de ye, tirsonek
Xak	Ax, herî, 'erî, ê ku di nav toz û tebarê da maye, halê perîşan
Xakî	Mexlas û leqeba Mihemed Can e, şehn, şehnik
Xakîdan	Gor, qebir
Xakîpa	Axa bin pê
Xakîpa	Axa/xaka binê lingan, Ware pîroz, axa pak
Xakîpay-et	Ê te
Xakister	Arî, xwelî
Xaksar	Ax û xwelî
Xal	Şehn, şehnik, şan, nuqtayên li ser rûyên însên, nuqtaya reş a sûretê, Xalên rû, nuqtayên reş
Xalê di reş	Şehnik, şehn, nuqtaya reş a li ser rûyê insanan, koleyê şehnika
Xalî	Vala, bênaverok, vale, ne tijî, betal

Xalî bibitin	Pê re nemîne, vala bimîne
Xalib	Serkeftî, zorbir, bi piranî, bê guman, teqez
Xalib geriya	Bi ser ket
Xalibgerîn	Bi ser ketin
Xalîq	Afirîner, yek ji bernavên Xwedê ye
Xalis	Pak
Xalîvala qabilî	Kêrhatin û şarezayî
Xam	Negihîştî, sofiyê nekemilî, pûç û xav
Xame	Pênivîs, pênûs, qelem, yaqûtê xam, xav ku meqsed jê lêvên dildarê ye, pênûs her tiştekê pê tete nivîsin, ew rengê levenê yê ku dikene qelem, armûşê xav, nivîşk.
Xameyê yaqût	Yaqûtê xav ku meqsed jê lêvên dildarê ye, bêdeng, kerr
Xamoş	Kerr, bêdeng
Xamûş	Bêdeng, bêpejn, bangker, daxwazker, ê ku dixwîne
Xan	Ciyê kar, mîr, paşa, key, şah
Xane	Mal, xanî, avahî, bar, malbat
Xane yê gil	We yan qebra dil e ku bedena însane, xaniyê ji çamûrê
Xanezad	Naskirî, di malên mezin de perwerdebûyî
Xanî	Ey xanî! Mal, avayî, derban
Xanim	Dilber, evîn, dilber, xoşewîst, yar
Xanîya	Ya xanî
Xaniyê havînî	Ferwar
Xaqan	Nasnamê melikên çiniyan û tirkên e, padîşah
Xar	Şikeft, Strî, kinarî, kelem, nexweş, melûl
Xar û xes	Stirîn, dirî, sinc, stirî û geyayên bê kêr
Xar vekirin	Agir temirandin, vemirandin, tefandin
Xara	Giranêt, berekê (kevîr) gelek req û 'hilû ye. regekê qumaşê armûşî ye.
Xaran	Stirî, dirik
Xarê muxeylan	Navê dirika deveyan e
Xaret	Êriş, talan, çapûl, êriş
Xaret kir	Talan kir, şeland
Xargul	Dirîka gulan
Xaric	Biyaniştan, derketî, ne tede, derve, der
Xariq	Tiştê seyr, lê li vir yanî zor û zehmet teqeyyud tomarkirin
Xas	Qenc, spehî, taybet, bi tenê, xusûsî
Xas û 'am	Însanên ne xas, ên normal, ji rêzê, tebeqeya jor, wek bo kesên mîr
Xasê hezret	Merivên xas ên li hizûra wî, pêj da yên ku, pêş sekinîne
Xas-i nezer	Nerînek û guhdaneke taybet
Xasib	Xesbkar, yê ku dest daniye ser
Xasiq	Xaliqê şeva tarî, 2, tarîti
Xasiyyet	Taybetmendî/ milkiyet
Xass	Ne xam, taybet, taybetî
Xasse	Taybet
Xassegî	Xizmetkarên taybet
Xasseten	Bi taybetî
Xassiyet	Taybetmendî, taybetî
Xaşak	Qirş û qal

Xatem	Gustîlk, hingulîsk, gustîlka Silêman pêxember
Xatema sultanî	Mora padîşahîtiyê
Xatir	Hiş, aqil, dil
Xawer	Rojava, rojhilat, hêla rojhilatê, siwarê rojhilatê ji roj e
Xawî	Dûr, vala, yê ku tiştêkî bi kirêtî dixwaze
Xax	Rezîl, navnig
Xaxam	Xanayê ola Cihûyan.
Xaye	Armanc, mebest
Xayet	Gelek, pirr, zêde, zehf
Xayib	Winda, nediya
Xayib gerîn	Winda bûn, ji hiş çûn
Xaze	Soravk, cûrêkî qumaşê kitanê erzan e, dermanê sor ji bo xemla rûyê jinan
Xaznak	Fennek, qurnas, ji bin va
Xazze	Bixarinker
Xebal	Nêçîrvan
Xebel	Li hev ketî
Xeber	Bêje, peyv, gotin, hedîsên pêxember yan macerayên wî, hedîs
Xeberbezîn	Gotinguhêz, gotinbelavker, Yê/ya paşgotiniyê dike
Xeberê di pîsî	Çêrên pîs, sixêf û kufirî dijûnên
Xebîr	Yê ku hay û xebera wî ji her tiştî heye, navekî navên Xweda ye, tiştan xeber haya, haydar, Şehreza, zana
Xebîs	Xirab, pîs
Xebîse telbîs	Sextekar
Xebl	Dîn
Xebr	Ax, toz, dûman, Xebr:Toz
Xebra	Ax, erd, Xebra:Ax
Xebûq	Meya ku êvaran tê vexwarin
XebXeb	Bin çengeyê, gelpik, goştê qirikê yê di erzinkê de, gerden, qirik
XebXebkew	Ew dilbera ku xebxeba/binçengeya wê wekî ya kewê rind û dilrakêş e
Xeccilîn	Şerm kirin, me fehêt
Xecel	Şerm.
Xecil	Şermezar, şermizar, fehêtkar, şermoke
Xeclan	Şermkirî, fedîkirî
Xecle	Fedî, şerm
Xed	Rû, sûreta, dêm
Xeda	Xwarin, navroj
Xedar	Yê ku nebeqiyê dike, zalim, Kesk
Xedd	Sûret, dêm
Xedda'	Hîlekar, xapînok
Xeddar	Bêmerhemet, zalim, xayîn, dijar, çetîn
Xeddê nîgarê	Dergistî/destgirtîya wek resim û wêneyê xweşik
Xeddeyn	Herdu hinarkên rû
Xedeng	Tîr, peykan
Xedir	Bê bextî, xainî, peyman şikandin
Xedîr	Zulm, tehde
Xedr	Neqencî, sitem
Xedra	Hêşîn, kesk

Xef	Bi dîzî, nepen, nehênî, raz, veşartî, penhan, nepenî, dizikan
Xefa	Nediyarî, veşartî
Xeffar	Ewê ku pir têbihur, efûhez, bexşînger, gunahbexş, ji navê 99 navên Xwedê
Xeffaş	Şevşevok, baçîmelk, nihênî, şarawe, veşartî, baçîmêlk
Xefî	Veşartî, veşarî, sivik, nediyar
Xefif	Sivik
Xefif	Sivik
Xeflet	Bêhayî, nebaldarî, Bê hay mayin, kangî, mitrîtî, rewşa xewa giran
Xefûr	Bexşîner, bexşende, efûker, xefîrîner, kesê ku kesekî dixefîrîne
Xel	Xelk, Ebleh, ehmeq, şet
Xel'et	Cilê ku wek diyarî hatiye dayîn
Xela	Tunetî
Xelaiq	Xelq, mexlûq, aferîde
Xelaiq	Aferînende, aferînok, çêbûnek, mexlûqat, aferîde
Xelas	Rizgarî, felat, rewşa xelabûnê
Xelayiq	Xelk, gel, afirandî
Xelef	Yê ku di pey merif ra dibe canîşînê, newekhevî, kur
Xelex	Şêlû
Xelet	Çewt, şaş, şaşî, Nerast
Xêlî	Dersok/laçika ser rûyê bûkan, perda li rûyî, rûber an jî kemna ku diavêjin, serpoş, kefi
Xelîl	Dost, heval, dûst, hawdem
Xelîlu `llah	Hezretî Îbrahîm (sxl), dostê Xwedê
Xelîlullah	Dostê Xwedê, hezretê Îbrahîm
Xelitandibûn	Şaş kiribûn
Xelitandin	Xapandin
Xellaq	Çêkrox, afirandî, Xwedayê aferîner
Xelq	Xelk, însan, mayîna bi tenê, nemayîna kesekî din a li cem wan, tena serê xwe
Xelqet	Afirîn
Xelwan	Xelwe, tenê mayîn
Xelwe	Çûlî, (sûfî xelwet nişîn)
Xelwê	Bi tenê mayîna sofîyan
Xelwet	Avahîya ku abid tê de îbadetê dîkin, bi tenê mayîn, e tenêtî, tenahî, tena sere xwe
Xelwexane	Tenêgeh, cihê tenê mayînê
Xem	Keder, elem, êş, xemên bikul, ji xeman, Tewandî, tewiyayî
Xem bû	Xwar û xûz bû
Xemam	Ewr
Xemdîde	Xemkêş
Xemek	Yek xem, tayê porê kurîşk kurîşkek
Xemenbûh	Hevalbûna xem û derdan
Xemendûz	Xemcivîn
Xemgîn	Derdgiran, bikul
Xemguzîn	Xembijêr, xemgîn
Xemîde	Tewandî
Xemîr	Xemr, bade, hevîr
Xemkûsar	Xemrevîn, heval

Xeml	Zînet
Xemlek	Rengînî, geşî
Xemm	Çingir, kovel, xwar
Xemmar	Meyvexor, ew kesê herdem serxoş.
Xemmas	Xebergerîn, xeybker, Fesad
Xemmaz	Kesê ku paşgoyiyan dike û xeberan diguheze, Îşaretkirina bi çavan
Xemnak	Xemgîn, bi kul û keder, derd, elem, huzn
Xemr	Mey, şerab, şerbeta, meya bêhişî û serxweşîyê, xemr
Xemrî	Perçûke, cûrekî serpoşê rengşerabîyê mor e, reng sor û xemr, wekî şar temeziyan
Xemûşim	Bê dengim
Xemxwar	Yê ku xeman dikişîne, xema dixwe, bi endîşe, xemxwar
Xemz	Nêrîn, mêzekirin, Naz
Xemze	Awir, mêze kirina di binê çavra, îşaret bi çavan, nêrîn, mêzekirin
Xem-zede	Bi keder, xem
Xemzeê çeşmê di reş	Mêzekirina çavên reş
Xenc	Xwe delalî kirin, çav dan, salûsî, nazikî, delalî û nazikî
Xencer	Xincer
Xend	Ken, kenîn
Xendan	Dev li ken, kenok, bi ken, kêfxweş, Rûken, devliken
Xende	Ken, kenîn, têr bûn, dcwlemend
Xenê	Xenî, zengîn, dewlemend
Xenî	Maldar, fetisandin, zengîn, dewlemend
Xenî kirin	Têr kirin
Xenîy	Dewlemend, maldar
Xennac	Yê xwe delalî dike, çavan dide
Xennas	Şeytan
Xennnas	Xebergerîn, xeybker
Xenzîr	Beraz
Xerab	’hal xirab, bê ’ û xerab, rûxaw, ’
Xerabat	Meyxane
Xerabatî	Kesên beradayî, ku, wext û zemanê xwe, li meyxaneyê dikujiin
Xerabe	Kavil
Xeram	Reveçûna bi nazdan, Rêveçûna bi nazdarî, Xwedansoz.
Xeraman	Meşa bi giranî û nazikî, Meşa bi naz û fexr
Xeramet	Cerîme, cezayê paredanê
Xerb	Rojava
Xerbî	Navê taxeke bajarê amûdê ye
Xerçeng	Kêvjal, birca kêvjali
Xerec	Bac
Xered	Bê armancên şexsî û nefsî, mebest, armanc, armanç, xered
Xerêd	Armanc, mebest
Xered vayek	Armanc ev e, mebest
Xerez	Armanc, mebest, mebest û armanc, Mebest û daxwaz
Xerezdar	Kîndar
Xergah	Çadir, kon, Xîveta mezin
Xêrgah	Warê xêrê
Xergeh	Ciyê jiyana kerê, konê mezin, esman, hala li dora heyîvê

Xergelî	Tengava gêrav
Xergoş	Kerguh
Xergûş	Kerguh, keroşk (f), keroşk
Xerîdar	Muşterî, girtox, sendox, yê ku tişteki dikire, kirîdar
Xerîq	Yê/ya ku di tişteki da dixeniqe, tê xerq dibê, helqeya dora hîvê, Xerqbûyî, windabûyî, binketî, Noqbûyî, mijûl
Xerîqê Xem	Windabûyî, hêsirên çavan ên ku jixweberê tên xwarê, yên tabîî
Xerîze	Bingeh, fitret, remek, xîlqet, tebîet
Xermen	Bênder, rûyê gilover
Xermuhre	Morîkên erzan
Xerq	Noq, tê da mayîn, di tişteki xeniqîn e, nûrê xerq bû, nav ma
Xerqe	Fetisî, noqbûyî, binavbûyî
Xerqeê	Noqbûyî
Xerqeê zuhhadê na-poş	Kesên ku zêde ji Xwedê ditirsin, îbadetê dikin, sofîyên hişk
Xerqepoş	Derwêş, sofî, xerqepoş, cilperitî
Xerqetê	Ketina binê avê, kewtine jêraw, niqûnbûn, noqbûn, binavbûn
Xerra	Ciwan, geş
Xeryrulbeşer	Qenctrînê mirovan
Xesar	Têkçûn, ji dest dayîn
Xesl	Şuştin
Xeslet	Kar, kirin, rewş, tevger
Xesm	Dijmin, Dujmin, neyar
Xesmaneyî	Dijmintî, dijayetî, dijminî
Xesmî	Dujminî, neyartî
Xessab	Talanker
Xessal	Kesê dişo, mirîşo
Xesse	Qiriktalî, keser
Xeste	Nexweş, bêhal, nivîs (ji bo xwendinê), westiyayî, mandî, Birîndar, jandar, kesîre.
Xeşm	Xezeb, xişim, hêrs, tîrs
Xeşmnak	Hêrsbûyî, bi tîrs, tîrsnak
Xeşyet	Tîrs, sehm, xof, xeşyet, çixêz
Xet	Nivîs, talûke, tehlike, bi xeter, biqedîne
Xet' ûsewab	Şaşî û rastî
Xeta	Gunehkari, binas, nerast, nedirust, ew gunehê ya bêdestî têt kirin., Guneh, şaşitî
Xetê meşq	Nivîs
Xeter	Talûke
Xeti'et	Xetayan, pirjimare xetayê ye
Xetîm	Dawî, dawîhatin
Xetîr	Bi talûke, xeter, tehlike
Xetiş	Xeta wî
Xetm	Mohr, nişan
Xetsiyah	Porreş, nivîsa reş, xêzên reş
Xettat	Nivîsende, nivîskar, meqsed jê Xweda
Xettatêfelek	Sifeta gerestêra mercury, utarid
Xette	Hidûd, çixêza, sînor
Xettê tuxra	Xetta digel morê/muhrê

Xêv	Xêvik, sefik, kêmaqil
Xewadim	Xulam, xizmetkar, xadim
Xewarib	Ew ji mîna tewali' e, çar demên berî avabûna rojê ne
Xewarîb	Çûn avok, tiştên ava, xarîb
Xewas	Însanên ne ji rêzê, payebilind, kesên bijarte, giregir, mêrên payebilind
Xewasx	Însanên ji rêzê, normal
Xewatîn	Yeka wê xatûn e
Xewf	Tîrs, xof, hesp, colê hespan, xwedîyê siwarîyê
Xewf û xeşyet	Tîrs û xof
Xewr	Kûrahî
Xews	Şêx Ebdulqadirê Geylanî, kesê ku digihê hewara meriv, alikariya dike, di tesewûf û terîqetê da ji bo welî ewlîyayên Xwedê tê gotin
Xewsê Xezna	Şêx ehmedê xezna
Xewwas	Sobevanê ku xwe berdide binê behrê, noqar, noqvan, zana
Xewxa	Pevçûn, şer, pevçuyîn, şemate, qîreqîr, Hengame, xirecir
Xewxayê	Ser
Xexo	Jixwe, nê, manê, panê
Xeyalbazî	Xeyal kirin
Xeyb	Âlema ne ber çav, gili, şikayet, îxbar(zarok xeyba hev pir dikan,)
Xeyberî	Cengawerê wekî hz, elî û wek cengawerên buhorrgeya Xeyberê
Xeyir	Sedeqe, zekat, qencî, başî, pîtîfer
Xeyl	Koma hespan
Xeym	Çadir, kon
Xeyme	Kon
Xeyr	Ji bo xerîban, nenasan, xerîb, kesên din, kesê
Xeyrê te nehin	Ji xêncî te tunene
Xeyrê teqsîr	Ne ji sûc û qusûr qibhetekî
Xeyreê e'mal	Xêra emelan, qencî, xêr
Xeyremeqdem	Hatina te bi xêr be
Xeyrî Barî	Yê ku çêdike, diafirîne, navekî ji navên xwqedê teala ye
Xeyrî dare	Ji bilî (vê) darê
Xeyrul beşer	Baştirîn mirov anku Mihemed pêxember
Xeyr-ul kelam	Baştirîn, xêrtirîn gotin
Xeyr-ul umûr	Baştirîn, xêrtirîn kar
Xeyr-ul wera	Baştirîn afirandî/mexlûq anku Mihemed pêxember
Xeyrxwah	Xêrxwaz
Xeyşûm	Poz, bêvil
Xeyûr	Pirr bi xîret, xîretkar, xebatkar, jêhatî, zîrek
Xeyyûr in	Pirr bi xîret in
Xez	Hevirmêş
Xeza	Xwarin
Xezal	Kejal, kejel, kel
Xezam	Belgên darê, pelên daran yên diweşin, zerbûyî, payîzê, pelên daran yên zerbûyî
Xezan	Payîz, feqîrîtî
Xêzan	Feqîr
Xezayin	Xezîne
Xezeb	Xeydîn, xişim

Xezef	Qafik
Xezel	Helbesta ku li ser eşqê, yarê û şerabê tên gotin
Xezenfer	Ji navên şêr e, şêr
Xezra	Kesk, xedra
Xezz	Cûrekî hevirmûşê wekî pûrta kêvrûşkan nermik e
Xida	Taşê, xurek
Xidir	Xizir, navê pêxemberekî ye, tê gotin ku alîkarîya mirovan dike, Kesk
Xidirpûş	Cilkesk
Xidmet	Xidmet, xizmet, xîzmet, raje, erk
Xidr	Hezretî xizir
Xifêt	Kon
Xilaf	Dij, dijber, dijberî, tewş, li dijî
Xîlaf	Dijîtî
Xilaf in	Li dij in, nerast
Xîlafê mazî	Ne mîna berê, li dijî wextê
Xîlafek	Şaşîyek, xeletîyek, nebaşîyek, neqencîyek
Xilafet	Xelîfeti
Xilman	Kole û carîyeyên xweşik, xizmetkarên, ên xizmetkar, lawikên bihiştê
Xilqet	Fîtrat, xû, aferandinêrayî, afirandinêr, afirandin
Xilwa	Xelwet, tenêti
Xilwe	Avarê, veder, dûrî navendê, dûr, تنها
Xilwet	Înziwa, jiyîna bi tena serê xwe, ji bo ku, xilwet
Xilwetnişîn	Ewê ku ketîye koşeyekî bi tenê têda dijî û îbadet dike, munzewî, peywendiyên xwe ji mirovan qutkirîye
Xilxal	Bazinê çîpan, xelek û lîngan, Xîşreke ku jinan bi nigê xwe
Xilxalî	Ew yara ling bi xilxal, ewa
Xilxilî	Parçe
Xilxilîn	Perçe kirin, hêrifandin
Xîm	Çadir, kon, Ewr
Xîme	Çadir, kon, aqilmend, baqil, bi aqil
Xinapenc	Dest bi hene
Xinc	Parçe, kerî, pare, perçe, qet
Xinc dikey	Qetqetî dike, perçe
Xinc xinc	Hûr hûrî, perçe
Xirab	Bed, nebaş, neçê, neçak, nerind
Xiram	Paye, giranbiha, evîn, meşa bi naz
Xirde	Aqil, xired
Xired	'eqil, aqil, hiş, aqil hoş hiş, hiş û aqil, Eqil, heş
Xiredmend	Bixîret, werzîmend
Xirên	Zingîn
Xiret	Dilxirabî, zikreşî
Xîret	Hewl, xebat, Namus, xîret, dilxirabî, zikreşî
Xirîdar	Kirînker, muşterî, Kirox
Xirqe	Cûrekî 'ebaye
Xirr û Xalî	Virt û vala
Xirran	Ji rê ketin, pê xapiyan
Xirrîn	Ji rê derketin, xwe windakirin

Xîs	Kêf, şahî, revok, tirsok
Xisaret	Ziyan, zewal, zirar, xesirîn, bandora neyênî
Xisûsiyet	Taybetî
Xîş	Tunebûn, wendabûn, fenabûn
Xîşkê leb	Lêvên zûwa, kesên ku wan hişk bûne, zuwa
Xîşr	Xeml û bergên jinan
Xîşr xuşîn	Dengê ku bi hejandina bayê ye ji daran der tê
Xîşt	Cûrek çeke wek xencerê, çeqûyî nûktîj, cûrêkî çek e wekû xencer, kelpîç, nişter
Xîtab	Xeberdan, dengdayîn, gotin, xezal, ew pêxember e ku ava heyatê vexwarîye û pê bûye nemir, Axaftina li pêşber civatekê
Xîyal	Xeyal
Xîyalî beng	Sewsbûyîn û gêjbûyîn
Xîyali zîll	Xîyal û zîll cûrêkî ji listikên temsîli yên kêf şahiyê ye
Xîyalîbazî	Ne heqîqî, xiyal lîstin, xiyalî
Xiyanet	Îxanet, bêbextî
Xîz	Qûm
Xîzan	Jar, hejar, feqîr, hewcedar belengaz, kepaze
Xîzim	Kesên malbatê
Xîzmetguzar	Xîzmetkar
Xîzr û dîwarî yetîm	Xîzr û ew yetîmên ku xîzir dîwarê wan çêkir
Xo	Xwe, bedew, spehî, nazik, baş
Xoceste	Mubarek, pîroz, xweşik
Xoceste-ruxsar	Rûyê pîroz, rûmibarek
Xod	Xwe
Xodbîn	Xwe ecibandin, tekebur, xwe mezinkirin
Xodperest	Kesê ku xwe pîr ecibandîye, pozbilind, qurre
Xodriste	Geyayê ji xwe ber şîn tê, mirovê jêhatî
Xomar	Serxoş.
Xonçe dêm	Dêma /sûreta/rûdena sor a ku wek gula hêj nebişkuvîye, venekirîye
Xonçe-dem	Sûreta wek gula xonçeyê, dêma ku hîna venekirîye, teze û xweşik e
Xonxwar	Xwînmêj, xwînrêj
Xopan	Kavil, wêran, xirbe
Xor	Tav, hetav, roj
Xoroş	Qirîn
Xorşîd	Roj, tav
Xorşîdsifet	Wek rojê
Xoş	Xoş, xweş
Xoşbû	Bihna xweş
Xoşnûd	Kêfxweş, xweşhal
Xoşûnet	Xweş
Xoy pê wer kir	Xwê lê reşand
Xu	Xwe
Xû	Sinc, exlaq
Xûb	Baş, qenc, qenç, rind, bedew
Xûban	Pîrjimara baş, rind û bedewan
Xubanê 'alem	Rind û xweşikên dinyayê, dunyayê
Xubar	Toz û tebar, xîzmetkar, xulam, xwedî, xwediyê başî qencîyê, Ax

XûbîeFal	Tevgerxweşik
Xubrû	Rûxweşik
Xud	Xwe
Xûd	Xweşik, ehlê Xwedê, Delal
Xudan	Xwedî, Hz. Elî
Xudan meqamat	Welî
Xudanê Zulfeqar	Zulfeqar navê şûrê îmamê 'Elî ye, bi kîn û qehr
Xudanhewes	Xwediyê hewesê, arzûyê, daxwazê, mêrê daxwazan, însanê ku meriv dikare tiştêkî jê bixwaze
Xudankemal	Xwediyê kemalê, însanê gîhaştî, zana
Xudanmelamet	Rezaletî, eybî, fedî, lome
Xudanqebahat	Xwedî qebahatan, xwediyê gunehan, kesê ku qebehet û sucan dike
Xudanrehmet	Xwediyê rehmetê, başî û qencîyê
Xudanterehhum	Merivê ku pirr merhemeta wî heye, dilê bi însanan, heywanan dişewite
Xudanterîq	Rê, rêçik
Xudantext	Xwedî hukum
Xudanuma	Ê ku Xwedê nîşan dide
Xudanxem	Xwediyê xemê, kederê
Xuda-ra	Ji bo Xwedê, xêra ra
Xudaya	Ey Xweda
Xudayê Barî	Navekî ji navên Xwedê ye
Xudayê mewcûd	Xwedayê hemû hebûnê
Xudbînî	Xweperest, ezoperest
Xuddam	Xizmetçî, xulam, xizmetkar
Xudûd	Dojeh, cehenem
Xudûk	Melûl, xemgîn
Xuffaş	Balçîmok, çekçekûle, parçîmk, şevrewîng
Xuffaşê miskîn	Parçîmka belengaz
Xufran	Lêborin, efûkirin, bexşandin, xefirandin, lêborîn
Xûl	Dêw, gulyabanî, kov, xûz, kûz
Xulamî	Xizmet, xulamî
Xuld	Bihîşt, cennet, herdem jîyan, yek ji heşt qatên bihîştê, ebedî
Xûld	Jîyana bihişlê ya ebedî
Xulda berîn	Bihîšta ezeli, xuld, yek ji wan heşt tebeqeyên cennetê ye
Xuldê ekber	Bihîšta herî mezin
Xulem	Zarok
Xulî	Xwelî, ax, xak
Xuliqîn	Hatin afirandin
Xulkiyet	Tiştên afirandin, xulkiyet
Xull	Toqa hesinî ku dixin stû û piyên girtiyan
Xulle	Danewêle, genim û cew, dan
Xullux	Herêmeke li çînê ye keçikên wê bi ciwaniya xwe navdar in
Xulmet	Xizmet, xulamî, koletî
Xulqet	Afirandin, çêkirin
Xulûd	Daîmî, dewam
Xulûs	Xalis, kirina bi dil û can, samîmîyet
Xulûsî	Tenêtî

Xulxul	Welwele, qîrîn û warîn, qîj wîj, qîjewîj, hêwirze, tevî hev kirin
Xulxule	Gurregurr
Xulxulîn	Livîn
Xum	Kûp, kûpê badeyê
Xumar	Gêj, û wirî dûwey serxûşî, nexweş bê'hal, serxweş, mest
Xumxane	Kûpxane, amac jê meyxane ye.
Xûna bikef	Xûna ku kef dide
Xunav	Avî, şebnem, baran, dilop, barana hûr bi dibare
Xûnbar	Xûnê dibarîne
Xunc	Kulîlk, bişkoj, xonce
Xunçe	Gul û çiçeka ku hîn nebişkuvîye, venebûye, mecazen, pîrr rind xweşik, Devxweş, gula nebebûyî, Şîrîn, nazenîndev, taze, ciwan
Xunçe mesel	Mîna bişkojê gulan
Xundekar	Ferman bi dest, hikimdar
Xundkar	Padişah
Xûnê	Ma, geloxune ewzarok gihaşt male
Xûnê na-heqq	Xwîna neheq
Xûnê xakê kербela	Xwîna axa kerbalayê
Xunkar	Femandar, padişah, pala, qiral
Xûr	Roj
Xurab	Ceylan, ahû, xezal, teyrê qijik, rengê qijikan
Xurde	Hûr, biçûk
Xurdekar	Hûrkar, karê hûr û kûr
Xurden	Xwarin
Xure	Xurek, xwarin
Xurek	Xwarin
Xurem	Cihê pir xweş
Xurfe	Ode, jûr
Xurfeya Hemel	Burca Bexik
Xurî	Safî
Xurm	Bilindiya çiya
Xuroş	Kefxweşî, xuroş, dengbilind, qîr, Coş, fûrîn
Xuroşan	bideng, bicoş, Dengbilind, qîr
Xurrem	Bextîyar, bextewar, dilşad, kamiran, kêfxweş, Şa
Xûrrem	Kêfxweş, şad
Xurresî	Famkorî
Xursend	Qayil, razî, Kêfxweş
Xursende	Razî, qayil
Xurşîd	Tav, roj, şems, enîroj, eniya wek rojê
Xurşîdîenî	Enîroj, Eniya wek rojê
Xurûc	Derketin
Xurûş	Qirecir, qîjîn, tèn û diçin, diqilqilin, morik
Xurûş in	Bi xirecir in, razekê venaşêrin
Xurûşan	Bicoşbûn, bang kirin
Xûrwarî	Rojwari
Xurz	Morik
Xusan	Belg, pel
Xûsar	Xunav û dilopên avê yên ku bûne qeşa, xîsik, jale

Xusir	Xesar, zîrar, zîyan
Xusr	Zîyan
Xusran	Zîyan, xîsar
Xusrew	Navekî zelaman yêşahekî Îranê, evîndarê Şîrînê
Xusrewê xuban	Rinda rindan, xweşika ji xweşikan, herî rind
Xusse	Keder, derd, elem, sar, xwîhorî, kul, keser
Xusserevîn	Derdan direvînin
Xusûf	Xirabûn, rengguhartin
Xuşab	Xweşab, ciwan û ter
Xûşe	Sînbilê genim, guşî
Xuşk	Hişk
Xuten	Welatek e li çînê bi xezalên xwe yên ku misk ji wan peyda dibe navdar, bajarekî li Çînê
Xutut	Xet, xêzên nivîskî
Xutût	Xet, xêz
Xuy	Xwedî, xweyî
Xûy	Teb', karakter
Xuya	Diyar, berçav, aşkere, ron, averû
Xuyab	Xuya bibe
Xuzrewat	Keskayî
Xwab	Xew, xewn
Xwacan	Xace, Beg
Xwace	Xace, Beg
Xwan	Sifre, sifreya xwarinê
Xwanende	Stranbêj
Xwe kêf xweş ke	Kêfa xwe xweş bi ke
Xwe naspêrit	Xwe nasipêre, teslîm nake
Xwe pêk bîne	Hazîrîya xwe bike
Xweda nûma	Xweda nîşander
Xwedê	Baxwey
Xwedî kulah	Xweyî tac û kulahê seltenet padişahiyê
Xwedîşan	Navdar, meşhûr, bi nav û deng
Xweh	Xwe, xwîdan
Xwendîme	Gazî me kir, vexwendî
Xwendin	Em vexwendin, dawetî kirin, vexwendin, dawet kirin
Xweş	Sax, zindî, rind
Xweş meqal	Xweş gotin
Xweş nîba	Xwoş awaz, dengxweş
Xweşbin	Sax bin
Xweşim	Kêf xweş û hêsa me
Xweşmisal	Misala xweşik
Xweşneba	Dengxweş
Xweşnêwa	Dengbêjê awazxweş
Xweşqumaş	Ciwan
Xweştir	Pirr xweş
Xweşxilqet	Xweşxûy
Xweş-xû	Xweşxwî, a ku xwîyê xweş û şîrîn e
Xweşxûy	Ê ku xwîyê wî xweş e, xweşexlaq

Xweşxwîn	Dengxweş, ê ku xweş dixwîne
Xweyzulfekar	Îmamê Elî, xwedî şûrê zulfiqar
Xwimarî	Serxweş, mest
Xwîn	Ava sor ya di leşê mirovan û candarên din
Xwindkar	Imperator
Xwird	Xwarin
Ya	Ewa ku
Ya bînt'el-kîram	Ey keçika comerd, bi esl û fesl
Ya Dost	Gaziya xizanan e ji bo xwestinê
Ya hebîbî	Ey hezkirîya min
Ya hû	Yarebî, ey Xwedayê, Xwedêyo!
Ya ne	An, yan, na
Ya weyl lena	Erebî ye, eywax li me
Yab	Bêşûd, wendabûyî
Yaban	Çol, çolistan, beyaban, sehra
Yabana fereh	Çola fireh
Yabana qetanê	Çola cudabûnê, çolistana firqetê, cudahî, dûrketinê, veqetanê
Yabis	Ziwa, zuha, hişk, zuwa
Yad	Anîna bîra xwe, bi bîr anîn, bîne
Yafet-em	Bûyîna min
Yaften	Wergirtin, têgehistin, peydakirin
Yahu	Hawar, gazî, haho
Yahûd	Yan jî, an
Yane çi bû	Yan çi tişt bû
Yanî	Anku, ango, wate, mane, dêmek
Yaqût	Kevirekî sor ê bi qîmet, kevirekî sor, navê xettatekî
Yaqûtê can	Qût û xurekê can, yan jî, yaqûtê cuwan
Yaqûtê rewan	Ji ber ku mey, rehn û ron sor e, wekî yaqûtê seyyale, herrikî seyyal, badeyê ra tê gotin
Yar	Dost, Xwedê
Yara	Hêz û quwwet
Yara lewend	Ew yara bi bejn û bal, bihêz
Yaran	Hevalan, yar, dost, yaran, pirrjimariya "" e
Yarê çûn mah	Yara mîna hîvê
Yarê şepal	Yara/dergistiya xweşik, narîn, newqzirav û lihevhatî
Yarî	Dergistî, ya jî, an, dostanî, hevaltî
Yasîn	Navê sûreyeke qur'ânê ye
Yawer	Alîkar, Harîkar.
Ye 'Am	Giştî
Yê dê bimînit	Ew tiştê ku wê her bimîne
Ye'xma	Êrîş, talan.
Ye'nî	Ango, yanî, bi gotinek din
Yed	Dest
Yede beyda	Destê sipî
Yedek	Kurtikê jinan ku bi ser dêrîyên xwe da vedigirin, soxme
Yêdek	Bedel, yekî din
Yed-i qudret	Destê qudretê
Yeganeê zeman	Ê ku di wext û zemanê xwe da tenê ye, naşibe tu kesî cuda

Yehmûm	Dûyê reş ku ji agirê dojhê bilind dibe
Yehûda	Kesên li ser dinê hz, musa
Yehya	Dijî
Yek ahu	Yek kêmanî, eyb
Yek ta	Takî bi tenê
Yekbûn	Yekîtiya Xwedê
Yek-dîger	Hevûdu, aliyê din
Yekhey'et	Yek reng, bi şiklekî
Yekrû	Bê xeş, safî
Yekrûne	Wek hevin, yeksûne
Yeksan	Wek hevûdu, wekhev
Yekser	Ji serî heta binî, di carekê da, aliyê rastê, dest, roja mehşerê
Yekta	Ya ku mîsalê wê tune, naşibe tu kesî, bêmîsal, yekê bi tenê, çira, Êkane, yekane.
Yelmûm	Çoleçira, şoleçira, mûma pirr bi şu'le, rexê rastê
Yemîn	Rast
Yemn	Rexê rastê
Yenbû'a evînê	Çavkaniya evînê, serekaniya 'îşqê
Yeng	Navê bajarekî ye
Yengi	Serketin, serkevtin, serfirazî
Yengî	Kevanên yengê
Yenî	Anku, ango, wate, dêmek
Ye'nî	Anku, yanî
Yeqeq	1, pir spî, 2, pembû
Yeqîn	Bawerî, tekez, bê guman şik û şubhe, zanîna teqez, zanîn
Yeqîndar im	Teqez bawerîya min heye
Yesr	Rexê çepê
Yesrib	Navê Medîne yê berê
Yetim	Sêwî
Yetîm	Sêwî
Yewhek	Şoqa hêvê
Yewmen cedîd	Di rojeka nû ya mûeyyen da, diyarkirî
Yexma	Talan, birin, û destdayîna ser mal mulk a darê bi zorê, yexma, peyveka zimanê farisî ye
Yexsîr	Êsîr, dîl, dîlgirtî
Yûh	Roj
Yuhîbbuhum	Ji wan hez dike
Yuhîbbûn	Hez dikin
Yuhy'îl-'îzam	"kî ruh dike hestîyan, tîne ba hev" ew gotin, di Qûrana Kerîm da, sûreya Yasînê (78) derbas dibe
Yumna 'îşq	Bereketa eşqê
Yûsûf	Yûsif pêxemberê kurê Yakûb Îshak Cuhûyan
Zad	Xwarin, xurik, pirr bû, zêda
Zade	Zêda bû, pirr, asketîk, terkedinya, ewê ku ji zewq û hewesên dunyayê dev berdaye
Zaferanî	Mîna zaferanê
Zahid	Ewê ku ji zewq û hewesên dunyayê dev berdaye, xwe bi ibadet softîyê va girêdaye, zahid, sofîyê daye rêya Xwedê, dest kar barên dinyewî

Zahidan	Zahid, kesê pirrsofi, “-an” pirrjimar e
Zahidanî	Ji dunya veqet, bi axiretê ve mijûl
Zahidê ‘aql	Bi aql, jîr
Zahidê daniş-temam	Xwediyê zuhdê, sofîyê hişk
Zahir	Aşkera, aşkera, Li meydana, ber çavê herkesî, ji ve xuya, diyar, bellî
Zahir kirin	Diyarkirin, Eşkera kirin
Zahirî	Ji derve
Zaid	Zêde, bêtir
Zail	Çûn, wenda
Za’îl	Çûyî, nemayî
Zaîl kirin	Jêbirin
Zaîrûn	Ziyaretker
Zakir	Yê ku zikrê Xwedê dike
Zal û rustem	Ristemê Zal, bavê Rustem e
Zala felekê	Feleka pîr
Zalek	Pîrejinek
Zana	Pispor, alîm
Zanî	Rewşa zanbûnê, mal, mesken
Zanîn	Dirayet
Zar	Girîn, bi, ê ku digirî, û perîşanî, girî, Jar, lewaz, bêçare, zêmar
Zarî	Jarî
Zariwên wî.	zariwên wî
Zaryan	Zarokan
Zat	Bi xwe, a, Zate xwe, nefsa, xûdî xûm, zate Xwedê
Zatê ehed	Xwediyê yekîtiyê, Xwedê
Zatê kibriya	Zatê mezin
Zatê wacib	Hebûna zerûrî
Zatek şerîf	Şexsiyetekî pîroz
Zatî	Kesanî
Zav	Zehf, gelek, pir
Zax	Cûreyek kevokan e, qijik, xapandin, hîle, Qirik
Zax û zexel	Xapandin, hîle
Zaxelbeser	Çav dagerand
Zaxe'l-beser	Zaxe'l-beser: Ayeteke Qur'anê ye, qurçkirina çavî
Zayî'	Winda
Zayî	Bûyî, hatî, zerar, ziyan, wenda, Windabûyî
Zayî' meke	Beredayî serf neke
Zayî' dikim	Radikim, tûne dikim
Ze'feranî	Bêhneke xweş e
Ze'îfhal	Bêhal, nexweş
Zebad	Ji kîsikê pisîkan bi navê zebad dest dikeve, maddekî bîhnxweş e, miska kitika (pisîka) zebadê, cûrekî miske, Maddeyeke bîhnxweş, Cûrekî miskê
Zeban	Li ser zimanê min, ziman, zar, karê jêkirinê
Zebanî	Ziman
Zeberced	Gewhereke bi qîmet
Zeberdest	Serdest
Zebûn	Zehîf, aciz, bêtaqet, bêqewet, pirr, Bende, êxsîr

Zebûnem	Jar û zeîf bê hêzim, jan, azar, êş, derd
Zebûnî	Jarî, lawazî, perîşanî
Zebur	Kitaba pêxember dawûd
Zeby	Ask, cûreyek xezal
Zecr	Rexne, Cewr
Zêde biweş	Pirr bi quwwet
Zef	Jar, ze'îf, zeîfî, jarî, qelsî
Zefaf	Gihîştina bûk û zavê
Ze'feran	Kulîlkeke zer e, geyayekî kulîkzer
Zeflet	Bêhayî
Zehî	Carna, hinde ca, hindê car, hinek cara
Zehîr	Destegîr, piştgir, alîkar
Zehm	Birîn
Zehmet	Zahmêt
Zehr	Jahr, jehr, navê hezretê fatîme
Zehrê helahil	Jehra kujek
Zeîf	Jar
Zela	Şeqam
Zelal	Ne şêlî, ava paqij, diyar, aşkere, berçav
Zelam	Tarî û taristan, tarîk, Tarî, tarîtî, tarîti
Zeke	Lêdana bi destvekirî, şeqam
Zelêxa, zelîxa, zuleyxa	Ezîzey a misrê ku bûye aşiqê Yûsûf
Zelil	Belengaz
Zelîl	Belengaz, bêqêmet, kêr, payejêr, bêqemet
Zelîlî	Stûxwarî, perîşanî
Zemane	Dem, dewran
Zemîn	Dinya, cîhan, erd, ax, meydan
Zemîr	Tiştê ku di dil da veşartîne, ava zemzemê, gune, guneh, wijdan
Zemzem	Deng û awaz, dengê bi stranî, nexme, Kaniyek ava pîroz e li hecê
Zen	Jîn
Zenb	Gune, sûc, qebhet, guneh, û delalet (derketina ji rîya rastîn)
Zenberî	Cûreyek gemiya mezin
Zenci	Yê wekî zencîyan reş, zengî
Zencîr	Zincîr, zincîra esaretê
Zencîrê hûşê aqîlan	Zincîr û qeyda ku hişê kesên jîr zana, jê girtiye, zincîra aqilmendan birîye
Zencîrî kirim	Ez bûme êsîr, ketima nav zencîr û qeyda wê, mubtelayê
Zend	Beşa destê însanan e ku ji dest heta enîşkê dewam dike
Zend û pa	Dest û ling
Zendane	Zîrxê hesinî yê ji bo parastina zendên cengaweran
Zende	Zindî, heyata min, jîyana, ganî, bi rûh
Zendegani	Heyat, jîyan
Zenex	Kortika di erçenê de
Zenexdan	Erzink, 1, perdeya zeng: zingar, 2, nûbî û : reşik, Kortika çeneyê
Zeng	“pas”, zêr, rûyê ku çilmisîye, zer bûye, zerî, Jeng, zengil
Zengêpîçek	Zarokê reşikan
Zengil	Xelekên bi defan vedikin da ku xîstexîst jê were
Zengûl	Meqamekî mûzîkê ye

Zenn	Guman, pindar, fikr
Zennar(zunnar)	Bendên li pišta kesên puta dihebinin yan Xirîstîyan in
Zenperest	Jinperest, jinhez
Zeşen	Çen, erzink
Zer	Zêr, du meqam û sedayên sazbandî mûzîqê ne
Zêr û bem	Du meqam û sedayên sazbandî mûzîqênezêr, hem jî, navê destgah aletên mûsîqiyêne, ya bilindebem, nizm e
Zerafet	Xweşikî
Zerb	Mohrkirin û xitimkirina diravan
Zerb û tezyîn	Deqandin û xemilandina pereyan
Zerbafe	Terizandî, qimaşê bi qeseb
Zerbav	Rengzêr, raçande, tevn, hesîr
Zerbeft	Cilên bi tayê zêr xemilandî
Zerbenî	Gerdeniya zêr
Zerbet	Derbe, lêdan
Zerbih	Bihoka zer
Zerd	Zer
Zerd gûnem	Zerd wênem, reng zerdîm, kûlûm
Zereşan	Zêravêj, zêrbelaker, zêrrweşîn
Zerfeşan	Zêrkirî, zêr belavker
Zerfişan	Yên zêr direşînin
Zerg	Şîş, serê rimê
Zergûn	Rengzer, zêrîn
Zerî	Porzer, mebest jê dilber û evîn e
Zerkê	Katêk, demêk, gava
Zerkeş	Zêrîn, xemilandî, bi zêrî
Zernigar	Bi zêr neqîşandî
Zerq	Zeretiya rojê ku hêj nû hildibe, heşîn, şîn, Hêşîn
Zerre	Atom, heyûla, perçeyên herî hûrik û piçûçik, biçûktirîn tişt
Zerrîn	Zêrîn, rengê zer a weku zêr, qedeha
Zêrrîn	Bi zêrr neqîşandî, espehî û xweşik
Zerrînkemer	Kemerzêr
Zerrîn-kulah	Kumê zêr, kofîya jinan a ku dora wê bi û zîvan hatiye xemilandinê
Zert tibû	Zerd dibû, zert debû
Zertar	Bi zêr dirûtî
Zew	Ronahî
Zew'	Ronî, şewq
Zewade	Zad, xwarin, bikim, jî bo xwarinê bikelînim, çêbikim
Zewal	Çûn, neman
Zewc	Cot, du
Zêwer	Zîneta jî berên giranbiha û zêr zîvî
Zewqê didar	Çêja ditînê
Zewzen	Hurmîna seg, gaziya jî ber ezyetê
Zexel	Sexte
Zexm	Birîn
Zeyl	Daw, etek, pêvek, boçik
Zeyn bikin	Bixemilînin
Zeyt	Rûn, don, tewaş, rûne, zeytûnan

Zî kenî	Xwedîxezîne
Zîb	Xişir, xweşik, zînet, xemilandî û xweşik, xeml
Zîba	Bedew, spehî, delal, navek jinan e, pîr xweşik
Zîbad	Toza ku bîna mîskê dide
Zîba-xîram	Xweşeda, xweşnaz
Zîba-xîsal	Xweşxuy, kesa ku xuy û tibhetê wê xweş be, exlaqxweş
Zîbaxîsal	Xuyperî, xûyxweşik
Zîbê efser	Xweşikiya tacê, ciwaniya mîrîtiyê
Zîbende	Ciwan, layiq û seza, bedew
Zîbeq	Cîwa, ciwa, di kîmyayê de “hg”
Zîcemal	Xwedîyê cemalê, delalî û bedewtiyê
Zîhûr	Diyarbûn, berçavbûn, xwiyabûn, geşî, biriqîn
Zîkir	Behs û bîranîn, dua kirina ji Xwedê
Zîkr	Kelîmeya ku tim di dev da tê gotin û tekrarkirin
Zîl	Aj, ajda, filîz, tirh
Zîlam	Mêr, peya
Zîlcemal	Xwedan ciwanî
Zîl'ers	Xwedanê text
Zîll	Sî, siya darê, tişteki, Sih, sîber
Zîlle	Çavzille, çawî kewte zilezil
Zîllet	Heqîrî, zebûnî
Zîmam	Gem, gemê heywên
Zîmam	Hefsar, ben
Zîmêhn	Gum, dengê xurt û bilind wek topan
Zîmmet	Berpirsyarî
Zîmmet	Hemû deyn
Zîn	Ji bo siwarbûnê, cil û techîzatê ser hespan
Zîn kir	Zîna wî li piştê kir
Zînar	Tat, lat, helan, kevir
Zîncîr	Zincîl
Zînde	Sax, nemirî
Zînde kir	Sax kir
Zîndegî	Jîyan
Zîndiganî	Jîn, Jîyan
Zînê dîn	Xemal dîn
Zînet	Xeml, zêr û zîv, “sus”, tucarê, qet
Zînhar	Aman, hişyarî, baldar be, qet, tu caran
Zînhar	Sakîn, teqez, zinar, net, diqqet bikin! hay jê hebin!
Zîr	Ne timam, nîv, sade, xwerû, sexte
Zîr	Di binê îşyanê da, nav
Zîr û bem	Têla stûr û zirav di amîra mûzîkî ya 'ûdê de, têla stûr û zirav a aleta mûzîkê
Zîr û zeber	Serûbin, serobinkirin
Zîra	Çûnke, cotkarî, ji ber ku
Zîra'et	Çandinî
Zîrê zemîn	Binê erdê
Zîrê zîndan	Di binê zîndanê da
Zîrek	Jîr, baqilitir

Zîrengînî	Jîrbûn, zanebûn
Zivînbeden	Bedena ku dibiriqe û diçilvile
Zivîngirik	Qirika mîna zîv xweşik
Zivîxebxeb	Gerdenzîv
Zivr	Girûzîn, girûzekî, zivirî, dirdirkî, pizronekî
Zivxebxeb	Gerdenzîv
Ziwer	Xeml, zînet, zîv, xeml û xêz
Ziya	Rewnaq, şewl, ronî, ronahî
Ziya	Ronahî, nûr, ronî, şewq
Ziyad	Zêdetir, pirrtir
Ziyade	Zêde, pir, zehf, zor, mişe
Ziyade	Zêde, pirrtir, zêdetir
Ziyade zar e	Gelekî jare
Ziyaê çeşman	Ronî û nûra çavan
Ziyankar	Zirardar, têkçûyî, xesirî
Ziz	Hessas, hestiyar, xeyidî
Zom	Ciyê konan, war
Zor	Çetîn, ze'hmet.
Zox	Perçeyek ji postên heywên
Zu'fa tenî	Zehîfîya can
Zu'fê talî	Zehîfîya/bêhaliya ku derketiye
Zu'fek	Zehîfîyek, zehîfî
Zubad	Bêhna ku ji dara mîksê tê peydakirin, cûreyek bîna xweş e, cûreyek ji mîskê, navê bîneke xweş
Zucac	Qizêz, cam, şuşe
Zûd	'ecele, zû, bi lez û bez, stêrka sibê, venus
Zuhr	Nîvro, dana
Zuhre	Planeta venûsê, stêrka sibê, şivanan, venûs, zuhreya reqisvanan
Zuhur	Xuyabûn, diyarbûn, peydabûn
Zuhûr	Diyar bûn, eşkera, xuyabûn, Geşî, biriqîn
Zuhûrê me'mûl	Diyarkirina daxwazê
Zukûr	Zeker, nêr, mêr
Zulal	Kurmikê berfê, ava pak û şêrîn, ava şêrîn
Zulam	Tarî
Zulcelal	Xwedayê payedar, Xwedê, Xwedîmezindahiyê, Xwedan mezinî
Zûlcemal	Xwedî bedewiyê, Xwedê
Zuleyxa	Jîna ku dil ketibû Yûsif
Zulf	Porên ku li herdu aliyên sûretan xwe berdidin xwarê, ser sûret û dêman, berdane, porê yarê, Gulang, gulî
Zulfê helqê	Porên kurîşk, badayî
Zulfê mişkîn	Zulfa bi bêhna mîskê
Zulfê muşgîn	Porê/zulfê ku bîna/bîhna mîskê jê radibe, tê
Zulfê muşkîn	Porê ku bîna mîskê jê tê
Zulfê pur-çîn	Porê ku pirr tevlihev bûye, kurîşk, bi xelek
Zulfê şeb-reng	Porê reş, ê wek tarîya şevê
Zulfên sermilan	Zulf û geziyên daketine ser milan
Zulfeyn	Herdu zulf, porê ku li rexên rû tê xwarê, Herdu biskên yarê
Zulfi xelek	Bi kurîşk in, ewa ku zulfên wê xelek

Zulfin	Gulang, gulî
Zulfiqar	Navê şûrê hz. 'Elî ye
Zulmat	Reşayî, tarîti
Zulmet	Reşayî, tarîti, şevreşî, bi taybetî ya pîrr reş, tarî
Zûlûmat	Ku mebestê tarîtiya tunetiyê ye, tarîti
Zumerred	Kevirekî giranbuha
Zûmn	Hundir, nav
Zûmnî	Bi îma û îşaret, di binra, navra
Zumre	Kom, grup
Zumurrud	Berê giranbiha, rengê wî kesk e
Zunnar	Şala fireh a reş wek kemberê ku keşe û pîrtrik didin pişt a xwe
Zunûb	Guneş, zenb
Zûr	Zor
Zurb	Zurbe, koma guran, keriya heywanên hov û weş
Zuwan	Ziman
Zûxar	Şaxên darê
Zuzac	Cam, şûşe

ÇAVKANÎ

- Amedî, B. (2006). *Sîyahpoş Seyf-ul Milûk & Melke Xatûn*, Nûbihar.
- Cizîrî, A. Amdkr: Tehsîn Îbrahîm Doskî, (2018). *Şerha Dîwana Melayê Cizîrî*, Nûbihar
- Dilovan, S. (2000). *Dîwan Seyid Eliyê Findikî*, Nûbihar.
- Dilovan, S. (1999). *Siwadî Leyla û Mecnûn*, Nûbihar.
- Dêreşî, S. (2012). *Dîwana Weda'î*, Nûbihar.
- Dihxuda, A. E. (1377). *Luxetnameê Dihxuda*, C. 1-15, Muesseseyê Întişaratê Danişgahê Tehran.
- Doskî, T. Î. (2023). *Şerha Bermahiya Dîwana Eliyê Herîrî*, Nûbihar.
- Dost, J. (2010). *Ehmedê Xanî Mem û Zîn, Şirove û Kurdîya Îro*, Avesta.
- Durre A. (2002). *Şerha Dîwana Ehmede Xanî Felsefe û Jîyana Wî*, Avesta.
- Geverî, A. (2013). *Yûsuf û Zuleyxa- Selimiyê Hîzanî*, Nûbihar.
- Gorîcan, S. (2024). *Diwana Laxer – Mela Umerê Aşîq*. Peywend Yayınları.
- Haşimî, S. K. (2016). *Dîwana Îrfan*, Nûbihar.
- Hîvîdar, M. E. (2021). *Rewdî'n-Ne'îm (Baxçê Nî'metan) Şêx 'Ebdurrehman'ê Aqtepî*, Dara.
- Jiyan, R. (2013). *Şêx Ebdurrehmanê Axtepî Dîwana Rûhî*, Belki Yayınları.
- Kanar, M. (2010). *Farsça Türkçe Sözlük*, Say Yayınları.
- Kara, S. (2012). *Dubeytî Baba Tahirê Uryan*, Nûbihar
- Liceyî, M. (2012). *Diwana Hadî Amadekar: Tehsin Îbrahîm Doski*, Nûbihar
- Sadînî, X. (2013). *Mela Huseynê Bateyî M. Xalid Sadînî*, Nûbihar.
- Sadînî, X. (2013). *Feqiyê Teyran - Jiyan Berhem û Helbestên Wî*, Nûbihar.
- Vali, S. û Şaybak, E. (2023). *Perîşanname Mela Perîşanê Dînewerî*, Avesta.
- Yıldırım, K. (2008). *'Eqîdeya îmanê / İnanç Risalesi*, Avesta.
- Zêrevan, A. (2004). *Melayê Cizîrî Dîwan*, Nefel.
- Zinar, Z. (2009). *Dîwana Hesbî Şêx Hesîb Axtepî*, DOZ Yayıncılık.